PATROLOGIÆ
CURSUS COMPLETUS,

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRA, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,

OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA CONCILII TRIDENTINI (ANNO 1545) PRO LATINIS, ET CONCILII FLORENTINI (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT:

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIMA ECCLESIÆ SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA; OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS DETECTIS, AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;

DUCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS, STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE, LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ULLA EXCEPTIONE; SED PRÆSERTIM DUOBUS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR; ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT:

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS, CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA, SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES LATINA PRIOR,

IN QUA PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIÆ LATINÆ A TERTULLIANO AD INNOCENTIUM III:

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIÆ, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA. LATINA, JAM PENITUS EXARATA, QUOAD PRIMAM SERIEM, VIGINTI-QUINQUE ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, MOXVE POST PERACTOS INDICES STABIT, AC QUINQUE-VIGINTI-CENTUM ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM UNA CUM VERSIONE LATINA LATERALIS AMPLECTITUR, ET AD NOVEM ET CENTUM VOLUMINA PERVENIT, SED SINE INDICIBUS; POSTERIOR AUTEM HANC VERSIONEM TANTUM EXHIBET, IDEOQUE INTRA QUINQUE ET QUINQUAGINTA VOLUMINA RETINETUR; UTRAQUE VIGESIMA QUARTA DIE DECEMBRIS 1860 OMNINO APPARUERAT. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR: UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUJUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR, COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM, 326 VOLUMINIBUS PRO AMPLIORI EDITIONE ET 272 PRO MINORI ABSQUE INDICIBUS CONSTANTEM, COMPARET NECESSE ERIT, SECUS ENIM CUJUSQUE VOLUMINIS AMPLITUDINES NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT. ATTAMEN, SI QUIS EMAT INTEGRE ET SEORSIM COLLECTIONEM GRÆCO-LATINAM, VEL EAMDEM EX GRÆCO LATINE VERSAM, TUM QUODQUE VOLUMEN PRO NOVEM VEL PRO FRANCIS OBTINEBIT. ISTÆ CONDITIONES SERIEBUS PATROLOGIÆ NONDUM EXCUSIS APPLICANTUR.

PATROLOGIÆ LATINÆ TOMUS CCXXI.

INDICES.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM, IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER* NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARISINA.

1864

» etc. Maximus Taurinensis : « Ne verbum non substantiam veritatis, sed prolativum tis Dei putares esse sermonem, dicitur Fi- Et tamen multi fuerunt, neque isti fatui, ristum et Filium Dei credebant, et Verbum, men verbum æternum, adeoque ex silentio tum; unde Tertullianus negavit Deum esse nalem a principio, et primo tacite cogitasse, osuisse secum quæ per sermonem mox erat us, et Origenes in Joannem multos sua ætate sse docet, qui tanquam perspicuum illud ad- ant, Filium Dei esse Verbum nuncupatum, οι προφορὰν πατρικὴν οἱονεὶ ἐν συλλαβαῖς κει- εἶναι τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, *existimantes prolatio- æternam quasi in syllabis jacentem esse Filium* eque ullam ei substantiam aut subsistentiam ntes. Si quoties ita Verbi notio traditur et ex- ır, ut simul a talibus conceptibus liberetur, sit locutio; frigent certe omnia SS. Patrum , frigent omnes theologorum expositiones. rsi enim sollicite curant ne, cum Christus m dicitur, tale verbum mente concipiamus, ex ore humano provenire soleat, aut quovis æternum non sit. Clemens Alexandrinus, *Stro-* : Ὁ γὰρ τοῦ Πατρὸς τῶν ὅλων Λόγος οὐχ οὗ- τιν ὁ προφορικὸς, σοφία δὲ καὶ χρηστότης φα- ἄτη τοῦ Θεοῦ. Eusebius, *De eccles. theolog.*, c. 20, notat Joannem dixisse Θεὸς ἦν ὁ Λό- on autem θεῖος, ὡς ἂν μή τις αὐτὸν τῷ παρὰ ποις ὅμοιον εἶναι φήσειε, alibique notat Deum γον αἰσθητὸν ἔχειν ὑπὸ γλώττης ἐξηχούμενον, ὰ προφορᾶς θνητοῖς ὦσιν ἐξακουόμενον. S. Cy- Hierosolymitanus quasi Ignatii Paraphra- ut alibi, ageret, catech. 4 : Πίστευε ὅτι ἑνὸς μονογενὴς εἷς ἐστιν Υἱὸς, πρὸ πάντων τῶν αἰώ- κὸς Λόγος· Λόγος οὐ προφορητικὸς εἰς ἀέρα μενος, οὔτε λόγοις ἀνυποστάτοις ἐξομοιούμενος. ssimus scriptor Gregorius Nyssenus : Ποίῳ καὶ ποίῳ πνεύματι; οὔτε γὰρ ῥῆμα ὁ Λόγος, ισθμα τὸ Πνεῦμα. Novatianus, lib. *De Trini-* « Sermo Filius natus est qui non in sono per- aeris, aut tono coactæ de visceribus vocis ac- r; sed in substantia prolatæ a Deo virtutis citur. » S. Hilarius, *De Trin.*, l. vii : « Unige- Deus et Verbum est; sed innascibilis Pater iam omnino sine Verbo est. Non quod prola- tis natura sit Filii, sed ex Deo Deus cum ve- nativitatis subsistens. » Vigilius Tapsensis cum Psalmi : « Verbo Domini cœli firmati sunt, » lisset Verbum eo loco esse Filium Patris, sta- didit : « Ubi ait : Verbo Domini, non sonum inconsubstantivum esse accipias, quam si va- uis emisit de montibus, solet reboare echo. » discrimen inter Verbum divinum et huma- prosecutus est S. Augustinus, cujus locum rmone *De Nativitate Domini* adduxit Pe- ad hanc rem maxime accommodatum, et cum atione loci Ignatiani prorsus conspirantem.

A « Quænam est illa generatio, qua *In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat verbum* [19]? » vel quod est hoc Verbum, quod dicturus antea non silebat; quo dicto, non siluit qui dicebat? quod est Verbum sine tempore, per quod facta sunt tempora? Verbum, quod labia nullius aperuit cœptum, clausitve finitum? » Cui geminum adjungo B. Fulgentii locum, ad Trasimundum lib. iii, c. 18 : « Fuit infans Verbum secundum carnem, et fandi non habuit facultatem : sed idem Verbum nullo unquam potuit coerceri silentio, quia ipse est Patris sempiterna locutio. » Uterque autem æternitatem Verbi Dei clare explicat, et a verbo humano, quod ex neutra parte æternum est, distinguit, utpote quod a silentio incipiat, et in silentium desinat.

B Quid ad hæc vir doctissimus? Primo in S. Augustinum, qui solus a Petavio laudatus est, involat, eumque acerbissime objurgat, quod « argutias captet, et in iis pene totus sit, » nec miratur quod « aliquid hujusmodi luserit. » Æquius hoc in S. Augustino ferendum, quod haud mitius cæteros Patres tractare soleat. Sed qualis qualis scriptor illi videatur Augustinus, id certe fecit, quod ante eum Ignatius epistolicus : Verbum divinum ab humano distinxit, quod non perinde a silentio incipiat; nec in ea notione, ut ab Ignatio exprimitur, quidquam est argutum. Respondet secundo : « Id non dicit Augustinus, quod noster. » Mirum hoc quidem : plane enim idem dicit. Noster : « Verbum quod non prodit a silentio; » ille : « Quod est hoc Verbum, quod dictu-

C rus antea non silebat? » Quid dici potuit similius? De eodem Verbo loquitur, et idem de eodem asserit. At S. Augustinus « Verbum solum et seorsum, a notione personæ præcisum, considerat; » ergo id non dicit quod Ignatius. Mirum hoc effugium et aperte falsum. Loquitur Augustinus non minus de Verbo personaliter sumpto, quam Ignatius. Ita enim incipit : « Quænam est illa generatio, qua *in principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum?* » loquitur de æterna generatione Filii, qui sane est Persona; loquitur de Verbo, quod *erat in principio*, quod *erat apud Deum*, [quod *erat Deus;* quod sane est Persona : loquitur de Verbo sine tempore, id est æterno, per quod facta sunt

D tempora; quod sine dubio est Persona; loquitur omnino de eo Verbo quod S. Joannes in initio Evangelii sui descripsit, quod personam esse nemo catholicus negat. Et Augustinus igitur et Fulgentius eodem prorsus modo locuti sunt, quo nos Ignatium locutum esse contendimus.

De frigido et arguto diximus; de inani nunc dicendum. « Supervacaneus enim, inquit, est sensus, quem Petavius his verbis affingit. Hominis enim verbum esse eo satis negarat, quod Dei Verbum esse dixerat. » At cum Dei Verbum esse dixerat, non illud satis negarat, quod postea eum negare asserit Petavius, ejusmodi, scilicet, sermonem illum Dei esse, « qualis est creatus et humanus sermo. » Aliud

[19] Joan. i, 1.

PATROLOGIÆ
CURSUS COMPLETUS,
SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRA, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,
SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,
QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA CONCILII TRIDENTINI (ANNO 1545) PRO LATINIS ET CONCILII FLORENTINI (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :
RECUSIO CHRONOLOGICA
OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIMA ECCLESIÆ SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA; OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS DETECTIS, AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS, SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;

DUCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS, STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM DOGMATICUM, MORALE, LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ULLA EXCEPTIONE; SED PRÆSERTIM DUOBUS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR; ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT.

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS, CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA, SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES LATINA PRIOR,
IN QUA PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIÆ LATINÆ A TERTULLIANO AD INNOCENTIUM III:

ACCURANTE J.-P. MIGNE,
Bibliothecæ cleri universæ,

SIVE CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIÆ, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA. LATINA, JAM PENITUS EXARATA, QUOAD PRIMAM SERIEM VIGINTI-QUINQUE ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, MOXVE POST PERACTOS INDICES STABIT, AC QUINQUE-VIGINTI-CENTUM ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM UNA CUM VERSIONE LATINA LATERALI AMPLECTITUR, ET AD NOVEM ET CENTUM VOLUMINA PERVENIT, SED SINE INDICIBUS; POSTERIOR AUTEM HANC VERSIONEM TANTUM EXHIBET, IDEOQUE INTRA QUINQUE ET QUINQUAGINTA VOLUMINA RETINETUR. UTRAQUE VIGESIMA QUARTA DIE DECEMBRIS 1860 OMNINO APPARUERAT. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR: UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUJUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR, COLLECTIONEM INTEGRAM, SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM, 326 VOLUMINIBUS PRO AMPLIORI EDITIONE ET 272 PRO MINORI ABSQUE INDICIBUS CONSTANTEM, COMPARET NECESSE ERIT; SECUS ENIM CUJUSQUE VOLUMINIS AMPLITUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT. ATTAMEN, SI QUIS EMAT INTEGRE ET SEORSIM COLLECTIONEM GRÆCO-LATINAM, VEL EAMDEM EX GRÆCO LATINE VERSAM, TUM QUODQUE VOLUMEN PRO NOVEM VEL PRO SEX FRANCIS OBTINEBIT. ISTÆ CONDITIONES SERIEBUS PATROLOGIÆ NONDUM EXCUSIS APPLICANTUR.

PATROLOGIÆ LATINÆ TOMUS CCXXI.

/INDICES./ IV.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE, EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER* NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MOENIA PARISINA.

1864

★

INDICES,

GENERALES SIMUL ET SPECIALES,

PATROLOGIÆ LATINÆ,

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICE,
SYNTHETICE, ANALYTICE, ANALOGICE, LOGICE, THEOLOGICE, HIERARCHICE,
BIBLIOGRAPHICE, BIOGRAPHICE, ETC., ETC., ETC.,
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC
ET RERUM SPECIALITATEM,

CONCINNATI;

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES;

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,
BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ,
SIVE
CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS QUARTUS.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER*
NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARIS A.

1864

ELENCHUS

INDICUM QUI IN HOC TOMO CCXXI CONTINENTUR.

Parisiis. — Ex Typis J.-P. MIGNE.

INDICES

PATROLOGIÆ LATINÆ SPECIALES.

—

SERIES INDICUM VICESIMA PRIMA.

Series hæc vicesima prima ea complectitur quæ ad concionatoriam seu homileticam artem spectant. Et primo variæ revocantur SS. Patrum sententiæ de prædicationis ministerio et de ejus necessitate, regulis et effectibus; posthæc quadripartita synopsis recenset omnes sermones *de Scripturis*, juxta canonicum ordinem; sermones *de Tempore*, juxta scilicet anni curriculum, a prima Adventus ad ultimam post Pentecostem Dominicam diem; *de Sanctis*, ordine nominum alphabetico; *de Diversis*, juxta logicam simul et analogicam seriem argumentorum. Eodem modo disponuntur homiliæ. Insuper adducimus Indicem concionatorium in Epistolas et Evangelia, quæ inter Missarum solemnia per anni curriculum leguntur, varias memorantem explanationes, sermones et homilias ad cujusque Epistolæ vel Evangelii elucidationem congruentes. Adjuvantibus itaque his Indicibus, quisque lector statim et uno intuitu noscere poterit an de tali talive argumento Patres egerint, quinam, quoties et quo volumine de hoc vel de illo tractaverint. Ex his proinde collectaneis, velut ex uberrimo et perenni fonte, copiam materiamque concionum, tum minus tum maxime politarum, securus hauriet.

CLXXXIV.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM AUCTORUM QUORUM SERMONES ET HOMILIÆ IN PATROLOGIA REPERIUNTUR.

—

(Numeri romani tomum, arabici columnam indicant.)

CLXXXV.

INDEX DE PRÆDICATIONE.

MONITUM.

In hoc Indice vicissim agitur I. De necessitate. II. De natura et effectibus. III. De regulis. IV. De materia. V. De ministro prædicationis. VI. De virtutibus. VII. De scientia. VIII. De officio prædicatoris. IX. De vitandis prædicatori. X. De auditore prædicationis.

I. — *De necessitate prædicationis.*

Ecclesiæ episcopus prædicationis evangelicæ debeo ministerium, S. Hilarius, X, 138. — A prædicandi instantia non desistendum, S. August., XLIII, 450. — Prædicare tenetur sacerdos ac vehementer clamare, id., XXXIX, 1814. — Prædicatio non negligenda etsi Deus det incrementum, S. Prosp. Aquit., LI, 363. — De necessitate prædicationis, S. Gregor. Magn., LXXV, 960. — Scelus est verbi panem esurientibus denegare et ægris medelam, id., LXXVII, 96. — Scelus quoque est mentium vulnera verborum sectione non curare, *ibid.* — Sacerdos semper vocem prædicationis habeat ne superni inspectoris judicium ex silentio offendat, Taio Cæsaraugust., LXXX, 829. — Prædica importune, opportune, Alcuin., C, 203. — Illorum vocem nulla sæculi potentia aut vanitas impediat, *ibid.* — Prædicationi semper intendendum, Godefrid., CLXXIV, 394. — Docere necessitatis est, delectare suavitatis, et flectere victoriæ, Raban. Maur., CVII, 408. — Æternæ damnationis pœnam incurrit prædicator qui semen divini verbi non spargit, Gratian., CLXXXVII, 228. — Eum qui prædicat non solum vult Dominus clamare, sed a clamando etiam non cessare, Philipp. de Harveng., CCIII, 977. — Prædicatio necessaria, Alan. de Insulis, CCX, 613.

II. — *De natura et effectibus prædicationis.*

Prædicatio per quam corporum vulnera assuuntur, et mors ipsa compungitur, S. Hilarius, IX, 1027. — Quæ (prædicatio) cum in cibum fuerit assumpta, vincula diaboli resolvuntur, *ibid.*, 867. — Compedes quoque avaritiæ, libidinis, ebrietatis, cibus talis absolvit, *ibid.* — Prædicatione verbi Dei, velut sagittis, diaboli regnum evertitur, *ibid.*, 850. — Prædicatio enim sacerdotis in plebe salvandis est correctio, et contestatio judicandis, S. Ambros., XVII, 689. — Prædicatio evangelica conterit adversarias potestates, et spiritualem nequitiam elevantem se contra scientiam Dei, S. Hieronym., XXIV, 416. — Conterat incredulorum corda durissima prædicator, *ibid.*, 416. — Lacrymæ auditorum laudes tuæ sint, id., XXII, 534. — Inde orietur virtus prædicationis, id., XXVI, 33. — Prædicatio sine gratia intrinsecus operante non prodest, S. August., XLI, 442. — Nos loquimur, sed Deus docet, id., XXXVIII, 825. — Prædicator verbi operatur in auribus, Deus in corde, *ibid.*, 376. — Verbum Dei nil minus quam corpus Christi. id., XXXIX, 2319. — Prædicator invicta adversus diabolum castra in cordibus hominum construit, *ibid.*, 1539. — De virtute prædicationis, *ibid.*, 1118. — Prædicationis sacerdotalis virtus ad expugnandam iniquitatem, *ibid.*, 2206. — Ægrotis medicamenta providet,

sanis ornamenta componit, *ibid.*, 2321. — Deum prædicando illum benedicere dicimus, Cassiod., LXX, 314. — Verbum prædicationis semen est in corde audientis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 808. — Prædicatione subtracta, cor arescit, *ibid.*, 960. — Prædicationis evangelicæ fructus, *ibid.*, 854. — Qui sint prædicationis effectus in mente infirmorum, *ibid.*, 1319. — Irrigatio prædicationis tanquam torrens dividit bonos a malis, *ibid.*, 63.— Corda intuentium concutiunt, terrent, illuminant, et accendunt, *ibid.*, 827. —Prædicatorum est ramos de arboribus cædere, et in via Christo sternere, *ibid.*, 985. — Prædicator qui separet pretiosum a vili, *ibid.*, 67.* — Student magis increpare quam consolari, *ibid.*, 269. — Deo afflati prædicatores irrigant et lucent, S. Gregor. Magn., *ibid.*, 434. — Sanat lingua prædicatoris nostræ vulnera mentis, *ibid.*, 1302. — Prædicatores non solum se a vitiis coercent, sed etiam alios peccare prohibent, ad fidem ducunt, etc., *ibid.*, 977. — Prædicatorum est vulpes, id est hæreticos, Christo capere, id., LXXIX, 500. — Prædicatio inutilis sine afflatu Spiritus sancti, id., LXXVI, 457. — Prædicatio duplici ex causa redditur inutilis, Cassian., XLIX, 987. — Prædicator verba auribus dare potest, sed cor aperire non potest, S. Gregor. Magn., LXXVI, 503. — Terrenas mentes sapientiæ sapore per verbum prædicationis condire debemus, S. Paulin., XCIX, 296. — Ut amore quo te languescere dicis, me quoque per verbum prædicationis facias ardescere, B. Alcuin., C, 655. — Per prædicationem veritatis et fidei, et sacri baptismatis fontem, sobolem æterno Regi generant, *ibid.*, 658. — Quod caro. sine prædicatione prorumpit in silvam vitiorum, S. Petrus Damian., CXLV, 363. — Regnum cœlorum aperiunt prædicatores novo fidelium populo, S. Anselm. Cant., CLVIII, 626. — Prædicator prædicatione sua januas cœli nobis aperit, Rupertus, CLXVII, 1017. — Prædicator evangelicus illuminat quasi lampas, excitat quasi fulgur, id., CLXVII, 559. — Audientem ad cordis compunctionem commovet., Godefrid., CLXXIV, 94. — Ad perfectionem incendit, *ibid.*, 189. — Sanat verbo prædicator, *ibid.*, 128. — Efficaciam ejus tria impediunt, cordis duritia, negligentia et avaritia, *ibid.*, 155. — Est enim multiplex prædicatio. scilicet, eruditionis, correctionis, exhortationis, excitationis, consolationis, P. Cantor, CCV, 36.— Curet infirmos prædicatio potius quam delectet curiosos, *ibid.*, 42. — Quid sit prædicatio et qualis esse debeat, Alanus de Insulis, CCX, III, 613. *Quibus comparatur prædicatio*. Prædicatio acui comparatur, S. Hilarius, IX, 1027. Merito prædicationem suam reti comparavit, *ibid.*, 996. —Verba prædicantium pii imbres, perfidis igniti laquei, Cassiodor., LXX, 95. — Vox tonitrui prædicatio sanctorum, *ibid.*, 730. — Prædicatio sagittis significatur, S. Gregor. Magn., LXXV, 768. — Item hinnitu, id., LXXVI, 597. — Nomine pluviæ, id., LXXV, 867. — Et nomine aquæ, *ibid.*, 960. — Verbum prædicationis semen est in corde audientis, id., LXXVI, 808. — Verbum divinum per manna figuratum, S. Petr. Damian., CXLIV, 380.—Fidei prædicatio agriculturæ comparatur, S. Anselm. Cant., CLVIII, 527. — Prædicatio apostolorum significata per Samsonem invisentem uxorem suam, Rupert., CLXVII, 1044, 1045. — Prædicatio dulcis convertens inimicos Dei ad fidem, significatur per id quod David citharam percutiente refocillabatur Saul, *ibid.*, 1098. — Vox prædicatorum est clangor tubarum, id., CLXV, 862. — Prædicatorum verba sunt sagittæ acutæ, id., CLXVIII, 610. — Prædicator significatur per vocem turturis, id., 1868. — Dicitur rugitus, Rupertus, id 1615. — Verbum Dei gladius vocatur, Hildebert., CLXXI, 778. — Bonus odor Christi prædicatio, Lanfranc., CL, 223. — Prædicatio ad Judæos significatur per imbrem matutinum, ad gentes vero et Judæos simul per serotinum et matutinum, Rupert., CLXVIII, 235. — Prædicatio similis aquæ, Godefrid., CLXXIV, 1135. — Tonitruo similis, *ibid.*, 886. — Septimus gradus scalæ Jacob est prædicatio, Alanus de Insulis, CCX, III, 613. — Quarta quadriga est prædicatio, Thomas Cisterc., CCVI, 676.

III. — *De regulis prædicationis*.

Sermo de Deo qualis esse debeat, S Hilarius, X, 715. —Non indiget pompa et cultu sermonis prædicatio Christiana, S. Ambros., XVII, 188. — Qui non missus prædicat, præsumptor est et reprobus, *ibid.*, 319. — Oratores brevi sermone comprehendunt in fine quod prius fusius disputarunt, S. Hieronym., XXVI, 455. — Sermo presbyteri Scripturarum lectione conditus sit, id., XXII, 534. — Nolo te declamatorem esse et rabulam garrulumque sine ratione, *ibid.*, 534. — Evangelium non sit venale, S. August., XXXVIII, 273. — Prædicatio vera unde discerni possit a falsa, id., XL, 682. — Qui vis audiri, prior te audi, id., XXXVI, 580. — Prædicator petat auditorum ad se aures, ad Deum cor, id., XXXVIII, 1149. — Prædicatores in feminis reprehendendis consulant earum pudori, *ibid.*, 205. — Precatio post sermonem, id., XXXVIII, 213; XXXIX, 1653.— Prædicatores quidam veritatem non caste, neque ex veritate annuntiantes, id., XXXVI, 139. — Illi non Christum annuntiant qui annuntiant falsitatem, id., XXXVII, 1491. — Nemo debet cum trepidatione prædicare unde non potest dubitare, *ibid.*, 1125. — Formidandum est, ne qui de Deo loquuntur, aut mala incaute dicant, aut bona non bene, S. Gregor. Magn., LXXVI, 780. — Doctrina inordinate prolata sterilis est et fœdat, *ibid.*, 267. — Prædicationis argumenta auditorum capacitati debent esse proportionata, *ibid.*, 136, 141, 550. —Perversa prius eradicanda, et post recta sunt prædicanda, *ibid.*, 49. — A sacris paginis depromenda prædicationis argumenta, *ibid.*, 58. — Verbum Dei discrete debet exponi et singulis aptari, *ibid.*, 50 — Prædicatores ad auditorum captum debent se contrahere, *ibid.*, 136. — Infirmis fortia non prædicanda, *ibid.*, 141. — A prædicatione feriendum est, cum ii qui verbum Dei excipiunt inde pejores fiunt, *ibid.*, 165. — Sancti prædicatores, cum alios correpturi sunt, ut periti medici, prius palpant, postea feriunt, *ibid.*, 510. — Prædicatores nisi flendo spiritualiter gignere non possunt, *ibid.*, 549. — Pensare enim doctor debet quid loquatur, cui loquatur, quando loquatur, qualiter loquatur et quantum loquatur, *ibid.*, 910. — Unde necesse est ut semper sermo prædicantis cum auditorum debeat qualitate formari, *ibid.*, 914. — Ministerium sanctæ prædicationis cum summa discretione tribuendum atque recipiendum est, id., LXXIX, 276. — Pro auditorum captu modo plana modo alta doceat, *ibid.*, 258. — Prædicator perpendat, quid, quantum, quando et quibus loquatur, *ibid.*, 367. — Quanta debeat esse diversitas in arte prædicationis, id., LXXVII, 50 *et seq.* — Quod infirmis mentibus omnino non debent alta prædicari, *ibid.*, 24. — De opere prædicationis et voce, *ibid.* — Pro singulorum qualitate varia monita dent prædicatores, id., LXXVI, 530. — Aliter viri, aliter admonendæ sunt feminæ, aliter juvenes, aliter senes, etc., etc., *ibid.* — Auditoris sui animum ultra vires non trahat, id., LXXVII, 124.— Prius terribilia et postmodum dulcia loqui solent, id., LXXX, 800. — Pro qualitate audientium formari debet sermo doctorum, Taio Cæsaraugust., LXXX, 828. — Qui loqui sapienter nititur, magnopere metuat ne ejus eloquio audientium unitas confundatur, *ibid.* — Ne igitur rector incautus ad loquendum proruat, *ibid.*, 829. — Unumquemque admoneat prædicator diversa exhortatione juxta professionis morumque qualitatem, Isidor. Hispal., LXXXIII, 785. — Carnalibus quippe animis nec alta nimis de cœlestibus nec terrena convenit prædicare, sed mediocriter, S. Chrodegang., LXXXIX, 1094. — Singulis quibusque congruum doctrinæ remedium adhibebit, et quod cuique oporteat, pro ætate, pro sexu ac professione annuntiabit, *ibid.*, 1094; Amal. Met., CV, 855. — Non omnibus una eademque doctrina est adhibenda, S. Chrodegang., LXXXIX, 1094, 1095; Amal. Met., CV, 855. — Quosdam increpatio dura, quosdam vero exhortatio corrigit blanda, *ibid.* — Quod si sermo prædicationis faciendus est, et hoc congruo in loco coram omnibus fiat, Carol. Magn. XCVII, 620. — De optimo modo dicendi, et quid oporteat prædicatorem in dicendo observare, Raban. Maur., CVII, 408. — Prædicationis ordo quis servandus, Alcuin., C, 193, 204. — Qui enim recte prædicat, prius aurem cordis locutioni intimæ inclinat, ut postmodum os corporis in propositione admonitionis aperiat, Raban. Maur., CX, 575. — Prædicatio Evangelii gratuita esse debet, S. Pasch. Radbert., CXX, 412. — Prædicatores a Christo mitti et dirigi debent, S. Pasch. Radbert., CXX, 397, 398. — Singulis personis aptent secundum qualitates singulorum, Haymo, CXVII, 1046. — Vel certe præparent se prædicaturi, *ibid.*, 1123. — Neque enim omnes æqualiter instruuntur, *ibid.*, 777. — Modus prædicationis, Radulf. Bituric., CXIX, 709. — Prædicationi missio necessaria, Lanfranc., CL, 140. — Prædicatio non vendenda, S. Bruno, CLIII, 464. — Quo ordine sermo fieri debeat, Guibert., CLVI, 21. — Sermonem præcedat oratio, CLVI, 24.— Sermo namque tepide languideque prolatus, cum nec ipsi qui profert placeat, valde mirum esset si cuiquam placeret, *ibid.* — Non immoderate loquatur prædicator, *ibid.*, 26. — Concio prolixior tædium generat, brevis delectat, *ibid.*, 24 *et seq.* — Prædicatio qualiter sit dispensanda, Rupert., CLXVII, 862. — Minoribus enim minora prædicare debent, et majoribus majora, Anselm. Cant., CLVIII, 616. — Pro varietate auditorum et peccantium varianda est

concionatori prædicatio et correptio, Hildebert., CLXXI, 595, 819. — Præmittenda est prædicationi oratio, Godefrid., CLXXIV, 1158. — Loquantur cum discretione ad captum auditorum, *ibid*., 1063. — Verbum Dei proferendum tempore opportuno pro conditione auditorum, *ibid*.—Forma exordiendi sermonis, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 819. — Prædicatio Christi non indiget pompa et cultu sermonis, P. Lombardus, CXCI, 1541. — Nec tam debes attendere quæ te dicere deceat hominem litteratum quam quæ debeant audire quos instruis, S. Bernardus, CLXXXIV, 141. — De discretione prædicationis, Gratian., CLXXXVII, 223. — Diversa qualitas sermonum in sanctis prædicatoribus, propter diversas mentium qualitates in auditoribus, Wolbero, CXCV, 1178. — In prædicatione non affectata verborum compositio, sed magis cordium spectanda instructio, Adam. Scot., CXCVIII, 184, 185. — Est prædicatio multiplex, nempe vana et superba, curiosa et stulta, subdola et hæretica, officiosa et charitativa, etc., Petrus Cantor, CCV, 40. — Oratio non sit curata, nec concinna, nec polita, etc., *ibid*., 41. — De humilitate prædicationis, *ibid*., 43. — Manifesta debet esse prædicatio, Alanus de Insulis, CLX, III, 613. — Publica, *ibid*., 112. — Prædicatio debet rationibus esse subnixa, et ab auctoritatibus roborata, *ibid*. — Prædicatio in se non debet habere verba scurrilia, vel puerilia, *ibid*., 112. — In sententiis debet habere prædicatio pondus, *ibid*., 113. — Prædicationis bonæ conditiones, *ibid*. 113 *et seq*. — Prædicatio accommodanda auditoribus, *ibid*., 114, 184. — In prædicationibus quales adhibendæ auctoritates, *ibid*. — Prædicatores debent mitti a superioribus vel a Deo, *ibid*., 577.—Non torrente verbositatis auditoribus fastidium generet, *ibid*., 215.— Margaritæ verbi divini canibus exponi non debent, *ibid*., 215. — Si mentes audientium non steriles, sed ad recipiendum semen habiles percipiat, prædicet, *ibid*. — Memoriter teneat quod semel emissum valet irrevocabile verbum, *ibid*. —Conciones debent esse breves, *ibid*., 114. — In concionibus adhibenda sunt exempla, *ibid*., 115. — Tres species prædicationis, *ibid*., 113.

IV. — *De materia prædicationis.*

Quid prædicare debeant sancti prædicatores, S. Gregor. Magn., LXXVI, 435.— Prædicatores non debent terrena, sed cœlestia moderate prædicare, *ibid*., 28.— Primo fides docenda est, et sic baptismi percipienda sunt sacramenta, Alcuin., C, 205. — Deinde evangelica præcepta tradenda sunt, *ibid*. — Non magis autem de origine aut custodia virtutum, quam de concatenatione et fuga vitiorum fieri admonitio debet, Guibert., CLVI, 26. — Nulla enim prædicatio salubrior mihi videtur quam illa quæ hominem sibimet ostendat, *ibid*., 27. — De quibus aliquando prædicator sumere possit loquendi materiam, *ibid*., 30. — Quid sit a presbyteris prædicandum, Regino Prum., CXXXII, 228. — Prædicare debent humilitatem Christi incarnati, Godefrid., CLXXIV, 10. — Sermo tuus legem redoleat, prophetas, apostolos, Gilbert., CLXXXIV, 83. — Prædicatores Ecclesiæ unde materiam sumere debeant, Wolbero, CXCV, 1076. — Prædicator quid debeat docere, Richard. de S. Vict., CXCVI, 677. — De quibus fieri debeat prædicatio, Alanus de Insulis, CCX, 114. — De mundi contemptu, *ibid*. — De contemptu sui, *ibid*., 116. — Contra gulam, *ibid*.; 119 — Contra luxuriam, *ibid*., 121. — Contra avaritiam, *ibid*., 123.— Contra acediam, *ibid*., 125. — Sermones de Christo quam utiles, S. Bernard., CLXXXIV, 702.

V. — *De prædicatoris sanctitate.*

Prædicationis officio debet abstinere peccator qui in peccato manet, S. Hilarius, IX, 545. — Vult Deus eloquia sua a casti corporis casto ore tractari, *ibid*. — Qui aliter agit, suspectos facit audientes, ut de promissis dubitent, S. Ambros., XVII, 233. — Cujus vita despicitur, restat ut prædicatio ejus contemnatur, *ibid*., 868. —Verbo et opere prædicate, S. Prosp. Aquit., LI, 297. — Opere implere quod prædicat, Cassiod., LXX, 1083. — Ut servetur veritas prædicandi, teneatur necesse est altitudo vivendi, S. Gregor. Magn., LXXVI, 908.— Prædicator in alto stet per vitam, *ibid*., 907. — Qui se ad prædicandum parant, prius se internis virtutibus innovent, *ibid*., 549. — Verbi Dei præconibus lex posita ut opere impleant quod prædicant, *ibid*., 103. — Qui recte prædicant, sed non vivunt, damnationis suæ præcones fiunt, *ibid*., 247. — Prædicatores eliguntur qui criminis puri sunt, id., LXXIX, 188.— Ne vita a lingua discordet, Taio Cæsaraugust., LXXX, 800. — Sanctitas prædicatoris requiritur, *ibid*., 828. — Prædicandum opere et sermone, Joann. Rothomag., CXLVII, 227.— Sit liber noster ex quo nostræ procedat textus orationis, pura conscientia, ne dum lingua aliis bona annuntiat, peccati memoria nos intus mordeat, Guibert., CLVI, 24. — Ejus sermo contemnitur cui contemptibilis est vita, Hildebert., CLXXI, 588. — Tria solent in prædicatore requiri, sanctitas conversationis, etc. Hugo de S. Victore, CLXXXVII, 845.— Perfecto prædicatori duo sunt permaxime necessaria, scilicet, ut religiosæ vitæ splendore coruscet, etc., S. P. Damian., CXLIV, 462.— Prædicare qui debeant, P. Lombardus, CXCI, 480. — Prædicantium funiculus triplex, recte sentire, digne proloqui, vita confirmare, S. Bernard., CLXXXIII, 849.— Concionator prius incipiat facere quam docere, Adam. Præmonst., CXCVIII, 354. — De prædicatione quam debet præcedere sanctitas vitæ, Petrus Cantor, CCV, 36. — Inutiliter autem et acerbe eum prædicat lingua cui obviat et contradicit conscientia, *ibid*., 39. — In prædicatore requiruntur vita, scientia et facundia, *ibid*., 40.

VI. — *De virtutibus prædicatoris.*

Prudentia serpentis ad vincendos primos parentes imitanda prædicatoribus est erga peccatores, S. Hilar., IX, 971. — Nisi enim ardeat minister prædicans, non accendit eum cui prædicat, S. August., XXXVII, 1353. — Isti loquuntur quod non credunt, et ideo reprobati sunt, *ibid*., 1491. — Qui charitatem erga alterum non habet, prædicationis officium suscipere nullatenus debet, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1139. — Prædicator veritatis, quantæ charitatis esse debeat, id., LXXIX, 338. — Prædicatoribus adsit cum vitæ munditia humilitas, *ibid*., 166. — Humilitatem atque munditiam intrinsecus custodire debet prædicator, id., LXXIX, 922. — Prædicationis ministerium non suscipiant, nisi qui castitate sunt insignes, id., LXXIX, 414. — Ad prædicandum plus conscientia sancti amoris ædificat quam exercitatio sermonis, id., LXXVI, 890. — Cum de Deo hominibus loquimur, debemus primum meminisse quid sumus, Taio Cæsaraugust., LXXX, 829. — Si vis vocem habere vel in prædicationibus intonantem, vel in orationibus efficacem, satage semper ut te divinus fervor accendat, ne vocem tuam torpor frigoris intercipiat, S. Petr. Damian., CXLV, 698. — De puritate mentis necessaria ad prædicationem veritatis, S. Bernard., CLXXXIII. — Lex Christi, lex ignea, linguis igneis prædicanda, *ibid*., 523. — Prædicatores sitire debent salutem auditorum, Godefrid., CLXXIV, 1063. — Et solius Dei gloriam non favorem hominum, *ibid*., 1157. — Loquantur cum discretione ad captum auditorum, *ibid*., 1063. — Cum humilitate et libertate, *ibid*., 996. — Cum fiducia et bona conscientia, *ibid*., 881. — Prædicatores sint lenes in docendo, severi in corripiendo, Rupert., CLXVIII, 495. — Qui non ardet non accendit, Petrus Cant., CCV, 38. — Dulciter et suavissime verbum Dei ore prædicat, qui eum in corde suavissime diligit, Petrus Cantor, CCV, 39. — Prudens et fidelis debet esse prædicator in verbo et in facto, Alanus de Insulis, CCX, 185. — Si Jeremias qui eloquens erat ad prædicandum. Deum se mutum confitetur, quomodo sacerdos mutus ad loquendum de Deo se eloquentem fatetur? *ibid*., 281.

VII. — *De scientia prædicatorum.*

Quanta debeat esse eorum scientia, S. Hilarius, IX, 445. —Piscatores et illitterati mittuntur ad prædicandum; quare, S. Hieronym., XXVI, 53. — Ad prædicandum Evangelium soli assumpti sunt qui per se non essent idonei, S. Gregor. Magn., LXXVI, 693. — Qui ad officium prædicationis excubant, a sacræ lectionis studio non recedant, id., LXXVII, 48, 49. — Necesse est ut sacerdos, qui prædicatoris officio fungitur, et doctrinæ spiritualis imbribus pluat, et religiosæ vitæ radiis splendeat, S. Petrus Dam., CXLIV, 462. — Idonei et scientia et gratia eloquentiæ, docere alios sibi commissos, S. Bruno, CLIII, 463. — Concionatori evangelico tria sunt necessaria, scientia, audacia, lingua, Hildebert., CLXXI, 593. — Tria solent in prædicatore requiri, sanctitas conversationis, perfectio scientiæ, eloquentia ad gratiam, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 845. — In prædicatore requiruntur vita, scientia et facundia, Petrus Cantor, CCV, 40. — Quarta quadriga est prædicatio, prima rota ejus est Scripturarum scientia, secunda pronuntiandi facultas, tertia exemplum honestæ vitæ, quarta a majoribus injuncta potestas, Thomas Cisterc., CCVI, 676. — Ad prædicatores pertinet scientia ut sint exercitati in utroque Testamento, Alanus de Insulis, CCX, 184.

VIII. — *De officio prædicatorum, et quibus comparantur.*

Prædicator veritatis, sancti Spiritus organum, S. Hilarius. IX, 295. — Prædicatores Christum corde et lingua

IX. — *Quid prædicatori vitandum.*

X. — *De auditore prædicationis.*

audiendo, Hildebert., CLXXI, 890. — Tres legimus divini verbi auditores, pigros, activos, contemplativos, *ibid.*, 905. — Vos cum verbum spirituale auditis mundo corde recipere debetis, *ibid.*, 908. — Quæ pernicies, quæ pœna sit non recipientibus verbum Dei, *ibid.* — Opere exercendum quod auditum est, Godefrid., CLXXIV, 974, 1052. — Ab ejus auditione, licet non sapiat, non desistendum, *ibid.*, 893. — Auditores verbi Dei pretum dant prædicatori opere exercendo audita, *ibid.*, 1064. — Sit autem omnis homo velox ad audiendum, *ibid.*, 330. — Prædicationi verbi Dei cum veneratione est obsequendum, *ibid.*, 32. — Efficaciam ejus tria impediunt : cordis duritia, negligentia et avaritia, *ibid.*, 155. — De triplici cœlestis verbi auditore, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 842. — Pigri audiunt et audita contemnunt, *ibid.* — Activi audiunt et auditis obediunt, *ibid.* - Contemplativi audiunt et in amplexu obdormiunt, *ibid.* — Pigri torpent, activi laborant, contemplativi quiescunt, *ibid.* — Sunt aliqui qui verbum sanctæ prædicationis ut audierunt, libenter accipiunt, et sunt nonnulli qui hoc nec audire, nec suscipere volunt, Wolbero, CXCV, 1178. — Sunt plerique qui quod hoc loco vel tempore suscipere et audire nolunt vel non possunt, alio loco et tempore audiunt et suscipiunt, *ibid.* — Sunt alii qui libenter quidem audiunt quæ dicuntur, sed nihil penitus approbant nisi nova et inaudita dicantur. Adam. Scot., CXCVIII, 184. — Avida susceptio verbi Dei est signum prognosticum filiorum Dei, *ibid.*, 157. — Quidam audiunt ex vanitate, curiositate, elatione, alii utilitate, *ibid.*, 157. — In auditoribus duo vitanda, fastidium et curiositas, *ibid.*, 183, 184. — Pro meritis auditorum se habet sæpius lingua prædicatorum, *ibid.*, 190. — De modo audiendi verbum Dei, S. Steph., CCIV, 1102. — De sermonibus divinis audiendis, *ibid.*, 1134. — Quando sermo divinus audiatur, *ibid.* 1114. — Quibus proponenda sit prædicatio, Alanus de Insulis, CCX, 184.114.

CLXXXVI.

INDEX SERMONUM OMNIUM DE SCRIPTURIS,

QUI EXSTANT IN PATROLOGIA,

JUXTA LIBRORUM SACRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS.

—

LIBER PROVERBIORUM.

LIBER ECCLESIASTES.

CANTICUM CANTICORUM.

LIBER SAPIENTIÆ.

LIBER ECCLESIASTICI.

CLXXXIII

EVANG. SEC. JOANNEM.

ACTUS APOSTOLORUM.

EPIST. AD ROMANOS.

EPIST. I AD COR.

EPIST. II AD COR.

EPIST. AD GALATAS.

EPIST. AD EPHESIOS.

CLXXXVII.

INDEX OMNIUM SERMONUM DE TEMPORE,

JUXTA ANNI ECCLESIASTICI CURRICULUM ORDINATUS, ID EST A PRIMA ADVENTUS AD ULTIMAM POST PENTECOSTEM DOMINICAM DIEM.

—

CLXXXVIII.

INDEX SERMONUM OMNIUM DE SANCTIS,

QUI EXSTANT IN PATROLOGIA,

ORDINE SANCTORUM DIGESTUS ALPHABETICO.

De personis sanctis in specie.

PETRUS (S.), apostolus. — Abælardus, CLXXVIII, 524. Aelredus, CXCV, 294, 298. S. Ambrosius. XVII, 712. 714. Atto. CXXXIV, 852. S. Augustinus, XXXVIII, 1352, 1359, 1367; XXXIX, 1685, 2100, 2101, 2102, 2119, 2120, 2122, 2124, 2125; XLVI, 851. S. Bernardus, CLXXXIII, 403, 405. 408. 412. Faustus, LVIII, 880. Guerricus, CLXXV, 177, 180. Garnerius. CCV, 741, 750. Hildebertus, CLXXI, 658, 662, 665, 671, 678. Honorius, CLXXII, 969, 985. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1098. Innocentius III, CCXVII. 545, 547, 555, 561. S. Leo Magnus, LIV, 422, 429, 433, 511, 512, 515. S. Maximus, LVII, 663, 665, 669, 671. S. Odo, CXXXIII, 709. Petrus Blesens., CCVII, 644, 648, 653. Petrus Cellens., CCII, 817. Petrus Comestor, CXCVIII, 1782. S. Petrus Damian., CXLIV, 646, 649. Radulphus Ardens, CLV, 1346, 1384, 1388.

PLACIDUS (S.), mart. — S. Augustinus, XXXVIII, 1297.

PROTASIUS (S.), martyr. — S. August. XXXVIII, 1297.

QUADRATUS (S.), mart. — S. August., XLVI, 881.

RUFINUS (S.), mart. — Petrus Damian., CXLIV, 693.

RUSTICUS (S.), mart. — Ratherius, CXXXVI, 755.

SCHOLASTICA (Sancta), virgo. — Albericus, CLXVI, 941

SCILLITANI (SS.), martyr. — S. August., XLVI, 869.

SEVERUS (S.), episc. — S. Petrus Damian., CXLIV, 522, 527.

SIMON (S.), apostolus. — Honorius, CLXXII, 1013.

SISINNIUS (S.), mart. — S. Maximus, LVII, 695.

STEPHANUS (S.), diacon. et mart. — Abælardus, CLXXVIII, 569, 575. Adamus Scotus, CXCVIII, 265, 272, 284, 293. S. Augustinus, XXXVIII, 1425, 1426, 1431, 1435, 1437, 1440, 1442, 1443, 1445, 1446; XXXIX, 2137, 2140, 2142, 2145, 2147. Hildebertus, CLXX, 715, 720. Innocentius, CCXVII. 481. S. Maximus, LVII, 701, 905, 913. Nicolaus, CLXXXIV, 445. S. Petrus Damian., CXLIV, 699, 853. Radulphus Ardens, CLV, 1308, 1313.

SUSANNA (Sancta). — Abælardus, CLXXVIII, 555.

SWITBERTUS (S.). — S. Radbodus, CXXXII, 547.

VICTOR (S.), mart. — Absalon, CCXI, 240. S. Bernardus, CLXXXIII, 371, 375. S. Petrus Damian., CXLIV, 732

VINCENTIUS (S.), mart. — S. Augustinus, XXXVIII, 1252, 1255, 1257; XXXIX, 2098. S. Maximus, LVII, 871. Petrus Comest., CXCVIII, 1741.

VITALIS (S.), mart. — S. Petrus Damian., CXLIV, 585, 593.

WIGBERTUS (S.), archiepisc. — Lupus Servatus, CXIX, 693, 696.

De sanctis in genere.

ANGELI (SS.). — Radulphus Ardens, CLV, 1456, 1480.

APOSTOLI (SS.). — S. Augustinus, XXXIX, 2156. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 914, 971, 1059, 1125. Innocentius III, CCXVII, 595, 601. Othlonus, CXLVI, 357. Petrus Cellens., CCII, 882.

EVANGELISTÆ (SS.). — Innocentius III, CCXVII, 605.

MARTYRES (SS.). — S. Ambrosius, XVII, 724, 725, 728, 729. S. Augustinus, XXXVIII, 1419, 1450, 1454, 1459, 1461, 1463, 1467, 1450; XXXIX, 2158, 2159, 2160, 2162, 2163; XLVI, 988 S. Bruno, CLXV, 866. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 930. Innocentius, CCXVII, 609, 613. 617, 621, 627, 633. S. Maximus, LVII, 703, 705, 707, 711; 714, 715.

VIRGINES (Sanctæ). — S. Augustinus, XXXIX, 2164. S. Petrus Damian., CXLIV, 889, 892. Innocentius III, CCXVII, 645.

De rebus sanctis:

In transfiguratione Domini. — S. Leo Magnus, LIV, 520. S. Petrus Cellens., CCII, 840, 843. Radulphus Ardens, CLV, 1406, 1410.

In Dedicatione Ecclesiæ. — Abælardus, CLXXVIII, 551. Absalon, CCXI, 219, 224, 229, 235. — S. Ambrosius, XVII, 731. S. Augustinus, XXXVIII. 1471, 1475, 1478; XXXIX, 2166, 2168, 2171; XLVI, 1000. S. Bernardus, CLXXXIII, 517, 521, 523, 525, 529, 533. Berengosus, CLX, 1032. Garnerius, CCV, 806, 813. Helinandus, CCXII, 700, 711. S. Hilarius, X, 879. Hildebertus, CLXXI, 731, 733, 736, 739, 744, 786. Honorius, CLXXII, 1099. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 901, 903, 905. Innocentius III, CCXVII, 435, 439, 441. S. Martinus, CCIX, 61, 67. S. Maximus, LVII, 879, 883, 895, 907. Petrus Blesens., CCVII, 713. Petrus Comestor, CXCVIII, 1806. S. Petrus Damian, CXLIV, 897, 904, 906, 908. Urbanus II, CLI, 561. Wernerus, CLVII, 1225, 1227, 1230, 1234, 1239, 1242, 1250.

De festis pie celebrandis. — S. Augustinus, XXXIX, 2274, 2276, 2278, 2280, De quibuslibet sanctis. Absalon, CCXI, 288. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 913, 916, 1196. Innocentius III, CCXVII, 473. Ivo, CLXII, 1166.

De Sancta Cruce et in inventione et exaltatione. — Alanus de Insulis, CCX. 223. Hildebertus, CLXXI, 683, 685. Honorius, CLXXII, 941, 1001. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1205. S. Martinus, CCIX. 29. S. Petrus Damianus, CXLIV, 601, 761, 766. Radulphus Ardens, CLV, 1368, 1372.

De Quatuor Temporibus. — S. Bernardus, CLXXXIII, 55. S. Leo Magnus, LIV, 168, 172, 173, 174, 176, 180, 185, 188. 437, 438, 441, 444, 447, 450, 453, 455, 458. Innocentius III, CCXVII, 375.

CLXXXIX.

INDEX SERMONUM OMNIUM DE DIVERSIS,

ANALOGICE DISPOSITUS, JUXTA ORDINEM ARGUMENTORUM,

ET SIC FACILE PRÆBENS LECTORI DESIDERATA.

SERIES I. — *De dogmate.*

De Deo uno et trino, S. Columban., LXXX, 229. — De deitate et omnipotentia Patris, S. Augustinus, XXXIX, 2183. — De Deo quærendo, S. Bernard., CLXXXIII, 551. — De Deo laudando, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1103. — De Filio, S. August., XXXIX, 2185. — De Deo nato, Nestor. hær., XLVIII, 785. — Quare natus et passus sit Christus, S. August., XXXIX, 2200. — De conjunctione duarum naturarum in Christo, Nestorius, hær., XLVIII, 763. — De humanitate Salvatoris, Eckbertus, CXCV, 13, 94. — Adversus divinitatem mortificantes, vel humanitatem in Christo deificantes, XLVIII, 789, 848. — De baptismo Christi, S. Maximus, LVII, 553, 555. — De vita et Passione Domini, S. Anselm., CLXXXIV, 953. — De Christo peregrino, mortuo et crucifixo, S. Bernardus, CLXXXIII. 183. — De Christo reparatore, Hildebert., CLXXI, 806. — De septem apparitionibus Domini, S. Bernardus, CLXXXIII, 288. — De Christo, vivo fonte potando, S. Columban. LXXX, 253. — De Christi beneficiis in nos, Hildebert., CLXXI, 796. — De Spiritu sancto, S. August., XXXIX, 2187; Alanus de Insulis, CCX, 221. — De Spiritu sancto et gratia, S. Petr. Damian., CXLIV, 619. — Contra Arianos, S. August., XXXIX, 1493, 1689; Nestorius, hæret., XLVIII, 827. — Contra paganos, S. Maximus Taur., LVII, 781. — Contra Judæos, S August., XLII, 1117; S. Maximus, LVII, 793. — Contra Simoniacos, Hildebert., CLXXI, 783, 930, 933. — Contra catholicos ipsosmet, Nestorius hæret., XLVIII, 766. — Contra Macedonianos, *ibid.*, 829. — Contra Eutychem, S. Leo Magn., LIV, 466, 477. — Contra Donatistas, S. August., XXXIV, 1582, 1586. — De quodam Donatista converso, *ibid.*, 1598. — De origine sectæ Catharorum, Eckbert., CXCV, 16. — De expositione ora-

CXC.

INDEX HOMILIARUM OMNIUM DE SCRIPTURIS,

QUÆ EXSTANT IN PATROLOGIA,

JUXTA LIBRORUM SACRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS.

—

CXCI.

INDEX OMNIUM HOMILIARUM DE TEMPORE,

JUXTA ANNI ECCLESIASTICI CURRICULUM ORDINATUS,

ID EST A PRIMA ADVENTUS AD ULTIMAM POST PENTECOSTEN.

Maurus, CX, 379, 282, 290. Radulphus Ardens, CLV, 1945, 1949, 1953.

In Dominica II post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 820. Godefridus, CLXXIV, 415, 425. Haymo, CXVIII, 584, 589. Paulus Winfridus, XCV, 1358, 1362. Rabanus Maurus, CX, 292, 294, 301. Raduphus Ardens, CLV, 1966.

In Dominica III post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 831. Godefridus, CLXXIV, 433. Haymo, CXVIII, 599, 601. Paulus Winfridus, XCV, 1363. Rabanus Maurus, CX, 303, 305, 307, 309, 311, 312, 313, 315, 316, 318, 319, 322, 323, 439, 441, 442. Radulphus Ardens, CLV, 1969.

In Dominica IV post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 821. Godefridus, CLXXIV, 440, 449. Haymo, CXVIII, 608, 606. Paulus Winfridus, XCV, 1363. Rabanus Maurus, CX, 324, 325, 330. Radulphus Ardens, CLV, 1972, 1976.

In Dominica V post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 823. Godefridus, CLXXIV, 459, 467. Haymo, CXVIII, 615. Rabanus Maurus, CX, 333, 334. Radulphus Ardens, CLV, 1979, 1982.

In Dominica VI post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 824. Godefridus, CLXXIV, 483. Haymo, CXVIII, 622, 624. Paulus Winfridus, XCV, 1369. Rabanus Maurus, CX, 343, 344. Radulphus Ardens, CLV, 1986, 1989.

In Dominica VII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 826. Godefridus, CLXXIV, 494, 498. Haymo, CXVIII, 629. Paulus Winfridus, XCV, 1369. Rabanus Maurus, CX, 373, 378, 367, 370, 371. Radulphus Ardens, CLV, 1990.

In Dominica VIII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 826. Godefridus, CLXXIV, 512, 521. Haymo, CXVIII, 634. Paulus Winfridus, XCV, 1369. Rabanus Maurus, CX, 374, 376.

In Dominica IX post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 826. Godefridus, CLXXIV, 524, 529, 536. Haymo, CXVIII, 640. Paulus Winfridus, XCV, 1369. Rabanus Maurus, CX, 384, 386, 387, 390, 392. Radulphus Ardens, CLV, 2007, 2010.

In Dominica X post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 826. Godefridus, CLXXIV, 542. Haymo, CXVIII, 646. Paulus Winfridus, XCV, 1370. Rabanus Maurus, CX, 394, 395, 398, 400, 402. Radulphus Ardens, CLV, 2013, 2017.

In Dominica XI post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 827. Godefridus, CLXXIV, 549. Haymo, CXVIII, 653. Paulus Winfridus, XCV, 1375. Rabanus Maurus, CX, 403, 406, 409, 412, 414. Radulphus Ardens, CLV, 2020, 2023.

In Dominica XII post Pentecosten. — Beda, XCIV, 234. S. Bruno, CLXV, 827. Godefridus, CLXXIV, 553. Haymo, CXVIII, 661. Paulus Winfridus, XCV, 1375. Rabanus Maurus, CX, 414, 416, 418, 422, 424. Radulphus Ardens, CLV, 2026, 2030.

In Dominica XIII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 827. Godefridus, CLXXIV, 564, 570. Haymo, CXVIII, 661. Paulus Winfridus, XCV, 436, 438. Radulphus Ardens, CLV, 2033, 2036.

In Dominica XIV post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 828. Godefridus, CLXXIV, 575. Haymo, CXVIII, 669. Paulus Winfridus, XCV, 1380, 1383. Rabanus Maurus, CX, 446, 448, 454, 455, 456. Radulphus Ardens, CLV, 2039, 2043.

In Dominica XV post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 828. Godefridus, CLXXIV, 580. Haymo, CXVIII, 675. Paulus Winfridus, XCV, 1394, 1396. Radulphus Ardens, CLV, 2048, 2052.

In Dominica XVI post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 828. Godefridus, CLXXIV, 585. Haymo, CXVIII, 680. Paulus Winfridus, XCV, 1403, 1407. Radulphus Ardens, CLV, 2063.

In Dominica XVII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 828. Godefridus, CLXXIV, 589. Haymo, CXVIII, 684. Paulus Winfridus, XCV, 1415. Radulphus Ardens, CLV, 2065.

In Dominica XVIII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 829, 833. Godefridus, CLXXIV, 595. Paulus Winfridus, XCV, 1422, 1425. Radulphus Ardens, CLV, 2067, 2070.

In Dominica XIX post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 829. Godefridus, CLXXIV, 602, 608. Haymo, CXVIII, 701. Paulus Winfridus, XCV, 1429.

In Dominica XX post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 829. Godefridus, CLXXIV, 611. Haymo, CXVIII, 711. Paulus Winfridus, XCV, 1432.

In Dominica XXI post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 830. Godefridus, CLXXIV, 617. Haymo, CXVIII, 717. Paulus Winfridus, XCV, 1438.

In Dominica XXII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 831. Haymo, CXVIII, 726. Paulus Winfridus, XCV, 1438.

In Dominica XXIII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 831. Godefridus, CLXXIV, 6230. Haymo, CXVIII, 728. Paulus Winfridus, XV, 1442, 1443.

In Dominica XXIV post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 833. Haymo, CXVIII, 733. Paulus Winfridus, XCV, 1448, 1449.

In Dominica XXV post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 832. Haymo, CXVIII, 736. Paulus Winfridus, XCV, 1453.

In Dominica XXVI post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 834. Haymo, CXVIII, 741. Paulus Winfridus, XCV, 1453.

In Dominica XXVII post Pentecosten. — S. Bruno, CLXV, 835.

Pro qualibet Dominica. — Honorius, CLXXII, 86. Rabanus Maurus, CX, 76, 124, 125, 127.

CXCII.

INDEX HOMILIARUM OMNIUM DE SANCTIS,

QUÆ EXSTANT IN PATROLOGIA,

ORDINE SANCTORUM ALPHABETICO DIGESTUS.

De personis sanctis in specie.

Primas merito damus B. Mariæ Dei Genitrici.

De Conceptione B. Mariæ virg. — Amedeus, CLXXXVIII, 1313.

De fructibus et floribus B. Mariæ. — Amedeus, CLXXXVIII, 1303.

De ornatu B. Mariæ virg. — Amedeus, CLXXXVIII, 1308.

De gaudio B. Mariæ virg. — Amedeus, CLXXXVIII, 1331.

De gloria B. Mariæ virg. — Amedeus, CLXXXVIII, 1342.

De sancta virg. Maria. — S. Bernard., CLXXXIV, 1059, 1063, 1068, 1072, 1077.

In Nativitate B. Mariæ virg. — Alcuinus, CI, 1300. Beda, XCIV, 413. S. Bruno, CLXV, 840. Godefridus, CLXXIV, 1003, 1006, 1010, 1012, 1038. Paulus Winfrid., XCV, 1514, 1519. Rabanus Maurus, CX, 54.

In Annuntiatione B. Mariæ virg. — Alanus de Insulis, CCX, 200. Beda, XCIV, 9, 421, 422. Godefridus, CLXXIV, 147, 758, 762, 763, 767. Ivo, CLXII, 583. S. Leo Magnus, LIV, 508 Paulus Winfr., XCV, 1470, 1475. S. Petrus Chrysolog. LII 575. Radbodus. CL, 1527.

In Visitatione B. M. virg. — Beda, XCIV, 15.

In purificatione B. Mariæ virg. — Beda, XCIV, 79. S. Bruno, CLXV, 768. Godefridus, CLXXIV, 708. Honorius, CLXXII, 849. Ivo, CLXII, 575. Paulus Winf., XCIV, 1200, 1461, 1463.

De martyrio B. Mariæ virg. — Amedeus, CLXXXVIII, 1323.

In Assumptione B. Mariæ virg. — Amedeus, CLXXXVIII, 1336. Beda, XCIV, 420. S. Bruno, CLXV, 839. Godefridus, CLXXIV, 959, 964, 971, 974, 977, 979, 985, 988. Haymo,

XCVIII, 765. 767. Paulus Winfr., XCV, 1490, 1497, 1505, 1565. S. Petrus Chrysol. LII, 577, 579, 582, 585. Rabanus Maurus, CX, 55, 433, 435.

ADOLPHUS (S.), pontif. — S. Petrus Chrysolog., LII, 567.
ADVENTIUS (S.), mart. — S. Maximus, LVII, 427.
AGATHA (sancta), virgo et mart. — Godefridus, CLXXIV, 719.
Agnes (sancta), mart. — Paulus Winfridus, XCV, 1461.
ALBANUS (S.), mart. — Rabanus Maurus, CX, 49.
ALEXANDER (S.), mart. — S. Eucherius, L, 861.
ALEXIUS (S.), confessor. — Adalbertus, CLXXXVII, 895.
ANDREAS (S.), apostol. — Beda, XCIV, 256, 471. S. Bernardus, CLXXXII, 1049. S. Bruno, CLXV, 841, 845. Godefridus, CLXXIV, 633. Haymo, CXVIII, 747. Paulus Winfridus, XCV, 1458. S. Petrus Chrysol., LII, 563. Rabanus Maurus, CX, 65.
APOLLINARIS (S.), pontif. — S. Petri Chrysolog., LII, 552.
ARMANDUS (S.), pontif. — Godefrid., CLXXIV, 724.
BARTHOLOMÆUS (S.), apost. — Beda, XCIV, 423, 490. Godefridus, CLXXIV, 990. Paulus Winfrid., XCV, 1508. Rabanus Maurus, CX, 445.
BENEDICTUS (S.), pontif. — Beda, XCIV, 224.
BENEDICTUS (S.), abb. — Godefridus CLXXIV, 924. Paulus Winf., XCV, 1574, 1576, 1581.
BLANDINA (sancta), mart. — S. Eucherius, L, 859.
BLASIUS (S.), pont. et mart. — Godefrid., CLXXIV, 715.
BONIFACIUS (S.), pont. et mart. — Godefridus, CLXXIV, 852. Rabanus Maurus, CX, 47.
CYPRIANUS (S.), pont. et mart. — S. Maximus, LVII, 403, 425. S. Petrus Chrysolog., LII, 555.
ELISÆUS (S. propheta). — S. Maximus, LVII, 465, 467.
EPIPHODIUS (S.), mart. — S. Eucherius, L, 861.
EUSEBIUS (S.), episc. — S. Maximus, LVII, 415.
FELICITAS (sancta), mart. — S. Petrus Chrysol., LII, 564.
GENESIUS (S.), mart. — S. Hilarius, L, 1275.
GEORGIUS (S.), mart. — Godefridus, CLXXIV, 830.
GERMANUS (S.), episc. — Hericus, CXXIV, 269.
HUMBERTUS (S.) abb. CXXIV, 1269. — S. Bernardus CLXXXIII, 513.
INNOCENTES (SS.), mart. — Beda, XCIV, 50. S. Bruno, CLXV, 762. Honorius, CLXXII, 835. Paulus Winfridus, XCV, 1174, 1176, 1177.
JACOBUS (S.), apost. — Beda, XCIV, 228. S. Bruno, CLXV, 816. Calixtus II, CLXIII, 1375, 1390, 1596, 1405. Godefridus, CLXXIV, 839, 849, 944. Paulus Winfridus, XCV, 1475, 1485. Rabanus Maurus, CX, 198.
JOANNES BAPTISTA (S.), præcursor Domini. — Beda, XCIV, 44, 202, 210, 237. S. Bruno, CLXV, 821, 840. Godefridus, CLXXIV, 897, 993. Haymo, CXVIII, 765. S. Maximus, LVII, 387, 389. S. Petrus Chrysol. LII, 441, 444, 446, 450, 453, 458, 549, 568, 636. Paulus Winf., XCV, 1476, 1508. 1514. Rabanus Maurus, CX, 50, 336, 337, 339, 342, 444.
JOANNES (S.), apostol. et evangelista — Beda, XCIV, 432, 494. S. Bruno, CLXV, 761. Godefrid., CLXXIV, 670. Haymo, CXVIII, 70. Paulus Winfridus, XCV, 1173, 1174. Radulfus Ardens, CLV, 1494, 1501, 1526.
JUDA (S.), apost. — Beda, XCIV, 489.
LAURENTIUS (S.), mart. — Beda, XCIV, 491. S. Bruno, CLXV, 837. Godefridus, CLXXIV, 950. Haymo, CXVIII, 75, 765. S. Maximus, LVII, 407, 410, 413. Odo, CXXIV, 1111. S. Petrus Chrysolog., LII, 565. Paulus Winfridus, XCV, 1490. Rabanus Maurus, CX, 427, 429, 431, 432.
LEBWINUS (S.). — S. Radbodus, CXXXII, 553.
LUCAS (S.), evangelista. — Beda, XCIV, 413. Paulus Winfridus, XCV, 1330, 1333.
MACHABÆI (SS.), martyr. — S. Leo Magn., LIV, 517.
MARCELLUS (S.), pap. et mart. — CLXXXIX, 995.
MARIA MAGDALENA (sancta). — Godefridus, CLXXIV, 933. Paulus Winfridus, XCV, 1485.
MARTINUS (S.), episc. — Godefridus, CLXXIV, 1047, 1049. Rabanus Maurus, CX, 63.
MATTHÆUS (S.), apost. et evang. — Beda, XCIV, 249, 419. S. Bruno, CLXV, 840. Godefridus, CLXXIV, 1035. Paulus Winfrid XCV, 1522.
MATTHIAS (S.), apostol. — Godefridus, CLXXIX, 739, 744.
MICHAEL (S.), archangel. — Beda, XCIV, 441, 502. S. Bruno, CLXV, 817. Godefridus, CLXXIV, 1040. Haymo, CXVIII, 770. Paulus Winfridus, XCV, 1522, 1525. Rabanus Maurus, CX, 60.
NICOLAUS (S.), episc. — Beda, XCIV, 471. Nicolaus abb., CLXXXIV, 1054.
OMNES SANCTI (La Toussaint). — Alcuinus, CI, 1309. Beda, XCIV, 447, 450, 452. Godefridus, CLXXIV, 1043. Paulus Winfridus, XCV, 1533, 1536. Petrus Venerab., CLXXXIX, 998.
OCTAVIUS (S.), mart. — S. Maximus, LVII, 427, 429.
PATERNIANUS (S.), episc. Godefridus, CLXXIV, 929.
PAULUS (S.), apostol. — Beda, XCIV, 214, 219, 495. Godefridus, CLXXIV, 902, 906, 909, 918. Haymo, CXVIII, 759. S. Maximus, LVII, 39, 397, 399, 402, 407. Paulus Winfridus, XCV, 1461, 1476, 1477, 1483, 1484. Rabanus Maurus, CX, 52, 354, 355, 361, 382.
PETRUS (S.), apostol. — Beda, XCIV, 214, 219, 475, 498. S. Bruno, CLXV, 823. Godefridus, CLXXIV, 731, 902, 909, 918. Haymo, CXVIII, 759. Ivo, CLXII, 595. S. Leo Magnus, LIV, 505. S. Maximus, LVII, 391, 397, 399, 402, 407. Paulus Winfridus, XCV, 1463, 1465, 1476, 1477, 1484, 1485, 1489. Rabanus Maurus, CX, 52, 347, 348, 361, 362.
PHILIPPUS (S.), apost. — Beda, XCIV, 261. S. Bruno, CLXV, 816. Godefridus, CLXXIV, 839, 849. Paulus Winfridus, XCV, 1475. Rabanus Maurus, CX, 198.
RUPERTUS (S.), episc. — Godefridus, CLXXIV, 773.
SCHOLASTICA (sancta), virg. — Beda, XCIV, 480.
SEBASTIANUS (S.), mart. — Honorius, CLXXII, 857.
SIMON (S.), apostol. — Beda, XCIV, 489.
SOLUTOR (S.), mart. — S. Maximus, LVII, 427.
STEPHANUS (S.), protomart. — Beda, XCIV, 475. S. Bruno, CLXV, 757. Godefridus, CLXXIV, 665. Haymo, CXVIII, 64. S. Maximus, LVII, 379. Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1173.
THOMAS (S.), apost. — Paulus Winfridus, XCV, 1535.
UDALRICUS (S.), episc. — Godefridus, CLXXIV, 1047, 1049.
VINCENTIUS (S.), mart — S. Leo Magn. LIV, 501.
Wigbertus (S.). — Beda, XCIV, 477, 479.

De sanctis in genere.

APOSTOLI (SS.). — Beda, XCIV, 455. S. Bruno, CLXV, 812, 843, 844, 845. Paulus Winfridus, XCV, 1536, 1537. Rabanus Maurus, CX, 66. Radulphus Ardens, XCV, 1489, 1498, 1501, 1506, 1509, 1513, 1517.
CONFESSORES (SS.). — Beda, XCIV, 463, 469, 470. S. Bruno, CLXV, 851, 852, 853. Haymo, CXVIII, 785. Paulus Winfrid., XCV, 1551, 1555, 1560, 1561. Rabanus Maurus, CX, 75. Radulphus Ardens, CLV, 1566, 1573, 1578, 1583, 1586, 1590, 1594, 1598, 1601.
MARTYRES (SS.). — Beda, XCIV, 457, 460, 461, 463. S. Bruno, CLXV, 849, 850, 851. Haymo, CXVIII, 776. Paulus Winfridus, XCV, 1539, 1543, 1548, 1550, 1551. Radulphus Ardens, CLV, 1521, 1526, 1531, 1535, 1538, 1541, 1544, 1548, 1552, 1555, 1559.
VIRGINES (Sanctæ). — B. Bruno, CLXV, 857, 860. Haymo, CXVIII, 790. Paulus Winf., XCV, 1561, 1566. Rabanus Maurus, CX, 71. Radulphus Ardens, CLV, 1605, 1609, 1614, 1661.

De rebus sanctis.

De Christi incarnatione. — Ivo, CLXII, 562.
De Christi Transfiguratione. — S. Leo Magnus, LIV, 520. Petrus Venerab, CLXXXIX, 953.
In inventione et exaltatione S. Crucis. — Beda, XCIV, 494. S. Bruno, CLXV, 816. Godefridus, CLXXV, 853, 1050. Paulus Winfridus., XCV, 1475. Rabanus Maurus, CX, 131.
In Dedicatione Ecclesiæ. — Beda, XCIV, 243, 544, 439. S. Bruno, CLXV, 860. Haymo, CXVIII, 741. Ivo, CLXII, 327. Leander, LXXII, 893. Paulus Winfrid., XCV, 1453, 1457. Rabanus Maurus, CX, 73, 75.
De significatione indumentorum sacerdotum. — Ivo, CLXII, 519.
De excellentia sacrorum ordinum. — Ivo, CLXII, 513
In Consecratione episcop. — S. Petrus Chrysol., LII, 556, 633.
In Litaniis seu Rogationibus. — Beda, XCIV, 168. S. Bruno, CLXV, 816. Haymo, CXVIII, 527, 529, 530, 534, 536. Rabanus Maurus, CX, 39, 223, 224. Radulphus Ardens, CLV, 1899, 1902.
In Quatuor Temporibus anni. — Beda, XCIV, 312, 314, 315, 324, 327, 330. S Bruno, CLXV, 752, 753. Haymo, CXVIII, 31, 36, 39. Paulus Winfrid., XCV, 1161, 1162, 1429. Rabanus Maurus, CX, 45, 56, 90.
In Vigiliis Defunctorum. — Rabanus Maurus, CX, 128.

CXCIII.

INDEX HOMILIARUM OMNIUM DE DIVERSIS

ANALOGICE DISPOSITUS, JUXTA ORDINEM ARGUMENTORUM,

ET SIC FACILE PRÆBENS LECTORI DESIDERATA.

—

CXCIV.

INDEX CONCIONATORIUS IN EPISTOLAS

QUÆ INTER MISSARUM SOLEMNIA LEGUNTUR PER ANNI CURRICULUM, JUXTA RITUM ROMANUM,

EXPONENS VARIAS EXPLANATIONES, SERMONES, HOMILIAS ET COMMENTARIA AD ELUCIDATIONEM CUJUSQUE EPISTOLÆ CONGRUENTIA,

UNDE VELUT EX UBERIORI FONTE UTILIA SIMUL ET JUCUNDA DEDUCERE LECTORI LICEBIT.

—

PROPRIUM DE TEMPORE.

XXX, 740. — S. Augustinus, XXXV, 2086. — Primasius, LXVIII, 501. — Cassiodorus, LXX, 1330. — Smaragdus, CII, 515. — Sedulius Scotus, CIII, 121. — Rabanus Maurus, CXI, 1593. — Walafridus Strab., CXIV, 516. — Haymo, CXVII, 493. — Lanfrancus, CL, 149. — S. Bruno Carthus., CLIII, 370. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 511. — Abælardus, CLXXVIII, 963. — Hervæus, CLXXXI, 796 — Guillelmus abb., CLXXX, 678. — Petrus Lombardus, CXCI, 1520.

Dominica III Adventus. (Ex Epist. ad Philipp., cap. IV, v. 4-7). — S. Ambrosius, XVII, 418. — S. Hieronymus, XXX, 851. — S. Augustinus, XXXVIII, 935. — Cassiodorus, LXX, 1347. — Primasius, LXVIII, 657. — Smaragdus, CII, 523. — Sedulius Scotus, CIII, 217. — Rabanus Maurus, CXI, 502. — Walafridus Strab., CXIV, 607. — Haymo, CXVIII, 749. — Lanfrancus, CL, 317. — S. Bruno Carthus., CLIII, 370. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 680. — Hervæus mon., CLXXXI, 1506. — Petrus Lombardus, CXCII, 252.

Feria IV Quatuor Temporum Adventus. (Ex Isa., cap. II, v. 2-4). — S. Hieronymus, XXIV, 42. — Walafridus Strab., CXIII, 1236. — Haymo, CXVI, 729. — Hervæus, CLXXXI, 45.

Feria VI Quatuor Temporum Adventus. (Ex Isa., cap. XI, v. 1-5.) — S. Hieronymus, XXIV, 144. — Walafridus Strab., CXIII, 1250. — Haymo, CXVI, 779. — Hervæus, CLXXXI, 140.

Dominica IV Adventus. (Ex Epist. ad Corinth, cap. IV, v. 1-5). — S. Ambrosius, XVII, 202. — S. Hieronymus, XXX, 727. — Primasius, LXVIII, 515. — Smaragdus, CII, 119. — Sedulius Scotus, CIII, 135. — Rabanus Maurus, CXII, 43. — Walafridus Strab., CXIV, 524. — Haymo, CXVII, 528. — Lanfrancus, CL, 167. — S. Bruno Carthus., CLIII, 141. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 520. — Hervæus, CLXXXI, 848. — Petrus Lombardus, CXCI, 1564.

In Vigilia Natalis Domini. (Ex Epist. ad Rom., cap. I, v. 1-6.) — S. Ambrosius, XVII, 47. — S. Hieronymus, XXX, 645. — S. Augustinus, XXXV, 2063, 2089. — Primasius, LXVIII, 415. — Cassiodorus, LXX, 1321. — Smaragdus, CII, 15. — Sedulius Scotus, CIII, 9. — Rabanus Maurus, CXI, 1279. — Walafridus Strab., CXIV, 470. Haymo, CXVII, 364. — Lanfrancus, CL, 105. — S. Bruno Carthus., CLIII, 17. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 451. Abælardus, CLXXVIII, 794. — Hervæus, CLXXXI, 595. — Petrus Lombardus, CXCI, 1301.

In solemnitate Nativitatis Domini.

Ad I et II Missam. (Ex Epist. ad Tit., cap. II, v. 11-14). — S. Ambrosius, XVII, 591. — S. Hieronymus, XXVI, 586. — Primasius, LXVIII, 683. — B. Alcuinus, C, 1021. — Smaragdus, CII, 55. — Sedulius Scotus, CIII, 247. — Rabanus Maurus, CXI, 681. — Walafridus Strab., CXIV, 647. — Lanfrancus, CL, 369. — S. Bruno Carthus., CLIII, 480. — Hervæus, CLXXXI, 1495. — Petrus Lombardus, CXCI, 398.

Ad III Missam. (Ex Epist. ad Hebr., cap. I, v. 1-12.) — S. Zeno Veron., XI, 392. — Cassiodorus, LXX, 1357. — Primasius, LXVIII, 686. — B. Alcuinus, C, 1031. — S. Smaragdus, CII, 27. — Sedulius Scotus, CIII, 251. — Rabanus Maurus, CXII, 711. — Walafridus Strabus, CXIV, 613. — Haymo, CXVII, 821. — Lanfrancus, CL, 375. — S. Bruno Carthus., CLIII, 491. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 607. — Hervæus, CLXXXI, 1001. — Petrus Lombardus, CXCII, 399.

In festum S. Stephani protomartyris. (Ex Act. apostol., cap. VI, v. 3-10.) — Cassiodorus, LXX, 1386. — Beda Ven., XCII, 956, 1012. — S. Smaragdus, CII, 55. — Walafridus Strabus, CXIV, 440. Petrus Comestor, CXCVIII, 1666

In festum S. Joannis evangelistæ. (Ex Epist. ad Ephes., cap. I, v. 3-8.) — S. Ambrosius, XVII, 373. — S. Hieronymus, XXVI, 445. — Primasius, LXVIII, 607. — Smaragdus, CII, 41. — Sedulius Scotus, CIII, 195. — Rabanus Maurus, CXII, 385. — Walafridus Strabus, CXIV, 588. — Haymo, CXVII, 701. — Lanfrancus, CL, 287. — S. Bruno Carthus., CLIII, 319. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 567. — Hervæus, CLXXXI, 1204. — Petrus Lombardus, CXCI, 169.

In festo SS. Innocentium. (Ex Apocalyps., cap. XIV, v. 1-5.) — S. Ambrosius, XVII, 888. — S. Augustinus, XXXV, 2437. — Primasius, LXVIII, 886. — Cassiodorus, LXX, 1412. — Beda Ven., XCIII, 172. — Smaragdus, CII, 48. — Walafridus Strabus, CXIV, 734. — Haymo, CXVII, 1104 — Richardus a S. Victore, CXCVI, 809.

Dominica intra Octavam Nativitatis Domini. (Ex Epist. ad Galat., cap. IV, v. 1-7.) — S. Ambrosius, XVII, 359. S. Hieronymus, XXVI, 370. — S. Augustinus, XXXV, 2126. — Primasius, LXVIII, 594. — Smaragdus, CII, 62. — Sedulius Scotus, CIII, 188. — Claudius Taurin., CIV, 878. — Haymo, CXVII, 684. — Rabanus Maurus, CXII, 310. — Walafridus Strabus, CXIV, 578. — S. Bruno Carthus., CLIII, 301. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 562. — Hervæus, CLXXXI, 1162. — Petrus Lombardus, CXCII, 133.

In Circumcisione Domini. (Ex Epist. ad Tit., cap. II, v. 11-14.) — *Vide in festivitatem Nativitatis Domini, ad I Missam.*

Dominica intra Circumcisionem et Epiphaniam. (Ex Epist. ad Rom., cap. XII, v. 1-5.) — S. Ambrosius, XVII, 156. — S. Hieronymus, XXVI, 700. — Primasius, LXVIII, 493. — Smaragdus, CII, 75. — Sedulius Scotus, CIII, 109. — Rabanus Maurus, CXI, 1541. — Walafridus Strabus, CXIV, 510. — Haymo, CXVII, 468. — S. Bruno Carthus., CLIII, 100. — Abælardus, CLXXVIII, 938. — Guillelmus abb., CLXXX, 669. — Hervæus, CLXXXI, 763. — Petrus Lombardus, CXCI, 1495.

In festo Epiphaniæ Domini. (Ex Isa., cap. LV, v. 1-7.) — S. Hieronymus, XXIV, 587. — Smaragdus, CII, 68. — Walafridus, CXIII, 1302. — Haymo, CXVI, 1031. — Hervæus, CLXXXI, 541.

Dominica II post Epiphaniam. (Ex Epist. ad Rom., cap. XII, v. 6-16). — S. Ambrosius, XVII, 157. — S. Hieronymus, XXX, 701. — Primasius, LXVIII, 494. — Smaragdus, CII, 80. — Sedulius Scotus, CIII, 113. — Rabanus Maurus, CXI, 1552. — Haymo, CXVII, 474. — Lanfrancus, CL, 143. — S. Bruno Carthus., CLIII, 103. — Abælardus, CLXXVIII, 941. — Guillelmus abb., CLXXX, 675. — Petrus Lombardus, CXCI, 1500.

Dominica III post Epiphaniam. (Ex Epist. ad Rom., cap. XII, v. 16-21.) — Vide auctores supra citatos in Dominica præcedenti, et quæ infra sequuntur explanationes.

Dominica IV post Epiphaniam. (Ex Epist. ad Rom., cap. XIII, V. 8-10.) — S. Ambrosius, XVII, 144. — S. Hieronymus, XXX, 706. — Primasius, LXVIII, 497. — Smaragdus, CII, 97. — Sedulius Scotus, CIII, 117. — Rabanus Maurus, CXI, 1565. — Walafridus Strab., CXIV, 511. — Haymo, CXVII, 482. — Lanfrancus, CL, 145. — S. Bruno Carthus., CLIII, 107. — Hugo de S Victore, CLXXV, 505. — Abælardus, CLXXVIII, 947 — Guillelmus abb., CLXXX, 677. — Hervæus, CLXXXI, 778. — Petrus Lombardus, CXCI, 1507.

Dominica V post Epiphaniam. (Ex Epist. ad Coloss., cap. III, v. 12-17.) — S. Ambrosius, XVII, 437. — S. Hieronymus, XXX, 859. — Primasius, LXVIII, 638. — Sedulius Scotus, CIII, 229. — Rabanus Maurus, CXII, 536. — Haymo, CXVII, 761. — Lanfrancus, CL, 529. — S. Bruno Carthus., CLIII, 392. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 586. — Hervæus, CLXXXI, 1315. — Petrus Lombardus, CXCII, 281.

Dominica VI post Epiphaniam. Ex I Epist. ad Thessal., cap. I, v. 2-10.) — S. Ambrosius, XVII, 442. — S. Hieronymus, XXX, 861. — Primasius, LXVIII, 639. — Sedulius Scotus, CIII, 217. — Rabanus Maurus, CXII, 541. — Haymo, CXVII, 765. — S. Bruno Carthus, CLIII, 397.— Hugo a S. Victore, CLXXV, 585. — Petrus Lombardus, CXCII, 289.

Dominica in Septuagesima. (Ex I Epist. ad Corinth., cap. IX, v. 24-27.) — S. Ambrosius, XVII, 235. — S. Hieronymus, XXX, 745. — Primasius, LXVIII, 528. — Smaragdus, CII, 100. — Sedulius Scotus, CIII, 147. — Rabanus Maurus, CXII, 87. — Walafridus Strab., CXIV, 534. — Haymo, CXVII, 555. — Lanfrancus, CL, 186. — S. Bruno Carthus., CLIII, 171.—Hervæus, CLXXXI, 905. — Petrus Lombardus, CXCI, 1615.

Dominica in Sexagesima. (Ex II Epist. ad Corinth., cap. XI, v. 19-33.) — S. Ambrosius, XVII, 324. — S. Hieronymus, XXX, 801. — Primasius, LXVIII, 530. — Smaragdus, CII, 108. — Sedulius Scotus, CIII, 178. — Rabanus Maurus, CXII, 226. — Walafridus Strab., CXIV, 567. — Haymo, CXVII, 952. — S. Bruno Carthus., CLIII, 268. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 551. — Hervæus, CLXXXI, 1104. — Petrus Lombardus, CXCII, 75.

Dominica in Quinquagesima. (Ex I Epist. ad Corinth., cap. XIII, v. 1-13.) — S. Ambrosius, XVII, 251. — S. Hieronymus. XXX, 757. — Primasius, LXVIII, 538. — Smaragdus, CII, 112. — Sedulius Scotus, CIII, 154. — Rabanus Maurus. CXII, 117. — Walafridus Strab., CXIV, 512. — Haymo, CXVII, 581. — Lanfrancus, CL, 199. — S. Bruno Carthus., CLIII, 192. — Hervæus, CLXXXI, 952. — Petrus Lombardus. CXCI, 1658.

Feria IV Cinerum (Ex Joel., cap. II, v. 12-17.) — S. Hieronymus, XXV, 966. — Haymo, CXVII, 102. — Rupertus abb., CLXVIII, 223. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 330. — S. Martinus Legion., CCVIII, 631.

XIX, v. 1-8.) — Cassiodorus, LXX, 1397. — Ven. Beda, XCII, 982, 1027. — Smaragdus, CII, 317. Rabanus Maurus, CX, 252. — Walafridus Strab., CXIV, 402.

In die sancto Pentecostes. (Ex Act. apost. cap. II, v. 1-11) — Cassiodorus. LXX, 1383. — Ven Beda, XCII, 945, 998. — Smaragdus, CII, 325. — Rabanus Maurus, CX, 255. — Walafridus Strab., CXIV, 450.

Feria II post Pentecosten. (Ex Act. apost. cap. X, v. 42-48.) — Cassiodorus, LXX, 1389. — Ven. Beda, XCII, 969. — Rabanus Maurus, CX, 260. — Walafridus Strab., CXIV, 452.

Dominica in SS. Trinitate. (Ex Epist. ad Rom., cap. XI, v. 33-36). — S. Ambrosius, XVII, 154. — S. Hieronymus, XXX, 699. — Primasius, LXVIII, 493. — Sedulius Scotus, CIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 1538. — Walafridus Strab., CXIV, 510. — Haymo, CXVII, 467. — Lanfrancus, CL, 145. — S. Bruno Carthus., CLIII, 99. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 500. — Abælardus, CLXXVIII, 936. — Guillelmus abb., CLXXX, 665. — Hervæus, CLXXXI, 760. — Petrus Lombardus, CXI, 1491.

In festo corporis Domini. (Ex I Epist. ad Corinth., cap. XI, v. 23-29.) — S. Ambrosius, XVII, 342, — S. Hieronymus, XXX, 751. — Primasius, LXVIII, 533. — Sedulius Scotus, CIII, 151. — Rabanus Maurus, CXII, 103. — Walafridus Strab., CXIV, 539. — Haymo, CXVII, 572. — S. Bruno Carthus., CLIII, 184. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 533. — Hervæus, CLXXX, 933. — Petrus Lombardus, CXCI, 1640.

Dominica II post Pentecosten. (Ex I Epist. Joan. cap. III, v. 13-18.) — S. Augustinus, XXXV, 2012. — Ven. Beda, XCIII, 103. — Smaragdus, CCII, 353. — Rabanus Maurus, CX, 303. — Walafridus Strab., CXIV, 699.

Dominica III post Pentecosten. (Ex I Epist. B. Petri, cap. V. v. 6-11.) — Ven. Beda, XCIII, 66. — Smaragdus, CII, 358, 359. — Rabanus Maurus, CX, 324. — Walafridus, Strab., CXIV, 688.

Dominica IV post Pentecosten. (Ex Epist. ad Rom., cap. VIII, v. 18-23.) — S. Ambrosius, XVII, 124. — S. Hieronymus, XXX. 684. — Primasius, LXVIII, 464. — Smaragdus, CII, 363, 367. — Sedulius Scotus, CIII, 75. — Rabanus Maurus, CX, 333; CXI, 1476. — Walafridus Strab., CXIV, 497. — Haymo, CXVII, 431. — S. Bruno Carthus., CLIII, 72. — Abælardus, CLXXVIII, 903. — Guillelmus abb., CLXXX, 653. — Hervæus, CLXXXI, 707. — Petrus Lombardus, CXCI, 1441.

Dominica V post Pentecosten. (Ex I Epist. B. Petri, cap. III, v. 8-15.) — Ven. Beda, XCIII, 55. — Smaragdus, CII, 371, 372. — Rabanus Maurus, CX, 345. — Walafridus, Strab., CXIV, 685.

Dominica VI post Pentecosten. (Ex Epist. ad Rom., cap. VI, v. 3-11.) — S. Ambrosius, XVII, 211. — S. Hieronymus, XXX, 671. — Primasius, LXVIII, 443. — Smaragdus, CII, 399. — Sedulius Scotus, CIII, 137. — Rabanus Maurus, CX, 357; CXI, 1391. — Walafridus Strab., CXIV, 487. — Haymo, CXVII, 410. — Lanfrancus, CL, 123. — S. Bruno Carthus., CLIII, 57. — Abælardus, CLXXVIII, 875. — Guillelmus abb. CLXXX, 602. — Hervæus, CLXXX, 670. — Petrus Lombardus, CXCI, 1402.

Dominica VII post Pentecosten. — (Ex Epist. ad Rom., cap VI, v. 19-23.) — Vide eosdem ac in Dominica VI. paulo infra in unumquemque.

Dominica VIII post Pentecosten. (Ex Epist ad Rom., cap. VIII, v. 12-17.) — S. Ambrosius, XVII, 121. — S. Hieronymus, XXX, 681. — Primasius, LXVIII, 459. — Smaragdus, CII, 411. — Sedulius Scotus, CIII, 73. — Rabanus Maurus, CX, 584; CXI, 1446. — Walafridus, Strab, CXIV, 495. — Haymo, CXVII, 429. — S. Bruno. Carthus., CLIII, 71. — Abælardus, CLXXVIII, 901. — Guillelmus abb., CLXXX, 630. — Hervæus, CLXXXI, 704, — Petrus Lombardus, CXCI, 1438.

Dominica IX post Pentecosten. (Ex I ad Corinth., cap. X, v. 6-13.) — S. Ambrosius, XVII, 234. — S. Hieronymus, XXX, 746. — Primasius, LXVIII, 529. — Smaragdus, CII, 414 — Sedulius Scotus, CIII, 148. — Rabanus Maurus, CX, 394; CXII, 89. — Walafridus Strab., CXIV, 533. — Haymo, CXVII, 560. — S. Bruno Carthus., CLIII, 174. — Hervæus, CLXXVI, 910. — Petrus Lombardus, CXCI, 1620.

Dominica X post Pentecosten. (Ex I Epist. ad Corinth., cap. XII, v. 12-26) — S. Ambrosius, XVII, 247. — S. Hieronymus, XXX, 754. — Primasius, LXVIII, 586. — Smaragdus, CII, 419. — Sedulius Scotus, CIII, 152. — Rabanus Maurus, CX, 405; CXII, 108. — Walafridus Strab., CXIV, 540 — Lanfrancus CL, 195. — Haymo, CXVII, 576. — S. Bruno Carthus., CLIII, 188. — Hervæus, CLXXXI, 641. — Petrus Lombardus, CXI, 1651.

Dominica XI post Pentecosten. (Ex I Epist. ad Corinth., cap. XV, v. 1-10.) — S. Ambrosius, XVII, 360. — S. Hieronymus, XXX, 762. — Primasius, LXVIII, 543. — Smaragdus, CII, 433. — Sedulius Scotus, CIII, 157. — Rabanus Maurus, CX, 414; CXII, 137. — Walafridus Strab., CXIV, 545. — Haymo, CXVII, 593. — S. Bruno Carthus., CLIII, 204. — Hervæus, CLXXXI, 972. — Petrus Lombardus, CXCI, 1674.

Dominica XII post Pentecosten (Ex II Epist. ad Corinth, cap. III, v. 4-9.) — S. Ambrosius, XVII, 285. — S. Hieronymus, XXX, 767. — Primasius, LXVIII, 560. — Smaragdus, CII, 439. — Sedulius Scotus, CIII, 166. — Rabanus Maurus, CX, 436; CXII, 173. — Walafridus Strab., CXIV, 554. — Haymo, CXVII, 616. — S. Bruno Carthus., CLIII, 231. — Hervæus; CLXXXI, 1823. — Petrus Lombardus, CXCII, 23.

Dominica XIII post Pentecosten. (Ex Epist. ad Galat., cap. III, v. 16-22.) — S. Ambrosius, XVII, 355. — S. Hieronymus, XXVI, 364. — S. Augustinus, XXXV, 2121. Primasius, LXVIII, 590. — Smaragdus. CII, 442. — Sedulius Scotus, CIII, 186. — Claudius Taurin, CIV, 872. — Rabanus Maurus, CX, 446; CXII, 297. — Walafridus Strab., CXIV, 576. — Haymo, CXVII, 680. — Lanfrancus, CL, 270. — S. Bruno Carthus., CLIII, 295 — Hervæus, CLXXXI, 1154. — Petrus Lombardus, CXCII, 121.

Dominica XIV post Pentecosten. (Ex Epist. ad Galat., cap. V, v. 16-24.) — S. Ambrosius, XVII, 367. — S. Hieronymus, XXVI. 410. — S. Augustinus, XXXV, 2135. — Primasius, LXVIII, 600. — Smaragdus, CII, 448. — Sedulius Scotus, CIII, 192. — Claudius Taurin., CIV, 896. — Rabanus Maurus, CXII, 358 — Walafridus Strab., CXIV, 584. — Haymo, CXVII, 692 — S. Bruno Carthus., CLIII, 311. — Hervæus, CLXXXI, 1187. — Petrus Lombardus, CXCII, 156.

Dominica XV post Pentecosten. (Ex Epist ad Galat., cap. V, v. 25 et cap. VI, v. 1-10.) — Vide eosdem auctores ac in præfata Dominica, sed paulo infra.

Dominica XVI post Pentecosten. (Ex Epist ad Ephes., cap. III, v. 13-21.) — S. Ambrosius, XVII, 383. — S. Hieronymus, XXVI, 485. — Primasius, LXVIII, 615. — Smaragdus, CII, 461. — Sedulius Scotus, CIII, 201. — Rabanus Maurus, CXII, 414. — Walafridus Strab., CXIV, 593. — Haymo, CXVII, 715. — Hervæus, CLXXXI, 1233. — S. Bruno Carthus., CLIII, 331. — Lanfrancus, CL, 270. — Petrus Lombardus, CXCII, 191.

Dominica XVII post Pentecosten. (Ex Epist ad Ephes., cap. IV, v. 1-6.) — S. Ambrosius, XVII, 385. — S. Hieronymus, XXVI, 492. — Primasius, LXVIII, 616. — Smaragdus, CII, 461. — Sedulius Scotus, CIII, 202. — Rabanus Maurus, CXII, 425 — Walafridus Strab., CXIV, 595. — Haymo, CXVII, 717. — S. Bruno Carthus., CLIII, 335. — Hervæus, CLXXXI, 1240. — Petrus Lombardus, CXCII, 196.

Dominica XVIII post Pentecosten. (Ex I Epist ad Corinth. cap. I, v. 4-8.) — S. Ambrosius, XVII, 183. — S. Hieronymus, XXX, 646. — Primasius, LXVIII, 507. — Smaragdus, CII, 471. — Sedulius Scotus, CIII, 129. — Rabanus Maurus, CXII, 11. — Walafridus Strab., CXIV, 519. — Haymo, CXVII, 510. — S. Bruno Carthus., CLIII, 125 — Hervæus, CLXXXI, 816. — Petrus Lombardus, CXCI, 1555.

Dominica XIX post Pentecosten. (Ex Epist. ad Ephes., cap. IV, 23-28.) — S. Ambrosius, XVII, 391. — S. Hieronymus, XXVI, 492. — Primasius, LXVIII, 619. — Smaragdus, CII, 480. — Sedulius Scotus, CIII, 204. — Rabanus Maurus, CXII, 436. — Haymo, CXVII 721. — Lanfrancus, CL, 299. — S. Bruno Carthus., CLIII, 339. — Hervæus, CLXXXI, 1353. — Petrus Lombardus, CXCI, 204.

Dominica XX post Pentecosten. (Ex Epist. ad Ephes., cap. V, v. 15-21.) — Vide auctores eosdem, sed paulo infra, ac in Dominica XIX.

Dominica XXI post Pentecosten. (Ex Epist. ad Ephes., cap. VI, v. 10-17.) — Vide, sed paulo infra, eosdem auctores supra citatos.

Dominica XXII post Pentecosten. (Ex Epist. ad Philipp., cap. III, v. 17-21.) — S. Ambrosius, XVII, 417. — S. Hieronymus, XXX, 849. — Primasius, LXVIII, 635. — Smaragdus, CII, 502. — Sedulius Scotus, CIII, 216. — Rabanus Maurus, CXII, 501. — Walafridus Strab., CXIV, 606. — Haymo, CXVII, 748. — S. Bruno Carthus., CLIII, 368. — Hervæus, CLXXXI, 1304. — Petrus Lombardus, CXCII, 250.

Dominica XXIII post Pentecosten. (Ex Epist. ad Philipp, cap. III, 29 et seq.) — Vide eosdem auctores ac supra.

Dominica XXIV post Pentecosten. (Ex Epist. ad Coloss.,

cap. I, v. 9-14.) — S. Ambrosius, XVII, 421. — S. Hieronymus, XXX, 853. — Primasius, LXVIII, 651. — Smaragdus, CII, 505. — Sedulius Scotus, CIII, 225. — Rabanus Maurus, CXII, 510. — Walafridus Strab., CXIV, 609. — Haymo, CXVII, 753. — S. Bruno Carthus., CLIII, 379. — Hervæus, CLXXXI, 1518.—Petrus Lombardus, CXCII, 260.

In dedicatione Ecclesiæ. (Ex Apocalyps., cap. XXI, v. 2-5.)—S. Ambrosius, XVII, 936.—S. Augustinus, XXXV, 2450. — Primasius, LXVIII, 921. — Beda Ven., XCIII, 194. — Rabanus Maurus, CX, 73. — Walafridus Strab., CXIV, 746.—Haymo, CXVII, 1192.—Richardus a S. Victore, CXCVI, 860.

PROPRIUM DE SANCTIS.

Mense Novembri.

Die 29, Festum S. Andreæ apostoli. (Ex Epist. ad Rom., cap. X. v. 10-18.) — S. Ambrosius, XVII, 143.— S. Hieronymus, XXX, 695. — Primasius, LXVIII, 485.— Smaragdus, CII, 507. — Sedulius Scotus, CIII, 97. — Rabanus Maurus, CX, 65; CXI, 1510. — Walafridus Strab., CXIV, 504.—Haymo, CXVII, 451 —S. Bruno Carthus., CLIV, 89.— Abælardus, CLXXVIII, 925. — Guillelmus, CLXXX, 635. — Hervæus, CLXXXI, 743. — Petrus Lombardus, CXCI, 1476.

Mense Decembri.

Die 6, in festo S. Nicolai episc. (Ex Epist. ad Hebr., cap. XIII, v. 7-17.) — Primasius, LXVIII, 788. — Sedulius Scotus, CIII, 270. — Rabanus Maurus, CXII, 825, — Walafridus Strab., CXIV, 669. — Haymo, CXVII, 931. — Lanfrancus, CL, 406. — S. Bruno Carthus., CLIII, 563. — Hervæus, CLXXXI, 1688.—Petrus Lombardus, CXCII, 512.

Die 8, in Conceptione B. Mariæ V. (Ex lib. Proverb., cap. VIII, v. 22-31.) — Beda Ven., XCI, 866. — Rabanus Maurus, CXI, 709. — Walafridus Strab., CXIII, 1092.

Die 21, in festo S. Thomæ apost. (Ex Epist. ad Ephes., cap. II, v. 19-22.) — S. Ambrosius, XVII, 380. — S. Hieronymus, XXVI, 506. — Primasius, LXVIII, 613. — Sedulius Scotus, CIII, 199. — Rabanus Maurus, CXII, 406. — Walafridus Strab., CXIV, 591. — Haymo, CXVII, 711.—S. Bruno Carthus., CLIII, 228.—Hervæus, CLXXXI, 1228. — Petrus Lombardus, CXCII, 185.

Mense Januario.

Die 18, in festo Cathedræ B. Petri. (Ex Epist. I B. Petri, cap. I, v. 1-7.) — Ven. Beda, XCIII, 41. — Walafridus Strab., CXIV, 679.

Die 25, in Conversione S. Pauli. (Ex Act. Apost., cap. IX, v. 1-22.) — Ven. Beda, XCIII, 965; 1016 — Walafridus Strab., CXIV, 448. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1671.

Mense Februario.

Die 2, in Purificatione B. Mariæ V. (Ex Malac., cap. III, v. 1-4.) — S. Hieronymus, XXV, 1564. — Haymo, CXVII, 287.

Die 24, in festo S. Mathiæ apost. (Ex Act. apost., cap. I, v. 15-26.) — Ven. Beda, XCIII, 945, 998.— Walafridus Strab., CXIV, 429. — Petrus Comestor., CXCVIII, 1650.

Mense Martio

Die 25, in festo Annuntiatonis B. Mariæ V. (Ex Isa., cap. VII, v. 10-15.) — S. Hieronymus, XXIV, 105. — Walafridus Strab., CXIII, 1245. — Haymo, CXVI, 759.— Rupertus abb., CLXVII, 1304. — Hervæus, CLXXXI, 98.

Mense Aprili.

Die 20, in festo D. Joseph, B. Mariæ sponsi. (Ex Eccli., cap. XXIV, v. 23-31.) — Rabanus Maurus, CIX, 937. — Walafridus Strab., CXIII, 1210.

Die 25, in festo S. Marci Evangelistæ. (Ex Ezechiel., cap. 1, v. 10-13.) — S. Hieronymus, XXV, 24.—Rabanus Maurus, CX, 497.

Mense Maio.

Die 1, in festo SS. Jacobi et Philippi apost. (Ex Lib. Sap., cap. v. 1-5.) - Rabanus Maurus, CIX, 679.—Walafridus Strab., CXIII, 1170.

Die 2, in festo S. Athanasii. (Ex I Epist. ad Corinth. cap. IV, v. 5-14.) — S. Ambrosius, XVII, 289.— S Hieronymus, XXX, 781. — Primasius, LXVIII, 562. — Sedulius Scotus, CIII, 167. — Rabanus Maurus, CXII, 179. —Haymo, CXVII, 624. — Lanfrancus, CL, 231. —S. Bruno Carthus., CLIII, 230 — Hervæus CLXXXI, 1033. — Petrus Lombardus, CXCI, 31.

Die 3, in festo Inventionis S. Crucis. (Ex Epist. ad Philipp., cap. II, v. 5-11.) — S. Ambrosius, XVII, 409. — S. Hieronymus, XXX, 845. — Primasius, LXVIII, 630. — Sedulius Scotus, CIII, 214. — Rabanus Maurus, CXII, 487. — Haymo, CXVII, 740. — S. Bruno Carthus., CLIII, 360. — Hervæus, CLXXXI, 1299. — Petrus Lombardus, CXCII, 233.

Mense Junio.

Die 11, in festo S. Barnabæ apost. (Ex Act. apost., cap. XI, v. 21-26.) — Ven. Beda, XCIII, 971, 1020. — Walafridus Strab., CXIV, 453. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1679.

Die 24, in festo S. Joannis Baptistæ. (Ex Isa., cap. XLIX, v. 1-7.) — S. Hieronymus, XXIV, 465. — Walafridus Strab., CXIII, 1292. — Haymo, CXVI, 951. — Hervæus, CLXXXI, 455.

Die 29, in Natali SS. Petri et Pauli. (Ex Act. apost., cap. XII, v. 1-11.) — Ven. Beda, XCIII, 971, 1021. — Smaragdus, CII, 589. — Rabanus Maurus, CX, 350, 354. — Walafridus Strab., CXIV, 454. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1686.

Die 30, in Commemoratione B. Pauli. (Ex Epist ad Galat., cap. I, v. 11-20.)— S. Ambrosius, XVII, 342.—S. Hieronymus, XXVI, 322. — S. Augustinus, XXXV, 2109. — Primasius, LXVIII, 586. — Sedulius Scotus, CIII, 182. — Claudius Taurin., CIV, 849. — Rabanus Maurus, CXII, 256. — Walafridus Strab., CXIV, 572. — Haymo, CXVII, 672. — Lanfrancus, CL, 259. — S. Bruno Carthus., CLIII, 284. — Hervæus, CLXXXI, 1155. — Petrus Lombardus, CXCII, 99.

Mense Julio.

Die 2, in Visitatione B. Mariæ V. (Ex Cantic. cant., cap. II, v. 8-17.) — Ven. Beda, XCI, 1103. — Walafridus Strab., CXIII, 1138. — Haymo, CXVII, 302. — Guillelmus abb., CLXXX, 445, 512.

Die 22, in Natali S. Mariæ Magdalenæ. (Ex Cantic. cant., cap. III, v. 2-5.) — Ven. Beda, XCI, 1118. — Walafridus Strab., CXIII, 1142. — Haymo, CXVII, 509.— Guillelmus abb., CLXXX, 452, 541.

Die 25, in festo S. Jacobi apostoli. (Ex I Epist. ad Corinth., cap. IV, v. 9-15.) — S. Ambrosius, XVII, 204. — Hieronymus, XXX, 728. — Primasius, LXVIII, 516.— Sedulius Scotus, CIII, 136. — Rabanus Maurus, CXII, 47. — Walafridus Strab., CXIV, 526. — Haymo, CXVII, 532. — Lanfrancus, CL, 167. — S. Bruno Carthus., CLIII, 144. — Hervæus, CLXXXI, 853. — Petrus Lombardus, CXCI, 1568.

Die 26, in festo SS. Joachim et Annæ. (Ex Isa., cap. VII, v. 10-15.) — Vide festum Annuntiationis B. Mariæ Virginis.

Mense Augusto.

Die 1, in festo B. Petri ad vincula. (Ex Act. apost., cap. XII, v. 1-11.) — Vide festum SS. Petri et Pauli, die 29 Junii.

Die 6, in Transfiguratione Domini. (Ex II Epist. B. Petri, cap. I, v. 16-19) — Ven. Beda, XCIII, 46. — Walafridus Strab., CXIV, 681.

Die 10, in Natali S. Laurentii martyris. (Ex II Epist. ad Corinth, cap. IX, v. 6-10.)—S. Ambrosius, XVII, 313. — S. Hieronymus, XXX, 795. — Primasius, LXVIII, 575. — Smaragdus, CII, 436. — Sedulius Scotus, CIII, 175. — Rabanus Maurus, CX, 431; CXII, 212. — Walafridus Strab., CXIV, 564. — Haymo, CXVII, 646. — S. Bruno Carthus., CLIII, 259. — Hervæus, CLXXXI, 1085. — Petrus Lombardus, CXCII, 62.

Die 14, in vigilia Assumptionis B. Mariæ. (Ex Apocalyps., cap. XI, v. 9; et cap. XII, v. 1.) — S. Ambrosius, XVII, 874. — S. Augustinus, XXXV; 2435. — Primasius, LXVIII, 871. — Walafridus Strab., CXIV 731.— Haymo, CXVII, 1079.

Die 15, in Assumptione B. Mariæ V. (Ex Eccli., cap. XXIV, v. 11-20.) — Rabanus Maurus, CIX, 925. — Walafridus Strab., CXIII, 1208.

Die 24, in festo S. Bartholomæi apostoli. (Ex I Epist. ad Corinth, cap. XII, v. 27-31.) — S. Ambrosius, XVII, 249. — S. Hieronymus, XXX, 756. — Primasius, LXVIII, 537. — Sedulius Scotus, CIII, 153. — Rabanus Maurus, CX, 443; CXII, 113. — Walafridus Strab., CXIV, 542. — Haymo, CXVII, 579. — Lanfrancus, CL, 199. — S. Bruno Carthus., CLIII, 189. — Hervæus, CLXXXI, 950. — Petrus Lombardus, CXCI, 1656.

Die 28, in festo S. Augustini. (Ex II Epist. ad Timoth., cap. IV, v. 1-8.) — S. Ambrosius, XVII, 495. — S. Hieronymus, XXX, 894. — Primasius, LXVIII, 678. — Sedulius Scotus, CIII, 241. — Rabanus Maurus, CXII, 609. — Walafridus Strab., CXIV, 637. — Haymo, CXVII,

CXCV.

INDEX CONCIONATORIUS IN EVANGELIA

QUÆ INTER MISSARUM SOLEMNIA LEGUNTUR PER ANNI CURRICULUM, JUXTA RITUM ROMANUM,

EXPONENS VARIAS EXPLANATIONES, SERMONES, HOMILIAS ET COMMENTARIA AD ELUCIDATIONEM CUJUSQUE EVANGELII CONGRUENTIA, UNDE VELUT EX UBERIORI FONTE UTILIA SIMUL ET JUCUNDA DEDUCERE LECTORI LICEBIT.

PROPRIUM DE TEMPORE.

SERIES VICESIMA SECUNDA.

Series hæc duobus tantum constat Indicibus, quorum prior alphabeticus complectitur omnes auctores qui stricto sermone scripserunt; posterior vero omnia illorum exhibet opera vel etiam opuscula analogico rerum et generum ordine disposita.

CXCVI.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM AUCTORUM QUI STRICTO SERMONE SCRIPSERUNT, ET QUORUM OPERA VEL ETIAM OPUSCULA IN PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU REPERIUNTUR.

—

CXCVII.

INDEX OMNIUM POEMATUM

ORDINE RERUM ET GENERIS ANALOGICO DISPOSITUS, ET 19 DIVISIONES ADMITTENS,

QUO VICISSIM EVOLVUNTUR POESIS EXEGETICA, DOGMATICA, MORALIS, LITURGICA, DIDACTICA, DRAMATICA, HISTORICA, ELEGIACA, ETC.

I. — *Poesis exegetica, seu carmina de Scriptura sacra.*

II. — *Poesis dogmatica.*

lio, Pelagio, Bonifacio, Godefrid. Viterb., CXCVIII, 907 *et seq.* — De Gothis et de Lombardis a quibus Pipinus Ecclesiam Romanam et totam Italiam liberavit, *ibid.*, 925. — De obitu Luprandi regis Lombardorum et de Astolphi regis exaltatione et de primo introitu Pipini in Italiam, *ibid.*, 927. — De Carolo Magno, *ibid.*, 929, 940, 942, 943, 944. — De quatuor principalibus sedibus imperii Romani in Occidente, *ibid.*, 942. — De Ludovico imperatore, *ibid.*, 947. — De Henrico primo, Godefrid. Viterb., CXCVIII, 956. — De Othone imperatore Romanorum primo, secundo, tertio. Godefrid. Viterb., CXCVIII, 956, 959, 961, 962, 964. — De Henrico quarto imperatore, *ibid.*, 978. — Henricus junior tollit imperium adversus patrem suum, *ibid.*, 979. — De Northmannis Apuliam invadentibus tempore Henrici quarti imperatoris, *ibid.*, 980. — De Conrado tertio, *ibid.*, 989. — De civitate Mediolani et de bello ejus cum Friderico imperatore, *ibid.* 991. — De civitate Alexandria, *ibid.*, 994. — De nonnullis Ecclesiæ persecutoribus, *ibid.*, 997. — De Voltigerno Anglorum duce, *ibid.* — De Orsane et Eugisto, *ibid.* 998. — Saxonum commendatio, 999. — De Merlino propheta Anglorum, *ibid.*, 1004. — De Hierna ducissa obsessa in arce sua, *ibid.*, 1006. — Alexandreis seu gesta Alexandri Magni libris X comprehensa, Gualterus de Castellione, CCIX, 469. — Ligurinus sive de rebus gestis imper. Cæsar. Friderici Aug. cognomento Ænobarbi libri decem, CCXII, 327.

VIII. — *Poesis hagiographica.*

De S. Achilleo, S. Damas., XIII, 399; Flodoard., CXXXV, 617, 625. — De S. Adaucto, S. Damas., XIII, 399; Marbodus, CLXXI, 1653. — De S. Afra, Flodoard., CXXXV, 739. — De S. Agapito, *ibid.*, 691. — De S. Agnete, S. Damas., XIII, 402; Hrotsuitha, CXXXVII, 975; Flodoard., CXXXV, 743; Alphan., CXLVII, 1243; Hildebert., CLXXI, 1307; Philippus de Harveng, CCIII, 1387. — De S. Alexandro episcopo et martyre, Flodoard., CXXXV, 645. — Vita S. Amandi, libri quatuor, Milo monach., CXXI, 930. — Historia miraculorum S. Amandi, Gillebertus, CL, 1444, 1446. — De S. Ambrosio, Flodoard., CXXXV, 865, 867. — De S. Anastasia, *ibid.*, 721. — De S. Andrea apostolo, S. Damas., XIII, 381; Flodoard., CXXXV, 497. — De S. Anatolia, Flodoard., CXXXV, 669. — S. Anselmi miracula, Eadmerus, CLVIII, 120. — S. Audoeni vitæ metricæ fragmenta, Theodor., CL, 1190. — De S. Bartholomæo, Flodoard., CXXXV, 499. — De S. Benedicto carmen, S. Bertarius, CXXVI, 975. — De B. Benedicto et miraculis et laudibus ejus, Winfrid., XCV, 468, 469. — Carmen de vita S. Benedicti, Marcus Cassin., LXXX, 183. — Translatio S. Benedicti, Aimoinus, CXXXIX, 797. — Sermo de eodem, 859. — S. Bernardi Claræ-Vall. vita et mores, Philotheus, CLXXXV, 551. — Vita S. Blaitmaici abbatis Nicensis et martyris, Walafrid Strab., CXIV, 1043. — De Carolo Magno carmen incerti auctoris, XCVIII, 1434. — Poetæ Saxonis Annalium de gestis B. Caroli Magni libri quinque, XCIX, 683. — De S. Cæcilia, Flodoard, CXXXV, 661. — S. Cuthberti Lindisfarn. Vita metrica, XCIV, 525. — Passio S. Cypriani martyris, Rupertus Sangall., LX, 569. — In laudem S. Christinæ, Alphanus, CXLVII, 1229; Flodoard., CXXXV, 859. — De S. Daria, S. Damasus, XIII, 401; Flodoard., CXXXV, 693. — De passione S. Dionysii martyris, Hrotsuitha, CXXXVII, 1116. — De S. Dorotheo, Flodoard., CXXXV, 749. — S. Eigilis abbatis Fuldensis vita metrica, Candidus Fuld., CV, 402. — De S. Emerentiana, Flodoard., CXXXV, 745. — De S. Eugenia, *ibid.*, 675. — De S. Eustachio, *ibid.*, 643. — De S. Felice, S. Damas., XIII, 388, 399; Flodoard., CXXXV, 691, 719. — De S. Felicitate et filiis ejus, Flodoard., CXXXV, 647. — De morte Fulconis episcopi Rhem., CXXIX, 1146. — De S. Gabinio, Flodoard., CXXXV, 711. — Passio S. Gandolfi martyris, Hrotsuitha, CXXXVII, 1084. — De vita S. Germani monachi Antissiod. libri sex, Hericus Antissiod., CXXIV, 1137. — De S. Gorgonio, S. Damasus, XIII, 393; Flodoard., CXXXV, 749. — De obitu S. Hathumodæ abbatissæ, Agius, CXXXVII, 1183. — De S. Hesychio, Flodoard., CXXXV, 565. — De S. Hilarione, *ibid.*, 531. — Versus heroici in laudem B. Hieronymi, Alvar. Cord., CXXI, 563; Flodoard., CXXXV, 517. — De S. Hilario, Fortunatus, LXXXVIII, 109. — De S. Ignatio, Flodoard., CXXXV, 551. — De S. Joanne Baptista, Winfrid., XCV, 1597. — De decollatione S. Joannis Baptistæ, Godeschalk., CXLI, 1327. — De S. Joanne evangelista, Flodoard., CXXXV, 615. — De S. Juliano, *ibid.*, 557. — De S. Juliana, *ibid.*, 835. — Liber de adventu reliquiarum S. Laurentii martyris Roma Leodium, Reinerus, CCIV, 90. — De S. Laurentio, Flodoard., CXXXV, 685; Marbodus, CLXXI, 1607; S. Damas., XIII, 388. — S. Leodegarii vita metrica, Walafrid. Strab., CXIV, 1131. — S. Lucia virgo et martyr, Alphanus, LXLVII, 1242. — De S. Luciana, Flodoard., CXXXV, 605. — De S. Lucina, *ibid.*, 733. — Historia nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, Hrotsuitha, CXXXVII, 1065. — De Maria Virgine, Walafrid Strab., CXIV, 1089. — Vita beatæ Mariæ Ægyptiacæ, Hildebert., CLXXI, 1322; Flodoard., CXXXV, 541. — De B. Maria Magdalena, Godeschal., CXLI, 1326; Flodoard., CXXXV, 509. — De vita S. Martini libri quatuor, Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 365. — De vita ejusdem Martini libri sex, Paulinus Petricord, LXI, 1010; Flodoardus, CXXXV, 847. — Vita S. Mammæ monachi, Walafrid. Strab., CXIV, 1047. — De S. Marcellino, S. Damas., XIII, 396; Eginhard., abbas, CIV, 593. — De S. Matthæo apostolo, Alphanus, CXLVII, 1225; Flodoardus, CXXXV, 497. — Passio S. Mauritii et sociorum ejus, Marbodus Redon., CLXXI, 1625. — Vita beati Mauritii episcopi et confessoris, Marbodus Redon., CLXXI, 1635. — De Machabæis, Hilarius Arelat., L, 1275; Hildebertus, CLXXI, 1293; Marbodus Redon., CLXXI, 1603. — S. Margarita virgo et martyr, Alphanus, CXLVII, 1208. — De S. Matthia, Flodoardus, CXXXV, 499. — De S. Marco, papa, S. Damasus, XIII, 386. — De S. Macedonio eremita, Flodoard, CXXXV, 585. — De S. Martiali episcopo Lemovicino, Venantius Fortunatus, CXXXVIII, 115. — Vita S. Mauri abbatis, Paulus Diaconus, XCV, 1594. — Vita S. Maximiani, CVI, 606, 607. — Carmen de S. Michaele, Walafrid. Strabus, CXIV, 1129; Flodoard., CXXXV, 853. — De S. Medardo episcopo, Venantius Fortunat., LXXXVIII, 110. — De S. Narcisso, Flodoard., CXXXV, 505. — De S. Nazario, Flodoardus, CXXXV, 605. — De S. Nereo, S. Damas., XIII, 399; Flodoard., CXXXV, 617, 625. — De S. Nicolao, Alphanus, CXLVII, 1228. — De S. Nicolao papa, Flodoard., CXXXV, 819. — Vita S. Neonis, CVI, 517, 518, 519. — De S. Paulo apostolo, S. Damasus, XIII, 379; Flodoard., CXXXV, 603. — De S. Paulo, Flodoard., CXXXV, 549. — De S. Paulino, *ibid.*, 843. — De S. Pamphilo, *ibid.*, 525. — Passio S. Pelagii martyris in Corduba, Hrotsuitha, CXXXVII, 1094. — De S. Pelagia, Flodoard., CXXXV, 587. — De S. Petro apostolo, Alphanus, CXLVII, 1231; Flodoard., CXXXV, 495, 597, 603. — De S. Petronella, Flodoard., CXXXV, 621. — De S. Potentiana, Flodoard., CXXXV, 645. — Vita S. Richarii, abbatis Centulensis primi, Ingelramnus, CXLI, 1422. — Vita S. Romani archiepisc. Rotbomag., Gerardus, CXXXVIII, 174. — De S. Ruffina, Flodoard., CXXXV, 683. — De S. Sabina martyre, Alphanus, CXLVII, 1264; Flodoard., CXXXV, 641. — De S. Saturnino, S. Damasus, XIII, 393; Venantius, LXXXVIII, 99. — De S. Secunda, Flodoard., CXXXV, 685. — De S. Seraphia, *ibid.*, 641. — De S. Sebastiano, *ibid.*, 698. — De S. Simeone monacho, *ibid.*, 575. — De S. Susanna, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1288. — De S. Stephano, S. Damasus, XIII, 383; Flodoard., CXXXV, 641. — De S. Sulpitio, *ibid.*, 625. — De S. Scholastica, Paulus diaconus, XCV, 1593. — De S. Symmacho papa, *ibid.*, 767. — Vita S. Thaisidis, Marbod., CLXXI, 1629. — Historia S. Theophili metrica, *ibid.*, CLXXI, 1593. — De S. Theopompo et sociis ejus, Cosmas Japygus, CXXXIII, 880. — De S. Thoma, Flodoard., CXXXV, 499. — De S. Ursula, Alphanus, CXLVII, 1219. — De S. Urbano papa, Flodoard., CXXXV, 661. — Vita S. Ursmari abbatis, Herigerus abbas Lobiensis, CXXXIX, 1125. — De S. Valentino, Flodoard., CXXXV, 747. — Passio S. Victoris martyris, Marbodus Redon., CLXXI, 1615. — Vita S. Victoris, CVI, 600, 601. — S. Vincentius martyr, Alphanus CXLVII, 1245; Hildebertus, XXI, 1391. — De S. Walpurge carmen, Wolfhardus, CXXIX, 897. — De visionibus Wettini, Walafrid. Strab.. CXIV, 1065, 1082. — De Vita S. Wilfridi Eborac., CXXXIII, 984. — Vita metrica S. Willibrordi, Alcuin., CI, 713; Thiofrid., CLVII, 413. — Carmen de abbatibus et viris piis cœnobii S. Petri in insula Lindisfarn., Ethelvolf, LCVI, 1329. — Carmina de sanctis diœcesis Meldensis, Fulcoius Meld., CL, 1189. — De omnibus sanctis, S. Petrus Damian., CXLV, 960. — Poema de pontificibus et sanctis Ecclesiæ Eborac., Alcuin., CI, 812. — Gesta septem abbatum Beccensium, CLXXXI, 1709.

IX. — *Poesis encomiastica panegyrica*

De laudibus Domini, Juvencus, XIX, 379; LXI, 1091; VI, 45. — Laus Christi, Mamertus Claudianus, LIII, 789; Petrus Venerab., CLXXXIX, 1012. — Encomium in laudem B. Mariæ Virginis, Fortunatus, LXXXVIII, 266, 276. — De virginitate, Venantius, *ibid.*, 266. — De laudibus virginum, S. Aldhelmus, LXXXIX, 237. — In honorem apostolorum, *ibid.*, 1297. — Encomium de adventu

X. — *Poesis epistolaris.*

XI. — *Poesis elegiaca*

XII. — *Poesis satyrica.*

XIII. — *Poesis bucolica. Eclogæ.*

XIV. — *Idyllia.*

XV. *Epigrammata.*

XVI. — *Ænigmata.*

CXCIX.

INDEX EPISTOLARUM DOGMATICARUM

ET POLEMICARUM,

IN QUO SERVATUR ORDO RERUM ANALOGICUS SIMUL AC CHRONOLOGICUS AUCTORUM.

I.. — *Epistolæ dogmaticæ.*

II. — *Epistolæ polemicæ.*

III. — *Epistolæ exegeticæ.*

CC.

INDEX EPISTOLARUM CIRCA MORALEM
ET PHILOSOPHIAM,

IN QUO SERVATUR ORDO RERUM ANALOGICUS SIMUL AC CHRONOLOGICUS AUCTORUM.

—

I. — *Epistolæ morales.*

Ad vitam Christianam et ad mundi contemptum exhortatio, Ambros., XVI, 1055; Hieronym., XXII, 668, 1191; August., XXXIII, 103, 125, 427, 483, 854, 992, 1054, 1055; Alcuinus C, 308, 315; Urbanus II papa, CLI, 602; Guillelmus, abb. S. Arnulfi, CL, 883; Bernard., prior, CLIII, 885; Joannes monach., *ibid*, 899; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1072; Nicolaus Claræv., CXCVI, 1621, 1622; Gaufridus, S. Barbaræ subprior, CCV, 840; Adamus, abb. Perseniæ, CCXI, 648, 683. — Quænam virtutes veræ, Hieronym., XXII, 422, 579; S. August., XXXIII, 666; S. Valerian., LII, 755; Paulinus Nolanus, LXI, 153, 185; S. Cæsarius, LXVII, 1154; Alcuinus, C, 506; Alexander II papa, CXLVI, 1279; Anselmus Laudun., CLXII, 1590. — De fide, S. Cyprian., IV, 236. 241, 245, 338; Ambros., XVI, 904; S. Augustin., XXXIII, 370, 359, 869; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1014. —De spe bene vivendi non in propriis viribus, sed in Deo collocanda, S. Augustin., XXXIII, 989; S. Fulgent., LXV, 560.— De charitate, S. Ambros., XVI, 1267; S. Augustin., XXXIII, 667; Ruricius, LVIII, 97, 98; Gelasius I papa, LIX, 60; Paulinus, LXI, 190; Fulgentius, LXV, 344; Braulio Cæsaraug. LXXX, 665; Alcuinus, C, 162, 466, 495; Anselmus Laudun., CLXII, 1589; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1011; S. Bernard., Claræv., CLXXXII, 108, 115; Adamus, abb. Perseniæ, CCXI, 596, 600, 631; Petrus Blesensis, CCVII, 520. — De amore Dei et amore mundi, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 206.— De mutua inter amicos benevolentia, S. Augustin., XXXIII, 868; Nicolaus Claræv., CXCVI, 1616. — De unitate et dilectione, Nicolaus Claræv., CXCVI, 1600, 1618.—De fraterna correctione, S. Augustin., XXXIII, 957. — De pœnitentia, Cyprian., III, 812, *et seqq*; S. Ambros., XVI, 1227; S. Hieronym., XXII, 1038, 1195; S. Augustinus, XXXIII, 315, 653; Faustus Regiens., LVIII, 845. Avitus Vienn., LIX ,220; Ruricius, LVIII, 95, 101; Fulgentius, LXV, 352; Desiderius, Cadurc. episc., LXXXVII, 255; Alcuinus, C, 162, 334, 456; Cœlestinus papa, LXXXIV, 687. — De orando Deo, S. Cyprian.,IV, 192, 221, *seq.*, *ibid.*, 245; August., XXXIII, 495; S. Gregor. Magnus, LXXVII, 895; Joannes, monach., CLIII, 913, 918. — De humilitate, S. Cyprian., IV, 233; S. Ambros., XVI, 884 *seqq.*, 886; Paulinus LXI, 200; Fulgentius, LXV, 339; Adamus, abb. Perseniæ, CCXI, 600, 664.— De oratione Dominica, Abælardus, CLXXVIII, 335. — Docet Augustinus vitam beatam et virtutem veram non esse nisi a Deo, XXXIII, 495 *seq.* — De vita Christiana et mundi contemptu, S. Ambros., XVI, 1055; S. Hieronym., XXII, 668, 1191; S. Augustin., XXXIII, 103, 125, 427, 483, 854, 992, 1054, 1055; Alcuinus, C, 300, 315; Urbanus II papa, CLI, 602; Guillelmus, abb. S. Arnulfi, CL, 885; Bernardus prior, CLIII, 885; Joannes, monach., CLIII, 899, S. Anselmus Cantuar, CLVIII, 1072; Nicolaus Claræv., CXCVI, 1621, 1622; Gaufridus, S. Barbaræ subprior, CCV, 840; Adamus, abb. Perseniæ, CCXI, 648, 683. — Animæ fortis est in bono stare, ita debilis labi ac resurgere, S. Ambros., XVI, 1234, 1247. — De patientia, Felix III papa, XIII, 25; S. Augustin., XXXIII, 364, 421, 958, 957, 1059, 1084; Innocentius I papa, XX, 513; Alcuinus, C, 359; Urbanus II papa, CLI, 622. — De paupertate evangelica, Paulin., LXI, 198, 286. — De animi fortitudine in adversis, August., XXXIII, 1059. — In prosperis et adversis suadet humilitatem S. Gregorius Magnus, LXXVII, 618. — Animi moderationem Alcuinus, C, 234, 379, 468; Ivo Carnot., CLXII, 24. — De observatione sancta jejuniorum Quadragesimalium, Hieronym., XXII, 813. — De eleemosyna, S. Cyprian., IV, 252; S. Augustinus, XXXIII, 476; Paulin., LXI, 286, 544; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1223; Alcuinus, C, 469; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 125, 128, 228, 235, 374, 624, 642. — Ut contempto aulæ fastu licentius se dicat Christo S. Paulin., LXI, 181. — De conversione, ne differatur, *ibid.*, 500 *seqq*; S. Fulgentius, LXV, 348. — Ad constantiam rectæ doctrinæ hortatio, S. Paulin., LXI, 355 — De necessitate vitæ interioris, Desiderius Cadurc., LXXXVII, 249. — De præclara vitæ forma comitissæ præscripta, Adamus, abbas Perseniæ, CCXI, 608. — De justitia cuique facienda, Alcuinus, C, 212; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 484, 489. — Ad conversationem honestam et religiosam animat Alcuinus, C, 375. — Ad devotionem et vitam exemplarem hortatur in palatio regis, *ibid.*, 470. — De mortificatione quinque corporis sensuum, S. Petrus Damian., CXLIV, 325. — Hortatio ad emendationem vitæ, Alcuinus, C, 481. — Infirmitates aliasque hujus vitæ afflictiones inter dona Dei numerandas, Petrus Blesensis, CCVII, 105. — De custodia cordis, Joannes monachus, CLIII, 924. — De viro perfecto, S. Maximus Taurinensis, LVII, 933. — Hortatio ad justitiam magis magisque sectandam, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 58.; S. Stephanus Tornac., CCXI, 420. — De voto, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 310. — Sic militare in regno terreno, ut non privetur æterno, Ivo Carnot., CLXII, 27. — Sancta sapere et sancta facere, *ibid.*, 89. — De hospitalitatis laude, Petrus Blesens., CCVII, 98; Hildebert. Cenom., CLXXI, 293. — Quanti facienda sit sobrietas, Petrus Blesens., CCVII, 259.— De perseverantia, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1160; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 644.— Docet calamitates a Deo immitti Petrus Blesens., CCVII, 329. — Quomodo ægrotationes veniunt ex Deo bono qui ad vitam emendandam ægrotos invitat, LVIII, 102, 107. — De voluntate Dei quomodo nosse possumus, S. August., XXXIII, 275. — De misericordia, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 275.

Cessandum a peccatis, inita virtutum consuetudine, S. Hieronym., XXII, 813. — An omnia peccata sint paria, S. August., XXXIII, 588, 733; S. Cyprian., III, 782. — Hominem non vivere sine peccato, Gelasius I papa. LIX, 116. — De octo vitiis, S. Eutropius abb., LXXX, 9. — De odio vitiorum, Adamus, abbas Perseniæ, CCXI, 664. — De juramento, Cornelius papa, III, 828; S. Augustin., XXXIII, 184; S. Abbo Floriac., CXXXIX, 453; Ivo Carnot., CLXII, 91, 124. — De inani gloria fugienda, S. Hieronym., XXII, 412. — De avaritia calcanda, S. Hieronym., XXII, 813; Anselmus Laudun., CLXII, 1588; S. Bernard. Claræv., CLXXXII, 237.— De superbia, S. August., XXXIII, 90; S. Ambros., XVI, 1224; S. Petrus Damianus, CXLIV, 485; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 112. — De ira cohibenda, S. Augustin., XXXIII, 72, 152.— De calumnia, et quomodo illi occurrendum, S. Cyprian., IV, 400; S. Augustin., XXXIII, 473. — Viri veste muliebri, ac mulieres virili non utantur, S. Ambros., XVI, 1252. — De contentionibus, S. Augustin., XXXIII, 90; Anastasius papa, LXXXIV, 808.— De curiositate et vanæ scientiæ appetitu, S. August., XXXIII, 418, 431; S. Petrus Damianus, CXLIV, 418. — Non esse licitum auguriis, somniis, visionibus, fortuitis eventibus, futurorum explorare notitias, Petrus Blesensis, CCVII, 190. — De ebrietate, S. Augustin., XXXIII, 90, 114; Petrus Blesens., CCVII, 19.— De ventris ingluvie, quanta mala ex ea nascantur, Petrus Blesens., CCVII, 259. — De furto et restitutione rei ablatæ, S. Augustin., XXXIII, 653. — De homicidio, *ibid.*, 184. — De luxuria, *ibid.*, 1075; Bonifacius. Mogunt., LXXXIX, 759; Atto Vercell., CXXXIV, 115; S. Petr. Damianus, CXLIV, 250, *seqq.* — De judicio temerario, S. August., XXXIII, 267. — De mendacio officioso, Hieronym., XXII, 830; S. August., XXXIII, 111, 237, 251, 275, 778. — De vanitate bonorum hujus sæculi S. August., *ibid.*, 938; S. Columbanus, abb., LXXX,

II — *Epistolæ philosophicæ, et etiam de artibus liberalibus.*

lium, atque etiam jurisconsultorum recte usurpari in tradenda doctrina sacra, Petrus Blesens., CCVII, 21. — An anima de qua prave sentiunt philosophi, cœlestis substantiæ sit, Ambrosius XVI, 1074. — De origine animæ, S. Hieronym., XXII, 1085, 1124, 1182. — An sit quoddam animæ corpus, S. August., XXXIII, 77. — De anima corpore soluta, deque visis prodigiosis, *ibid.*, 698, 704. — De ideis rerum, et differentiis sensibilibus, *ibid.*, 72, 79. — De intellectu, memoria et phantasiis, *ibid.*, 67, 68. — De somniis et nocturnis imaginibus, *ibid.*, 71, 72. — Quomodo animi nostri motus a spiritibus sentiantur, et quomodo ab iis ingerantur cogitationes et somnia, *ibid.*, 72. — De fato contra mathematicos, *ibid.*, 1061. — De animæ immortalitate, Alvarus Cordub., CXXI, 452, 458. — De vera beatitudine, S. August., XXXIII, 63; Hildebertus Cenoman., CLXXI, 172; Petrus Venerab., CLXXXIX, 77. — De amicitia, Ruricius LVIII, 89; Ennodius, LXIII, 24. — De sapientia et stultitia, Alvarus Cordub., CXXI, 448 *seqq.* — De permissione bonorum et malorum, Othlonus monachus, CXLVI, 137. — Utilitates studii litterarii recenset, Alcuinus, C, 207. — Studium litterarum ad interioris hominis spiritualem perfectionem esse referendum, Philippus de Harveng, CCIII, 52, 157, 165. — Ostendit scriptis homines fieri immortales, Petrus Blesens., CCVII, 257. — Simonem Carnotensem canonicum hortatur ut studium litterarum, exemplo multorum philosophorum, prosequatur, *ibid.*, 249. — Quod studium jurisprudentiæ multis perniciem affert, *ibid.*, 416. — De dialectica, Abælardus, CLXXVIII, 352. — De arithmetica, Theodoricus LXIX, 514; Alcuinus, C, 270. De grammaticalibus quæstionibus, *ibid.*, C, 181; S. Lupus, abb. Ferrar., CXIX, 467, 500. — De astronomia, Alcuinus, C, 254, 266, 269, 270, 274, 278, 281. — De musice, Theodoricus, LXIX, 570. — De ignoto cantu, Guido Aretinus, CXLI, 423. — Cantus ecclesiastici leges describit, S. Bernard. Claræv., CLXXXII, 609. — Descriptio ruris apud Lemovicenses, Ruricius, LVIII, 76. — Describit qualitates equi Celso a se missi, *ibid.*, 78. — Describit originem ac modum conficiendæ purpuræ, Theodoricus, LXIX, 505. — Elephantes et eorum proprietates mirifice depingit, Theodehadus, LXIX. 818. — Aurificum industriam describit, Athalaricus, LXIX, 768.

CCI, CCII, CCIII.

INDEX EPISTOLARUM QUÆ DE JURE CANONICO,

REBUS LITURGICIS, CÆREMONIIS VEL RITIBUS,

NECNON DE DISCIPLINA ECCLESIASTICA, TRACTANT.

—

Si laici res ecclesiasticas dispensare debeant, Stephanus I, papa, III, 1005; Innocentius III papa, CCXIV, 316. De iis qui res Ecclesiæ auferunt, Lucius I papa, III, 976. — De quibusdam ad disciplinam ecclesiasticam pertinentibus, Felix II, papa, XIII, 17. — Variæ de disciplina præscriptiones, Innocentius I, papa, XX, 468, 495, 526, 551; Cœlestinus I, papa, L, 429, 436; S. Leo Magn. LIV, 610, 615, 617. 624, 628, 645, 653, 666, 695, 705, 799, 1197, 1209; Hilarus papa, LVIII, 17, 24; Felix III, papa, LVIII, 924; Gelasius I, papa, LIX, 47, 57; Hormisda papa, LXIII, 423; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 635, 675, 723, 1183; Zacharias, papa, LXXXIX, 917, 950; Nicolaus I, papa, CXIX, 978. — De dissensione corruptaque disciplina ecclesiarum Hispaniæ, Innocentius I, papa, XX, 485. — Quid sit agendum in iis in quibus regionum aut Ecclesiarum consuetudines variant, et in quibus consentiunt, puta de sacramentis, festis diebus, jejunio et Eucharistia, S. August., XXXIII, 199. — De ritibus Ecclesiæ, vel iis quos negligi fas est, vel iis qui tollendi sunt, si citra majus incommodum liceat, *ibid.*, 204. — Ut prædia ecclesiastica non alienentur, nisi apud concilium alienationis causa prius doceatur, Hilarus papa, LVIII, 26; Symmachus, LXII, 54; Agapetus I, papa, LXVI, 45. Quod in unaquaque ecclesia cui episcopus præest, tam de redditibus quam de fidelium ablationibus quatuor debeant fieri portiones, Gelasius, papa, LIX, 56; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 679, 1185. — Invasoribus rerum ecclesiasticarum quæ pœnitentia sit imponenda, Nicolaus I, papa, CXIX, 1124. — De officiis ecclesiasticis in Oriente et Occidente, an sint disparia, Fulbertus Carnot. CXLI, 192. — Ut decimæ suæ Ecclesiæ solvantur, Innocent. III, papa, CCXIV, 272, 715, 802. — Ne a laicis Ecclesiæ exactiones imponantur et talliæ, *ibid.*, 474. — De cavenda beneficiorum pluralitate, *ibid.*, 457. — De annatis et decimis Romanæ Ecclesiæ persolvendis, *ibid.*, 189.

Qui ad accusationem non sunt admittendi, Stephanus papa I, III, 997. — Quod pagani et hæretici non possint Christianos accusare, Caius papa, I, 183. — De accusatoribus, vel accusationibus quas sæculi leges non admittant, S. Julius I, papa, VIII, 985. — Ut nullus extra provinciam vocetur ad judicium, *ibid.*, 987. — Ne judices in absentem proferant sententiam, et ut proditor non audiatur, *ibid.*, 988. — Ultra provinciæ terminos accusandi licentia non progrediatur, *ibid.*, 991. — Infames et sacrilegos ad testimonium non admittendos, S. Felix II, papa, XIII, 20. — Quibus non liceat accusare, vel testificari, *ibid.*, 21, 23. — Judiciorum ecclesiasticorum ordo, quo contumaces reprimantur, Gratianus, XIII, 586. — Pro diversis causis ecclesiasticis, S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 123, 124, 132, 166, 451, 468, 491, 520. — Ante judicem civilem clerici non accusentur, Pelagius II, papa, LXXII, 746. — De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, S. Zozimus, papa, XX, 680. — Causæ graviores sedi apostolicæ reservantur, S. Leo Magnus, LIV, 616, 645. — Ne ad sedem apostolicam rite appellantes impediantur, Innocentius III, papa, CCXIV, 524; CCXV, 310, 1257.

De conciliis ter in anno celebrandis, Silvester, papa, VIII, 825. — Ut omnes conveniant ad synodos, S. Leo Magnus, LIV, 619. — Ut bina per annos singulos episcoporum concilia celebrentur, *ibid.*, LIV, 673. — De concilio quotannis celebrando Romæ, *ibid.*, 702. — Ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis potuerint, Hilarus papa, LVIII, 26; Hormisda papa, LXIII, 425. — Concilia bis in anno celebrentur, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 675. — Ut synodi quotannis fiant, *ibid.*, 1023, 1322.

De consensu in celebratione festi Paschalis et contra Judæos, Constantinus Magnus, VIII, 401, 504. — Constantinus Eusebii orationem de Pascha laudat, Constantinus, VIII, 552. — De observatione Paschæ Dominicæ, synodus Arelatensis, VIII, 819, 825. — De definiendi paschalem diem difficultate ac simul necessitate; præpositis licitam esse dierum observationem, S. Ambros., XVI, 1026. — De ratione Paschali, Innocentius I. papa, XX, XX, 517. — De solemnitatibus Paschæ, S. Hieronym., XXII, 1220. — De celebratione Paschæ, S. Leo Magnus, LIV, 603. — De Paschate anni 444, *ibid.*, 606. — De solemnitate paschali anni 455, *ibid.*, 945. — De Paschate, *ibid.*, 1055, 1058, 1072, 1081, 1084, 1100, 1101. — De Paschali die Orientalem Ecclesiam cum Romana convenire, Germanus, episc., LXIII, 481. — De ratione Paschæ, Dionysius Exiguus, LXVIII, 19; Vigilius papa, LXIX, 18; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1061; S. Columbanus, abb., LXXX, 259, 264; Joannes IV, papa, LXXX, 601. Innocentius papa, LXXXIV, 657; Vigilius papa, LXXXIV, 839, Vitalianus papa, LXXXVII, 1004; Adrianus papa, XCVIII, 336, 374; Aldhelmus, Schireburn. episc., LXXXIX, 89; Ceolfridus

CCIV.

INDEX EPISTOLARUM DE DIVERSIS ARGUMENTIS,

ORDINE RERUM ANALOGICO SCRIPTORUM CONCINNATUS.

—

I. — *Epistolæ historicæ.*

nonicas puniat, *ibid.*, 903. — Pro episcopo Cenetensi, cui assignat præposituram S. Stephani Aquilegensis, *ibid.*, 907. — De Pantaleone, Compsano archiepiscopo, ut componat dissidia inter Latinos et Græcos suæ dioeceseos, *ibid.*, 909. — De reditu provinciæ Marchiæ et Firmanorum in fidem apostolicæ sedis, *ibid.*, 910 — Ut pareant mandatis nuntiorum apostolicæ sedis circa pacem cum Firmanis, *ibid.*, 914. — De negotio electionis episcopi Artferdensis in Hibernia, *ibid.*, 929.

De consulibus et populo Senogalliensibus, ut restituant castra et alia quæ in episcopatu Senogalliensi occuparunt, Innocentius, papa III CCXIV, 938.—De electione abbatissæ Gerenseheymensis, *ibid.*, 940. — De controversiis quæ erant inter episcopum Spoletanum et priorem et clericos S. Gregorii, *ibid.*, 952. —De translatione episcopi Imolensis ad Ecclesiam Ravenn., *ibid.*, 955. — De recipienda purgatione canonica archidiaconi Carnotensis, *ibid.*, 961. — De accusatione contra episcopum Tullensem, *ibid.*, 963. — De absolutione abbatis S. Sequani de voto transfretandi in Terram sanctam, *ibid.*, 970. — De electione episcopi Catalaunensis, *ibid.*, 976. — De electione episcopi Andegavensis, *ibid.*, 980. — De absolutione episcopi Pragensis, *ibid.*, 981. — De archidiaconatu Veronensi, *ibid.*, 985. — De quæstione archidiaconi Veronensis, *ibid.*, 987. — De electione prioris Graciacensis, *ibid.*, 990. — De causa Walteri Brenensis, *ibid.*, 995, 996. — De persecutionibus Ecclesiæ Armenicæ, *ibid.*, 1007. — De matrimonio regis Siciliæ cum Aragonici regis sorore, *ibid.*, 1018. — Controversia de archidiaconatu Richemundiæ, *ibid.*, 1021, 1025, 1026. — De accusatione adversus archiepiscopum Eboracensem, *ibid.*, 1029. — De excommunicatione archiepiscopi Messanensis, *ibid.*, 1030. — De his quæ egerat Joannes rex Anglorum adversus episcopum Lemovicensem, *ibid.*, 1036.— De concordia inita cum domino castri Rodulphi, *ibid.*, 1048. — De accusatione adversus abbatem S. Willhelmi, et depositione ejus, *ibid.*, 1055. — De contumacia clericorum S. Antonini Placentini, *ibid.*, 1057. — De rebus regni Siciliæ, *ibid.*, 1060. — De episcopo Catenesiæ, cui lingua abscisa fuerat, *ibid.*, 1062. — De Waltero Brenensi comite, *ibid.*, 1072, 1073. — De ordinatione ecclesiarum Bathoniensis et Glastoniensis, *ibid.*, 1070. — De collatione canonicatus Veronensis, *ibid.*, 1094. — De compositione inter Hospitalarios de Ceresiers, et abbatem conventumque monasterii Scarleiarum, *ibid.*, 1094. — De præposituris regni Hungariæ apostolicæ sedi subjectis, *ibid.*, 1099. — De rege Hungariæ, ut solvat votum transeundi in Terram sanctam, *ibid.*, 1100. — De Catharis expellendis, *ibid.*, 1108.—De causa imperii Constantinop., *ibid.*, 1125.—De feudo in Ecclesia Vicentina, *ibid.*, 1128.—De Neapoleone et Pepone post concordiam Romanorum cum Viterbiensibus carceri mancipatis, *ibid.*, 1147. — De causa G. de Pertico archidiaconi Northumbriæ, *ibid.*, 1170. — Ne rex Angliæ impediat ecclesiasticam libertatem, *ibid.*, 1175. — De captione Jaderæ, *ibid.*, 1178, 1179; CCXV, 103, 511. — De pœnitentia imponenda priori de Osene qui incestum simul et adulterium perpetravit, Innocentius III, papa, *ibid.*, 9. — De fide exhibenda Ladislao filio Henrici regis Hungariæ, *ibid.*, 13.—De transactione inter episcopum Auriensem et archiepiscopum Compostellanum, *ibid.*, 14. — De interfectoribus episcopi Plavacensis, ne in Sardinia commorentur, *ibid.*, 23. — De sponsalibus inter filiam principis Insularum et principem Norwalliæ, *ibid.*, 49. — De translatione ecclesiæ cathedralis Aretinæ infra ejusdem civitatis mœnia, *ibid.*, 51. — De pœnitentia eorum qui C. Herbipolensem episcopum interfecerunt, *ibid.*, 53. — De rege Francorum ut pacem faciat cum rege Anglorum, *ibid.*, 64, 66. — De bonis ad ecclesiam Oscensem pertinentibus, *ibid.*, 78.— De causa inter episcopum et electum Bangorenses, *ibid.*, 81. — De rege Castellæ, ut filiam suam regi Legionensi incestuose copulatam revocet, *ibid.*, 82. — De Inseburge, Franciæ regina, *ibid.*, 86, 88.— De Crucesignatis, *ibid.*, 106, 107, 262, 1469, 1470; CCXVI, 97, 729, 965. — De lite inter episcopum Colimbriensem et conventum S. Crucis, *ibid.*, 114. — De occisoribus episcopi Herbipolensis, et de eorum pœna, *ibid.*, 128. — De provisione Ecclesiæ de Scanzano, *ibid.*, 140. — De legatione Joannis de Casem in regnum Bosniæ, *ibid.*, 153. — De exsilio episcopi Altissiodorensis, *ibid.*, 160, 162, 165. — Ut dux Sueviæ a fovendo Luipuldo in Moguntinam sedem intruso deterreatur, *ibid.*, 171.

De sententia excommunicationis contra moventes arma in regem Angliæ, etiam contra regem Franciæ, Innocentius III, papa, CCXIV, 181.—De causa belli initi per regem Franciæ contra regem Anglorum, *ibid.*, 182.— De comite Augi, qui crucem ejecerat ne iret in Terram sanctam, *ibid.*, 184.—De liberatione Waldemari episcopi Sleswicensis, *ibid.*, 194. — De conjuratione contra comitem Brennensem, *ibid.*, 209, 211. — De Alexio imperatore Constantinop. qui recognoscit Romanum pontificem, *ibid.*, 236, 237. — De morte regis Sueri, qui regnum usurpaverat multosque bonos relegaverat, *ibid.*, 241. — De prava consuetudine in dioecesi Ebroici super parochiales ecclesias abolenda, *ibid.*, 255. — De sententia suspensionis in episcopum Biterrensem, *ibid.*, 272. — De provincia Narbonensi, quod tota sit repleta hæreticis, *ibid.*, 273. — De Calojoanne Bulgarorum et Blacorum rege, *ibid.*, 277.— De Basilio archiepiscopo Trinovitano, *ibid.*, 280, 282, 287, 288, 290, 294, 295. — De reductione Bulgarorum, *ibid.*, 296, 297. — De translatione episcopatus Lunensis ad Sarzanam, *ibid.*, 306. — De episcopatu in ecclesia de Montepiloso restituendo, *ibid.*, 321. — Commissio cognitionis causæ inter reges Francorum et Angliæ, *ibid.*, 329. — Adversus Moguntinos, et de metropoli in Bohemia constituenda, *ibid.*, 336. — De causa Joannis, magistri hospitalis Eboracensis, *ibid.*, 346. — De excessibus episcopi Venciensis, *ibid.*, 366. — De querelis regis Hungariæ, *ibid.*, 413. — De querelis Fogitanorum adversus Trojanos et Trojanum episcopum, *ibid.*, 442. — Quomodo Constantinopolitanum imperium occupatum sit a Latinis, *ibid.*, 447, 455. — Ut rex Francorum compescat insolentiam Judæorum in regno commorantium, et contra hæreticos insurgat, *ibid.*, 501. — De expugnatione Constantinopolis, *ibid.*, 511. — De reditu Ecclesiæ Constantinopolitanæ ad obedientiam apostolicæ sedis, *ibid.*, 511. — De concordia inter comites Flandriæ, etc., marchionem Montisferrati et Venetos, *ibid.*, 517. — De matrimonio inter filiam principis Insularum, et principem Norwalliæ, *ibid.*, 534. — Ordo coronationis Petri regis Aragonum, *ibid.*, 550. — De causa quæ inter regem Armeniæ et comitem Tripolitanum super Antiochiæ principatu vertebatur, *ibid.*, 555, 557. — De consecratione patriarchæ Constantinopolitani, *ibid.*, 574. — De electione episcopi Ambianensis examinanda, *ibid.*, 605. — De episcopatu in civitate Montispilosi instituendo, *ibid.*, 624. — De clericis S. Agathes qui reducuntur ad percipiendam quamdam pensionem annuam in ecclesia S. Salvatoris, *ibid.*, 657. — De Philippo rege Franciæ ut subveniat Terræ sanctæ, *ibid.*, 698. — De Calojoanne rege Bulgarorum et Blachorum, ut faciat pacem cum Latinis, et liberet imperatorem Constantinopolitanum quem tenet captivum, *ibid.*, 705, 706. — Ut marchio Montisferrati defendat et tueatur subjugatum Constantinopolitanum imperium, *ibid.*, 710. — Qualiter et quomodo procedere debueint adversus Novariensem et Yporiensem episcopos, *ibid.*, 777. — De electione episcopi Trecensis, *ibid.*, 823. — De pactione confirmanda inter regem Cypri et comitem H., tunc regni Hierosolymitani dominum, *ibid.*, 829. — De absolutione episcopi Tullensis ab excommunicatione, *ibid.*, 861, 866. — De matrimonio regis Bohemiæ, *ibid.*, 872. — De unione Alexandrinæ et Aquensis ecclesiarum, *ibid.*, 898. — De sententia excommunicationis quam episcopus Cameracensis in Cameracenses quosdam tulerat, *ibid.*, 919. — De causa inter archiepiscopos Tranensem et Acherontinum, *ibid.*, 951. — De ecclesia S. Marci apud Tyrum, a Venetis occupata, *ibid.*, 956. — De invasione Jadertinæ civitatis, *ibid.*, 957. — De quibusdam articulis continentibus statum Ecclesiæ Constantinopolitanæ, *ibid.*, 959. — De compositione facta inter Innocentium III et moderatorem imperii Constantinopolitani, *ibid.*, 967.

De conventione facta inter conventum Fossæ-Novæ et populum Pipernensem, Innocentius III, papa, CCXIV, 976, 982, 1306. — De oppressionibus Ecclesiæ Placentinæ, *ibid.*, 995. — De hæreticis provinciæ Narbonensis, *ibid.*, 1024, 1042. — De expeditione sacra, *ibid.*, 1035, 1036. — De sententia lata contra Venetos intrantes Ecclesiam Constantinopolitanam propter Iconam capiendam, *ibid.*, 1077. — De causa archiepiscopi Narbonensis de certis criminibus accusati, *ibid.*, 1164. — De Raymundo comite Tolosano, ut cesset persequi Ecclesiam Dei, *ibid.*, 1166. — De regalia Antissiodorensi, *ibid.*, 1169, 1300. — De torneamentis, et de subsidio Terræ sanctæ, *ibid.*, 1174, 1339. — De causa episcopi Niciensis, *ibid.*, 1180. — De inquisitione adversus abbatem et monachos Vizeliacenses, *ibid.*, 1185. — De depositione Gileberti abbatis Flaviniacensis, *ibid.*, 1187. — Ad quem pertineat dominium urbis Massiliensis, *ibid.*, 1206. — De protectione episcopi Militensis adversus comitem Amfusum, *ibid.*, 1207. — De causa archiepiscopi Cantuariensis adversus regem Angliæ, *ibid.*, 1208, 1327. — De controversia inter Ecclesiam Ravennatem et commune Faventinum, *ibid.*, 1212. — De Alberico Remensi electo, *ibid.*,

II. — *Epistolæ laudatoriæ.*

915. —Gratulatur Feroni archiepiscopi Magdeburgensis pacem imperii, Berno, abb. Augiensis, CXLII, 1159. — Celebrat Henrici II imperatoris virtutes, ibid., 1161. — Laudat Edwardi Anglorum regis pietatem, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1358. — Gratulatur Alexandro Scotorum regi in paternum solium evecto, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 166. — Virum probum a vitæ integritate laudat., ibid., 182. — Laus de sollicitudine Romanorum pontificum quieti monachorum, ibid., 126. — Gratulatur exercitui in Palæstina militanti, Paschalis II, papa, CLXIII, 42. — Gratulatur Heurico imperatori quod ad Ecclesiæ gremium redierit, ibid., 1260. — Gratulatur Willelmo de Campellis conversionem a sæculari ad christianam philosophiam, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 141. — Comitissam Adelaïn laudat, ibid., 144, 145, 149. — Viduæ illustri gratulatur quod monasticam vitam amplexa sit, ibid., 148. — Mathildi principissæ Anglorum gratulatur, 153. 160, 289, 290. — Athalisæ reclusæ encomium eleganter facit, ibid., 193. — Petro Carnotensi gratulatur quod monachos a primo regularitatis fervore delapsos in melius reformaverit, ibid., 217.—Rogerio ad Salisburiensem episcopatum promoto congratulatur, ibid., 219. —Cononi Prænestino episcopo integritatem gratulatur in negotiis ecclesiasticis, ibid., 224. — Gratulatur ecclesiæ Claromontensis episcopo ob collatum viro præstanti archidiaconatum, ibid., 248. — Quanti S. Bernardus fecerit Hildebertum, etc., ibid., 265.—De Henrico rege Anglorum quem magnis effert laudibus, ibid., 290. — Laudat S. Bernardum Claræv., ibid., 294, 295. — Laudat R. archidiaconum Nantonensem, ibid., 297. — Conrado congratulatur de sua in imperatorem electione, Petrus diaconus, CLXXIII, 1141.

Richizæ reginæ virtutem laudibus extollit, Innocentius II, papa, CLXXIX, 707. — Laudat in Alviso paternam erga Goduinum mansuetudinem, S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 170. — Laudat Sugerium, misso fastu et externo splendore, ad modestiæ et religiosæ disciplinæ curam inopinato conversum, ibid., 191. — Turstini archiepiscopi Eboracensis charitatem et beneficentiam erga religiosos laudat, ibid., 228. —Laudat Richardum abbatem Fontanensem et socios ejus ob renovationem religiosæ disciplinæ, ibid., 229. — Episcopi cujusdam erga religiosos pauperes favorem et beneficentiam laudat, ibid., 233. — Willelmi monachi paupertatem religiosam commendat, ibid., 237. — Sophiam virginem laudat ob spretam mundi gloriam, ibid., 256.— Sanctimonialem laudat, ibid., 259. — Laudat Ermengardæ comitissæ Britanniæ alacritatem in divino servitio, ibid., 263. — Beatricis nobilis matronæ charitatem et sollicitudinem commendat, ibid., 263. — Novitiis Mediolanensibus gratulatur de conversione, seque peracto concilio illos invisurum spondet, ibid., 289. — Laudat Innocentium papam ex variis recte factis, ejusque zelum excitat adversus ambitionem Philippi, ibid., 306. — Laudat zelum Eugenii, ibid., 432. — Laudari detrectat, velut indignus: vicissim tamen laudes præconi suo rependit; ibid., 470, — Laudat Odonem fratrem, Petrus Vener, ibid., 82. — Laudat Sigivardum Norwegiæ regem, ibid., 196. — Laudat Robertum Stabulensem decanum, Rainardus, ibid., 1150.— Monachi Stabulenses congratulantur Wibaldo abbati de ejus reditu, ibid., 1153.—H. monachi laudat virtutes, Wibaldus abb., ibid., 1200. — Laudat Wibaldum de scientia liberalium artium, Manegoldus, ibid., 1248. — Laudat Wibaldi fidelitatem, Conradus imperator, ibid., 1269.—Laudat zelum Wibaldi abbatis in Romanam Ecclesiam, G. cardinalis, ibid., 1335.

Laudat Attonem Trecensem episcopum, Nicolaus Claræv., CXCVI, 1597. — Nicolao Clarævallensi congratulatur de conversione ejus, Brocandus de Balerna, ibid., 1603. — Amedeum episcopum Lausanensem laudat, Nicolaus Claræv., ibid., 1625. — Congratulatur Garnero Cluniacensi de conversione, ibid., 1641. — Fromundo hospitali Claræyallensi congratulatur de mira conversione, ibid., 1647. — Hertwigum et Richardem laudat Hildegardis, CXCVII, 162.— Eberhardum passim laudat Hildegardis, ibid., 165. — Hildegardis merita et sanctitatem extollit, Bernardus Claræv., ibid., 189. — Bernardum Claræv. magnis laudibus exornat Hildegardis, ibid., 189. — M. abb. de Hirsaugia Hildegardem magnis laudibus exornat, ibid., 199. — Gratulatur G. sanctimoniali quod viam angustam sit amplexa, ibid., 342. — Monachorum S. Eucharii Treverensis laudat conversationem, ibid., 376. — Regum Francorum, et præsertim Ludovici, pietatem et merita erga sedem apostolicam commendat, Alexander III papa, CC, 100. — Gratulatur Cœlestino papæ de ejus promotione, Arnulphus Lexov., CCI, 18. — Laudat Parisiensem academiam, Philippus de Harveng, CCIII, 26. — Congratulatur monachis Baugeziensibus, quod ad monasterium recenter fundatum tandem advenerint, Gaufridus S. Barbaræ, CCV, 831. — Gratulatur Petro Mangot de concessa sibi facultate construendi cœnobii, ibid, 844. — Gratulatur W. abbati S. Andreæ de sua promotione, ibid., 870. — Magonis prioris abstinentiam a vino laudat, ibid., 875. — Laudat Augustinum, hortaturque eum ad sectanda spiritualia, ibid., 876 — Laudat Joannem abbatem de gratia sermonis illius, ibid., 881. — Laudat R. amici sui ardorem pro contemplatione, ibid., 884. — Virtutes S. Thomæ martyris describit, Petrus Blesensis, CCVII, 92.— Laudat sanctimonialem quod castitatem Deo in religione consecratam servarit, ibid., 114. — Gratulatur Adelitiæ quod aspiret ad vitam monasticam, ibid., 166. — Gratulatur Panorm. archiepiscopo, quod ex humili loco ad tantam dignitatem sit evectus, ibid., 195. — Gratulatur Joanni Sarisberiensi quod in episcopum assumptus sit, ibid., 341. — Gratulatur M. Alexandro novitio de ingressu in religionem, ibid., 404. — Congratulatur Waltero Rothomag. archiep. de reditu ab exsilio, et pace Rothomag. ecclesiæ reddita, ibid., 408. — Congratulatur Reginaldo, a quo magnis beneficiis affectus fuerat, quod in Bathoniensem episcopum electus sit, ibid., 458. — Gratulatio pro Carnotensi episcopo electo, ibid., 506. — Gratulatur Joannem legatum de fausto reditu, Stephanus Tornac., CCXI, 328. — Gratulatur Petrum S. Chrysogoni de ejus ad cardinalatum promotione, ibid., 345. — Gratulatur de Joannis translatione ad Narbonensem ecclesiam, ibid., 373. — Gratulatur Marcowaldo imperii senescalco de conversione, Innocentius III papa, CCXIV, 718. — De laudibus Henrici comitis Maltæ, id. CCXVI, 12.

III. — *Epistolæ consolatoriæ.*

Rogatianum et collegas confessores in carcere constitutos solatur, Cyprianus, IV, 424. — Tarasium presbyterum de filiæ dormitione consolatur, ibid., 434. — Veranum religiosum virum ob parentum amissionem solatur, Anastasius I, papa, XX. 78. — Blæsilla, paulo post mortem mariti, suamque conversionem defuncta, Paulam matrem consolatur, S. Hieronymus, XXII, 465.— Super Nepotiani presbyteri morte Heliodorum ejus avunculum Altinensem episcopum consolatur. ibid., 589. — Castrutium consolatur de cæcitate oculorum, docens eam aliquoties Deo propitio immitti, ibid., 651. — Theodoram Lucinii viduam consolatur de morte mariti cujus virtutes et castitatem præcipue laudat, ibid., 685. — Abigaum presbyterum consolatur, ne moleste ferat cæcitatem corporis, cum animo cernat, ibid., 689. — Salvinam mulierem nobilissimam de Nebridii mariti morte consolatur, ibid., 724. — Consolatur Victorianum presbyterum ad toleranter accipienda mala quæ barbari in Italiam et Hispaniam incursionem facientes inferebant sanctis viris et sacris virginibus, S. Augustinus, XXXIII, 422.— Chrisimum consolatur ne deficiat in adversis, ibid., 1059. — Consolatur Sapidam virginem de morte fratris, ibid, 1082. — Consolatur Maximam piam feminam quæ ægre admodum videbat noxiis erroribus periclitari provinciam suam, ibid., 1084. — Epistola consolatoria ad Arcadium actum in exsilium a Genserico rege Vandalorum, Honoratus, L, 567. — Consolatur episcopos pro fide extorres, S. Leo Magnus, LIV, 1134, 1140. — Consolatur amicum ægrotum, S. Maximus Taurin., LVI, 921, 933. — Consolatur Namacium et Cerauniam de morte filiæ eorum, Ruricius, LVIII, 85. — Consolatur Eudomium et Melantiam, ibid., 112. — Consolatur Pammachium de Paulina uxore illius, in flore juventæ defuncta, Paulinus Nolanus, LXI, 207. — Consolatur Armenium de morte filii ejus, Ennodius, LXIII, 35. — De consolatione super morte mariti, S. Fulgentius, LXV, 311. — Consolatur Clementinam patriciam de morte Eutherii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 457. — Paulum episcopum consolatur de accepta injuria, ibid., 604. — Consolatur Gregoriam peccata sua confessam, et de illorum remissone anxiam, ibid., 877. — Consolatur afflictum, a Christiano adversa non recusanda ostendit, ibid., 885. — Ut Andream de infirmitate consoletur, ipsam divini amoris pignus esse ostendit, ibid., 969. — Consolatur Aregium episc. Vapincensem de suorum obitu, ibid., 1035. — Leandrum Hispal. episc. podagræ doloribus pie consolatur, ibid., 1050. — Quo animo suscipiendum sit pestilentiæ flagellum, quis fructus ex eo colligendus, qua ratione qui percutiuntur consolandi, ibid., 1115. — Morbis afflictum ex suis ipsius molestiis atque ex generali totius orbis percussione, quæ mundi finem proximum indicat, consolatur, ibid., 1056. — Ægrum consolatur, ibid., 1057. — Obloquentium verbis contristatum solatur, ibid., 1119. — Barbaram et Antoninam de imminente patris morte vehementer afflictas consolatur, ibid., 1147. — Consolatur Aurelium de morte fratris et tribulationibus quas pa-

IV. — *Epistolæ hortatoriæ.*

Hierosolymæ loca petat, *ibid.*, 1165. — Exsuperantium hortatur ut, relicta militia, conferat se ad perfectam Christiani vitam et Bethleem commigret, *ibid.*, 1191. — Hortatur Sabinianum lapsum ut in monasterio pœniteat, *ibid.*, 1195. — Hortatur Celantiam matronam ad lectionem divinæ Scripturæ, *ibid.*, 1220. — Significat scriptum a se opusculum de religione transmittendum Romaniano, quem hortatur ut otium datum bene collocet, S. Augustinus, XXXIII, 80. — Gaium quem forte traxerat ad Ecclesiam adhortatur ut perseveret in bono proposito, *ibid.*, 86. — Licentium juvenem nobilem et doctum quondam ipsius discipulum hortatur ad mundi contemptum, *ibid.*, 103. — Licentium hortatur et prosa et carmine, ut contemp o aulæ fastu se dedicet Christo, S. Paulinus, *ibid.*, 125. — Hortatur Hieronymum ut prodat Origenis et singulorum hæreticorum errata, S. Augustinus, *ibid.*, 154. — Eudoxium abbatem monachorum insulæ Caprariæ hortatur ut otio ad pietatem non ad ignaviam utantur, *ibid.*, 187. — Severinum consanguineum suum Donatistam hortatur ut deserat schisma scelestum et impudens, *ibid.*, 194. — Celerem jubet Litterarum sacrarum studio incumbere, ut discat hanc vitam collatione æternæ esse fumum, *ibid.*, 225. — Quintianum hortatur ad patientiam et Aurelio episcopo reconciliatum cupit, *ibid.*, 252. — Alypius et Augustinus Castorium hortantur ut in episcopatu Vaginensis ecclesiæ Maximiano fratri suo gloriose cadenti succedat, *ibid.*, 258. — Sub persona Ecclesiæ catholicæ cohortatur omnes Donatistas, ut resipiscentes redeant ad catholicam communionem, *ibid.*, 263. — Olympio magistro officiorum, ut tueatur leges de confringendis idolis et hæreticis corrigendis, quæ vivo Stilichone missæ sunt in Africam, *ibid.*, 357. — Donatistas ad unitatem hortatur, *ibid.*, 396. — Donatum exproconsulem hortatur ut abjecto omni fastu sectetur Christum, utque ad Ecclesiæ catholicæ communionem suos alliciat, *ibid.*, 427. — Clerum et populum Hipponensem adhortatur ut in sublevandis pauperibus solito sint alacriores, ob afflictiones temporarias, *ibid.*, 470. — Augustinus Armentarium et hujus uxorem Paulinam hortatur ut mundum contemnant, *ibid.*, 485. — Augustinus Volusianum hortatur ut sacrarum Scripturarum lectioni vacet, *ibid.*, 508. — Hortatur Saturninum et Eufratum presbyteros aliosque clericos ut ecclesiastica officia, pro suo quisque gradu, fideliter exsequantur, *ibid.*, 583. — Hortatur Maximum medicum ab Ariana hæresi ad fidem catholicam conversum ut studeat et alios eodem adducat, *ibid.*, 748. — Palatinum hortatur ut in Christiana sapientia proficiat ac perseveret, *ibid.*, 989. — Hortatur Bonifacium comitem qui prius conceperat votum monachismi, ut vetus propositum exsequatur si per uxorem liceat, *ibid.*, 992. — Hortatur Madaurenses idololatras ad veram religionem, *ibid.*, 1025. — Sapidam virginem adhortatur ad uberiorem veriorem que consolationem usurpandam ex Scripturarum divinarum fide, *ibid.*, 1082. — Flavianum episcopum Constantinop. ad misericordiam hortatur, si hæreticus resipiscit, S. Leo Magnus, LIV, 812. — Ravennium episcopum Arelatensem hortatur, ut ad ipsum sæpius scribat, *ibid.*, 815. — Julianum episcopum Coensem hortatur ut fidem teneat, *ibid.*, 846.

Post pseudosynodum Ephesinam hortatur Constantinopolitanos ut fidei et Flaviano adhæreant, Leo Magn., LIV, 842. — Adhortatur Faustum et cæteros archimandritas Constantinopolitanos ad constantiam in omni bono, maxime fidei et charitatis, *ibid.*, 843. — Martinum et Faustum presbyteros hortatur ut fidei causam adjuvent, iisque sollicitudinem suam spondet, *ibid.*, 874. — Ad sollicitudinem Faustum presbyterum hortatur, *ibid.*, 897. — Pulcheriam Augustam hortatur ut Anatolium a proposito revocet, *ibid.*, 997. — Monachos Palæstinos hortatur ut resipiscant et fidem communem amplectantur, *ibid.*, 1061. — Hortatur Basilium episcopum Antiochenum ut resistat Eutychianorum furori, qui cæso apud Alexandriam Proterio episcopo, synodum novam instaurari poscebant, *ibid.*, 1119. — Euxitheum episcopum Thessalonicensem et Juvenalem Jerosolymitanum ut sceleratis ausibus Eutychianorum, qui Proterium episc. Alex. occiderant, strenue resistant, *ibid.*, 1120. — Episcopos et clericos catholicos ex Ægypto apud Constantinopolim constitutos hortatur ut omnem novum de fide tractatum amoveant, sufficiente synodi auctoritate, *ibid.*, 1140. — Presbyteros, diaconos et clericos ecclesiæ Constantinopolitanæ hortatur, ut in fide stabiles et ab hæreticorum societate alieni perseverent, *ibid.*, 1142. — Presbyteros et diaconos ecclesiæ Alexandrinæ hortatur ad concordiam servandam et augendam, *ibid.*, 1216. — Hortatur Zenonem imperatorem ut Alexandrinum episcopum sedi suæ restituat, Simplicius papa, LVIII, 44. — Hortatur ut Timotheum Alexandrinæ ecclesiæ sua opera restitutum protegat, *ibid.*, 50. — Hortatur Ceraunium ad pœnitentiam, Ruricius, *ibid.*, 95. — Hortatur Capillutum ad conversionem, *ibid.*, LVIII, 101. — Hortatur Flavitam episcopum Constantinopolitanum ut et ipse ab Acacii et Petri nominibus recitandis abstineat, Felix III papa, *ibid.*, 971. — Hortatur Vetranionem episcopum ut Zenonem ad unionem cum Romana instaurandam permoveat, *ibid.*, 975. — Euphemianum hortatur ut quemadmodum Eutychetem reliquosque hæreticos, sic quoque Acacium anathematizet, Gelasius I, papa, LIX, 15. — Hortatur episcopos Dardaniæ ut cum Eutychianistis non communicent, et muneri pastorali invigilent, *ibid.*, 23. — Anastasium imperatorem hortatur ut apostolicæ sedi obtemperet, *ibid.*, 41. — Sulpicium Severum Primuliacensem in Aquitania presbyterum hortatur ne ob pravorum hominum obtrectationem institutum perfectionis dimittat, Paulinus Nolanus, LXI, 153. — Hortatur Severum ut ad se veniat, *ibid.*, 167. — Licentium Romaniani filium hortatur et prosa et carmine, ut contempto aulæ fastu se dedicet Christo, *ibid.*, 181. — Jovium clarissimum virum hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem, *ibid.*, 227. — Viro nobili, cujus nomen ignoratur, suadet ut a profana Cæsaris ad sacram Christi militiam transeat, *ibid.*, 300. — Victricium hortatur ad constantiam rectæ doctrinæ et omnium virtutum, *ibid.*, 333. — Hortatur Joannem ad eloquentiam colendam, Ennodius, LXIII, 25. — Hortatur Avienum ad studium litterarum, *ibid.*, 30. — Archimandritas Syriæ hortatur ut in fide catholica perseverent, Hormisda papa, *ibid.*, 115. — Augustum ad pacem Ecclesiæ restituendam cohortandum, *ibid.*, 437. — Hortatur Joannem episcopum Constantinopolitanum ut Alexandrinæ et Antiochenæ ecclesiæ unionem procuret, *ibid.*, 455. — Hortatur Pompeium ad operam navandam, ut perfecta Ecclesiæ tranquillitas reddatur, *ibid.*, 457, 458. — Justinianum hortatur ad catholicam fidem tuendam, Agapetus I papa, LXVI, 58. — Hortatur Eugenitem ad meliora promerenda, Theodoricus, LXIX, 516. — Hortatur ut Gothi Romanis, et Romani Gothis vicissim jurent se fidem regi præstituros, Athalaricus, LXIX, 758. — Hortatur senatores ut regi gratias referant, quod ab eo ad patriciatus honorem promotus fuerit, Tholia., *ibid.*, 745.

Populum ad fidem regi servandam et ad abjiciendam vanam suspicionem hortatur, Theodahadus, LXIX, 807. — Hortatur Ambrosium ut populo Romano penuria laboranti quam primum succurrat, Senator, *ibid.*, 850. — Judices provinciarum hortatur ut diligant justitiam, eamque a subditis suis observari curent, *ibid.*, 836, 854, 859. — Ligures hortatur, ut regi gratias referant pro centum libris auri ad eorum necessitates sublevandas concessis, *ibid.*, 841. — Aunacharium episcopum Antissiodorensem hortatur, ut Francis regibus suadeat, ne cum Langobardis fœdus habeant, Pelagius II papa, LXXII, 705. — Justinum prætorem Siciliæ amice ac serio hortatur, ut paci cum sacerdotibus, æquitati erga omnes studeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 443. — Numidas antistites hortatur ad pacem, ad Ecclesiæ defensionem, ad sollicitudinem de proximorum animabus, *ibid.*, 554. — Joannem episcopum hortatur ad pastorale munus summa prudentia et charitate implendum, *ibid.*, 558. — Hortatur Terracinenses ut Agnello episcopo suo in omnibus obediant, *ibid.*, 615. — Magnum presbyterum hortatur ut ecclesiæ suæ pure ac diligenter ministret, *ibid.*, 623. — Andream episcopum hortatur, ut sacerdotium ipse deponat, si peccati cum concubina sit conscius, *ibid.*, 640, 641. — Post amicam salutationem, Adeodatum episcopum hortatur ad explendum officium, *ibid.*, 644. — Eutychium episcopum hortatur ut in convertendis idolorum cultoribus perseveret, *ibid.*, 659. — Ostensa latæ legis iniquitate, Theodorum medicum hortatur ut epistolam suam imperatori offerens, ipsi de revocanda lege suadeat, *ibid.*, 663. — Hortatur Constantium episcopum ut Venantium Lunensem episcopum in cleri sui ac cæterorum religiosorum emendatione adjuvet, *ibid.*, 691. — Hortatur ad sacræ Scripturæ lectionem, *ibid.*, 703. — Ut Pantaleo præfectus Donastistarum audaciam comprimat, et Paulum episcopum Romam quantocius mittat, hortatur, *ibid.*, 708. — Hortatur Theodelindam reginam ne extra Constantii episcopi communionem maneat, *ibid.*, 712. — Constantinam Augustam hortatur ut Joannis ambitioni se opponere pergat, *ibid.*, 718. — Castorius notarius hortetur Ravennates ad eligendum quantocius episcopum, *ibid.*, 731. — Mauricium imperatorem hortatur ut debitam sacerdotibus reverentiam impendat, *ibid.*, 765. — Hortatur Eulogium et Anastasium episcopos ut communi consilio atque uno spiritu Joannis superbiam (titulum universalis episcopi sibi arrogabat) insequantur, *ibid.*, 770. — Hortatur Joannem episcopum ut in subjectis sibi

R, CXCVII, 201. — Hortatur abbatem S. Mariæ ut non dimittat officium, Hildegardis, ibid., 202. — Helengerum, abbatem S. Disibodi, hortatur ad emendationem vitæ, ibid., 205. — Abbati Campidonensi præclaram exhortationem mittit, ibid., 206. — Abbatissam amice hortatur ad laborem pro suis continuandum, ibid., 214. — Fratribus Hagenhensibus præclaram mittit de multis vitiis et virtutibus instructionem admonitionemque et adhortationem ad studium virtutum, ibid., 272. — Hortatur ad bona opera et ad frenandas in se sæcularium rerum curas, ibid., 283. — Hortatur abbatem Salemensem ut curam pastoralem non dimittat, ibid., 286. — Hortatur B. abbatem S. Eucharii ut in subditos mansuetudinem exerceat, ibid., 287. — Hortatur Nicolaum, abbatem Halesbrunensem, ad laborem, ibid., 291. — Hortatur N., abbatem Eberburdæ, ut gregem strenue doceat, et in seipsum oculos deflectat, ibid., 295. — Hortatur Richardum abbatem ab portandum strenue onus sibi a Deo impositum, ibid., 296. — Fluctuantem hortatur ad humilitatem, ibid., 302. — Hortatur H. præpositum in Herde ut in loco suo stet et vagationem fugiat, ibid., 303. — Sub figura hortatur N. præpositum ad timorem et fortitudinem, ibid., 303. — Sub figura dehortatur Fredericum præpositum Vallis-Dei ne suos deserat, sedens potius adjuvet et pœnitentiam agat, ibid., 306. — Hortatur A. S., Andreæ in Colonia præpositum, ad bona opera facienda, ibid., 310. — Ut H. præpositus ad Deum suspiret, ac cum fiducia ad eum recurrat, ibid., 314. — N., abbatissam montis S. Cyriaci, hortatur ne mente sit inquieta, et ne in abstinentia excedat, ibid., 327. — L., abbatissam in Babernberch, hortatur ad laborem, et ad filias sub disciplina constringendas, ibid., 331. — N., abbatissam Coloniensem hortatur ut onus suum firmiter portet, et oves suas coerceat, ibid., 334. — N., abbatissam de Didenkirkim, hortatur ut cordis sui terram colat, ut suis sit utilis, ibid., 335. — A., abbatissæ de N. Crouchdal, commendat charitatem, obedientiam et propriæ voluntatis abnegationem, ibid., 339. — N., decanum S. Martini Moguntini, hortatur ad pœnitentiam, ibid., 356. — Moniales Zwifildenses hortatur ut superbiam vitent, nec sint saltatrices, nec extra monasterium prodeant, ibid., 371. — Hortatur episcopum Belvacensem ad perseverantiam dilectionis circa Romanam Ecclesiam et personam Alexandri papæ, Alexander III, papa, CC, 96. — Hortatur archiepiscopum Saltzburgensem ut constanter sit Ecclesiæ fidelis, imperatoremque reducere conetur, ibid., 101. — Hortatur Saviniacenses ad frugalitatem, ob præsentem, ut apparet, domus eorum inopiam, Henricus S. R. E. cardinalis, CCIV, 221. — Hortatur universos Ecclesiæ prælatos ad modestiam, humilitatem et pœnitentiam, ibid., 247. — Hortatur Joannem abbatem ut vitia in monasterio viriliter recenseat, et delicta puniat, Gaufridus S. Barbaræ, CCV, 832. — Hortatur G., episc. Wigorniensis capellanum, ad mundi contemptum, ibid., 837. — Petrum, amicum suum, hortatur ad assiduam Scripturæ sacræ lectionem, ibid., 840.

Hortatur Radulfum Bellovacensem, ut extremam saltem senectam in meditatione novissimorum suorum peragat, Petrus Blesensis, CCVII, 16. — Hortatur clericum quemdam, qui Deo promiserat se ingressurum religionem, ut voto suo faciat satis, ibid., 33. — Hortatur officialem, episcopi Carnotensis, ut officium susceptum, ob graves et multos abusus illi conjunctos deserat, ibid., 88. — Anselmam sanctimonialem hortatur ut, expugnatis omnibus carnis mundique tentationibus, castitatis thesaurum fortiter tueatur, ibid., 113. — Hortatur sanctimonialem ut, virginitati jungat charitatem, humilitatem et perseverantiam, ibid., 114. — Dehortatur Walterum episcopum octogenarium, a venandi studio, multis rationibus, ibid., 169. — Vehementer pugnat pro immunitate ecclesiastica, nempe ut a rege Franciæ in bellum Hierosolymitanum contra Saracenos a clericis non pecuniarum, sed orationum tantum exactiones fiant, ibid., 335. — Hortatur Savaricum Bathoniensem episcopum ut ad suam diœcesim revertatur, ibid., 436. — Exhortatio ad eos qui nec accipiunt nec prædicant crucem, ibid., 529. — Moniales ad sanctimoniam et castitatem monet, ibid., 535.

Hortatur Joannem, Pictaviensem episc., ad constantiam in adversis, Stephanus Tornac., CCXI, 359. — Hortatur Rolandum de Dinano ut cœptum opus perficiat, ibid., 412. — Hortatur Nivelonem, Suessionensem episc., ut perficiat quod incœperat in ecclesia S. Joannis, ibid., 413. — Dehortatur Guillelmum Heliensem episcopum a regis servitio, Adamus, abb. Persenlæ CCXI, 624. — Hortatur ut Christo mente semper adhæreat, ibid., 6?7. — Hortatur fratres suos ad portandum Domini jugum, ibid., 644. — Hortatur amicum quemdam ad mundi contemptum, ibid., 648. Aimericum illustrem regem Hierosolymitanum hortatur ad pietatem et modestiam, Innocentius III, papa, CCXIV, 434.

V. — *Epistolæ objurgatoriæ.*

Felicem arguit quod eum a longo tempore non inviserit, S. Ambrosius, XVI, 888. — Sententiam abs se in causa Indiciæ latam defendens, Syagrii judicium arguit, ibid., 891. — Syagrio exprobrat quod Indiciam contumeliose inspectioni addixisset, ibid., 898. — Dolore suo propter Ecclesiæ turbas significato, episcopum Antiochiæ mortuo Meletio subrogatum queritur, ibid., 950. — Arguit Faustinum propter sororis mortem hominum consortium fugientem, ibid., 1093. — Conqueritur quod virgines Æmonæ in Italiæ finibus degentes, sæpe ab eo litteris provocatæ, nunquam rescripserint, S. Hieronym., XXII, 344. — Antonium monachum reprehendit quod, toties rogatus, nunquam rescripserit, ibid., 345. — Coarguit Rhiticium, Heduorum episc., quod in commentariis super Cantico canticorum, Tharsis pro Tarso Ciliciæ, etc., inepte nimis acceperit, ibid., 461. — Objurgat Paulæ nimium dolorem de morte filiæ ejus, ibid., 463. — Objurgat imperitiam cujusdam monachi qui libros ejus adversus Jovinianum lacerabat, ibid., 512. — Reprehendit Vigilantium, qui Hieronymianum nomen et illius amicos infamabat, ibid., 602. — Deplorat inter Hieronymum et Ruffinum discordiam incidisse S. Augustin., XXII, 909; XXXIII, 245. — Objurgat Sabinianum diaconum, qui, perpetrato adulterio, in Bethleem fugerat, ibid., 1195. — Acriter redarguit Celantiam matronam, quot aliquot jam ante annos absque pacto et consensu viri servare continentiam sibi proposuisset in animo, et quid viro suo debeat, ostendit, ibid., 1204. — Salutato Aurelio agit de comessationibus ab Ecclesia removendis, ibid., 90, 114. — Paulum quemdam episcopum objurgat, qui Ecclesiam levitate sua graviter offendebat, ut ad frugem et episcopo dignum vitam redeat, ibid., 295. — Queritur se a Severo episcopo tantopere laudatum, ibid., 419. — Silentium Flaviani arguit instrui se postulat, S. Leo Magnus, LIV, 735. — Sensum Eutychis exsecratur, ipsum ad saniorem mentem redire cupit, ibid., 795. — De silentio Flaviani, episc. Constantinop., conqueritur, cujus causa Leoni tunc ignota erat Ephesina deprædatio, ibid., 815. — Queritur quod Timothæus Constantinopolim venire sit permissus, ibid., 1214. — Reprehendit Joannem, episc. Ravennatem, quod Gregorium adhibita vi episcopum ordinasset, Simplicius papa, LVIII, 35. — Conqueritur una cum imperatoris litteris ab eo litteras non accepisse, ibid., 55. — Conqueritur de violatis a Zenone imperatore legatis, Felix III, papa, ibid., 934. — Queritur de Severo, quod ad L. Felicem, sicut pollicitus fuerat, non venerit, ibid., 234. — Exprobrat Agapito negligentiam ad scribendum, Ennodius, LXIII, 27. — Deuterio exprobrat nimium dolorem, ibid., 31. — Exprobrat Euprepiæ quæ Arelatem peregrinabatur, incuriam erga Lupicinum ejus filium et Ennodium ipsius fratrem, ibid., 46. — Suggillat Hormisdæ nimiam duritiam, Hormisda papa, ibid., 409. — Vigilio ambitionem sedis apostolicæ et simoniæ crimen admissum exprobrat, Silverius papa, LXVI, 85. — Redarguit Theonium negligentiæ circa purpuram, quam singulis annis ad aulam regiam mittere solebat, Cassiodorus, LXIX, 505. — Queritur apud illos quod servilis furor armatus tempore spectaculorum persecutus sit innoxios, Theodoricus, ibid., 528. — Senatores reprehendit quod plebis levitati, et vanis suspicionibus, in ipsis regni ejus primordiis non occurrerint, Theodahadus, ibid., 806. — Conqueritur de nece Amalafridæ ab Hilderico illata, Athalaricus, ibid., 765. — Arguit chorepiscopos quosdam temerarios olim jam damnatos, quod nimium sibi sumerint auctoritatis in impositione manuum, S. Joannes III papa, LXXII, 13.

Joannem, episc. Constantinopolit., arguit, qui universalis episcopi nomen sibi vindicabat, Pelagius II, papa, LXXII, 738. — Reprobat episcoporum de una ad aliam ecclesiam transitus, Ecclesiæ utilitate id non expostulante, ibid., 749. — Paulum scholasticum, quod de pontificatu sibi gratuletur, arguit, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 446. — Apud Joannem, episc. Constantinopolit., conqueritur quod electionem suam ab imperatore confirmari procurasset, ibid., 447. — E contemplationis delectatione se dejectum dolet, ibid., 450. — Ægre fert se multis occupationibus deprimi, et ab Anastasio episcopo Antiocheno laudari, ibid., 452. — Venantium, quod monasticum habitum dimiserit, increpat, ibid., 486. — Anthemium subdiaconum arguit de neglectis pauperibus, ibid., 493. — De onere episcopali gemit, ibid., 496. —

— De arrogantia Michaelis Constantinopolitani conqueritur, *ibid.*, 777. — Conqueritur de vi sibi ab Italis illata, *ibid.*, 788. — Mala sui temporis deplorat, ex Berengarii maxime perversa doctrina consecuta, Gozechinus scholasticus, *ibid.*, 886.—Duas, quæ tunc temporis inoleverant in Ecclesia, pravas consuetudines accusat, atque ut aboleantur, postulat, Petrus Damianus, CXLIV, 214. — Librum sibi, quem multis laboribus vigiliisque proxime confecerat, subreptum fraude vehementer queritur, *ibid.*, 270.— Conqueritur cum Hildebrando quod parum se ab eo diligi comperisset, *ibid.*, 272. — Reprehendit V. episcopum Ecclesiæ bona alienantem, *ibid.*, 321. — Graviter invehitur contra quosdam maledicos homines et imperitos quod verba quædam ex ipsius sermone desumpta calumniose in invidiam adducere conabantur, *ibid.*, 335.— Redarguit eos qui flagellis corpus sponte cædendi morem tanquam novum, et sacris canonibus contrarium irridebant, *ibid.*, 549. — De Mediolanensis Ecclesiæ discordiis et scandalis conqueritur, *ibid.*, 367. — Monachos in vicini sibi montis eremo commorantes reprehendit, quod quasdam leges a se in eorum monasterio constitutas prorsus negligerent et violarent, *ibid.*, 422. — Cinthium, Urbis præfectum, reprehendit quod propter orationis fortasse studium, commissum sibi jus populo dicendi munus non impleret, *ibid.*, 464.

Dolet de calamitatibus Rainaldi episcopi Cumani, *ibid.*, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 302. —Arguit Geboardum, Salzburgensem episcopum, quod clericos non coerceat, *ibid.*, 313. —Reprehendit Lanfrancum, Cantuariensem archiepisc., quod patiatur Arfactum quemdam contra Alexandri prædecessoris sui decreta sancti Eadmundi abbatiæ molestiam exhibere, *ibid.*, 314. — In Philippum Francorum regem invehitur ecclesiarum venditorem et destructorem, *ibid.*, 317. — Queritur bellum inter Wozelinum Magdeburgensem et Henricum regem exortum fuisse, *ibid.*, 320. — Arguit Arnaldum, abbatem S. Severi, quod ad synodum vocatus non venerit, *ibid.*, 330. — Arguit Sigifredum, Moguntinum episc., quod ad se convertere præsumpserit causam quæ inter Jeromirum Bragensem et Joannem Moravensem episcopos vertebatur, *ibid.*, 336. — Arguit Raguseos quod eorum episcopo in carcerem conjecto alium sibi elegerint, *ibid.*, 340. — Queritur de injuriis illatis monasterio S. Ægidii, et ejus abbati, *ibid.*, 342. — Arguit Gotefredum ducem quod milites auxilio S. Petro non miserit, *ibid.*, 346. — Queritur quod nullas ad se litteras Anno Coloniensis episcopus, post adeptum pontificatum, dederit, *ibid.*, 352. — Arguit episcopum Pictaviensem de contemptu apostolicæ sedis, et de injuriis in apostolicos legatos illatis, *ibid.*, 359. — Arguit Geboardum, Pragensem episc., de contempta auctoritate apostolicæ sedis, *ibid.*, 305. — Arguit quod ad synodum vocatus Cunibertus, episcopus Taurinensis, non venerit, *ibid.*, 387.— Arguit Guilielmum, Papiensem episc., quod ad se vocatus non venerit, *ibid.*, 389. — Queritur quod Suenus, rex Danorum, ad se non scripserit, *ibid.*, 402. — Arguit Manassem, Rhemensem archiepisc., quod negligens fuerit in causa Catalaunensium clericorum, *ibid.*, 408.— Increpat Fesulanos quod superfluis querimoniis contra suum episcopum repetendis Ecclesiæ Fesulanæ damna inferant, *ibid.*, 409. — Reprehendit Dictivinum, episc. Leodiensem, tanquam Simoniacum, *ibid.*, 412. — Arguit Cunibertum, episc. Taurinensem, quod molestiis afficiat monachos S. Michaelis, *ibid.*, 419. — Queritur de principum inobedientia erga Romanam Ecclesiam, *ibid.*, 426. — Queritur de inconstantia regis Henrici, *ibid.* 433. — Arguit Tetaldum, clericum Mediolanensem, quod superstite episcopo canonice electo, se in illius locum intruserit, *ibid.*, 436. — Arguit Henricum, regem Romanorum, quod cum excommunicatis communicet, *ibid.*, 439. — Queritur de injuriis ab Aurelianensi episcopo Ecclesiæ suæ illatis, de illius inobedientia et simonia, *ibid.*, 446. — Queritur de Henrici regis perfidia, et malis quæ Ecclesia ab eo patiebatur, *ibid.*, 451. — Arguit canonicos S. Martini Lucensis quod contra sua monita, et post promissam satisfactionem, canonicatus ac præbendas emerent, *ibid.*, 487. — Increpat Raineriam, Aurelianensem episc., quod patientia Romanæ Ecclesiæ abusus, scelus sceleri addendo, cuncta pene Ecclesiæ suæ ornamenta dilapidaverit, *ibid.*, 505. — Arguit inobedientiæ clericos S. Martini Lucensis, *ibid.*, 519. — Arguit Lanfrancum, archiepisc. Cantuar., quod se non visitaverit a tempore visitationis suæ, *ibid.*, 535. — Jordanum, principem Capuanum, arguit quod beato Petro fidem non servaverit, *ibid.*, 541. — Queritur de falsæ pœnitentiæ consuetudine, quæ inter cætera vitia tunc temporis in Ecclesia inoleverat, *ibid.*, 553. — Invehitur in Transmundum quemdam, qui a se increpatus quod episcopatum dimiserit, et monitus ne se in eo amplius intruderet, ausus sit ipsam Ecclesiam pervadere, *ibid.*, 588. — Samuelem, Dublinæ civitatis episc., reprehendit quod res Ecclesiæ suæ pro libito det extraneis, et monet ut eas restituat, *ibid.*, 709.— De Ecclesiæ Anglicanæ et episcoporum miseria dolet, *ibid.*, 738. —Conqueritur de filio quod in illum insurrexerit, Henricus imperator, CLIX, 933. — Reprehendit Bernardum, abbatem Majoris Monasterii, quod quosdam fratres in monasterio suo detineat, Ivo Carnot., CLXII, 14 et 15.

Diviti cuidam, sed improbo aulico acriter exprobrat opum et potestatis abusum, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 183. — Viro ecclesiasti co negligentiam et cordis duritiam acri us exprobrat, *ibid.*, 229. — Sacerdotem quemdam arguit quod furti sibi facti suspectum severiori quæstione pro revelatione vexaverit, *ibid.*, 277. — Epistola plena planctibus et doloribus, Heloissa, CLXXVIII, 191. — Invehitur in quemdam ignarum dialecticæs, qui tamen ejus studium reprehendebat, et omnia ejus dogmata putabat sophismata et deceptiones, Abælardus, *ibid.*, 351.— Conqueritur de inobedientia Joannis, Glasguensis episc., Innocentius II, papa, CLXXIX, 90. — Cistercienses Ludovicum regem, Parisiensi episc. infestum ac injurium, graviter ac libere redarguunt, S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 149.— Suaviter perstringit Guilelmum, conquerentem sibi a Bernardo paribus amoris officiis non responderi, *ibid.*, 206.—Improbat abdicationem curæ pastoralis, etsi piæ quietis amore factam, *ibid.*, 211. — Dolet Gaufridum Lexoviensem deserto religionis proposito rediisse ad sæculum, *ibid.*, 255.— Humbertum abbatem Igniacensem perstringit, ob munus prælationis inconsulto ac temere dimissum, *ibid.*, 296. — Molestiam longioris absentiæ suæ a dilecta Clara Valle et tenerrimum erga filios suos affectum ac desiderium exprimit, *ibid.*, 300. — Gravem animi sui dolorem exprimit super Philippo Turonensis ecclesiæ invasore, *ibid.*, 310. —Conqueritur Bernardus, quod subdole et contra datam fidem tentata sit electio episcopi Ecclesiæ Lingonensis, *ibid.*, 322. — Queritur impositum sibi pastorale munus, *ibid.*, 338. — Queritur perversos quosdam et Ecclesiæ perniciosos homines in exsequendis pravis consiliis pontificia auctoritate muniri, *ibid.*, 340. — Henricum, Senonensem archiepisc., acriter perstringit, utpote durum, ut qui archidiaconum non recte deposuisset, *ibid.*, 344. — Increpat Petrum Bisuntinum decanum ob injurias abbati Chari-Loci illatas, *ibid.*, 364. — Comitem Radulphum, qui repudiata uxore sua aliam duxerat, patronos in curia reperire queritur, *ibid.*, 379.— Theobaldum causa justitiæ et fidelitatis erga sedem apostolicam, premi queritur, *ibid.*, 380. — Graviter Ludovicum regem arguit, quod, pravis consiliis adhærescens, pacis consilia respuat, *ibid.*, 386. - Queritur de iniquis regis contra Theobaldum molitionibus, contra pactum et pacem initam, *ibid.*, 387. — Bernardus et Hugo queruntur de pertinacia regis in male cœptis, *ibid.*, 394. — Queritur sententiam apostolicam in causa electionis Antissiodorensis, a se jussu pontificis denuntiatam, contemni, *ibid.*, 485. — Brunonem perturbate et imprudenter scribentem redarguit, *ibid.*, 487. — Infelicem exitum sacræ expeditionis dolet, avunculi adventum optat, *ibid.*, 495. Perstringit quemdam sæcularem quod Petrum, cognatum suum, a proposito vitæ religiosæ abstrahere conatus sit, *ibid.*, 497.— Queritur de gravi exactione suis a comite imposita, *ibid.*, 501. —Æmulos quosdam piis aliorum conatus adversantes acriter perstringit, *ibid.*, 513. — Conqueritur quod in monasterio Salvatoris omnia secundum Pontificis promissa non contigerint, *ibid.*, 547. — Præfecturam sibi impositam conqueritur, *ibid.*, 548. — Improbat nimium studium valetudinis per medicinas tuendæ, *ibid.*, 550. — Radulfum monachum, qui fideles in Judæorum necem armabat, arguit, *ibid.*, 570. — De præfectura sibi imposita luget, *ibid.*, 578. —Monachos Vizeliacenses a comitissæ clientibus infestari queritur, *ibid.*, 580. - Perstringit Alardum monachum, quod prædicto novitio expulso, ac jam reditum atque emendationem molienti, pertinacius obsistat, *ibid.*, 622. — Increpat episc. Ambianensem, quod Robertum de Bova, hominem pessimum, ad sacrorum communionem susceperit, Sugerius, CLXXXVI, 1421.

Stephano presbytero exprobrat longam epistolam, in qua rhetoricam non conservaverit, Petrus Vener., CLXXXIX, 76. — Queritur de amici silentio, *ibid.*, 80. — Monachi Stabulenses conqueruntur de Godefrido comite, qui pactas ab eo inducias fregerat, *ibid.*, 1154. — Increpat Corbeienses quod ejus reditum tot iteratis vicibus urgeant, Wibaldus abb., *ibid.*, 1483. — Walterium monachum improbum de multis arguit criminibus, *ibid.*,

VI. — *Epistolæ commendatoriæ.*

VII. — *Epistolæ excusatoriæ, et apologeticæ.*

fuerat, CLXXII, 168. — De admissione se excusat, et veniam precatur, *ibid.*, 170. — Purgat se adversus iniquam criminationem, *ibid.*, 202. — Scriptionis brevitatem excusat prætextu sacri temporis, cui potius silentium competat, *ibid.*, 220. — Diuturnam sui absentiam excusat, sibi non minus, imo magis gravem quam suis, *ibid.*, 298. — Excusat absentiam suam, *ibid.*, 302. — Causam Salamanticensis episcopi pathetice agit apud pontificem, *ibid.*, 377. — Purgat se adversus calumniam Hugonis, episc. Ostiensis, qui promotionem Turoldi in abbatem Trium-Fontium indigne ferebat, *ibid.*, 507. — Excusat se apud Riccuinum, epis. Tuliensem, quod ejus professum Willelmum ignorans susceperat, *ibid.*, 603. — Excusat se de epistolæ brevitate, *ibid.*, 629. — Excusat se quod cum quodam amico ad legatum ire non queat, *ibid.*, 630. — Cuidam judici commendat causam abbatiæ Fontaneti, *ibid.*, 631.

Sese excusat quod ad Eigbertum antistitem non venerit, Beda Venerab., XCIV, 657. — Epistola Apologetica, eo quod insimularetur a quibusdam, de ætatibus sæculi non recte sensisse, *ibid.*, 669. — Apud Eboracenses Alcuinus suam excusat absentiam, *ibid.*, 174. — Excusat se ab itinere Romam suscipiendo, *ibid.*, 303. — Ad aulam vocatus se ob senectutem excusat, *ibid.*, 369. — Fratres S. Martini et seipsum a calumnia defendit contra accusationes in causa asyli clerico Aurelianensi præstiti, et veram causam orti tumultus pandit, *ibid.*, 395. — Purgat se de causa Lotharii, et acquiescit statutis a Nicolao papa in synodo Romana, Adventius Metensis, CXXI, 1145. — Excusat se quod Alvero Cordubensi tam sero respondeat, Joannes Spalensis, *ibid.*, 420. — Excusat se quod ad Carolum regem Agathum non miserit, interclusa sibi via a Lamberto, Joannes VIII, papa, CXXVI, 779. — Excusat moras legatorum Theodosii, per quos quædam munera ad eum mittit, *ibid.*, 829. — Ostendit se falso fuisse accusatum de quibusdam criminibus, Petrus Damianus, CXLIV, 208. — Excusat se quod adhuc monachorum, qui suæ curæ commissi erant necessitatibus detentus non paruerit, *ibid.*, 289. — Excusat se, quod in præsentia præteritis languoribus, lassitudine valde debilitatus, ad Faventinos accedere non posset, *ibid.*, 352. — Defendit se a calumnia capellanorum Gothifredi ducis, qui illum avaritiæ taxabant, *ibid.*, 358. — Defendit se contra Joannem quemdam monachum, qui illum reprehenderat quod episcopatum deponere in animo habebat, *ibid.*, 413. — Excusat se de quibusdam sibi objectis, in legatos culpam rejiciens, *ibid.*, 547. — Excusat diuturnum suum silentium, Joanni archiepisc. Northmannorum, Lanfrancus Cantuar., CL, 523. — S. Hilarium adversus Berengarii calumnias defendit, *ibid.*, 543.

Excusat se a suscipienda dignitate ad quam electus erat, CL, 641. — Excusat, quod ad Herberti sui calumnias aliquando durius respondeat, Hugo Metellus, CLXXXII, 690. — Suam absentiam excusat et beneplacitum Sugerii rescire cupit, comes Viromandensis, CLXXXVI, 1355. — Excusat se quod, cum in Normanniam transiisset, visitare eum nequiverit ante suum in Angliam reditum, episcopus Sarab., *ibid.*, 1363. — Excusat se quod colloquio Carnoti ad subveniendum Orientali Ecclesiæ indicto adesse non possit, Lugdunensis archiepisc., *ibid.*, 1411. — Excusatum se cupit quod ad submonitionem ejus interesse non possit Carnotensi conventui, Gaufredus, Burdegalensis archiepisc., *ibid.*, 1412. — Petit excusari apud regem quod accedere Meduntam ad Sugerium non possit, Petrus Bituric. archiepisc., *ibid.*, 1429. — Excusat se quod vocatus ad Sugerium non accesserit, Balduinus Noviom., *ibid.*, 1235. — Absentiam suam excusat, Petrus Vener., CLXXXIX, 65. — Excusat se cur non prius scripserit, *ibid.*, 81. — Excusat se cur non statim Adelæ annuntiaverit mortem Henrici I, regis Anglorum fratris ejus, *ibid.*, 84. — Excusat se quod Pontio fratri non scripserit, *ibid.*, 85. — Excusat se quod Fuldenses nequeat accedere, Wibaldus abb., *ibid.*, 1171. — Excusat se quod Hadwidem sororem suam jamdiu non visitaverit, *ibid.*, 1177. — Excusat se quod Capitulo Leodiensi interesse non possit, *ibid.*, 1187. — Archiepiscopum Moguntinum excusat, quod concilio Remensi non interfuerit, Henricus, Roman. rex, *ibid.*, 1192. — Excusat se quominus Fuldam proficiscatur, interim salutaria Fuldensibus dat monita pro futura abbatis electione, Wibaldus abb., *ibid.*, 1194. — Excusat se quod abbatum Saxoniæ conventui interesse non possit, *ibid.*, 1259. — Excusat se quod detentus infirmitate stare promissis nequiverit, Conradus imperator, *ibid.*, 1281. — Excusat se quod febre correptus promissa imperatoris C. P. implere nequiverit, *ibid.*, 1284. — Sese excusat quod ad Stabulenses citius non sit reversus, Wibaldus abb., *ibid.*, 1331. — Excusat se a suscipienda propriis sumptibus legatione Romana, *ibid.*, 1336. — Excusat se a suscipienda legatione Romana, Cancellarius, *ibid.*, 1339. — Excusat Godeboldi innocentiam, Henricus Mindensis, *ibid.*, 1343. — Excusat se quod tam cito ad Corbeienses redire nequeat, Wibaldus abb., *ibid.*, 1373. — Excusat se a colloquio Hoiensi, *ibid.*, 1374. — Excusat se ab emancipando priore suo, *ibid.*, 1420. — Excusat se quod non venerit ad Ervisium, abbatem S. Victoris, R. abb. S. Evurtii, CXCVI, 1386. — Excusat se quod eam nec corpore nec scriptis visitaverit, *ibid.*, CXCVII, 344. — Excusat se quod ad Cœlestinum papam non adhuc venerit, Arnulfus Lexov., CCI, 19. — Excusat se quod nondum Hyacintho cardinali honorem exhibuerit, Henricus S. R. E. cardinalis, CCIV, 227. — Excusat se quod non possit adesse assignata die ad terminandum Vallis Lucentis negotium, *ibid.*, 229. — Purgat se, cur librum, quem restituturum se promiserat, constituto tempore non restituerit, Petrus Blesens., CCVII, 116. — Tuetur famam cujusdam archiepiscopi novi, qui de nimia lenitate accusabatur, *ibid.*, 308. — Excusat se ob præcedentis epistolæ prolixitatem, *ibid.*, 326. — Morbo impediri se indicat quo minus ad aulam redire possit, *ibid.*, 332. — Purgat se a calumnia quorumdam, *ibid.*, 384. — Purgatur episcopus Laudunensis de impositis sibi criminibus, *ibid.*, 460. — Excusatio et querelæ ejusdem Petri Blesensis de mendacio et falsitate scriptorum, *ibid.*, 491. — Se excusat ob ægritudinem a concionibus habendis, Stephanus Tornac., CCXI, 342. — Se excusat quod eum invisere non possit, *ibid.*, 348. — Excusat se ob varias occupationes in jure dicendo quominus ad eum accedat, *ibid.*, 351. — Excusat se quod non tradiderit pecuniam creditam, *ibid.*, 444. — Purgat se a labe Simoniæ, quo crimine per detractores temere apud ipsum fuerat accusatus, *ibid.*, 453. — Excusat abbatem S. Germani a Pratis ab interfectione cujusdam scholastici, *ibid.*, 471. — Se excusat quod solemnitati dedicationis interesse pro negotiis non valeat, *ibid.*, 490. — Se excusat a sacro Catalaunensis electi, *ibid.*, 532. — Excusat se quod petitioni non possit facere satis, Adamus, abbas Persenia, CCXI, 626. — Excusat se quominus adversus Judæos scribat, *ibid.*, 655.

VIII. — *Epistolæ ad gratiarum actiones agendas.*

Nemesianus, Dativus, Felix et Victor gratiarum actionem dant Cypriano tum pro consolatione litteraria, tum pro subsidio una misso, IV, 422. — Concilium Gallis episcopis gratias agit, eisque scribit Palladii damnationem, S. Ambros., XVI, 939. — Imperatoribus de synodi convocatione gratias agit, *ibid.*, 940. — Aguntur imperatoribus gratiæ ob restitutam Ecclesiæ tranquillitatem, *ibid.*, 947, 953. — Aguntur Theodosio gratiæ de restitutis in basilicas orthodoxis, *ibid.*, 950. — Siricio gratias agit, quod litteras ad se miserit per Synum presbyterum, *ibid.*, 1282. — Valentiniano imperatori et Theodosio gratias agit propter præfecturam illi tributam, Symmachus, XVIII, 362, 363. — Gratias agit Castrucio e Pannonia qui, ut Hieronymum inviseret, navigare constituerat, S. Hieronym., XXII, 651. — Antonino pro existimatione bona ac dilectione sibi impensa gratias refert, S. August., XXXII, 86. — Pro secundis litteris a Paulino receptis, grati animi obsequium exhibet, *ibid.*, 121. — Paulinus Augustino gratias agit pro libro vel epistola ab ipso recepta, *ibid.*, 347. — Gratias agit Paulinæ quod de salute ipsius fuerit sollicita, *ibid.*, 507. — Gratias agit pro sedatis Palæstinæ tumultibus, et restituto in suam sedem Juvenali Hierosolymitano, S. Leo Magnus, LIV, 1069. — Gratias agit pro ablatis Caroso et Dorotheo e suis monasteriis, *ibid.*, 1110. — De silentio conquestus curam et Ecclesiæ commendat, *ibid.*, 1116. — Gratias agit Timotheum Alexandrinæ Ecclesiæ restitutum, Simplicius papa, LVIII, 48. — Gratias agit Namacio et Ceraunia quod hospitiolum eorum fuerit illustratum præsentia et orationibus Postumini, Ruricius, *ibid.*, 81. — Episcopi Dardaniæ gratias agunt quod ipsos monuerit a quibus cavendum sit Gelasius I, papa, LIX, 21. — Gratias agit de Basilii presbyteri explicato negotio, Paulinus Nolanus, LXI, 223. — Gratias agit de beneficio in Basilium presbyterum a se commendatum collato, *ibid.*, 225. — Augustino gratias agit pro libro vel epistola ab Augustino recepta, *ibid.*, 391. — Gratias agit Deo pro sanitate recuperata, Ennodius, LXIII, 51. — Justiniano gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit gratulatus, Agapetus papa I, LXVI, 58. — Gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit litteris gratulatus, *ibid.*, 45. — Gratias agit de legato et epistolis ejus, Gudelina, LXIX, 811. — Gratias agit quod eo pacto Labarda, dux Sardiniæ, cum Barbaricinis facere pacem disponat ut Christo serviant, *ibid.*, 693. — Gratias refert de transmissa in pauperes pecunia, *ibid.*, 705. — Imperatoribus pro

IX. — *Epistolæ symbolicæ.*

Asarum estumalis, quod Paulum et Eustochium, primarias feminas traxisset ad monachorum institutum, XXII, 481. — Explicat Fabiolæ quæ Bethleem se contulerat quid habeat mysterii vestitus Sacerdotum ac Levitarum, etc., *ibid.*, 608. — Jurgium duarum meretricum interpretatur allegorice Ecclesia ex Gentibus congregata, ac Judæorum Synagoga, *ibid.*, 682. — Egressus Hebræorum ex Ægypto, et diuturni itineris historiam spiritualiter intelligendam docet, *ibid.*, 698. — Terram promissionis non eam esse quam Judæi possederunt, sed aliam cœlestem intelligendam, terram nempe viventium mitibus in Evangelia repromissam, *ibid.*, 1097. — Mittit panem ac buxeam scutellam, mutuum amicitiæ symbolum, Paulinus Nolanus, LXI, 167. — Epistola penitus allegorica, in qua comparatur Theodulphus Patri vinearum, *ibid.*, 594. — Epistola ænigmatica, *ibid.*, 466. — Arcana totius mundi creationis mysteria, et præcipue Sabbatum, quo die rerum omnium Creator ab omni opere cessavit, interpretatur, S. Petrus Damianus, CXLIV, 260. — Nonnulla sacræ Scripturæ loca ex libris Regum mystice interpretatur, *ibid*, 282.—De octo Veteris Testamentis festivitatibus disputat, easque ad evangelicæ fidei normam allegorica interpretatione transfert et accommodat, *ibid.*, 331. — Quid per crucis figuram spiritualiter designetur ostendit, *ibid.*, 104. — Symbolice interpretatur instrumentum nivei candoris ad ordinandos capillos sibi a Gerardo transmissam, Ivo Carnot., CLXII, 16. — Mystice et utcunque obscure loquitur, Hildegardis, CXCVII, 164. — Sub quibusdam figuris quemdam abbatem hortatur ad bene operandum, *ibid.*, 297. — H., abbatissam de Altheua, sub figuris hortatur ad militandum Deo, *ibid.*, 321. — Sub parabola docet in hoc sæculo laborandum esse, *ibid.*, 338. — Sub quadam parabola M. monachum hortatur ad charitatem, fugam sæculi, et amorem, veræ sapientiæ, *ibid.*, 365. — Incitat Walterum episcopum Roffensem ad imitandam venationem spiritualem, quam apostoli exercuere, Petrus Blesensis, *ibid.*, 169.

CCV.

INDEX ALPHABETICUS

EORUM OMNIUM QUIBUS EPISTOLÆ INSCRIBUNTUR.

—

VII, 1109; CXXX, 233; S. Leo Magnus, LVI, 610; CXXX, 864, 865; Paschalis II, papa, CLXIII, 261.

Episcopis Cantiæ, Alexander III, papa, CC, 645.

Episcopis per Cantuar. provinciam constitutis, S. Odo Cantuar., CXXXIII, 949; Urbanus III, papa, CCII, 1353.

Episcopis Carthag. conc., Innocentius I, papa, XX, 582.

Episcopis Chalcedonensis synodi, S. Leo Magnus, LIV, 1027.

Episcopis provinciæ Coloniensis, Stephanus V, papa, CXXIX, 800.

Episcopis Compostellanæ provinciæ, Innocentius II, papa, CLXXIX, 172.

Episcopis per Constantinop. imperium constitutis, Innocentius III, papa, CCXVI, 902.

Episcopis Corinthiis, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 656.

Episcopis per insulam Corsicam constitutis, Calixtus II, papa, CLXIII, 1287; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 487.

Episcopis Cypriis, S. Hieronym., XXII, 758.

Episcopis Dalmatiæ, Leo VI, papa, CXXXI, 815; Alexander II, papa, CXLVI, 1407.

Episcopis Daniæ, *ibid.*, 1281.

Episcopis Dardaniæ, Gelasius papa, LVI, 640, 641; LVIII, 22; LIX, 57, 61; CXXX, 962.

Episcopis Epiri, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 799; Honorius II, papa, LXXX, 478.

Episcopis Galliæ, Lucius I, papa, III, 975; S. Felix papa, V, 148; Eusebius papa, VII, 1101; S. Silvester papa, VIII, 848; synodus Romanorum, XIII, 1181; Zozimus papa, XX, 642; Cœlestinus papa, L, 528; S. Leo papa, LIV, 985, 988, 1101; Hilarius papa, LVIII, 24; Joannes II, papa, LXVI, 24; Vigilius papa, LXIX, 29, 59; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 785; Dagobertus, LXXX, 508, 514, 515, 552, 560, 690; Adeodatus, LXXXVII, 1141; Zacharias papa, LXXXIX, 948, 955; Pippinus rex, XCVI, 1529, 1546; Carolomannus, XCVII, 919; Carolus, *ibid.*, 937, 950, 953, 957, 961, 962 *et seqq.*, 988, 990, 1006, 1015, 1016, 1040, 1044, 1055, 1055; Ludovicus, CIII, 1422; CIV, 981, 986, 991, 993, 1011, 1026, 1049, 1051; Benedictus III, papa, CXV, 693; S. Lupus Ferrar., CXIX, 576, 589; Nicolaus papa, *ibid.*, 780, 800, 846, 866, 899, 915, 1120, 1159, 1163; Theotgaudus, CXXI, 381; Adrianus II, papa, CXXII, 1303; Hincmarus Rhemens., CXXVI, 189, 664; Joannes VIII, papa, *ibid.*, 716, 777, 792, 797, 816; Benedictus III, papa, CXXIX, 1001; Benedictus IV, papa, CXXXI, 40, 45, 809; Joannes XII, papa, CXXXIII, 1027; Joannes XIII, papa, CXXXV, 983; Ratherius Veron., CXXXVI, 669; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 341; Joannes XV, papa, *ibid.*, 845; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 362, 472, 527, 650, 687; Urbanus II, papa, CLI, 459; Paschalis II, papa, CLXIII, 43, 55, 196; Calixtus II, papa, *ibid.*, 1323; Honorius II, papa, LXVI, 1258; Innocentius II, papa, CLXXIX, 118; Lucius II, papa, *ibid.*, 891; Bernardus Claræval., CLXXXII, 340; Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1424; Anastasius IV, papa, *ibid.*, 1008; Alexander III, papa, CC, 741; Lucius III, papa, CCI, 1319; Innocentius III, papa, CCXIV, 745; CCXV, 66, 126, 323, 1401, 1469; CCXVI, 827, 978, 982; CCXVII, 90, 198.

Episcopis Germaniæ, Anastasius papa, XX, 75; Pelagius II, papa, LXXII, 758; Nicolaus I, papa, CXIX, 868; Adrianus II, papa, CXXII, 1266; Gregorius papa, CXXX, 1153, 1156; Anastasius papa, *ibid.*, 691; Ratherius Veron., CXXXVI, 669; Lucius III, papa, CCI, 1221.

Episcopis Græcis, Joannes VIII, papa, CXXVI, 764.

Episcopis Hiberniæ, Gilbertus Lunicensis, CLIX, 995.

Episcopis Hispaniæ, Lucius I, papa, III, 975, 1097, 1100; Melchiades papa, VII, 1115; Hormisda papa, LXIII, 471; CXXX, 1041, 1043; Sixtus papa, *ibid.*, 183; Leo papa, *ibid.*, 921; Alexander II, papa, CXLVI, 1386; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 713; Calixtus II, papa, CLXIII, 1299; Lucius II, papa, CLXXIX, 872; Innocentius II, papa, *ibid.*, 59; Eugenius III, papa, CLXXX, 1586; Innocentius III, papa, CCXV, 903, 1176; CCXVI, 353.

Episcopis per Hungariam constitutis, Innocentius III, papa, CCXIV, 13, 1099; CCXV, 296, 597, 895, 1231; CCXVI, 950.

Episcopis per Illyrici provincias constitutis, S. Cœlestinus I, papa, L, 427; Xystus papa, *ibid.*, 616; S. Leo Magnus, LVI, 614, 663; Damasus papa, CXXX, 675.

Episcopis Istriæ, Honorius I, papa, LXXX, 469; S. Leo IX, papa, CXLIII, 727.

Episcopis Italiæ, Liberius papa, VIII, 1372; S. Leo Magnus, LVI, 620; CXXX 874; Anacletus papa, *ibid.*, 67; Pelagius papa, *ibid.*, 1100; Ratherius Veron., CXXXVI, 669; S. Leo IX, papa, CXLIII, 685; Alexander II, papa, CXLVI, 1379.

Episcopis cardinalibus Eccles. Lateranensis, S. Petrus Damianus, CXLIV, 253.

Episcopis per Lombardiam constitutis, Innocentius III, papa, CCXV, 201, 995, 1503; CCXVI, 964, 1093.

Episcopis Lucaniæ, Gelasius I, papa, LIX, 47.

Episcopis Lucensibus, Alexander II, papa, CXLVI, 1360.

Episcopis provinciæ Lugdunensis, Viventiolus, LXVII, 995.

Episcopis Macedonibus, S. Leo, papa, LVI, 505.

Episcopis suffraganeis Eccles. Magdeburg., Innocentius III, papa, CCXVI, 1148.

Episcopis per Marchiam constitutis, Innocentius III, papa, CCXIV, 31.

Episcopis Narbonensis provinciæ, S. Zozimus papa, XX, 665; S. Cœlestinus I, papa, L, 429; S. Leo Magnus, LVI, 576.

Episcopis Numidis, S. Cyprianus IV, 359, 408; Constantinus, VIII, 531; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 531.

Episcopis Occidentalibus, Lucius papa, CXXX, 167.

Episcopis Orientalibus, Marcellinus papa, VII, 1089; S. Julius I, papa, VIII, 971, 980; Liberius papa, *ibid.*, 1565, 1581; Gelasius I, papa, LXI, 90; Hormisda papa, LXIII, 400, 401; Stephanus V, papa, CXXIX, 795; Fabianus, CXXX, 153; Marcellinus papa, *ibid.*, 275; Julius papa, *ibid.*, 617; Sixtus papa, *ibid.*, 757.

Episcopis Palæstinis, S. Hieronymus, XXII, 758.

Episcopis per Picenum, Gelasius I, papa, LIX, 55.

Episcopis per Pisanum episc. constitutis, Innocentius II, papa, CLXXIX, 576.

Episcopis per Poloniam constitutis, id., CCXV, 1009.

Episcopis in exarchatu Ravennati, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 585.

Episcopis per Rhemensem provinciam constitutis, Paschalis II, papa, CLXIII, 128.

Episcopis et cardinalibus Romanæ curiæ, S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 327.

Episcopis Sardiniæ, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 947; Innocentius II, papa, CLXXIX, 478; Innocentius III, papa, CCXIV, 23; CCXVII, 185.

Episcopis Saxoniæ, Adelgorius, CLVII, 484; Innocentius III, papa, CCXV, 1205.

Episcopis Scotiæ, Paschalis II, papa, CLXIII, 81; Innocentius II, papa, CLXXIX, 115; Alexander III, papa, CC, 1275; Lucius III, papa, CCI, 1127; Innocentius III, papa CCXIV, 797.

Episcopis per Siciliam constitutis, S. Eutychianus papa, V, 172; CXXX, 203; S. Leo Magnus, LIV, 695, 703; CXXX, 870; Gelasius I, papa, LIX, 575; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1169, 1275; Zephirinus papa, CXXX, 125; Innocentius III, papa, CCXIV, 993; CCXV, 317.

Episcopis Suediæ, Innocentius II, papa, CLXXIX, 182; Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1084; Alexander III, papa, CC, 505.

Episcopis regni Teutonicorum, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 679; Eugenius III, papa, CLXXX, 1520; Innocentius II, papa, CLXXIX, 56, 226; Lucius III, papa, CCI, 1083; Innocentius III, papa, CCXVI, 1163, 1165.

Episcopis per Thessaliam constitutis, Bonifacius I, papa, XX, 777.

Episcopis Toletanæ provinciæ, S. Innocentius I, papa, *ibid.*, 486, 494; Innocentius II, papa, CLXXIX, 172.

Episcopis Tusciæ, S. Leo Magnus, LVI, 610; Pelagius, LXIX, 397; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 585.

Episcopis universis, Stephanus papa, III, 1002; Felix papa, LVIII, 924; Vitalianus papa, LXXXVII, 1007; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 592; CXXX, 1155; Stephanus II, papa, LXXXIX, 1019; Gregorius IV, papa, CVI, 853, 858; Anscharius, CXV, 1031; Nicolaus I, papa, CXIX, 971; Joannes VIII, papa, CXXVI, 801, 913, 930; Sixtus papa, CXXX, 105; Telesphorus papa, *ibid.*; Liberius, papa, *ibid.*, 653; Benedictus IV, papa, CXXXI, 43; Joannes XIII, papa, CXXXV, 974; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 319, 320, 336; S. Joannes XVIII, papa, CXXXIX, 1491; Sergius IV, papa, *ibid.*, 1521, 1527; Alexander II, papa, CXLVI, 1289, 1423; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 669, 832; Ivo Carnot., CLXII, 55; Calixtus II, papa, CLXIII, 1299, 1305; Hildebertus Cenoman., CLXXI, 223, 242; Innocentius II, papa, CLXXIX, 77, 129; Gregorius VIII, papa, CCII, 1538, 1552; S. Clemens III, papa, CCIV, 1289, 1446; Innocentius III, papa, CCXVI, 289; CCXVII, 273.

Episcopis Venetiæ, Honorius I, papa, LXXX, 469; S. Leo IX, papa, CXLIII, 727.

Episcopis provinciæ Viennensis, S. Zozimus papa, XX, 665; S. Cœlestinus I, papa, L, 429; S. Leo Magnus, LIV,

CCVI.

INDEX OMNIUM

QUIBUS EPISTOLÆ INSCRIPTÆ FUERUNT

JUXTA REGIONUM ORDINEM ALPHABETICUM DISPOSITUS

—

ANGLIA

SCOTIA.

HIBERNIA.

• BELGICA.

GERMANIA.

GRÆCIA.

HELVETIA.

populo Constantiensi, Calixtus II, papa, CLXIII, 1275. — Pro cœnobio montis Angelorum, ibid., 1517. — Rustino, abbati monast. S. Blasii, ibid., 1536. — Bertoldo, abb. S. Blasii, Honorius II, papa, CLXVI, 1254; Innocent. II, papa, CLXXIX, 62, 164, 258, 499, 500. — Ad Odalricum episc., Honorius II, papa, CLXVI, 1287. — Friderico præposito et fratribus ejus in ecclesia B. Martini, Innocent. II, papa, CLXXIX, 82. — Gebardo, abb. monast. Brigantiens., ibid., 434. — Joanni, abbati monast. S. Georgii, ibid., 457. — Pro monast. S. Trutberti, Lucius II, papa, ibid., 849. — Burchardo, abbati monast. S. Joannis Baptistæ, Eugenius III, papa, CLXXX, 1548 — Algero episc., ibid., 1557. — Ad episc. Constantiens., S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 561. — Henrico episc., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1127. — Gunthero, abbati S. Blasii, ibid., 1510, 1514. — Frowino, abbati monast. S. Mariæ, ibid., 1514. — Folcardo, præposito eccles. S. Stephani. ibid., 1611. — Ad Hermannum episc., Wibaldus abb., CLXXXIX, 1282. — Ad Ricardum de Bohun. episc., Joannes Saresb., CXCIX, 232, 234. — Henrico, abbati monast. S. Udalrici, Alexander III, papa, CC, 1137. — Theodeberto S. Blasii de Nigra Silva, ibid., 1209. — Manegoldo et capitulo S. Georgii, Lucius III, papa, CCI, 1237, 1328. — Præposito, decano et capitulo Constantiens., Innocentius III, papa, CCXV, 990. — Abbati et conventui de Salem, ibid., 1286. — Abbatibus de Luzila et de Taunibach, id., CCXVI, 377. — Waltero præposito Constantiensi, ibid., 379. — Episcopo Constantiensi, ibid., 620, 1235.

In diœcesi Curiensi. — Remedio episc., Alcuinus, C, 446. — Pro Victore, Curiensi episc., Ludovicus I, CIV, 1282. — Pro Verendario episc., ibid., 1283. — Ad Wilonem epi·c., Calixtus II, papa, CLXIII, 1198. — Aimoni, priori Ecclesiæ S. Lucii Curiensis, Eugenius III, papa, CLXXX, 1400. — Ad episcopos et cardinales Curiæ, S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 551. — Episcopo, præposito S. Lucii et scholastico Curiensi, Innocent. III, papa, CCXV, 1145.

In diœcesi Genevensi. — Arducio episc., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1503, 1507. — Pro monast. Boni Montis, Alexander III, papa, CC, 359. — Ad archiepisc. Genev., Lucius III, papa, CCI, 1172. — Nantellino episc., Urbanus III, papa, CCII, 1345. — Episcopo Gebennensi, Innocent. III, papa, CCXV, 257, 1504; CCXVI, 479, 520, 615, 694, 715, 893.

In diœcesi Lausannensi. — De Hieronymo episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 901. — Pontio, abb. Romani monast, Innocent. II, papa, CLXXIX, 469. — Ad Guidonem episc., S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 130. — Ad B. Amedeum episc., Nicolaus Claræv., CLXXXVIII, 1547; CXCVI, 1625. — Canonicis ecclesiæ Lausann., Alexander III, papa, CC, 908. — Rogerio episc., ibid., 1247. — Arducio præposito et canonicis Lausann., Lucius III, papa, CCI, 1150.

In diœcesi Lucernensi. — Tescellino, abbati de Curba Fossa, Eugenius III, papa, CLXXX, 1017. — Ad abbatem et canonicos Lucernenses, Alexander III, papa, CC, 1199.

HISPANIA.

In diœcesi Asturicensi. — Ad Turribium episc., S. Leo Magnus, LIV, 677, 745. — Astoric. episc., Clemens III, papa, CCIV, 1500; Innocent. III, papa, CCXIV, 68, 690; CCXVI, 475, 667. — Joanni archidiac., id., CCXIV, 52, 68; CCXV, 153.

In diœcesi Aucensi. — De episcopatu Aucensi, Urbanus II, papa, CLI, 407. — Ad Petrum episc., ibid., 504. — Dodoni episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1015. — Ad episc. Oscens., Alexander III, papa, CC, 1051. — Abbati monast. montis Aragonum, Clemens III, papa, CCIV, 1379. — Garsiæ episc., Innocent. III, papa, CCXV, 70, 78; CCXVI, 1253. — R. Lain, archidiac. Jaccensi, ibid., 476.

In diœcesi Ausonensi. — Ad Georgium episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Ad Wadamium episc., Leo VII, papa, ibid., 1080. — Pro monasterio S. Mariæ Rivipullensi, Agapetus II, papa, CXXXIII, 907; Sergius IV, papa, CXXXIX, 1509; Urbanus II, papa, CLI, 472. — Pro ecclesia Ausonensi, Joannes XIII, papa, CXXXV, 983; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 329, 331. — Pro Arnulpho in episcopum Ausonensem eligendo, Gregorius V, papa, ibid., 928. — Ad Olivam episc., Garcias, monach. Cuxasensis, CXLI, 1443; Gaucelinus Bituric., CXLII, 599. — Ad Berengarium episc., Urbanus II, papa, CLI, 299, 331. — Ad Raymundum episc., S. Oldegarius, CLXXII, 1359. — Ad episc. Ausonensem, Alexander III, papa, CC, 1049; Innocent. III, papa, CCXV, 483.

In diœcesi Barbastrensi. — Barbastrensis sedes constituitur, Urbanus II, papa, CLI, 539. — Raymundo episc., Paschalis II, papa, CLXIII, 275.

In diœcesi Barcinonensi. — De Irenæo remoto a Barcinonensi Ecclesia, Hilarus papa, LVIII, 17. — Ad Bernardum, illustrem virum, Nicolaus I, papa, CXIX, 964. — Ad Frodoinum episc., Stephanus V, papa, CXXIX, 818. — Ad Teudericum episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Ad Villaranum episc., Leo VII, papa, ibid., 1080. — Ad Petrum episc., Joannes XIII, papa, CXXXV, 984. — Ad gloriosissimum comitem Barcinon., ibid., 988. — De Bertranno episc., Urbanus II, papa, CLI, 314. — Raymundo, præposito Barcinon., Paschalis II, papa, CLXIII, 125. — Oldegario, abbati S. Rufi electo Barcinon., ibid., 405; Gelasius II, papa, ibid., 489. — Raymundo, marchioni Bisuldunensi, Paschalis II, papa, ibid., 407. — Ad Raimundum, comitem Barcinon., Calixtus II, papa, ibid., 1306. — Ad episc. Barcinon., Alexander III, papa, CC, 1051. — Episc. Barcinon., Urbanus III, papa, CCII, 1467. — Clero Barcinonensi, Innocent. III, papa, CCXV, 977.

In diœcesi Burgensi. — Pro ecclesia Burgensi, Urbanus II, papa, CLI, 471. — Garsiæ episc., Paschalis II, papa, CLXIII, 239, 247, 248. — Ad episc. Burgens., Lucius II, papa, CLXXIX, 928. — Ad Petrum episc., Alexander III, papa, CC, 251. — Archipresbytero et clericis Burgensis ecclesiæ, Innocent. III, papa, CCXIV, 378. — Episc. Burgensi, id., CCXV, 345; CCXVI, 1240, 1271.

In diœcesi Cæsaraugustana. — Braulioni archidiacono, Isidorus Hispal., LXXX, 649, 651, 654, 655; Æmilianus presbyter, ibid., 674; Eugenius III, prim. Tolet., ibid., 680; LXXXVII, 403; Recesvintus rex, LXXX, 683, 686; Taius presb., ibid., 686; Fructuosus presb., ibid., 690. — Ad exercitum Christianorum, civitatem Cæsaraugust. obsidentem, Gelasius II, papa, CLXIII, 533. — Petro, priori et canonicis ecclesiæ S. Mariæ, Innocent. II, papa, CLXXIX, 565. — Pro ecclesia S. Salvatoris Cæsaraugust., Eugenius III, papa, CLXXX, 1252. — Petro Cæsaraugust., Alexander III, papa, CC, 867. — Canonicis Eccles. Cæsaraugustæ, Clemens III, papa, CCIV, 1383. — Ad Cæsaraugust. episc., ibid., 1496, 1502; Innocent. III, papa, CCXV, 945, 969, 1205; CCXVI, 476.

In diœcesi Compostellana. — Pro ecclesia S. Jacobi Compost., Urbanus II, papa, CLI, 440. — Ad clerum et populum Compostellanæ ecclesiæ, Paschalis II, papa, CLXIII, 34. — Conventui ecclesiæ S. Jacobi Compost., ibid., 36. — De destructione ecclesiæ Compostell., ibid., 44. — Ad clericos S. Jacobi Compostell., ibid., 63. — Didaco, episc. Compostell., ibid., 78, 79, 87, 113, 114, 117, 132, 142, 161, 170, 247, 273, 280, 356, 387; Gelasius II, papa, ibid., 494, 503, 1093; Calixtus II, papa, ibid., 1109, 1168, 1170, 1190, 1210, 1211, 1215, 1255, 1269; Honorius II, papa, CLXVI, 1235, 1246, 1269, 1302; Innocent. II, papa, CLXXIX, 58, 59, 76, 96, 171, 203, 213, 249, 325; Anacletus antipapa, ibid., 696, 723. — Compostellan. archiepisc., Innocent. III, papa, CCXIV, 610, 653, 680, 691, 700, 719, 720; CCXV, 84, 85, 86, 373, 376, 831, 832, 1175, 1491; CCXVI, 30, 348, 385, 386, 425, 474, 475, 543, 875, 1175. — Magistro Petro, Munion. archidiacono, id., CCXV, 193.

In diœcesi Cordubensi. — Ad Osium episc., Liberius papa, VIII, 1349. — Alvaro Cordubensi, Joannes Spalensis, CXXI, 420, 458; Speraindeo abb., ibid., 462; Saulus, ibid., 474; S. Eulogius archiepisc., CXV, 841. — Saulo episc., Alvarus, CXXI, 473, 476.

In diœcesi Dertusensi. — Gaufrido episc., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1453. — Odoni, episc. Derton., Innocent. III, papa, CCXIV, 120; CCXV, 858. — Civibus et universo populo Dertusensi, ibid., 1251.

In diœcesi Gerundensi. — Pro ecclesia Gerundensi, Ludovicus I, CIV, 1246; Formosus papa, CXXIX, 841. — Ad servum Dei episc., Romanus papa, ibid., 861. — Ad Wigonem episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Ad Godmarum episc., Leo VII, papa, ibid., 1080. — De Attone episc., Joannes XIII, papa, CXXXV, 988. — Pro monast. Bisuldunensi, Benedictus VII, papa, CXXXVII, 334. — Ad Odonem episc., Sylvester II, papa, CXXXIX, 281. — Ad Petrum episc., Joannes XIX, papa, CXLI, 1143. — Ad Berengarium episc., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 525; Paschalis II, papa, CLXIII, 371. — Episc. Gerund., Alexander III, papa, CC, 397; Innocentius III, papa, CCXV, 97. — Abbati S. Salvatoris de Breda, id., CCXVI, 511.

In diœcesi Jaccensi. — Ad Petrum episc., Urbanus II, papa, CLI, 525. — Pro Ecclesia Jaccensi, ibid., 526.

In diœcesi Hispalensi. — Ad Zenonem episc., Simplicius papa, LVIII, 35; LXXXIV, 791; Felix III, papa, LVIII, 927; LXXXIV, 797; Simplicius papa, CXXX, 929. — Ad Sallustium episc., Hormisda papa, LXIII, 425; LXXXIV, 827; CXXX, 1048. — Ad Leandrum episc., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 496, 778 1050; LXXXIV, 831, 833; CXXX, 1103, 1104. — Gardiano episc., Deus-

ITALIA.

S. Vigilius, XIII, 549; Anastasius papa, XX, 73; XXII, 772. — Ad Mediolan. Ecclesiam, Siricius papa, XVI, 1121; Carolus Magnus, XCVII, 1019, 1038; Joannes VIII, papa, CXXVI, 922. — Ad clericos Mediolan., S. Ambrosius, XVI, 1273. — Paulino, S. Augustinus, XXXIII, 121, 151, 159, 180, 273, 331, 630. — Ad Eustorgium episc., S. Avitus Vienn., LIX, 228; Theodoricus rex, LXIX, 513. — Ad Magnum episc., S. Avitus Vienn., LIX, 250. — Ad Constantium, Ennodius Ticin., LXIII, 47, 48. — De Mediolanensibus ad Felicem consulem, Theodoricus rex, LXIX, 597. — Ad Bacaudam virum sublimem, *ibid.*, 663. — Judæis Mediolanensibus, *ibid.*, 669. — Datio episc., senator præfectus, *ibid.*, 877. — Ad Laurentium, episc. Mediolan., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 533 — Magno presbytero, *ibid.*, 623. — Presbyteris et clero Mediolan., *ibid.*, 626. — Joanni subdiacono, *ibid.*, 627. — Constantio episc., *ibid*, 667, 669, 670, 691, 713, 723, 867, 970, 992, 1003. — Deusdedit episc., *ibid.*, 1216, 1280. — Odilberto archiepisc., Carolus Magnus, XCVIII, 933. — Petro archiepisc., Alcuinus, C, 438, 440. — Ad archiepisc. Mediolan., Paschalis I, papa, CII, 1091. — Pro monast. S. Ambrosii Mediolan., Ludovicus I, CIV, 1268. — Ad Auspertum archiepisc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 633, 715, 728, 732, 771, 807, 808, 822, 829, 836, 856, 916, 920. — Ad Thadonem archiepisc., Nicolaus I, papa, CXIX, 1134. — Ad clerum Mediolan., Joannes VIII, papa, CXXVI, 815, 886, 926; CXLVI, 1362, 1383. — Ad Anselmum archiepisc., *ibid.*, 954. — Ad Laurentium archiepisc., Symmachus papa, CXXX, 1033. — Ad Widonem archiepisc., S. Petrus Damianus, CXLIV, 295. — De Gotefredo, quod simoniace Mediolan. Eccles. occupaverit, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 296. — Ad Herlembaldum militem, *ibid.*, 309. — Ad suffraganeos Ecclesiæ Mediolan., *ibid.*, 323, 438. — Ad Tedaldum, clericum Mediolan., *ibid.*, 456. — Ad Wifredum militem, *ibid.*, 445, 461. — Ad Henricum Ardericum, *ibid.*, 461. — Ad Anselmum archiepisc., Urbanus II, papa, CLI, 358. — Pro monast. S. Ambrosii Mediolan., Paschalis II, papa, CLXIII, 82. — Ad Jordanum archiepisc., Gelasius II, papa, *ibid.*, 488. — Ad Mediolanenses, Fredericus Colon., CLXVI, 1354; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 286, 288. — Clericis Ecclesiæ Mediolan., Innocentius II, papa, CLXXIX, 240. — Pro monast. S. Mariæ Balreofensi, *ibid.*, 486 — Ad Riboaldum archiepisc., *ibid.*, 570. — Martino, præposito ecclesiæ S. Ambrosii Mediolan., Eugenius III, papa, CLXXX, 1358. — Margaritæ, abbatissæ S. Mauritii Mediolan., *ibid.*, 1360. — Oberto, archiepisc., *ibid.*, 1403; Alexander III, papa, CC, 174. — Ad clerum Mediolan., S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 287. — Ad novitios apud Mediolanum conversos, *ibid.*, 289. — Abbati Brunoni de Clara-Valle, *ibid.*, 487. — Azoni, præposito ecclesiæ S. Theclæ Mediolan., Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 996. — Wilfredo, abbati S. Dionysii, Adrianus IV, papa, *ibid.*, 1527. — Ad Goldinum archiepisc., Alexander III, papa, CC, 456, 782, 874. — Ad Philippum, præpositum ecclesiæ S Eustorgii, *ibid*, 907. — Oprando, abbati monast. S. Simpliciani, *ibid.*, 1214. — Miloni archiepisc., Clemens III, papa, CCIV, 1453. — Ad Albinum, presbyterum cardinalem, Stephanus Tornac., CCXI, 594. — Archidiacono, archipresb. et canonicis Mediolan., Innocent. III, papa, CCXIV, 256, 322; CCXVI, 230, 1217. — Mediolan. archiepisc., id., CCXIV, 18, 28, 73, 110, 233, 274, 346, 568; CCXV, 487, 1197, 1486. — Consulibus Mediolan., id., CCXIV, 337; CCXVI, 710, 1094. — Primicerio et clero Mediolan., id., CCXIV, 323; CCXVI, 1204. — Abbatibus, prioribus et prælatis in Mediolanensi provincia constitutis, id., CCXIV, 835. — Canonicis ecclesiæ S. Bartholomæi, id., CCXV, 1275; CCXVI, 1217. — Populo Mediolanensi, *ibid.*, 655. — Potestati et consiliariis Mediolan., *ibid.*, 1101.

In diœcesi Melphiensi. — Ad Guillelmum episc., Paschalis II, papa, CLXIII, 73; Clemens III, papa, CCVI, 1011. — Episc. Melphiensi, Innocent. III, papa, CCXIV, 539. — Capitulo Melphiensi, id., CCXVI, 778.

In diœcesi Messanensi. — Episcopo Messanensi, Pelagius II, papa, LXXII, 747. — Felici episc., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 493, 522, 541, 959, 976, 1322. — Dono episc., *ibid.*, 801, 829, 897, 907, 1110, 1170. — Ad Onufrium, abb. S. Salvatoris, Alexander III, papa, CC, 1033. — Berardo archiepisc., Cœlestinus III, papa, CCVI, 1160. — Leontio, abbati monast. S. Salvatoris, *ibid.*, 1234. — Messan. archiepisc., Innocentius III, papa, CCXIV, 736, 1030; CCXV, 54, 55. — Capitulo Messan., *ibid.*, 1589.

In diœcesi Monopolitana. — Ad Romualdum episc., Urbanus II, papa, CLI, 328. — Nicolao episc., Calixtus II, papa, CLIII, 1277. — Michaeli episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1457. — Stephano episc., Alexander III, papa, CC, 1268.

In diœcesi Monteregalensi. — Guillelmo archiepisc. Lucius III, papa, CXI, 1178; Clemens III, papa, CCIV, 1585. — Ad archiepisc. Montis Reg., Innocent. III, papa, CCXIV, 92, 269, 275, 510, 736.

In diœcesi Mutinensi. — Lopecino episc., Aistulphus Langob., LXXXVIII, 1384. — Pro Ecclesia Mutinensi, Carolus Magnus, XCVII, 1015; Lucius III, papa, CCI, 1124. — Pro Mutinensi episc., Ludovicus I, CIV, 1118. — Ad Liudoinum episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 806. — De ecclesia S. Michaelis, Sergius IV, papa, CXXXIX, 1502. — Wiberto episc., S. Leo IX, papa, CXLIII, 739. — Ingoni episc., Chuonradus I, CLI, 1076, 1079. — Canonicis Ecclesiæ S. Cæsarii, Calixtus II, papa, CLXIII, 1266. — Ad clericos Mutinenses, Innocent. II, papa, CLXXIX, 257. — Placito abbati monast. S. Petri, Eugenius III, papa, CLXXX, 1387. — Ad episc. Mutinens., Alexander III, papa, CC, 453. — Pro monast. S. Petri Mutinens., *ibid.*, 635. — Germiniano, abb. S. Petri Mutinens., *ibid.*, 912. — Ad Guidonem, præpositum et capitulum Eccles. Mutinens., *ibid.*, 1114, 1117, 1118. — Præposito, et canonicis Mutinens., *ibid.*, 1293. — Bonifacio præposito, et canonicis Mutinens., Lucius III. papa, CCI, 1257. — Martino præposito, et canonicis Mutinens., Urbanus III, papa, CCIII, 1474. — Michaeli, abbati S. Petri, id., CCII, 1476. — Mariæ, abbatissæ S. Euphemiæ, *ibid.*, 1518. — Præposito et capitulo Mutinensi, Cœlestinus III, papa, CCVI, 1031, 1087. — Ægidio episc., *ibid.*, 1142, 1170, 1183. — Ad episc. Mutinens., Innocentius III, papa, CCXIV, 346, 915; CCXV, 21; CCXVI, 1237, 1251, 1264; CCXVII, 233. — Archipresb. de Campo Galliano, id., CCXVI, 323. — Abbati de Nonantula, *ibid.*, 569; CCXVII, 58. — Ad consules Mutinenses, *ibid.*, 253.

In diœcesi Narniensi. — Clero Narniensi, Pelagius II, papa, LXXII, 748. — Constantino episc., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1007. — Præjecto episc., *ibid.*, 539. — Pro ecclesia Narniensi, Alexander II, papa, CXLVI, 1352. — Episc. Narniensi, Innocentius III, papa, CCXIV, 356; CCXV, 1458; CCXVI, 915, 1240. — Clericis Narniensibus, id., CCXV, 1458.

In diœcesi Neapolitana.—Severo episc., S. Ambrosius, XVI, 1182. — Ad Clementinam patriciam, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 457. — Ad Demetrium episc., *ibid.*, 459. — Ad Neapolitanos, *ibid.*, 542, 1114; Joannes VIII, papa, CXXVI, 655, 717. — Ad Paulum, episc. Neapol., *ibid.*, 546, 550. — Ad cunctos milites Neapol., *ibid.*, 565. — Fortunato episc., *ibid.*, 658, 660, 761, 802, 823, 851, 970, 1009, 1013, 1018, 1026, 1068, 1075, 1082, 1083, 1084, 1090, 1112. — Anthemio, subdiacono Neapolitano, *ibid.*, 813, 825, 867, 968, 972, 982, 1010, 1079, 1100, 1132, 1210, 1220, 1224, 1250, 1273, 1279, 1319. — Maurentio, magistro militum, *ibid.*, 1005. — Fantino, defensori Neapolit., 1076, 1225, 1227.—Adeodato, abbati Neapolit., *ibid.*, 1113, 1253, 1256. — Paschasio episc., *ibid.*, 1144, 1146, 1267. — Godeino duci Neapolit., *ibid.*, 1312. — Ad quemdam Neapolitanorum ducem, Joannes VIII, papa, CXXVI, 681. — Ad Sergium, magistrum Neapolit., *ibid.*, 723. — Ad episcopum Neapolit., *ibid*, 723. — Ad Athanasium episc., *ibid.*, 746, 823, 824, 892, 900, 927, 946. — Ad clericos Neapolitanos, Alexander II, papa, CXLVI, 1402. — Ad Neapolit. archiepisc., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 627. —Gregorio, abbati de monast. S. Archangeli, Paschalis II, papa, CLXIII, 404. — Joanni, cardinali Neapolit., CXC, 3 8, 519, 520, 885, 884; CXCVI, 1389; CCI, 51. — Petro, abbati monast. SS. Severini et Sosii, Alexander III, papa, CC, 1290. — Rogerio, abbati monast. S. Severini, Cœlestinus III, papa, CCVI, 1051. — Ad doctores Academ. Neapolit., Petrus Blesens., CCVII, 168. — Ad quemdam priorem, Stephanus Tornac., CCXI, 322. — Ad Neapolit. archiepisc., Innocent. III, papa, CCXIV, 392, 795, 931; CCXVI, 437, 926, 1227, 1231. — Abbatibus, abbatissis, et aliis Ecclesiarum prælatis Eccles. Neapolit., *ibid.*, 393.

In diœcesi Nepesina. — Ad Nepesinos, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 547. — Joanni episc., *ibid.*, 563. — Paulo episc., *ibid.*, 604.

In diœcesi Nolana. — Ad S. Paulinum episc., Sulpicius Severus, XX, 242; S. Hieronym., XXII, 540, 579; S. Augustin., XXXIII, 462. —Ad Anthemium subdiaconum, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 467. — Gaudentio episc., *ibid.*, 734, 759. — Ad Leonem episc., Auxilius, CXXIX, 1075.

In diœcesi Novariensi. — Ad Notingum episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 889. — Petro episc., S. Henricus imper., CXL, 311. — Pro ecclesia Novariensi, *ibid.*, 382. — Litifredo episc., Innocent. II, papa, CLXXIX, 139. — Pro canonicis Ecclesiæ Novariensis, *ibid.*, 141. Innocent. III, papa, CCXIV, 426. — Oldeberto subdiacono, præposito S. Gaudentii Novariensis, *ibid.*, 802;

UNGARIA.

ASIA.

AFRICA.

SERIES VICESIMA QUARTA.

Patres et doctores catholici constanter et omnimode in iis versati sunt quæ ad mores populorum informandos et humanioribus disciplinis expoliendos valerent, et ideo semper foverunt scientias, litteras et artes, quibus ipsi plerique inclaruere. In hac igitur vicesima quarta et ultima serie, omnes et singulos de scientiis, litteris et artibus colligimus Indices quos ordine logico concinnatos lectori offerimus.

CCVII.

INDEX GENERALIS SCIENTIARUM ET ARTIUM,

ORDINE RERUM EXARATUS ALPHABETICO,

ILLARUM ORIGINEM ET, LABENTIBUS ANNIS, PROGRESSUS EXHIBENS.

Stellæ (astronomia). — Tertullianus, II, 142, 145. — Lactantius, VI, 257 *seqq.*, 279, 280, 507, 554. — S. Augustinus, XXXIV, 51; XLI, 500, 697; XLII, 212.— Aurelius Prudentius, poeta, LIX, 975. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 177 *seqq.*, LXXXIII, 994, 997. — V. Beda, XC, 206. — Rabanus Maurus, CXI, 271. — Honorius Augustod., *ibid.*, 58, 141-146.

Stibium (*antimoine*). — S. Hieronymus, XXII, 555.

Superficies (geometria). — S. Augustin., XXXII, 1042 *seqq.* — Boetius Senator, LXIII, 1037 *seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 162. — Silvester II, papa (Gerbertus), CXXXIX, 94.—Franco Scholasticus, CXLIII, 1373.

Sutoria ars. — Tertullianus, I, 670; II, 1045 *seqq.* — Lactantius, VI, 215. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 704. — Rabanus Maurus, CXI, 585.

Symphonia organorum (musica). — Arnobius, rhetor, V, 881. — Lactantius, VI, 713.

Symphonia vocis (musica). — Tertullianus, I, 1194, 1054. — Lactantius, VI, 714.— S. Augustinus, XXXVIII, 1145.

Terra (astronomia). — Minucius Felix, III, 245. — Novatianus presb., III, 886 *seqq.* — Lactantius, VI, 307 *seqq.*, 555.— Paulus Orosius, XXXI, 672. — S. Augustinus, XXXIV, 256. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 977 *seqq.* — V. Beda, XC, 265. — Rabanus Maurus, CXI, 531. — Hildebertus Cenoman., archiepisc. Turon, CLXXI, 1255.

Theologia. — *Vide* Indicem proprium.

Triumphi. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 641. — Rabanus Maurus, CXI, 554.

Tinctoria ars. — Tertullianus, I, 1305, 1306, 1327. — S. Ambrosius, XV, 2212. — S. Hieronymus, XXII, 872. — Cassiodorus Senator, LXIX, 505. — Rabanus Maurus, CXI, 579.

Tonsoria ars. — Tertullianus, I, 1314, 1322 *seqq.*; II, 854, 899 *seqq.*, 1044. — S. Cyprianus, IV, 454. — S. Hieronymus, XXII, 464.

Venatio (zoologia). — Sulpicius Severus, presb., XX, 208. — S. Paulinus, Nolanus episc., LXI, 458. — B. Paulinus Petricord., *ibid.*, 1046. — Anonymus, XCVIII, 1459 *seq.*

Ver (astronomia). — Tertullianus, II, 752. — Minucius Felix, III, 286. — Lactantius, VI, 280. — S. Petrus Chrysologus, LII, 209.— Ennodius, episc. Ticin., LXIII, 512 *seqq.*, 515, 517. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 974. — V. Beda, XC, 285. — Milo monach., CXXI, 985. — Honorius Augustod., CLXXII, 154. — Arnulfus Lexov., CCI, 196.

Vestificina et lanificium. — Tertullianus, I, 501, 502, 531, 685, 687 *seqq.*; II, 145, 892 *seqq.*, 899, 910 *seqq.*, 1030 *seqq.*, 1038 *seqq.*, 1044 *seqq.*, 1046, 1048, 1050. — S. Cyprianus, IV, 459 *seqq.* — Lactantius, VI, 214, 270, 273; VII, 226. — S. Hieronymus, XXII, 641, 875. — S. Augustinus, XXXIV, 74, 451; XLV, 1557. — Cassiodorus Senator, LXIX, 505.— S. Isidorus Hispal., LXXXII, 685, 696. — Rabanus Maurus, CXI, 568, ad 579. — Hariulfus, abb. Aldenb., CLXXIV, 1257.

Vestificina sacra. — S. Hieronymus, XXII, 612-622. — S. Angilbertus, abb. Centul., XCIX, 841 *seqq* — Symphosius Amalarius, presb. Met., CV, 1093 *seqq.* — Rabanus Maurus, CXI, 568. — Honorius Augustod., CLXXII, 604-616.— Hariulfus, abb. Aldenb., CLXXIV, 1257.

Vinitoria ars (agricultura).—Tertullianus, I, 302 *seqq.*, 1288.— Lactantius, VI, 215. — S. Hieronymus, XXII, 599, 557, 554, 818, 819, 1089; XXIV, 317.— Cassiodorus Senat., LXIX, 865. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 716. — Petrus, archiepisc. Blesens., CCVII, 1155.

Vites (agricultura). — Tertullianus, II, 681. — Minucius Felix, III, 249. — Lactantius, VII, 115, 117. — Sidonius Apollinaris, LVIII, 606. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 602. — Rabanus Maurus, CXI, 506.

Zodiacum (astronomia). — Tertullianus, II, 143. — Prudentius Aurelius, LIX, 975. — V. Beda, XC, 231, 258, 1149 *seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 690 *seqq.* — Honorius Augustodun., CLXXII, 60, 107, 148.

Zonæ (astronomia). — V. Beda, XC, 202, 1145, 1159.— Honorius Augustodun., CLXXII, 75 et 122.

Zoologia (scientiæ naturales).— Tertullianus, II, 662, 746, 795. — Novatianus, III, 887, 955, 958. — Arnobius, rhetor, V, 834. — Lactantius, VI, 574; VII. 95, 104, 118. — Symposius Cœlius, poeta, VII, 289. — S. Augustinus, XXXIV, 56. 173 *seqq.*, 279 *seqq.* — Isidorus Hispal., LXXXII, 425.—S. Aldhelmus, episc. Shireburn., LXXXIX, 185.—Hildebertus Cenom., archiepisc. Turon., CLXXI, 1217. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 15 *seqq.* — S. Hildegardis abbatissa, CXCVII, 1311.

Zythum et sicera. — S. Hieronymus, XXII, 556 *seqq.*; XXIV, 81, 255, 317.

CCVIII.

INDEX INVENTIONUM

DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOGIA, QUO SCILICET INNOTESCUNT ILLARUM AUCTORES, TEMPUS, ET SCRIPTORES QUI ILLAS MEMORARUNT.

(Ann. 160.) Tertullianus. — Divinatio. Mensæ dæmoniorum præstigiis divinantes (*tables tournantes*), I, 411. — Angeli desertores metallorum opera denudarunt, herbarum ingenia traduxerunt, et incantationum vires provulgarunt, et omnem curiositatem usque ad stellarum interpretationem designarunt, *ibid.*, 459 et 1306. — Æsculapius medicinarum demonstrator, *ibid.*, 415; II, 87, 88.—Primus medelas exploravit, *ibid.*, 87. — Anatomia veteribus nota, *ibid.*, 662, 692. — Seres arbores nere credebant, *ibid.*, 1305. — Tyrii lanas tingebant, *ibid.*, — Phryges insuebant, *ibid.* — Babylonii intexebant, *ibid.* — Arachnæ officina, II, 1309.— Aries, machina bellica, a Carthaginensibus inventa, *ibid.*, 1052. — Archimedis organum hydraulicum, *ibid.*, 669. — Simulacra a Tuscis inventa, *ibid.*, 430. — Fiebant ex terrena ac vili materia, et vasculis communi ac vilissimo usui destinatis, I, 399. — Nulla deorum simulacra olim apud Romanos, *ibid.*, 430, 608. — Sive ante Numam Pompilium, *ibid.* — Antequam ad hominis effigiem sint similitudinem, quam ridicula fuerint, *ibid.*, 539, 566 *seqq.*, 578.

(Ann. 300.) Minucius Felix. — Saturnus docuit litteras imprimere, nummos signare, III, 308, 309.

(Ann. 300.) Arnobius, rhetor Carthaginensis. — Æsculapius, medicaminum repertor, V, 770.

(Ann. 317.) Lactantius. — Æsculapius invenit medicinam, VI, 213. — Vulcanus invenit fabricam, *ibid.* — Minerva reperit artes, *ibid.*, 213, 214. — Venus artem meretriciam instituit uti vulgato corpore quæstum facerent, *ibid.*, 207.—Ceres ac Liber fruges ac vinum tradiderunt, *ibid.*, 215. — Sterculus stercorandi agri rationem primus induxit, *ibid.*, 227. — Numa Pompilius cultus deorum instituit apud Romanos, *ibid.*, 242. — Noe sua manu vineam sevit, *ibid.*, 327. — Ægyptii primi scientiam astrorum habuere, *ibid.* 328. — Astrologia, aruspicina, et similes artes sunt dæmonum inventa, *ibid.*, 336. — Antipodas et rationem ponderum in medio tendentium a philosophis antiquis pro certo habitam, quasi fabulas Lactantius ludibrio tradit: nunc autem Chr. Colombus ac Isaac Newton philosophorum antiquorum testimonia mire probaverunt, *ibid.*, 427.

(Ann. 430.) S. Augustinus. — De musica, XXXII, 1081.

(Ann. 482.) Sidonius Apollinaris, episc. Arvernorum. — Fenestræ coloratæ, LVIII, 487.

CCIX.

INDEX SCIENTIARUM OCCULTARUM

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE SCIENTIIS QUAS PROHIBET CATHOLICA RELIGIO.

SECTIO PRIMA.

Magia, ventriloquia, engastrimismus, theurgia, bascania, uteselura, vampirismus.

SECTIO SECUNDA.

Superstitio, Chimia, Chiromantia.

De gentilium superstitionibus abolendis, (LI, sax. 5 monument. diplom.), Canutus I, rex Angl., CLI, 1178.

Superstitio quid, S. Bruno, Carthusianor. institutor, CLIII, 589.

Vanæ observationes circa herbas et fontes vitandæ, P. Ivo, Carnot. episc., CLXI, 756, 757, 758. — Nihil potandum aut manducandum ad subvertendum Dei judicium, *ibid.*, 757. — De exsecrabilibus quibusdam remediis quæ medici suis in præcantationibus faciunt. *ibid.*, 762. — Quod constitutiones hominum partim sint superstitiosæ, partim non, *ibid.*, 748. — Superstitiones et vanæ observationes fugiendæ, *ibid.*, 368. — Superstitiosa in lanificiis observatio vitanda, *ibid.*, 655. — Superstitiosa plurima hominum instituta, *ibid.*, 748. — De observatione dierum et mensium, *ibid.*, 1525. — Grave peccatum est dies observare, menses et annos, *ibid.* — Dies observare et menses aut annos ita ut certis diebus seu mensibus vel nolint inchoare, grave peccatum est, *ibid.*

Superstitiones Judæorum quibus se protegunt contra evangelicam prædicationem, significantur per delubra et urbes munitas, Rupertus, abbas Tuitiensis, CLXVIII, 154. — Superstitio Judæorum in cibis, id., CLXIX, 384.

Ex pagana etiam superstitione Christianus ad virtutem potest proficere, Ven. Hildebert., Cenoman. episc., CLXXI, 419.

Hydromantia primum a Persis venit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 812.

Cum dæmonibus pacta, consultationes, et quidquid hujusmodi, superstitiosa sunt, Petrus Lombardus, CXCI, 1626.

Judæi superstitiosæ Sabbati observationis transgressores, Anonymus, CCXIII, 757.

SECTIO TERTIA

Astrologia.

Astrologi memorantur in appendice ad libros apologeticos, Tertullianus, I, 697. — Qui astrologos, aruspices, augures et magos de imperatorum capite consultabant, eos fuisse majores imperatorum hostes demonstrat Tertullianus, *ibid.*, 1060. — Demonstrat Tertullianus nullis plane divinationibus oraculisve probari posse ullos Romanorum exsistere aliorumque gentilium deos, *ibid.*, 1126. — Astrologia usque ad Evangelium concessa, *ibid.*, 672. — Quare astrologia usque ad Evangelium concessa, *ibid.* — Astrologiæ et magiæ societas, id., II, 1050. — Astrologorum artes sicuti aruspicum, et augurum et magorum ab angelis desertoribus proditæ et a Deo interdictæ, id., I, 459. — Astrologi notantur, *ibid.*, 268. — Consultabant dæmones de futura Cæsarum morte, *ibid.*. 459. — Astrologi veteres cur genituram hominis ab initio conceptus digerant, id., II, 693. — Astronomus volaticam spectat, *ibid.*, 1050. — Arioli seu harioli memorantur, id., I, 495.

Astrologia post Theutium et Atlantem initium habuit, Arnobius, V, 431.

Astrologia, aruspicina et similes artes sunt dæmonum inventa, VI, 536. — Dæmones astrologiam prodiderunt, et auguratum et aruspicium; quæ cum per se falsa sint, tamen ipsi auctores malorum sic ea gubernant, sic temperant ut vera credantur, *ibid.*, 1056.

Astrologiæ judiciariæ confractis instrumentis sanatur Chromatius, S. Ambrosius, XVII, 1044.

Astrologiæ judiciariæ plus nimio tribuens Augustinus, ab ea per Vindicianum et Nebridium avocari non potest; S. Augustinus, XXXII, 82. — Ab astrologia cui deditus erat, per senem medicinæ et rerum peritum revocatur, *ibid.*, 694. — Observatio siderum ad cognoscendam vitæ seriem vana, id., XXXV, 51.

Astrologiæ superstitio refellitur, S. Leo Magnus, LIV, 679.

Astrologus pernox diriguit trepidans in Chaldæo vertice anguem cessisse, leonem fugisse, Aur. Prudentius, LIX, 975.

Astrologicis demonstrationibus constat, omnem terræ ambitum ad cœli spatium puncti rationem obtinere, An. Manl. Boetius, LXIII, 709.

Astrologia naturalis laudatur, judiciaria reprobatur, Aur. Cassiodorus, LXX, 1217. — Astronomia judiciaria fidei contraria, et fatorum notitia a SS. Patribus damnata, *ibid.*, 1047. — Astrologia sacrilega fugienda, *ibid.*, 505.

Astrologia, S. Gregorius, episc. Turonensis, LXXI, 572.

Christianus futurus ab astrologo denuntiatur Josaphat, *Vitæ Patrum*, lib. I, Vita SS. Barlaam et Josaphat, Indiæ regis, LXXIII, 452.

Astrologiam divinantem nunquam est sectatus Gregorius, S. Gregorius Magnus, LXXV, 248.

Carmen astrologicum libro Isidori de rerum natura ad regem Sisebutum additum, S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 516. — Astrologia, id., LXXXIII, 94. — Astrologus, id., LXXXII, 572. — Differentia astronomiæ ab astrologia, *ibid.*, 143 *seq.* — Astrologia et astronomia differentiarum, id., LXXXIII, 94.

Astrologi quinam, B. Alcuinus, CI, 464. — Astrologia quid est, *ibid.*, 552. — Astrologica prædictio Christianis olim prohibita, *ibid.*, 464.

Quo tempore Atlas astrologus insignis, Freculphus, Lexoviensis episc., CVI, 947.

Astrologi dicti sunt eo quod in astris augurantur, D. Ivo, Carnot. episc., CLXI, 1319.

Astrologia astra considerat secundum nativitatis et mortis observationem, vel aliorum quorumlibet eventuum, quæ partim naturalis est, partim superstitiosa, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 199.

Astrologiæ dona, Alanus de Insulis, CCX, 555.

SECTIO QUARTA

Metempsycosis.

Platonis secundum Pythagoram temerarium mendacium Μετεμψύχωσιν impugnat, id est, recidivatum animarum, revolubilem ex alterna mortuorum et vivorum suffectione, Tertullianus, II, 697. — Etiamsi ita sit, singulas animas in singula corpora reverti oportere, eadem ætate, eisdem institutis, ingeniis, artibus et ex omni gente, sexu, dignitate, ostendit, *ibid.*, 901. — Delirare magis Empedoclem qui μετενσωμάτωσιν induxerit, bestias ex hominibus et homines ex bestiis revolventem demonstrat, *ibid.*, 702. — Neque etiam judicii nomine vindicari hoc dogma; evacuari enim, si crimina non aliter puniantur, aut merces non alia bonis detur, quam in animalia restitutio, *ibid.*, 705 *seq.* — Eadem repercussione cædi etiam Simonis Samaritæ hæretici similem opinionem de sua Helena quam per alios atque alios habitus femineos volutatam, etiam illam fuisse aiebat Priamo perniciosissimam, ostendit, *ibid.*, 709. — Item de Carpocratis animarum recorporatione, qua toties volebat animam in corpora revocari, quoties minus de delictis satisfecisset, *ibid.*, 710.

SECTIO QUINTA.

Somnia, brisomancia, oneirocritica.

De somniis et accidentibus somni quatenus ab extasi differunt, Tertullianus, II, 725. — Non vana esse in totum somnia (uti judicabat Epicurus), multis exemplis probatur, et varios esse commentatores ac in hanc rem affirmatores, *ibid.*, 727.

Divini et somniatores vane consolabuntur; S. Hieronymus, XXV, 1490.

Quomodo contingant illa visa, ex quibus divinationes occulto instinctu seu casu factæ, S. Augustinus, XXXV, 472. — An insit in anima vis divinationis, *ibid.*, 464. — Somniorum quinque genera; somnia unde diversa, id., XL, 798. — Spectrorum ratio, *ibid.*

Somniis non est credendum, B. Alcuinus, C, 689. — S. Augustini oratio contra illusiones somnii, id., CI, 1405.

De somniis non credendis, nec acquiescendum spebus illorum, quia sapientia docet divinationes et auguria errorum mendacia esse, Rabanus Maurus, CIX, 1005.

De interpretatione somniorum S. Ethelwoldi, Ethelwoldus, Wintoniensis episc., CXXXVII, 85.

Quod somniis non sit credendum, S. Petrus Damianus, CXLV, 561.

De speciebus somniorum, causis, figuris et significationibus, Joannes Saresberiensis, CXCIX, 429.— Generalia quædam de significationibus, tam somniorum quam figuralium, *ibid.*, 432.

De terrore somniorum, Innocentius III, CCXVII, 714.

SECTIO SEXTA.

Auspicia et auguria, palmoscopia.

Auspicia et auguria Romana pœnitenter omissa observata feliciter, Tertullianus, Minucius Felix, *Octavius*, III, 283. — Ex avium auspiciis atque auguriis vibratum leviter a Cæcilio telum, contra ipsum, Octavius Reguli Mancini, Pauli atque Cæsaris exemplo retorquet, *ibid.*, 320 — Dæmones sub statuis et imaginibus delitescentes, extorum fibras animant; avium volatus gubernant, fortes regunt, oracula fundunt, falsis involuta responsis, *ibid.*, 325. — Auspicia, auguria, somnia et alia ejusmodi nunquam deos exsistere probare potuerunt, ut contendebat Cæcilius, *ibid.*, 604. — Argumentum falsum Cæcilii quo probare nititur ob auspicia et auguria a Sulpitio, Clau-

SECTIO SEPTIMA.

Necromantia, sciamantia, phycomantia.

SECTIO OCTAVA.

Scientia ethnicorum vanum, falsa.

SECTIO NONA.

Fatalismus, fatum.

CCX.

INDEX ASTRONOMIÆ ET METEOROLOGIÆ,

ORDINE RERUM ALPHABETICO EXPONENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE SCIENTIIS CIRCA NOTIONEM ASTRORUM SPECIALITER AGENTIBUS.

—

CCXI.

INDEX COSMOGONIÆ,

SERIE QUADRIPARTITA EXPONENS QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ÆTERNITATE, DE TEMPORE, DE MUNDO PHYSICO, DE ELEMENTIS, ET IN UNAQUAQUE PARTE RERUM SERVANS ORDINEM ALPHABETICUM.

—

NOTA. Numerus primus Arabicus post cujusque Patris nomen indicat tempus, secundus Romanus, tomum, tertius Arabicus columnam, quandoque textus crassiores numeros; sed in hoc casu rariore, indicantur crassiores numeri hoc signo (C. N.).

Elementa, generatim. — Aqua, aer, ignis.

CCXII.

INDEX GEOLOGIÆ ET PALÆONTOLOGIÆ,

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS

QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ORBE TERRESTRI ET DE VARIIS ILLIUS IMMUTATIONIBUS, DE DILUVIO UNIVERSALI ET EJUS CONSECTARIIS, DE TERRÆ MOTIBUS, ETC.

—

Bohemia. — Innundatio aquarum in Bohemia, Cosmas Pragensis, CLXVI, 229.

Bura. — Magno terræmotu Helice et Bura Peloponesi urbes absorptæ sunt, S. Hieronym , XXVII, 466.

Burdigalensis terræmotus, S. Gregor. Turon., LXXI, 519, 601 ; Aimoinus monach., CXXXIX, 716.

Burgundia. — In Burgundia xv Kal. Februar., ann. 1155, ter in una nocte fuit terræmotus, quo etiam diversa ædificia dicuntur fuisse subversa, Sigebert. Gembl., CLX, 394.

Cacno. — Terræmotus Cacnonis vici Turonici, S. Gregor. Turon., LXXI, 532.

Cæsarea et Nicopolis terræmotu corruerunt, Anastas., CXXVII, 502 ; Hermann. Contract., CXLIII, 63 ; Monumenta Gregor., CXLVIII, 1308 ; Ekkehard., CLIV, 466, 683.

Cameracum. — Anno Domini 922. apud Cameracum terræmotus factus, Hugo abb., CLIV, 175.

Campi. — De Campis, Raban. Maur., CXI, 566.

Canisa. — Uno in Castello regionis Canisæ quod Sarnunto dicitur, ruptis tunc terræ venis, et ad instar torridæ fornacis exæstuans, diutinum altrinsecus ferventemque imbrem evomuit, Marcellinus Comes, LI, 940.

Caria et Rhodos. — Ita terræmotu concussæ ut colossus magnus rueret, S. Hieronym., XXXII, 494.

Cataclysmus. — De inundatione et cataclysmo, Godefrid., CXCVIII, 1084.

Cella Salvatoris. — Terræmotus apud Cellam Salvatoris, Monum Gregorian., CXLVIII, 1411.

Cocytus. — De loco Cocyti, Raban. Maur., CXL, 574.

Colles. — De collibus, Raban. Maur., CXL, 565.

Constantinopolis. — Terræmotus atrox Constantinopoli die 20 Maii anno 585, Anastas., CXXVII, 702. — Constantinopoli terræmotus per quinque dies contigit, Eginhard., CLIV. 882. — Constantinopolis terræmotu per integrum annum nimis gravatur, Sigebert. Gemb., CLX, 140.

Cous. — In insula Coo terræmotu plurima conciderunt, S. Hieronym., XXVII, 537.

Cybira, Asiæ civitas aliquantaque prædia terræmotu demersa, Marcell. comes, LI, 925.

Cyprus. — In Cypro plurimæ civitatum partes terræmotu conciderunt, S. Hieronym., XXVII, 555. — Tres civitates Cypri terræmotu corruerunt, *ibid.*, 595 ; Anastas., CXXVII, 478 ; Hermann. Contract., CXLIII, 59 ; Ekkehard., CLIV, 464, 677.

Cyzicus. — Cyzicus civitas terræmotu concussa, Marcell. LI, 930.

Diluvium. — De diluvio, Gregor. Turon., LXXI, 164, 372, 598, 676 ; Raban. Maur., CXI, 529. — De diluvio mundi, Avitus, LIX, 345. — Diluvium universale, S. Prosper, LI, 536 ; S. Isidor. LXXXIII, 1021 ; S. Ado, archiepisc. Vienn., CXXIII, 27 ; S. Nicephor., CXXIX, 514 ; Ekkehard., CLIV, 503 ; Claudius Taurin., CIV, 919 ; Freculph., CVI, 952 ; Annales Lamberti, CXLI, 482 ; Marian. Scot., CXLVII, 624 ; Luc. Dexter, XXXI, 697. — Diluvium universale temporibus Noe, S. August., XLI, 566. — Quoto anno ab Adam contigit, *ibid.*, 463. — Diluvii duratio, incrementa, decrementa, id., XXXIV, 550. — Diluvium non tantummodo campestre fuit, ut existimabat Plato, sed totum orbem abolevit, Tertull., I, 485 ; II, 1035. — Hoc probant conchæ et buccinæ in montibus repertæ, *ibid.* — In forma mutavit orbis in diluvio, *ibid.* — Sed et nunc localiter mutat habitus, cum situs læditur. *ibid.* — In diluvio etiam ardua fluitabant, *ibid.* — Urbes omnes diluvio posteriores, id., 482. — Cur ingresso Noe in arcam post septem dies diluvium factum si S. Ambros., XIV, 379. — Diluvium verno tempore accidit ut magis eo cruciarentur homines, et sexcentesimo anno Noe, ut hominum interitus cum eorum creatione congrueret; *ibid.*, 386. — Promittitur diluvium nunquam ejusmodi futurum esse, ut terram omnem corrumpat, *ibid.*, 407. — Quod alio diminuta aqua, alio siccata terra memoretur, *ibid.*, 395. — Objectiones contra diluvium solvuntur, S. August., XLI, 566 ; XLII, 631. — De diluvio hæresis, S. Philastrius, XII, 1247. — An diluvii universalis aliqui scriptores meminere, S. August., XLI, 566. — De diluvio Achaiæ, Lucius Dexter, XXXI, 706. — Anno 2200 diluvium factum est in Achaia, sub Ogyge ; in Ægypto quoque diluvium fuit, Ekkehard., CLIV, 509, 510. — De diluvio sub Deucalione, S. Hieronym., XXVII. 176 ; Lucius Dexter, XXXI, 707 ; Freculp., CVI, 955 ; Ekkehard., CLIV, 513, 514. — Deucalionis diluvium quo tempore contigit, ad Ægyptum non pervenit, S. August., XLI, 568. — Diluvium Ogygis, S. Hieronym., XXVII, 142 ; S. August., XLI, 566 ; Ekkehard., CIV, 509, 510. — Diluvium subitaneum et vehemens grando fruges assumpsit, anno 865, Annales Lamberti, CXLI, 487. Diluvia in Avernis, S. Gregor. Turon., LXXI, 348. — De aquæ diluvio quodam, Paul. Winfrid., XCV, 525. — Dyrrachium terræmotu corruit, S. Hieron., XXVII, 683 ; Marian. Scot., CXLVII, 705.

Erebus. — De Erebo, Raban. maurus, CXI, 574.

Flumen. — De fluminibus, *ibid.*, 318. — De nominibus maris et fluminum, S. Isidor., LXXXIII, 1015.

Fons. — De fontibus, Raban. Maur., CXI, 317.

Fulmen. — In Capitolium fulmen ruit et bibliotheca et vicinæ quoque ædes concrematæ sunt (ann. 190). S. Hieronym., XXVII, 634.

Galatia. — Tres Galatiæ civitates terræmotu erutæ, S. Hieronym. XXVII, 607 ; Lucius Dexter, XXXI, 501, 502 ; Ekkehard., CLIV, 681.

Gallæcia. — In Gallæcia terræmotus assidui, Idalius LI, 883, 884.

Gallia. — In Gallia terræmotus, S. Gregor. Turon., LXXI, 216, 564, 582. — In Gallia Gothica mons multos dies mugit, Maximus Cæsaraug., LXXX, 616. — Anno 800 factus est terræmotus qui in Galliis et Germaniis multa loca concussit, S. Ado Viennens., CXXIII, 130. — Anno 801 loca quædam circa Rhenum fluvium et in Gallia et in Germania tremuerunt, Eginhard., CIV, 461. — Anno 950, per loca Galliæ et Germaniæ plurimi et magni terræmotus facti sunt, Sigebert. Gemblac., CLX, 186. — Anno 1178, inundatio fluminum per totas Gallias talis erupit quæ domos everteret, multos etiam necaret, Sigebert. Gemblac., CLX, 315. — De inundatione aquarum in Gallia, Aimoin., CXXXIX, 716.

Gomorrha. — Sodoma et Gomorrha civitates igne consumptæ, Tertull., I, 582. — Ibi vastitas ingens, orba regio, cinis omnia, id., II, 1034. — Gomorrhæ et Sodomæ olet adhuc incendio tellus, Tertullian., I, 482. — Ejus poma cinerescunt, id., I, 455. — Pentapolis regio ob nefanda libidinis scelera cœlo tacta et exusta fuit, Luc. Dexter, XXXI, 701, 702.

Gurgites. — De gurgitibus, Raban. Maur., CXI, 325.

Hiatus. — De hiatu, Raban. Maur., CXI, 575 — Mons hiatu ruit, L. Gregor, Turon., LXXI, 295. — Ingens terræ hiatus medio Romæ apparuit, Luc. Dexter, XXXI, 800. — Hiatu terræ (Romæ) flamma prorupit quæ usque ad cœlum extendi visa est, S. Ado Viennens., CXXIII, 67. — In medio Urbis foro terra dissiluit et hiantia inferna patuerunt, Ekkehard., CLIV, 589, 560.

Ignis divinitus accensus. — Rufin., XXI, 506.

Incendium Phaetontis. — Vide Phaethon.

Insula. — De insulis, S. Isidor., LXXXII, 512 ; Raban. Maur., CXI, 333. — Insulæ fluctibus maris aut terræ motibus absorptæ, Tertull., I, 480, 571 ; II, 1034. — Insulæ divinitus incensæ, S. Greg Turon., LXXI, 464. — Insulæ incendio consumptæ, Anastas., CXXVII, 513. — Nova insula 30 stadiorum in mari apparuit, Herman. Contract., CXLIII, 58 ; Ekkehard., CLIV, 462 ; Monumenta Gregorian., CXLVIII, 1308. — Sub imperatore Claudio inter Theram et Therasiam exorta est insula habens stadia triginta, S. Hieronym., XXVII, 580 ; Cassiodor., LXXIX, 1229 ; Ekkehard., CLIV, 671.

Inundatio magna. — Godefrid. Viterbiens., CXCVIII, 908.

Italia. — Diluvium in Italia, Anastas., CXXVIII, 637. — Crebri in Italia terræmotus, Luc. Dexter, XXXI, 775. — Innumerabiles terræmotus et maximi in Italia facti sunt, CXLVIII, 1362. — Anno 800 factus est terræmotus pridie Kalend. Mali hora noctis secunda, qui pene totam Italiam concussit, S. Ado, Viennens. archiepisc., CXXIII, 130 ; Eginhard., CIV, 461.

Jerosolymæ. — Terræmotu in Jerosolymis et igni divinitus accenso, Judæi ab illicitis deturbabantur inceptis, Rufin., XXI, 506. — Vigilia Natalis Domini (1165) terræmotus factus est in Jerosolymis, Sigebert, Gemblac., CLV, 406.

Judæa anno ante Christum 32, vehementi terræmotu concutitur, Proleg. ad Anastas., CXXVII, 422.

Lacus. — De lacubus, S. Ambros., XIV, 151 ; Raban. Maur., CXI, 316. — Quidam lacus quos Julius Cæsar perpetuo, ut putabatur, quadro opere fertur obstruxisse, nimia aquarum inundatione effracti, Narniam flumen Tiberimque ultra modum exundare fecere, Herman. Contract., CXLIII, 261.

Lipara. — De Ætnæ et Liparæ incendiis, Luc. Dexter, XXXI, 958, 945.

Littus. — De littore, Raban. Maur., CXI, 372.

Loca. — De locis æstivis, Raban., CXI, 372. — Amœnis, *ibid.*, 371. — Apricis, *ibid.*, 372. — Confragosis, *ibid.*, 370. — Desertis, *ibid.*, 371. — Devils, *ibid.* — Lubricis, *ibid.*, 372.

Longobardia. — Terræmotus in Longobardia, Ekkehard., CLIV, 1035. — Terræmotus etiam maximus factus est in

tract., CXLIII, 57, 65, 134, 182; Monumenta Gregorian., CXLVIII, 1307, 1308; Ekkehard., CLIV, 466, 471, 774, 952, 957; Sigebert. Gemblac. CLX, 360; Helinand. monach. CCXII, 1019, 1023; Sicard. CCXIII, 504. — Terræmotus multas urbes subvertit, Hermann. Contract., CXLIII, 62, 79, 80; Monumenta Gregorian., CXLVIII, 1308, 1312; Ekkehard., CLIV, 471. — Terræmotus multas urbes subruit et aurea domus incendio perit, Ekkehard., CLIV, 465. — Terræmotus per dies plurimos fuit cœlumque ardere visum est, S. Prosper, II, 588. — Urbs regia quadraginta dies continuos terræmotu quassatur, Marcellin. comes, LI, 932; Anastas., CXXVII, 724. — Terræmotus est et mortalitas subsecuta, Ekkehard., CLIV, 485. — Terræmotus factus est et cometa visa est, *ibid.*, 485. — Ingenti terræmotu per loca varia imminente plurimi urbis Augustæ muri cum quinquaginta septem turribus corruerunt, saxa quoque ingentia in foro Tauri plurimæque statuæ collapsa sunt, plurimis nihilominus civitatibus collapsis, Marcellin. Comes, LI, 927. — Anno Passionis J. C terræmotus factus est in toto mundo, Ekkehard., CLIV, 23, 472. — De terræmotu et tenebris quæ in Passione Domini contigerunt, quod scriptores Gentium senserunt, seu Josephus historiographus, Freculp., CVI, 1121. — Terræmotus Achaiæ collatus cum Constantinopolitano, Luc. Dexter, XXXI, 806. — In Asia tres urbes terræmotu conciderunt, Laodicea, Hierapolis, Colossæ, S. Hieronym., XXVII, 588. — Terræmotu quatuor urbes Asiæ subversæ, Elæa, Myrrhina, Pitanæ, Cymæ; et Græciæ duo, Opuntiorum et Oritorum, S. Hieronym., XXVII, 606; S. Prosper LI, 557; Marian. Scot, CXLVII, 661; Ekkehard., CLIV, 681. — Terræmotu tredecim urbes corruerunt, Ephesus, Magnesia, Sardis, Morthene, Ægæa, Hierocærea, Philadelphia, Tmolus, Temnus, Cymæ, Myrrhina, Apollonia, Hyrcania, S Hieronym., XXVII, 566, 567; Herman. Contract., CXLIII, 56, Ekkehard., CLIV, 461. — Terræmotu Dyrrachium corruit, ac tribus diebus ac noctibus Roma nutavit plurimæque Campaniæ urbes vexatæ, S. Hieronym., XXVII, 683 Marian. Scot., CXLVII, 705. — Anno 399, terræmotus per dies plurimos fuit, cœlumque ardere visum est, S. Hieronym., XXVII, 708. — Anno 502, ingens terræmotus cum coruscationibus magnis atque grandine ac totius cœli ac terræ commotione factus, Victor Vitensis, LXVIII, 949. — Anno 618, terræmotus major mense Augusto, Sigebert. Gemblac., CLX, 117. — Anno 652, terræmotus factus est, Sigebert. Gemblac., CLX, 119. — Anno 801, terræmotus, Gregor. Catinens., CXXVII, 557. — Anno 823, terræmotus, Sigebert. Gemblac, CLX, 157. — Anno 1000, terræmotus factus permaximus, cometes apparuit, Sigebert. Gemblac., CLX, 198. — Anno 1015, terræmotus factus est maximus circa meridiem, XIV Kalend. Decembris, Sigebert. Gemblac., CLX, 201. — Anno 1020, ecclesia S. Resurrectionis, ante basilicam beati Eparchii terræmotu subversa est, Ademar. monach., CXLI, 64. — Anno 1081, VI Kal. Aprilis magnus terræmotus cum gravi terræ mugitu factus est, Sigebert. Gemblac., CLX, 220. — Anno 1117, in Octava S. Joannis evangelistæ, late per orbem terribili et inaudito hactenus terræmotu terra concutitur. In Italia montium collisione et subversione Ædissæ fluminis meatus obruitur; Verona corruit; in Parma et Venetia aliisque urbibus non pauca hominum millia interierunt, Ademar. monac., CXLI, 599. — Anno 1117, terræmotus accidit alias clementior, alias validior, Sigebert. Gemblac., CLX, 241, 242. — Anno 1117, terræmotus factus est magnus, Cosmas Pragensis, CLXVI, 226. — Anno 1159, terræmotus magnus factus, Falco Benevent., LXXXIII, 1256. — Anno ** terræmotus in Adventu, XIII Kalend. Januar., una nocte factus, Sigebert. Gemblac., CLX, 399. — Terramotus magnus XI Kal. Maii, Hermann. Contract., CXLIII, 168. — Terræmotus XV Kal. Februar., vespere factus, *ibid.*, 178. — Terræmotus magnus Kalend. Januar., factus, *ibid.*, 185. — Terræmotus magnus VII Idus Octobris factus, *ibid.*, 188. — Terræmotus factus est XVI Kal. Maii, *ibid.*, 215. — Terræmotus magnus IV Idus Maii, *ibid.*, 231; Ekkehard., CLIX, 489. — Terræmotus magnus factus est nocte, III Idus Octobris, Hermann. Contract., CXLIII, 251. — Sexto Idus Februarii terræmotus, fulgura et tonitrua facta sunt, *ibid.*, 269.

Testa ex argilla facta non est amplius argilla, Tertull., II, 776.

Thizaba. — Terræmotus prope fluvium Thizaba, Monument. Gregor., CXLVIII, 1410.

Thracia. — Terræmotus in Africa et Thracia, S. August., XXXV, 2174.

Tiberis. — Sub regno imperatoris Augusti per dies octo Tiberis impetu miserando clades hominum domorumque fuit, Cassiodor., LXIX, 1227. — De inundatione Tiberis, Paul. Winfrid., XCV, 648. — Inundatio ingens Tiberis per septem dies, Anastasius, CXXVII, 896.

Ticinum III Kal. Januar. octies noctu tremuisse dicitur, Herman. Contract., CXLIII, 178.

Torrens. — De torrentibus, Rabanus Maurus, CXI, 322.

Trallis terræmotu conciderunt, S. Hieronymus, (ann. XXVII, 551.

Tripolis. — In die apostolorum Petri et Pauli (ann. 1170) terræmotu horribili corruit civitas Tripolis, pars Damasci, Antiochiæ plurimum, Sigebert. Gemblac, CLX, 510.

Tyrus. — Terræmotu horribili apud Tyrum et Sidonem opera multa conciderunt, et populus innumerabilis oppressus est (ann. 506), S. Hieronym., XXVII, 604, 665.

Vallis. — De vallibus, Rabanus Maurus, CXI, 565.

Vesuvius. — Incendium in monte Vesuvio (ann. 82), S. Hieronym., XXVII, 598. — Vesuvius mons Campaniæ exusta evomuit viscera, nocturnisque in die tenebris incumbentibus omnem Europæ faciem minuto contexit pulvere, Marcell. Comes, LI, 931. — De eructatione Vesuvii, Paulus Winfridus, XCV, 630. — Mons Vesuvius eructat cineres, Anastasius, CXXVIII, 867. — Vesuvio ex monte cineres eructati Byzantium usque perlati sunt, *ibid.*, 719. — Plinius secundus periit, dum invisit incendium Vesuvii, S. Hieronymus, XXII, 609 (not.).

Vienna. — De terræmotu Viennæ, urbis Galliæ, Aimoinus monachus, CXXXIX, 661.

CCXIII.

INDEX MINERALOGIÆ,

ORDINE RERUM ALPHABETICO PROPONENS QUIDQUID CIRCA MINERALIA COMPLECTITUR PATROLOGIÆ CURSUS.

Abeston, Asbeston. — S. Eugen., Tolet. [episc., LXXXVII, 392; Marbod., CLXXI, 1778.

Absictum. — Marbod., CLXXI, 1778.

Achates lapsis. — S. Isidor., LXXXII, 298; Marbod., CLXXI, 1775, 1777.

Adamas. — S. Eugenius, Tolet. episc., LXXXVII, 392; Marbod., CLXXI 1771.

Æs. — Æri et ferro totius vitæ necessitates sunt innixæ, Tertull., I, 1310. — Ferrum et æs majori in usu sunt apud homines quam aurum et argentum, *ibid.* — Æs inventum ante ferrum, S. August., XLI, 214. — De ære, Rab. Maur., CXI, 476.

Alabandinæ gemmæ. — Anastas. Biblioth., CXXVIII, 1615, 1281.

Alamandina. — Marbod., CLXXI, 1777.

Albæ gemmæ. — Anastas. Biblioth., CXXVIII, 1213, 1285, 1319, 1327, 1365, 1569, 1401.

Aliectorium. — Marbod., CLXXI, 1776.

Amethystus lapis. — Hildef. XCVI, 508; Marbod., CLXXI, 1775, 1777.

Androdragma. — Marbod., CLXXI, 1778.

Argentum. — Aurum et argentum unde, Tertull., I, 1309; II, 805. — Auri et argenti pretium unde proveniat, id., I, 1310. — Non veritate bona sunt sed raritate, *ibid.*, 1328. — Aurum et argentum vernaculum et copiosum apud quosdam barbaros, *ibid.*, 1309, 1311. — Aurum et argentum principes materiæ, cultus sæcularis, *ibid.* — Ferrum et æs majori in usu sunt apud homines

CCXIV.

INDEX GEOGRAPHIÆ

ALPHABETICE REFERENS OMNES ET SINGULAS NATIONES, REGIONES, CIVITATES, ET VARIOS LOCOS,

DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOGIA.

—

CCXV.

INDEX ETHNOGRAPHIÆ.

ORDINE RERUM DISPOSITUS ALPHABETICO,

EXHIBENS QUIDQUID DIXERE PATRES CIRCA GENTIUM VEL POPULORUM ORIGINEM ET GENERA, VARIAS ILLORUM TRANSMIGRATIONES, HABITUS, MORES, USUS, ETC.

TERTULLIANUS.

VICTOR VITENSIS.

GREGORIUS TURONENSIS.

S. ISIDORUS HISPALENSIS EPISC.

VENER. BEDA et PAULUS WINFREDUS.

LUITPRANDUS.

AIMOINUS.

WILLELMUS CALCULUS.

HUGO, abbas Flaviniocensis.

GUIBERTUS, abbas S. Mariæ de Novigento.

HONORIUS Augustodunensis.

VILLELMUS Malmesburiensis.

(In tom. CLXXIX, revocatur lector ad numeros crassiores tomi CLXXIX.)

CCXVI.

INDEX ANTHROPOLOGIÆ.

IN QUO EX SS. PATRIBUS DISSERITUR DE HOMINE, IN EO QUOD SIT ANIMAL RATIONALE,

ANIMA SIMUL ET CORPORE CONSTANS, VEL DE HOMINE PHYSICO ET MORALI.

—

TERTULLIANUS.

Ann. 162 ad 252.

Hominis creatio, III, 186, 241. — Hominis Deum esse opificem, a quo sunt omnia bona sive cœlestia, sive terrena, carnis ipsius compago tectatur, X, 1532. — Homo principium opus Dei dicitur, quare, III, 347, 348. — Homo ad Dei imaginem est factus, I, 626. — Magna quædam res est homo factus ad imaginem et similitudinem Dei, III, 26. — Hominis ad Deum similitudo, V, 164. — An solus homo factus est ad imaginem Dei, non vero mulier, VIII, 1003, 1005. — Quomodo homo et secundum quid factus ad imaginem Dei, III, 243, 292, 347, 366, 409, 2039; VII, 373, 400; VIII, 475, 693, 1003. — Homo in hoc factus est ad imaginem Dei, quia intelligit, sapit, discernit bonum a malo, IV, 218.

Hominis corpus, quatenus est erectæ figuræ, ad similitudinem Dei factum esse, dici potest, III, 245. — Admonetur homo erecta sui corporis statura, non sibi terrena esse sectanda, velut pecora, *ibid.*, 347.

Homo qualis sit factus a Deo, VII, 386, 399, 400. — Quomodo factus rectus, VI, 282. — Homo ad quid factus, VI, 628. — Hominis finis est vita æterna, III, 144. — Homo primus creatus est in natura sine culpa, sine vitio, V, 172. — In suo genere bonus erat, III, 296. — Homo, nisi peccasset, posset non mori, III, 354. — Et hoc indicat ipsa mors hominis, III, 355. — Hominis corpus quale erat ante peccatum, VI, 373. — Humanum genus initium habere non repugnat Dei sapientiæ, VII, 370. — Hominum genus prius exstitisse, sive hominibus gignentibus, quidam philosophi admittere coguntur, VII, 359. — Homines omnes corde uno voluit Deus condere, V, 565, 1233; VI, 373. — Homines ex uno procreati ad arctiorem cognationis necessitudinem, et unitatis vinculum commendandum, III, 398. — Nihil est tam discordiosum vitio, tam sociale natura, quam genus humanum, VII, 376. — Homo omnis in primo homine factus est, originis seminisque ratione, IV, 1551. — Hominum genera monstruosa an ex Adam vel filiorum Noe propagine prodierint, VII, 485. — Homo cum libero arbitrio creatus, VII, 752. — Quare liber creatus, VI, 11. — Si liberum arbitrium non haberet, in natura rerum minus excelleret, III, 369. — Homo ex justo ordine naturæ, Deo debet subdi, VII, 629. — Mente Deo propinquior est homo, quam alia qualibet sui parte, VII, 318. — Homo non distat a pecore nisi mente, VI, 186. — Homo veritatem non posset incommutabilem mente conspicere, si ad eam non esset factus, III, 159. — Homo solus animantium percipit æternas rationes in corporalibus, VIII, 999. — Hominis animo solus Deus melior, IV, 294. — Hominem quanti Deus faciat, IV, 1863. — In homine memoria, intellectus, voluntas separabiliter demonstrantur et inseparabiliter, V, 562. — Homo magnum miraculum, V, 700; VII, 291. — Est hoc admiratione dignum in hominibus, quod singuli singulas facies habeant, VII, 721. — Grande profundum homo, cujus capilli magis numerabiles sunt, quam affectus, I, 702. — Cor hominis sibi ipsi impenetrabile, V, 473. — Est aliquid hominis quod nec ipse scit spiritus hominis qui in ipso est, I, 782. — Homo vermis et tamen in cœlo collocatur, III, 1385. — Homo terra et cœlum dicitur, I, 587. — Homo ut nonnulli asserunt, diebus quadraginta formatur in utero, 1039.

Labor quomodo præceptus nobis sit, IV, 1211. — Labor hic unde, V, 440. — A laboris pœna nullus hominum est immunis, X, 1578. — Labores conditionum aliquot recensentur, V, 443. — Laborem et dolorem uno nomine Græci appellant, VIII, 410.

Lingua pro sono qui lingua promitur, III, 1952. — Pro locutione quæ fit per linguam, IV, 597. — Lingua una primitus fuit, ante turrim Babel, III, 401. — Linguarum diversitas unde, VII, 483. — Linguæ tres toto orbe maxime excellunt, Hebræa, Græca et Latina, IV, 692. — Lingua Hebræa primo fuit omnium lingua, VII, 522. — Lingua Hebræa unde sic dicta, VII, 522. — Hebraica, Punica et Syra lingua sunt cognatæ, III, 1520. — Linguæ originali potius credendum quam ejus translationi, VII, 454, 455.

Locutio ad quid instituta, I, 1193. — Locutio est voluntatis significatio, V, 102. — Locutionis et intellectus discrimen, VI, 311. — Cum loquimur, nihil aliud molimur, nisi animum ipsum nostrum perspiciendum animo auditoris inferre, VI, 183, 184. Unde puer loqui discat I, 666.

S. ISIDORUS.

Homo. — De homine et partibus ejus, LXXXII, 397. — De ætatibus hominis, 415. — De portentis, 419. — De transformatis, 424.

RABANUS MAURUS.

Homo. — De ætatibus hominis, CXI, 179. — De generis prosapia, 185. — De ordinibus filiorum, 187. — De agnatis et cognatis, 189. — De conjugiis, 191. — De morte, 194. — De portentis, 195.

GUIBERTUS, abbas de Novigento.

Homo creatus fuit absque animi carnisque inordinato motu, CLVI, 9. — Homo seipso nullum hostem infensiorem experitur, 15. — Ejus supra bestias præeminentia unde petenda, 24. — Cur Deo similis homo, 512.

ANSELMUS, Cantuariensis archiepisc.

Tom. CLVIII, CLIX; *revocatur lector ad numeros crassiores utriusque voluminis.*

Adam, filius Dei, 174. — Quia factus a Deo, 174. — Adam de limo factus est, 57. — Deus in solo Adam naturam humanam fecit, 88. — Humana natura erat tota in Adam, 98, 101, 142. — Adam Deus fecit in eo naturam, ut de illa propagarentur homines, 100. — Omnis homo aut Adam est, aut de Adam, 101. — Sola Eva est de solo Adamo, 101. — Omnes alii de Adam et Eva, 101. — Deus naturam propagandi sub erit Adæ potestati, ut ea uteretur pro sua voluntate, 100, 101. — Adam accepit potestatem nihil volendi sine ratione, 100. — Et hanc potestatem servare potuit, 100. — Deus non debuit Adam facere nisi justum, 102. — Deus fecit Adam simul rationalem et justum, 101.

Homo. — Definitio hominis, animal rationale mortale, 81. — 145. — Homo ex duabus naturis constat, ex anima et carne, 238. Homo, imago Dei, 198.

HONORIUS Augustodunensis.

Homo. — Quare homo cum natus est, non graditur, 89. — De formatione hominis in utero, 90. — Unde puer pascatur in utero, 90. — De nativitate, et quare nati in septimo mense vivant, 90. — De infantia et sensu, 91. — Quæ actiones sint animæ et corporis, 97. — De tempore conjunctionis animæ cum corpore, 98. — Quare non discernat et intelligat infans, 98. — De juventute, senectute, et senio, 99.

HUGO DE S. VICTORE.

Homo. — De ætatibus hominis, et vocabulis earum, etiam usque ad mortem et mortuos, CLXXVII, 132.

CCXVII.

INDEX PHYSIOLOGIÆ.

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID DIXERE PATRES DE CORPORIS HUMANI STRUCTURA,

ET OMNIBUS ET SINGULIS ILLIUS MEMBRIS AC PARTIBUS, DE VITA ET SENSIBUS, ET DE ILLORUM RELATIONIBUS AD MORALIA.

TERTULLIANUS.

Auditus, quomodo fallitur, II, 674.

Capilli adhuc olentes Carthagine inventi, post annos quingentos, II, 854. — Detrimentum crinibus medicaminum vis inurit, et cerebro perniciem, I, 1322.

Carnis sensus et vita, quid, II, 1014.

Crescunt in sepulcro ungues et capilli, II, 736.

Dentes dati ad pulsus linguæ temperandos, ad vocis articulos, offensione signandos, II, 885.

Facies intentionum omnium speculum est, II, 814.

Fellis excessus amaris quibusque potionibus corrigere, II, 152.

Lac quomodo in uberibus formetur, II, 787.

Mors est quæ carnem et sanguinem non modo corrumpit, verum etiam consumit, II, 869. — Nulla mors non ruina membrorum est, 819. — Ejus regnum nullum operatur quam carnis dissolutionem, 862. — Non aliud determinatur quam disjunctio corporis et animæ, 695. — Desinit vivere qui desinit fungi, 691. — Etsi varii exitus morte, nulla ita lenis ut non vi agatur, 759. — Ipsa illa ratio operatrix mortis, vis est, *ibid.*. — Aliud mors et aliud mortale, 875. — Aliud mortale et aliud mortalitas, 870.

Naturæ ordo describitur, II, 810. — Omne quod est contra naturam monstri meretur notam penes omnes, penes nos vero etiam elogium sacrilegii in Deum, naturæ dominum et auctorem, 83.

Renes conscii seminum, II, 582.

Sanguis nihil aliud quam rubens humor, II, 771.

Sanguinis fluxus, defusa insuper venula, revocare, II, 132.

Sensus ab anima oriuntur, II, 675. — Omni sensuum instrumento fulta est anima, 805. — Opinio omnis a sensibus, 675. — Nihil animale sine sensu, nihil sensuale sine anima, 775. — In homine sunt sensus corporales et sensus intellectuales, qui, 654. — Sensus hominis exterioris ministeria, 82. — De sensibus quinque quæstio, 674. — Sensuum principalitatem philosophi, alii in cerebro, alii in medio superciliorum ponebant, 814.

Ubera, quomodo fluant, II, 787.

Ventri cur pudenda adhæreant, II, 955.

ARNOBIUS et LACTANTIUS.

Aures. — De iis et quare binæ a Deo factæ, VII, 55.

Barba. — De Dei in ratione barbæ providentia, VII, 55.

Calvities. — De ejus dedecore, VII, 55.

Coma. — De ejus decore, VII, 55.

Conceptio. De ea et ad illam quid feminæ conferant, VII, 54. — Prolis similitudo unde oriatur, *ibid.*

Cor. — De venis ejusdem et illarum usu, VII, 42. — Caloris vitalis officina antiquis habitum, 69.

Corpus ita comparatum ut animo servire debeat, VII, 12. — De omnibus ejus partibus, 30. — Animi debet esse subjectum, VI, 321. — Ejus officium, *ibid.*

Crura. — De mira Dei in eorum corformatione providentia, VII, 59 *et seqq.*

Dentes plus ad loquendum conferunt quam lingua, VII, 44. — De mirabili illorum ordine et structura, *ibid.* — Molares unde dicti, *ibid.*

Digiti. — De illorum usu in manu et ordine, VII, 45, 46. — De eorumdem usu in pedibus, 59, 60.

Fel est iræ sedes ac symbolum, VI, 589. — De ejus usu, VII, 60.

Fetus. — De fetus formatione in utero, VII, 54 *et seqq.* — Ad perfectam ejus conformationem quid temporis requiratur, 55. — Unde in fetibus vel similitudo, vel naturæ dispares, *ibid. et seqq.*

Gestatio infantium, VI, 421.

Jecur. — Quod sedes sit libidinis, VI, 609.

Lactes, pro intestinis, VII, 640.

Lingua. — De vario illius usu, VII, 45. — Non sola confert ad loquendum, *ibid.* — Ea sapores sentiuntur, 44.

Manus. — De earum usu, VII, 45, 46.

Membra. — *Vide in Anthropologiæ tabula.*

Mens. — In capite collocata, VII, 54.

Mentum. — De ejus forma et pulchritudine, VII, 45. — Quale fuerit a veteribus commendatum, *ibid.*

Mors, VI, 521.

Nares unde dictæ, VII, 50, 49. — Earum forma et usus, *ibid.*

Nasus. — De eo et ejus usu, VII, 41 *et seq.* — Tria officia, *ibid.*

Nates. — De mira in formandis illis Dei providentia, VII, 58.

Oculi. — De iis et quare bini, VII, 35. — Mira eorum forma, *ibid. et seqq.* — Sunt veluti fenestræ animi, 38. — Unde dicti, 40.

Œsophagus. — Ejus natura et usus, VII, 49.

Pectus. — De ejus forma et dignitate, VII, 47. — Cur potens et erectum homini a Deo datum, *ibid.*

Pedes. — De mira in conformandis illis Dei providentia, VII, 59.

Pulmo. — De ejus forma et usu, VII, 48.

Semen. — De duobus venis quibus continetur in corpore, VII, 55. — Unde oriatur, *ibid.*

Sexus. — In diversis sexibus instituendis, mira Dei providentia, VII, 57.

Spleen. — De ejus natura et usu, an lætitiæ sedes, VI, 689, VII, 60.

Stomachus. — De eo, variisque ejus nominibus, VII, 48. — Ejus officium, *ibid.*

Tactus est sensus totius corporis, VI, 716.

Umbilicus. — De ejus situ et usu, VII, 46.

Ungues. — Eorum pulchritudo et usus, VII, 46.

Uterus. — De eo et ejus forma, VII, 55. — Varia illius nomina, 54.

Venarum sectio quale mortis genus, VII, 519.

Venter. — De eo et qualis laudetur ab auctoribus, VII, 47.

Viscera. — De iis et eorum usu, VII, 50, 48 *et seq.* — Quid sint, *ibid.*

Viscerationes, VII, 50.

Vitio. — Quomodo fiat, VII, 57 *et seq.* — Quomodo furiosi et ebrii omnia videant duplicia, 59.

S. AMBROSIUS.

(*Tom. XIV et XV quoad paginas in unum coadunantur. — Numeri quos indicamus sunt crassiores numeri.*)

Cerebrum cur partibus cæteris mollius, 158. — Initium est nervorum et omnis voluntariæ commotionis, 137.

Dentium utilitas, 159, 256.

Digestio quomodo fiat, 141, 258.

Exercitatione augetur corporis virtus, 216.

Febris si exæstuat, medicus ipsum potum sitientibus negare consuevit, 785.

Frons mentis habitum specie sui prodit, 156.

Intestinorum cur circumplexi orbes, 140, 257. — Geminus eorum amictus, 257.

Mens hominis in capite locata secundum plurimorum sententiam, 254.

Nares. — Narium utilitas, 158, 255.

Nervi sunt velut sensuum singulorum organum, 257. — Eorum initium est cerebrum, *ibid.*

Oculi. — Oculorum utilitas, et decus, 136, 255. — Aptissimo in loco sunt constituti, 157. — Visus omnibus corporis sensibus præstabilior æstimatur, 252. — Ejus infirmitas, 75. — Dolor ejus collyrio sanatur, 1000. — Cur eum avertimus, cum in aliquem movemur, 1187. — Plus est quod probatur aspectus quam quod sermone laudatur, 20.

Odor acceptus cur diutius flagrat, quam sermo resonat, aut visus apparet, 138. — Fructuum nuntius est, 194.

Oris utilitas, 158, 140, 256.

Pedum utilitas, 141. — Cur duo tantum homini, *ibid.* — Et si exiliores videntur eorum gressus, fiunt tamen latiores cum incedimus, 256.

Pulmo, cur mollior, 140.

Respiratio in homine quomodo fiat, 85.

Sensus hominis etsi communes cum bestiis, ipsis tamen præstant, 159. — Eorum initium est cerebrum, 157. — Virtus in capite est, 1161. — Duplex sensuum nostrorum genus, aliud domitum et mansuetum, aliud indomitum quod proruit, ad irrationabiles delectationes corporis, 206.

Stomachus, conscius secretorum capitis, compassionisque consors, 256.

Tactu plerumque probamus, quæ oculis probare non possumus, 64, 138.

Vena plus habet sanguinis quam spiritus, 266. — Venarum pulsus infirmitatis vel salutis internuntius, 141.

Vermes qui in visceribus puerorum ex cibi indigestione nascuntur, potu exstinguuntur amariore, 547.

Vocis utilitas, 159. — Vox est operum, fideique clamor, 1280.

S. AUGUSTINUS.

(*Indicamus tom. Operum S. August. XVI Voluminibus constare a tom. XXXII usque ad tom. XLVI.*)

Cerebri tres ventriculi, III, 564. — Pars cerebri anterior, unde sensus omnes distribuuntur, ad frontem collocata est, *ibid.*, 564.

Conceptio humana quomodo procedat et perficiatur, VI, 59.

Fames et sitis dolores sunt, I, 797. — Fames morbus cujus medicamentum alimentum, IV, 398, 1596. — Fame consumitur qui jejunat septem diebus, *ibid.*, 1658.

Fecunditas ineffabilis verbis suis Deus vim seminis indidit primis hominibus, X, 405. — Fecunditas ante peccatum et peccato non adempta, I, 1297; VII, 788; X, 1438. — Fecunditas, non commotio pudenda membro-

Istiusce operis partis analysim damus ut clare videatur ope istiusce Tabulæ in isto tempore status scientiæ physiologicæ humanæ.

Corpus humanum. — Omne corpus animale terra formatum est, id est ex quatuor compositum... Quatuor sunt elementa ex quibus constat; unumquodque autem elementorum una tantum contentum est qualitate; ignis caliditate, aer humiditate, aqua frigiditate, terra siccitate... Secundum Hippocratem, si corpus animale ex uno constaret elemento, nunquam doleret; quia non esset unde doleret, unum exsistens; sed elementa corrumpuntur, et hoc modo fit corruptio... Videndum unde corpori quatuor humores nascuntur, vel nutriuntur. Omnis cibus sumptus ex quatuor constat elementis: sed quam multipliciter et dissimiliter in eis quæ vesci possunt, natura elementorum se habeat secundum caliditatem et frigiditatem siccitatem et humiditatem liber graduum demonstrat. Cum igitur cibus accipitur, os primum adoptat illum in subtiles et minutas partes cum dentibus et lingua... Sic præparata esca transmittitur stomacho per guttur et merum... Est autem meris membrum longum et rotundum et concavum, et intus villosum, habens introrsum pilos longos, alios in transversum, alios sursum ad os directos. Pili sursum directi naturaliter cibum attrahunt, qui vero in transversum, stringunt. Stomachus duo habet ora, alterum superius, alterum inferius. — Superius enim os stomachi, accepto cibo, clauditur donec digeratur. Deinde retinens quod suis aptum nutrimentis invenit, cætera, porta inferiori aperta, egerit in inferiora. Operatur autem hæc stomachus per quatuor virtutes quæ sunt ei naturales, appetitivam, contentivam, digestivam, expulsivam: quibus virtutibus non carent præsertim cerebrum propter animalem, vel sensualem virtutem, cor propter spiritualem, epar propter naturalem, genitalia propter generativam virtutem... Inferiores sub stomacho intestini non carent. Quæ per inferiorem portam egeruntur, suscipit duodenum intestinum; quod sic vocatum est, quia ad mensuram est duodecim digitorum. Statim cum facta est digestio, et per digestionem rei digestæ alteratio, sequitur eorum quæ feculenta sunt egestio. Suscipiunt et alia intestina quæ egeruntur, tria subtilia superius, circa os stomachi, tria grossa inferius. Est autem inferius intestinum unum subtile vocatum, in quod cum descenderit quod egestum est, aliquandiu ibi immoratur, donec ibi secunda quadam digestione melius succus ille depuratos et subtiliatus, per venas quas dicunt mesaraicas, quod subtile est et purum, remittit ad epar. Epar prædictum succum suscipiens per venas prædictas, et eam quæ dicitur porta, in sui naturam transmutat, iterum digerendum. Quidquid enim in eo igneum est, ad nutrimentum sui assumit cholera rubea; quidquid aereum, sanguis; quidquid aquosum vel humidum, flegma; quidquid grossum et terrenum, melancholia. Sic igitur humores quatuor in epate creati, et ab epate in totum corpus distributi, si secundum rectam naturæ regulam incedunt, quamvis diversæ sint qualitatis, unam tamen formam operantur sanitatis, invicem cooperando, invicem se adjuvando... De digestione etiam ista fumus ascendens lenis et suavis, molliter tangit cerebrum, et ventriculos ejus opprimit, in tantum ut omnes ejus actiones sopiat; hic est somnus. In quo, cessantibus, omnibus animæ virtutibus, sola viget virtus naturalis... Primum cibi in medio stomachi albi efficiuntur, id est flegmatici; circa inferiora prope epar quasi sanguis aquosus; decoctus in epate sanguis; plus decoctus cholera rubea; nimis decoctus cholera nigra. (*Sequuntur alia hujusmodi ad hominis physiologiam attinentia.*)

CCXVIII.

INDEX ANATOMICES.

ALPHABETICE EXPONENS QUIDQUID CIRCA ILLAM SCIENTIAM COMPLECTITUR PATROLOGIÆ CURSUS.

—

CCXIX.

INDEX MEDICINÆ.

IN QUO EXHIBENTUR VARIÆ PATRUM SENTENTIÆ CIRCA MEDENDI ARTEM, ORDINE RERUM DIGESTUS ALPHABETICO.

—

CCXX.

INDEX BOTANICÆ.

ORDINE RERUM ALPHABETICO MEMORANS QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE VARIIS PLANTIS ET DE ILLORUM PROPRIETATIBUS.

—

CCXXI.

INDEX AGRICULTURÆ.

ALPHABETICE REVOCANS QUIDQUID DIXERE PATRES CIRCA SOLI CULTURAM ET PRODUCTIONEM,

INSTRUMENTA RUSTICA, TEMPORA APTIORA, ETC., ETC.

—

MONITUM.

Agricultura late definiri potest : industria quæ objectum habet culturam soli et productionem substantiarum quæ victui hominis nec non animalium domesticorum inserviunt. Agricultura est scientia in quantum includit principia, et ars quoad methodorum applicationem. Ad exercendam agriculturam botanica et zoologia multum proficiunt.

Index de Agricultura est quasi complementum Indicum de Botanica et Zoologia.

CCXXII.

INDEX ZOOLOGIÆ,

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID DIXERE PATRES DE BESTIIS VEL ANIMANTIBUS.

—

PROEMIUM.

Veteres distinguebant animalia mammifera, aves, reptilia, pisces, insecta et zoophyta.

Eustathius disserit (LIII), de piscibus, 955; de avibus, 948; de quadrupedibus; de reptilibus, de insectis.

S. Isidorus (LXXXII), disserit de animalibus, 425; de bestiis, 433; de minutis animantibus, 440; de serpentibus, 442; de vermibus, 448; de piscibus, 450; de avibus, 459; de minutis volatilibus, 469. Animalia, 38, enumerat, bestias, 28; minuta animantia, 11; serpentes, 35; vermes, 23; pisces, 55; aves, 65; minuta volatilia, 19.

Rabanus Maurus (CXI) disserit de pecoribus, jumentis et animalibus, 199-215; de bestiis, 217-226; de minutis animalibus, 226-228; de serpentibus, 228-235; de vermibus, 235-236; de piscibus, 237-239; de avibus, 241-255; de apibus et muscis, 255-258. Pecora, jumenta et animalia 27 enumerat, bestias, 28; minuta animalia, 10; serpentes, 21; vermes, 20; pisces, 25; aves, 40; apes, et muscas, 15 circiter.

S. Hildegardis disserit (CXCVII), de 34 piscibus, 1265 1284; de 71 avibus et volatilibus, 1285-1311; de 45 animalibus, 1311-1338; de 17 serpentibus, 1339-1344.

Priusquam ordinem rerum alphabeticum aggrediamur, operæ pretium est auctores qui de his disseruerunt, indicare:

1. S. Ambrosius, episc. Mediolanensis, in quinto libro et in sexto libro *Hexaemeron*., XIV, 205 *et seqq*., anno 397.
2. Eustathius, LIII, 935 *seqq*., anno 450.
3. S. Isidorus, episc. Hispalensis, LXXXII, 423 *et seqq*., anno 686.
4. Rabanus Maurus, episc. Mogunt., CXI, 199 *seq*., anno 856.
5. Adamus, canonicus Bremensis, in Descriptione insularum Aquilonis, CXLVI, 649, anno 1075 ad 1076.
6. Rupertus, Tuitiensis abbas, CLXVII, 244 *seqq*., anno 1135.
7. Vener. Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1215 *seq*., anno 1135.
8. Honorius Augustodunensis, in libris tribus *De imagine mundi*, CLXXII, anno 1136.
9. In Appendicibus ad Hugonem de S. Victore, in opere cui titulus : *De bestiis et aliis rebus*, CLXXVII, 15 *et seqq*., anno 1142.
10. S. Hildegardis, in libro cui titulus : *Physica*, CXCVII, 1265 *seq*., anno 1178.

INDEX ALPHABETICUS.

Torpedo vocata eo quod corpus *torpescere* faciat si eam quisquam viventem tangat, S. Isidorus, LXXXII, 455, 456. — De torpedine, Eustathius, LIII, 937; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 108.

Tragelaphi a Græcis nominati, qui dum eadem specie sint ac cervi, villosos tamen habent armos ut hirci, qui non alibi sunt quam circa Phasidem, S. Isidorus, LXXXII, 427; Rabanus Maurus, CXI, 204.

Tuci quos Hispani cuculos vocant, a propria voce nominati; horum salivæ cicadas gignunt, S. Isidorus, LXXXII, 468. — De tuco (cuculo), S. Hildegardis, CXCVII, 1302.

Turdi a tarditate dicti, hiemis enim confinio se referunt, S. Isidorus, LXXXII, 466.

Turdela quasi major turdus, cujus stercore viscus generari putatur, S. Isidorus, LXXXII, 468.

Turtur de voce vocatur, avis pudica et semper in montium jugis et in desertis solitudinibus commorans, S. Isidorus, LXXXII, 467; Rabanus Maurus, CXI, 248. — Laudatur ob viduitatem turtur, S. Ambrosius, XIV, 252. — De voce, de nido turturis, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 23, 24, 28. — De turture, Eustathius, LIII, 951; Wernerus abbas, CLVII, 1148; Hildebertus, CLXXI, 1223; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 23, 165; S. Hildegardis, CXCVII, 1300.

Tyriaca vermis, S. Hildegardis, CXCVII, 1344.

Ulula (ὀλολύζειν), avis a *planctu* et *luctu* nominata; cum enim clamat aut fletum imitatur aut gemitum, S. Isidorus, LXXXII, 464; Rabanus Maurus, CXI, 247; S. Hildegardis, CXCVII, 1301.

Ulwurm, S. Hildegardis, CXCVII, 1344.

Ungues (pisces) a similitudine humanorum unguium dicti, S. Isidorus, LXXXII, 457.

Unicornus, S. Hildegardis, CXCVII, 1317.

Upupa a Græcis sic dicta, eo quod stercora humana consideret et fetenti pascatur fimo, avis spurcissima, semper in sepulcris et humano stercore commorans, S. Isidorus, LXXXII, 468; Rabanus Maurus, CXI, 252; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 50. — De upupa (vedehoppo), S. Hildegardis, CXCVII, 1305.

Uranoscopus (piscis) vocatur ab oculo quem in capite habet, a quo semper supra intendit, S. Isidorus, LXXXII, 451.

Ursus fertur dictus quod ore suo formet fetus, quasi *orsus*. Ursorum caput invalidum; vis maxima in brachiis, et in lumbis; unde interdum erecti insistunt, S. Isidorus, LXXXII, 457; Rabanus Maurus, CXI, 223. — De brevi collo ursi, Eustathius, LIII, 958, 962. — Northmannia ursos albos habet, Adamus, Bremens. canonic., CXLVI, 649. — De urso, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 85, 164; S. Hildegardis, CXCVII, 1316. — Ursus meles (dasch), *ibid.*, 1330.

Urus. — Uri agrestes boves sunt in Germania, habentes cornua in tantum protensa, ut regiis mensis insigni capacitate ex eis gerulæ fiant, dicti *uri* ἀπὸ τῶν ὀρῶν, S. Isidorus, LXXXII, 429; Rabanus Maurus, CXI, 210. — Uri in Sueonia capiuntur, Adamus, Bremens. canonic., CXLVI, 649. — De uro, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 90.

Usia vermis est porci, sic appellata quia *urit*; nam ubi momorderit, adeo locus ardet ut vesicæ fiant, S. Isidorus, LXXXII, 450; Rabanus Maurus, CXI, 236; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 105.

Vacca dicta quasi *boacca*; est enim ex qualitate nobilium nominum, S. Isidorus, LXXXII, 429. — De vacca, Rabanus Maurus, CXI, 208; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 163.

Vermis est animal quod plerumque de carne vel de ligno et sine ullo concubitu gignitur; sunt autem vermes, aut terræ, aut aquæ, aut aeris, aut carnium, aut frondium, etc., S. Isidorus, LXXXII, 448. — Vermis non ut serpens, apertis passibus graditur, sed in directum corpusculi sui partes gradatim porrigendo contractas, contrahendo porrectas motum explicat, S. Isidorus, LXXXII, 449. — Quid sit vermis, Hugo de S. Victore, ~~LXXVII~~, 103. — De vermibus, Rabanus Maurus, CXI, 235; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 105, 163. — De vermibus carnium, *ibid.*, 164. — Vermes carnium hemicraneus, lumbricus, ascaridæ, costi, pediculi, pulices, lendes, tarinus, ricinus, usia, cimex, S. Isidorus, LXXXII, 449; Rabanus Maurus, CXI, 236.

Vermis Indicus, S. Ambrosius, XIV, 237.

Verres eo quod grandes habeat vires, S. Isidorus, LXXXII, 428; Rabanus Maurus, CXI, 206.

Vervex (mouton), vel a *viribus* dictus, quod cæteris ovibus sit fortior, vel quod sit *vir*, id est masculus, vel quod *vermem* in capite habeat, S. Isidorus, LXXXII, 423, 426; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 89.

Vespæ sive scrabones significant hostes persequentes vel timores hostium, Rabanus Maurus, CXI, 256. — Vespæ, S. Isidorus. LXXXII, 470.

Vespertilio ex tempore nomen accepit, eo quod lucem fugiens crepusculo vespertino circumvolet, specie volatilis simul et quadrupes, quod in aliis avibus reperiri non solet, S. Isidorus, LXXXII, 464; Rabanus Maurus, CXI, 246. — Vespertiliones lucifugæ, Eustathius, LIII, 955. — De vespertilione, S. Ambrosius, XIV, 239; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 96; S. Hildegardis, CXCVII, 1308. — Wernerius abbas, CLVII, 1150.

Vineo (fringilla cælebs), S. Hildegardis, CXCVII, 1306.

Vipera dicta quod *vi pariat*, S. Isidorus, LXXXII, 445; Rabanus Maurus, CXI, 232. — De vipera, Eustathius, LIII, 965; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 66; S. Hildegardis, CXCVII, 1342; Wernerus abbas, CLVII, 893.

Vituli marini, Eustathius, LIII, 956, 957.

Volucres a *volando*, S. Isidorus, LXXXII, 459; Rabanus Maurus, CXI, 241; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 164.

Vulpes dicta quasi *volupes*, est enim volubilis pedibus; fraudulentum animal insidiisque decipiens, S. Isidorus, LXXXII, 438; Rabanus Maurus, CXI, 225. — Vulpes dolosa, Eustathius, LIII, 958. — Northmannia vulpes habet nigros, Adamus Bremens., CXLVI, 649. — De vulpe, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1220; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 59, 164; S. Hildegardis, CXCVII, 1328.

Vultur a volatu tardo nominata putatur, S. Isidorus, LXXXII, 460; Rabanus Maurus, CXI, 243. — Vultures sine maris copula gignere dicuntur, S. Ambrosius, XIV, 233. S. Isidorus, LXXXII, 460; Rabanus Maurus, CXI, 243. — De præscientia vulturum, S. Ambrosius, XIV, 237. — Vultures nuntiant hominum mortem, Eustathius, LIII, 955 — De vulturibus, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 59, 164; S. Hildegardis, CXCVII, 1290; Wernerus abbas, CLVII, 1148.

Wachtela (tetrao coturnix), S. Hildegardis, CXCVII, 1305.

Walca (Silurus *glanis*), S. Hildegardis, CXCVII, 1273.

Wargkrengel (avis), S. Hildegardis, CXCVII, 1307.

Wasser Marth., S. Hildegardis, CXCVII, 1333.

Wazzerceltsa (Motacilla alba), S. Hildegardis, CXCVII, 1307.

Weho (avis), S. Hildegardis, CXCVII, 1298.

Wespa, S. Hildegardis, CXCVII, 1311.

Widderwalo, S. Hildegargis, CXCVII, 1306.

Wisant, S. Hildegardis, CXCVII, 1322.

CCXXIII.

INDEX ARITHMETICÆ,

VARIOS EXPONENS DE SCIENTIA NUMERORUM TRACTATUS, QUOS COMPLECTITUR PATROLOGIA,

ET COMPENDIOSAM UNIUSCUJUSQUE PRÆBENS ANALYSIM.

BOETIUS. — De arithmetica libri duo, LXIII, 1079.

Hic analysim libri primi tantum exponimus, nam liber secundus in Indice Geometriæ melius collocabitur.

Divisio mathematicæ, 1079. — De substantia numeri, 1083. — De diffinitione et divisione numeri et diffinitione paris et imparis, *ibid.* — Diffinitio numeri paris et imparis secundum Pythagoram, *ibid.* — Alia secundum modum antiquiorem diffinitio paris et imparis, 1084. — Diffinitio paris et imparis per alterutrum, 1085. — De

CCXXIV.

INDEX GEOMETRIÆ,

VARIOS EXPONENS DE SCIENTIA GEOMETRICA TRACTATUS QUOS COMPLECTITUR PATROLOGIA,

ET COMPENDIOSAM UNIUSCUJUSQUE PRÆBENS ANALYSIM.

CCXXV.

INDEX DE MENSURIS,

PONDERIBUS ET MONETIS, QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIÆ CURSU, ORDINE LOGICO DIGESTUS.

—

I. — *De mensuris in genere.*

II. — *De mensuris longitudinis.*

V. — *Pondera.*

VI. — *Monetæ.*

ronymus, XXVI, 58. — De quadrante evangelico, S. Paschasius, CXX, 246, 247.

14. *Sestertius*. — Sestertius quarta pars denarii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 499 not.

15. *Siclus*. —Sicli pretium, S. Hieronymus, XXV, 48; Rabanus Maurus, CVIII, 298; CX, 1036.

16. *Siliqua*. —Siliqua cujusnam sit pretii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 630; S. Isidorus, LXXXII, 591; Rabanus Maurus, CXI, 481. — Signum quo siliqua exprimitur, Sylvester II, CXXXIX, 100 not.

17. *Solidus*.— Solidus aureum numisma, Constantinus Magnus, VIII, 544. — Varia documenta de pretio solidi, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 539, 630, 631, 799 not.; LXXVIII, 459; S. Isidorus, LXXXII, 592; Anastasius, CXXVII, 1596; CXXVIII, 666 not. — Solidi etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 592; Rabanus Maurus, CXI, 81; Anastasius, CXXVIII, 666 not. — Solidi origo, S. Isidorus, LXXXII, 592; Rabanus Maurus, CXI, 481, 482. — Solidi expressa imago ex nummis veteribus deprompta, Anastasius, CXXVIII, 667.

18. *Stater*. — Stater cujusnam pretii, S. Isidorus, LXXXII, 592; Christianus Druthmarus, CVI, 1406; S. Paschasius, CXX, 600. — De statere evangelico, S. Paschasius, CXX, 600 et 601.

19. *Talentum* De talento evangelico, S. Gregorius Magnus, LXXIII, 1108 *et seqq*. — Nihil talento majus, S. Isidorus, LXXXII, 595; Walafridus, CXIII, 658; S. Anselmus, CLVIII, 619. — Talenti pretium, S. Isidorus, LXXXII, 593; Rabanus Maurus, CXI, 485. — Talentum triplex, S. Isidorus, LXXXII, 593; Rabanus Maurus, CXI, 485.

20. *Tartaron*. —Tartaron moneta Byzantina, Albericus, CLXVI, 400, 420.

21. *Tremissis*. — Tremissis cujusnam sit pretii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 700 not.

VII.—*Temporis mensuræ*.

De variis modis tempus computandi, S. Hieronymus, XXIV, 392; Sidonius Apollinaris, LVIII, 484 not. S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 477; Ven. Beda, XC, 953; 954; Claudius Taurin., CIV, 797; Rabanus Maurus, CVII, 676, 678; Wandalbertus, CXXI, 631, 635; Hermannus, CXLIII, 403 *et seqq*., 409 et 410. — Temporis definitiones, S. Isidorus, LXXXIII, 974; Rabanus Maurus, CVII, 678. — Temporis etymologia, Ven. Beda, XC, 579; Rabanus Maurus, CVII, 678. — De variis divisionibus temporis, Ven. Beda, XC, 579; Rabanus Maurus, CVII, 677. —Ævum quid, Honorius Augustodunensis, CLXXII, 145. — Sequuntur variæ temporis mensuræ.

1. *Annus*. — De anni computationibus apud Ægyptios, Lactantius, VI, 325 not.— Anni definitiones, S. Isidorus, LXXXII, 222; LXXXIII, 971; CXXIX, 1295, 1296. —Anni etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 222; Ven. Beda, XC, 589. —Variæ annorum species, S. Isidorus, LXXXII, 249; Ven. Beda, XC, 281; Helpericus, CXXXVII, 21. — De anno dissertationes, S. Isidorus, LXXXIII, 971 *et seqq*.

2. *Atomus*. — Atomi duratio, Ven. Beda, XC, 302 not.; Rabanus Maurus, CVII, 677; CXXIX, 1316. — Atomi exiguitas, Ven. Beda, XC, 305, 580; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147.

3. *Dies*. — Dissertatio de tribus diebus sepulturæ Christi, Lactantius, VII, 194 not. —Dierum nomina, D. Ausonius, XIX, 910; S. Isidorus, LXXXII, 217; LXXXIII, 967; Ven. Beda, XC, 563; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 150; Petrus Cantor, CCV, 449.—De diebus considerationes variæ, S. Augustinus, XXXIX, 193; Ven. Beda, XC, 309 *et seqq*.; Rabanus Maurus, CVII, 679, 680. — Diei species, S. Bened. LXVI, 411 et 415; S. Isidorus, LXXXIII, 215.—Varium apud varios populos diei initium, S. Isidorus, LXXXII, 215; Ven. Beda, XC, 279, 286. — Diei etymologia, Ven. Beda, XC, 307 not. — Diei duratio, id., XC, 309 *et seqq*.

4. *Hora*. — Variæ diei horæ, S. Hieronymus, XXVI, 141. — Horæ olim inæquales, Sidonius Apollinaris, LVIII, 485. — Horæ etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 215; Ven. Beda, XC, 580; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147. — Horæ quænam sit duratio, Ven. Beda, XC, 302; CXXIX, 1316; Honorius Augustodunensis, CLXVI, 147.

5. *Hebdomada*. — Hebdomadæ primitiva constitutio, S. Victor, V, 305.—Hebdomadæ etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 218 et 219. — Quot in hebdomada dies, *ibid*., 968; Ven. Beda, XC, 281. — De septuaginta hebdomadis propheticis, *ibid*., 555. — Variæ hebdomadarum species, Rabanus Maurus, CXI, 296 *et seqq*.

6. *Lustrum*. — Lustrum inter varias temporis divisiones, S. Isidorus, LXXXII, 206.

7. *Mensis*. —Exponuntur duodecim menses, XIII, 465. — Menses unde supputantur, S. Hieronymus, XXV, 285. — Mensis etymologia, S. Hieronymus, XXV, 286; Ven. Beda, XC, 541. — Mensium nomina, S. Prosper Aquitanus, LI, 548, 556, 564; S. Isidorus, LXXXIII, 969.— De mensium signis, S. Isidorus, LXXXII, 184. — Mensis definitio, *ibid*., 968; CXXIX, 1302. — Mensis vitæ hominis imago, *ibid*., 969. — De mensibus apud varias gentes, S. Isidorus, LXXXIII, 970; Ven. Beda, XC, 281, 282, 341 *et seqq*.; CXXIX, 1302, 1303; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 152. — De concordia mensium, S. Isidorus, LXXXIII, 974. — Horæ variæ quibus incipiunt singuli menses, Ven. Beda, XC, 558 not.

8. *Minutum*. — Minuti duratio, Ven. Beda, XC, 302 not., 580; Rabanus Maurus, CVII, 678; CXXIX, 1295; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147. — Minuti etymologia, Rabanus Maurus, CVII, 676; CXXIX, 1293.

9. *Momentum*.—Momentum quid, S. Isidorus, LXXXII, 208, 211; Ven. Beda, XC, 278; Alcuinus, CI, 1115. — Momentum quodnam sit tempus, Rabanus Maurus, CVII, 677; CXXIX, 1295, 1318.—Momenti etymologia, CXXIX, 1293.

10. *Olympias*. — Humana auctoritate tempus in Olympiadas divisum fuit, Rabanus Maurus, CVII, 676.

11. *Ostensum*. — Ostensum minima temporis divisio, Ven. Beda, XC, 303.— Ostensi duratio, Rabanus Maurus, CVII, 677. — Ostensi etymologia, Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147.

12. *Pars*. — Partis etymologia, Rabanus Maurus, CVII, 678.—Pars quodnam sit tempus, Rabanus Maurus, CVII, 678; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147.

13. *Punctum*. — Puncti duratio quænam, Ven. Beda, XC, 302 not., 303; CXXIX, 1292, 1317. —Puncti etymologia, *ibid*., XC, 580; CXXIX, 1293.

14. *Quadrans*. — Quadrantis duratio varie æstimatur, Rabanus Maurus, CVII, 678; CXXIX, 1295, 1319. — Quadrantis etymologia, CXXIX, 1319.

15. *Sæculum*. — Sæcula temporibus structa, Tertull., II, 485. —Sæculi variæ interpretationes, S. Hilarius, IX, 577; Ven. Beda, XC, 278, 279; Rabanus Maurus, CXI, 306; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 157. — Sæculi etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 233.

16. *Uncia*. — Uncia quædam antiqua temporis mensura, Ven. Beda, XC, 307.

17. *Vicissitudo*. — Quatuor in anno vicissitudines, D. Ausonius, XIX, 911; Rabanus Maurus, CVII, 687; CXI, 307. —Vicissitudines ex tribus mensibus coalescunt, Honorius Augustodunensis, CLXXII, 155 et 154.

CCXXVI.

INDEX ARCHÆOLOGIÆ

EXHIBENS SCILICET ALPHABETICE QUIDQUID SCRIPSERE PATRES CIRCA ARCHITECTURAM, SCULPTURAM, PICTURAM, ETC.

—

Abbatiæ seu monasteria.

De restauratione monasterii Centulensis, S. Angilbertus, abbas S. Richarii Centulensis, XCIX, 841, 842. — Incendium Tuitii, B. Rupertus, abbas Tuitiensis, CLXX, 532-534. — De combustione monasterii Gemblacensis, Guibertus Gemblacensis abbas, CLX, 657.

Ædes civiles.

Descriptio urbis Romæ, Publius Victor, XVIII, 437-458.

Altaria.

Amæ amulæ. (*Gallice burettes*).

Amphitheatrum.

Annuli.

Aquæductus.

Architectæ.

Arma.

Babel.

Balnea, thermæ.

810. — Balneum Balanum, Cassiodorus, LXIX, 560, 771. — De apodyterio, Rabanus Maurus, CXI, 588.

Baptisterium.

Ex libello de munificentia Constantini, Constantinus Magnus, VIII, 804. — Descriptio Baptisterii, in quo baptizatus est Constantinus, *ibid.*— Baptisterium S. Agnetis, *ibid.*, 808; S. Isidorus, LXXXII, 545. — Baptisterium Moguntiæ, Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 105; Liber decimus Romanorum Pontificum, CV, 94.

Basilica, ecclesia.

Ecclesia juxta Thermas Trajanas, Romæ, S. Damasus papa, ex libro Pontificali, VIII, 800. — Basilica Constantiana, ex libro *De munificentia Constantini*, VIII, 803. — Basilica S. Petri Apostoli in templo Apollinis, *ibid.* — Basilica S. Pauli, *ibid.*, 807. — Basilica in palatio Sessariano, *ibid.* — Basilica S. Agnetis, *ibid.*, 808. — Basilica S. Laurentii, *ibid.*, 809. — Basilica viæ Lavicanæ, *ibid.*— Basilica Ostiæ, *ibid.*, 810. — Basilica Albæ, *ibid.* — Basilica in urbe Capuana, *ibid.*, 811. — Bassilica in urbe Neapoli, *ibid.*—Basilica tituli Silvestri papæ, juxta thermas Domitianas, *ibid.*— Basilicæ S. Felicis descriptio, S. Paulinus Nolanus, LXI, 330.—Basilica Fundana, *ibid.*, 338.—Basilica S. Galemeri, quando reparata est, Ennodius Ticinensis episc., LXIII, 345.—Basilica Herculis, Cassiodorus, LXIX, 512. — Basilica Archangeli, Hierosolym., in loco ubi olim Vesta colebatur, *ibid.*, 938. — De basilica S. Martini, S. Gregorius Turon., LXXI, 212. — Basilica S. Symphoriani, *ibid.*, 214. — Basilica S. Dionysii, *ibid.*, 548. — Ecclesiæ perantiquæ Turonum, *ibid.*, 563 *seq.*; S. Isidorus, LXXXII, 545. —Basilica S. Andreæ, Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 65, 65.— Basilica S. Stephani, *ibid.*, 67. — Basilica S. Martini, *ibid.*, 67, 68, 69. — Basilica S. Vincentii, *ibid.*, 70, 71. — Basilica S. Dionysii, *ibid.*, 72. — Basilica S. Bibiani, *ibid.*, 74. — Basilica S. Eutropii, *ibid.*, 76. — Basilica Parisiaca, *ibid.*, 104. — Basilica S. Georgii, *ibid.*, 107.— Basilica ædificata a Bugge, filia regis Angliæ, S. Aldhelmus episc. Shireburnensis, LXXXIX, 289 290; Liber diurnus Rom. Pontificum, CV, 93, 94; Anastasius Bibliothecarius, CXXVII, CXXVIII, *passim.* — Basilicæ S. Remigii Remensis dedicatio, Anselmus monachus S. Remigii Remensis, CXLII, 1415, 1416; Leo Marcianus, monachus Casinensis, CLXXIII, 997-998. — Descriptio eccles. S. Dionysii, Sugerius, abbas S. Dionysii, CLXXXVI, 1227 *seq.*— De consecratione Ecclesiæ a se ædificatæ, *ibid.*, 1239, 1240 —Descriptio ecclesiæ Lateranensis, Joannes Diaconus, CXCIV, 1543-1544. — De casu fulminis super ecclas. monasterii, S. Laurentii Leodiensis, Reinerus, monachus, CCIV, 137.—De dedicatione novæ Ecclesiæ ejusdem monast., *ibid.*, 145, 146. — De incendio eccles. S. Lamberti Leodiensis, *ibid.*, 151-152.

Calcei.

Baxa et soccus quotidie deaurantur, Tertullianus, I, 670. — Calcei seu Baxa philosophorum deaurati, id., II, 1045. — Tyri auro calceabantur, *ibid.*, 1043. — De calceamentis, S. Isidorus, LXXXII, 704. — Sutores, Caligarius, calceamenta, crepidæ, calcei, patritii calcei, ocreæ, cothurni, *ibid.*, 704. — Baxeæ, talares, obstrigilli, ossæ, mullei, *ibid.*, 705.— Soleæ, socci, caliculæ, caligæ, cernui, cingulati, clavati, perones, baxeæ, corrigiæ, caligulæ, *ibid.*, 706. — De calceamentis, B. Rabanus Maurus, CXI, 585.

Calices.

Calices primitivæ ecclesiæ boni Pastoris imaginem sculptam præ se ferebant, Tertullianus, II, 1000; S. Damasus papa, VIII, 801; S. Aldhelmus, episc. Shireburn. LXXXIX, 298; S. Angilbertus, abbas Centul., XCIX, 846.

Campanæ, cloccæ.

Restauratio monasterii S. Richarii, S. Angilbertus, abbas Centulensis, XCIX, 847; Rupertus, abbas Tuitiensis, CLXX, 19, 20; Reinerus, monach. S. Laurentii Leodiensis, CCIV, 155.

Cappæ seu pluvialia

De restauratione monast. S. Richarii, S. Angilbertus, abbas Centul., XCIX, 847.

Casulæ

De restauratione monasterii S. Richarii, hodie Ambianensis seminarii minoris, S. Angilbertus, abbas Centulensis, XCIX, 847.

Ceramica.

Samia vasa, Tertullianus, I, 450, 607. — De vasis escariis, S. Isidorus, LXXXII, 714. — Fictilia vasa, in insula Samo inventa, antiquior usus fictilium vasorum quam fundendi æris aut argenti, *ibid.*, 714.— Aretina vasa, Samia vasa, Chrysendeta, anaglypha, discus, messorium, paropsis, patina, gabata, concha, scutella, apophoreta, salinum, acetabulum, *ibid.*, 715. — Cochlear, triscelis seu tripodes, *ibid.*, 716. — De vasis potoriis, poculum, phialæ, *ibid.*, 716. — Pateræ, cratera, cyathi, scyphi, cymbia, amystis, baccea, calices, calathi, scalæ, ampulla, *ibid.* — De vinariis et aquariis, *ibid.* — Œnophorus, *ibid.* — Phiascæ, lagena, sicula, cantharus, hydria, situla, cadum, catinum, orca, urceus, urceolus, scyphus seriola, dolium, cupi et cupæ, mulgarium, multrum, labrum, labellum, alveum, pelvis, siphon, *ibid.*, 717. — De vasis olearits, *ibid.*, 718. — Hemicadium scortea, alabastrum, pyxides, lenticula, *ibid.* — De vasis coquinariis, *ibid.*— Cocula in genere, olla, fratella, cacabus, cucuma, lebetes, sartago, tripodes, molæ, *ibid.* — Cribrum, rotabulum, *ibid.*, 719. — De vasis escariis, Rabanus Maurus, CXI, 597. — De vasis pototariis, *ibid.*, 599 — De vasis vinariis, sive aquariis, *ibid.*, 600. — De vasis oleariis, *ibid.*, 602.— De vasis coquinariis et pistoriis, *ibid.*

Cerei.

Lychnorum descriptio, S. Paulinus Nolanus, LXI, 467, 491, 535, 536. (Videsis *Indicem Liturgicum.*)

Circus.

Circi factonum colores, Tertullianus, I, 641. — Circi gradus et Apuliæ, *ibid.*, 652.

Civitates.

Civitatum fundationes, S. Isidorus, LXXXII, 527 *seq.*— De civitatum nominibus, *ibid.*, 536.— Civitas, urbs, *ibid.* — Oppidum, colonia, municipium, vicus, castrum, castellum, pagi, compita, suburbana, *ibid.*, 537.

Colores vestium.

Tinctura, coccum, seu rubrum sive vermiculum, conchylium, ostrum, S. Isidorus, LXXXII, 695. — Purpura, ferrugo, glaucus color, elbidum, luteus, menum, masticinum, blatteum, blavum, mesticium, usticium, *ibid.*, 696; Rabanus Maurus, CXI, 579.

Constructio ædificiorum.

Constructio, structio, ædificatio, instauratio, fundamentum, cæmentum, lapides, S. Isidorus, LXXXII, 672; Rabanus Maurus, CXI, 560.

Dalmatica.

Dalmatica diaconi uti debent in ecclesia, S. Damasus papa, VIII, 802. — Restauratio monasterii S. Richarii, S. Angilbertus abbas Centul., XCIX, 847.

Dispositio ædificiorum.

Videsis S. Isidorus, LXXXII, 672; Rabanus Maurus, CXI, 559.

Domus, domus partes.

Vestibula Romanorum clarissimis et elatissimis lucernis illuminabantur, Tertullianus, I, 459.— Descriptio *tugurii* in Africa, cujus tectum in modum carinæ navis incurvatur, Sulpitius Severus, XX, 186. — Descriptio domus ruris positæ, Sidonius Apollinaris, LVIII, 475 *seq.* — Domorum constructio, Cassiodorus, LXIX, 520. — Domus novæ super antiquos muros, *ibid.*, 629.

Evangeliarium perantiquum.

(Videsis S. Eusebius, XII, 141 *seq.*)

Fenestræ coloratæ.

De fenestris coloratis, Sidonius Apollinaris, LVIII, 487. — Basilica ædificata a Bugge filia regis Angliæ, S. Aldhelmus, episc. Shireburn., LXXXIX, 290. — De vitro, Rabanus Maurus, CXI, 474. — Vitreæ eccles. S. Dionysii describuntur, Sugerius, abbas S. Dionysii, CLXXXVI, 1231, *seq.*

Figulinæ.

Theodoricus figulinas concedit et protegit, Cassiodorus, LXIX, 558.

Fodinæ, metalla.

De cultu feminarum; Angeli mali metalla denudarunt, Tertullianus, I, 1306. — Ferrariæ venæ inquirendæ, Cassiodorus, LXIX, 590. —Fodinæ rusticianæ, *ibid.*, 768.—Metalla aurum, argentum, electrum, stannum, plumbum, ferrum, Rabanus Maurus, CXI, 474, 479. — Metalla, aurum, argentum, plumbum, stangnum (stannum), cuprum, messing, ferrum, chalybs, S. Hildegardis, CXCVII, 1347-1350.

CCXXVII.

INDEX

DE VESTIBUS SACERDOTALIBUS, MONASTICIS ET LAICALIBUS,

QUORUM FIT MENTIO IN PATROLOGIA,

EXPONENS MYSTICAM ILLORUM SIGNIFICATIONEM.

—

PARS PRIMA.

De vestimentis Summi Pontificis et sacerdotum in Veteri Testamento.

1. Femoralia linea, sive feminalia quæ usque ad genua et poplites fiunt ad tegenda sacerdotis verenda, braccæ quoque vocantur. — 2. Tunica byssina talaris, corpori adhærens, cum strictis manicis, et usque ad crura descendens; nulla ruga in ea esse debet, in militibus eadem camisia vocatur. — 3. Balteus, seu cingulum, vel zona, texitur sub tegmine cocci, purpuræ, hyacinthi et stamine byssino ac polymita arte distinguitur. Tunicam lineam inter umbilicum et pectus stringit balteus. — 4. Pileolus rotundus; a Græcis tiara, a nobis vero, galerus vocatur, non habet acumen in summo et byssinus est.

Hæc sunt vestimenta communia sacerdotum et summi pontificis, sequentia vero propria sunt summi pontificis. 1. Tunica talaris, apud Hebræos, *mail* dicta, tota hyacinthina, habens manicas ejusdem coloris et superiori parte aperta qua collo induitur. Ad imam partem pendent duo et septuaginta tintinnabula totidem malis punicis inter mista, ut ingrediens ad Sancta sanctorum pontifex totus vocalis incedat, statim moriturus nisi hoc faciat. — 2. Ephod, id est superhumerale, quatuor coloribus, scilicet, hyacintho, bysso, cocco, purpura, et ex auro contextum. Contra pectus nihil texitur, ut locus Rationali relinquatur. In utroque humero habet singulos lapides astrictos auro quorum in singulis sena patriarcharum nomina sunt, ut Sancta sanctorum ingrediens pontifex nomina populi pro quo rogaturus est in humeris portet. — 3. Theraphim, seu logion, quod rationale vocamus, est pannus brevis ex auro et quatuor coloribus textum, habens magnitudinem palmi per quadrum. Intexti sunt ei duodecim lapides pretiosissimi per quatuor ordines. In singulis lapidibus secundum ætates, duodecim tribuum nomina sculpta sunt. Per quatuor rationalis angulos, quatuor annuli sunt aurei quibus adnectitur super humerali vittis hyacinthis catenisque aureis. — 4. Lamina aurea in qua scriptum est ineffabile Dei nomen quatuor litteris hebraicis. *Jod, he, vau, he*, id est *Jeovah*. Hæc super pileolum lineum et commune omnium sacerdotum, in pontifice plus additur, et in fronte vitta hyacinthina constringitur, totamque pontificis pulchritudinem, Dei vocabulum coronat et protegit, S. Hieronymus, XXII, 613.

Octo sunt vestimenta sacerdotalia Veteris Testamenti. — 1. Podaris, vestis linea corpori astricta, usque ad pedes descendens, quæ vocatur etiam camisia. — 2. Abaneth id est cingulum, polymita arte ex cocco, purpura, hyacinthoque contextum ita ut flores, gemmæque in eo viderentur distinctæ — 3. Pileum ex bysso rotundum, caput tegens sacerdotis, in occipitio vitta constrictum, hoc Græci, et nostri tiaram, vel galeriam vocant. — 4. *Mahil*, id est tunica talaris, tota hyacinthina habens ad pedes 72 tintinnabula totidemque intermista mala punica. — 5. Ephod, pallium superhumerale ex quatuor coloribus et auro contextum, habens in utroque humero duos smaragdos auro conclusos in quibus erant sculpta nomina patriarcharum. — 6. Logion, id est rationale, pannus duplex, auro et quatuor textum coloribus, habens magnitudinem palmi per quadrum, cui per quatuor ordines intexti erant XII lapides pretiosissimi in singulis quarum insculpta duodecim patriarcharum nomina. — 7. Petalum, seu lamina aurea in fronte pontificis posita quæ nomen de *tetragrammaton* Hebraicis litteris habebat scriptum. — 8. *Badim*, seu femoralia, id est Græcæ lineæ usque ad genua pertingentes quibus verec unda sacerdotis velabantur, S. Isidorus, LXXXII, 684 *seqq*.

Apud Ven. Bedam eximia exstat descriptio atque mystica interpretatio Vestium sacrarum antiquæ legis. Istæ autem sunt : rationale, pectoris habitus; superhumerale, humeros cooperiens; tunica interior, linea vel byssina; tiara byssina, seu cidaris, lamina aurea in fronte posita; balteus, seu cingulum, femoralia. Ex his octo vestimentis, quatuor sacerdotibus minoris ordinis concedebantur; femoralia videlicet, linea stricta vestis, balteus et cidaris. Cuncta autem fiebant de auro, pretiosis lapidibus eximiisque coloribus, quia nihil vile aut sordidum in sacerdotis ore, vel opere debet apparere, sed cuncta quæ agit, universa quæ loquitur, omnia quæ cogitat et coram hominibus præclara, et in conspectu interni arbitri oportet, esse gloriosa, Ven. Beda, XCI, 464.

Erant autem octo species vestium sacerdotalium in Veteri Testamento, scilicet : tunica linea, tunica hyacinthina, superhumerale, rationale, cidaris, balteus, seu cingulum, lamina aurea in fronte Pontificis et feminalia minoris vero ordinis sacerdotibus, quatuor tantum licebat uti : tunica linea stricta, cidari, balteo, et femoralibus. (Vide fusius apud auctorem ipsum.) Alcuinus, CI, 1238 *seq*.

Rabanus Maurus recenset indumenta pontificis ac sacerdotum Veteris legis, jam a nobis supra pluries exposita, CXI, 568. — Exponit quoque variarum aliarum vestium nomina et origines de quibus dicemus infra ad Isidorum Hispalensem, LXXXII, 693.

Descriptio et mystica significatio sacrarum vestium in Veteri et Novo Testamento, Ivo Carnot., CLXII, 524. *seq*.

Octo sunt vestimenta pontificis apud Hebræos, scilicet : tunica byssina, zona, tunica hyacinthina, e qua pendebant 72 tintinnabula aurea totidem malis granatis intermista, superhumerale seu ephod, rationale seu logion, mitra, sive tiara, aut cidaris, lamina aurea et femoralia, Hugo a S. Victore, CLXXV, 434.

Eadem quæ supra exponit hic auctor consulendus est, Thomas, Cisterciensis monachus, CCVI, 663 *seq*.

Quatuor erant indumenta legalia tam minoribus sacerdotibus quam principi sacerdotum communia : 1° femoralia de bysso retorta contexta; 2° camisia, seu linea subucula byssina et duplex; 3° balteus, quatuor digitis latus, contextus de bysso, cocco, purpura et hyacintho; 4° tiara, seu infula, aut cidaris, formam quasi rotundæ cassidis repræsentans.

Propria vero pontificis ornamenta erant : 1. Tunica hyacinthina, id est poderis, seu talaris vestis ex qua pro fimbriis pendebant malagranata cum tintinnabulis duo et septuaginta interposita, ut audiretur sonus cum pontifex sanctuarium ingrederetur, ne forte moreretur. — 2. Ephod, id est superhumerale, de quatuor coloribus auroque contextum, sine manicis ad modum calobii, habens aperturam in pectore quadram, in qua *logion*, seu *rationale* inserebatur. Super humeros infibulati erant auro duo lapides onychini in quibus duodecim nomina filiorum Israel erant insculpta. — 3. Logion, seu rationale quod pontifex ferebat in pectore habens duodecim lapides per ordines quatuor in quarum singulis scripta erant duodecim filiorum Israel nomina. In rationali quoque sculpta erant hæc duo verba : *Doctrina et veritas*. — 4. Capitis ornamentum erat cidaris habens circulum aureum cum malis granatis ac floribus. — 5. Lamina aurea supra frontem posita in qua erat scriptum sanctum Dei nomen tetragrammaton, Innocentius III, papa, CCXIV-CCXVII.

PARS SECUNDA.

Legalium indumentorum typica significatio.

Femoralia byssina terram figurabant quia byssus de

terra gignitur balteus, seu cingulum cum vittis circumvolutionem Oceani designabat. Tunica hyacinthina, ipso colore aera præferebat; per tintinnabula sonitus tonitruum indicabatur; per mala granata, coruscationes et fulgura. Quatuor colores, quatuor elementa adumbrabant. — Ephod sua varietate cœlum sidereum ostendebat; duo lapides onychini solem et lunam, vel duo hemispheria denotabant duodecim gemmæ, apostolos et duodecim signa Zodiaci præferebant. Rationale, rationem divinam qua omnia sunt plena, quaque terrena cœlestibus hærent. — Catenæ, uncini, annuli, colligamenta elementorum et temporum signant. Cidaris, cœlum empyreum. — Lamina superposita, Deum omnibus præsidentem; unde in Sapientia XVIII, dicitur : *In veste poderis totus erat orbis terrarum et parentum magnalia in quatuor ordinibus erant sculpta, et magnificentia tua in diademate illius erat scripta.*

Moralis earumdum vestium significatio.

Femoralia, castitatem indicabant. Linea vestis, innocentiam; — zona, resecationem concupiscentiæ; — vestis talaris, perseverantiam in bonis operibus; — tintinnabula prædicationem veritatis et malagranata, bona opera; — ephod, patientiam ac obedientiam; — duæ oræ ephod, arma justitiæ a dextris et a sinistris; — duo onychini, veritatem et sinceritatem; — duodecim nomina, conjunctionem bonorum desideriorum cum bonis operibus; — duæ catenulæ, duplicem charitatis affectum, erga Deum et proximum; — rationale, discretionem inter lucem et tenebras; — quadratura rationalis, discretionem veri et falsi, boni et mali; — quatuor lapidum ordines, quatuor virtutes, justitiam, scilicet, fortitudinem, prudentiam et temperantiam; — duodecim lapides, varias virtutes quas pontifex habere debet; — cidaris seu tiara, supereminentem pontificis dignitatem; — lamina aurea, sapientiam; — nomen Dei tetragrammaton, Deum ipsum omnium principium et finem; — varietas operis, varias virtutes; — quatuor colores, purpura scilicet, potestatem; coccus bis tinctus, pontificalem doctrinam quæ ut ignis lucere debet et ardere; — byssus, præclaritatem famæ; — hyacinthus, conscientiæ serenitatem, S. Innocentius III, papa, CCXVII, 786 *seq.*

PARS TERTIA.

Quæ fuerint pontificum ac sacerdotum Novæ legis vestes earumque mystica significatio?

Lacerna et byrrus, indumenta linea omnibus episcopis communia, alii illa ephod nuncupant, juxta Italos vero, rochetum dicitur. — Byrrus erat rubei coloris. — Dalmatica. — Aliud indumentum sacerdotale, S. Cyprianus, III, 1504.

Nota. — Cum sanctus Cyprianus in agrum Sexti, ubi martyrium passurus erat productus fuisset, ibi se lacerna byrro expoliavit, et genua in terra flectens in orationem se Domino prostravit et cum se dalmatica expoliasset et diaconibus tradidisset, in linea stetit et cœpit spiculatorem sustinere.

Dalmatica, seu colobium purpureum, vestimentum sacerdotale quo etiam ornabantur sepeliendi martyres, Victorinus, episc. Pictav., V, 158. — Vestis talaris erat sacerdotale indumentum, *ibid.*, 318.

Planeta, seu planica quæ in vestibus sacris casula dicitur, quasi parva casa, quia olim totum hominem, instar casæ, tegebat planeta ad pompam erat composita, ampla ac splendida erat, Cassianus, XLIX, 60 *seq.* — Birrus, seu byrrus censetur fuisse genus pallii brevioris, ecclesiasticis et monachis olim usitatum. Nunc lineum erat, nunc vero sericum ac pretiosum. Fuit autem antiquus episcoporum habitus ut primo vesti communi super induerint lineam seu lineum indumentum quod *rochetum* vocant; deinde vero solutam tunicam manicatam, dalmaticam nuncupatam, ac denique palliolum breve humeros tantum et brachia tegens, *ibid.*, 73.

Sacerdotes et levitæ, vestibus albis, in re sacra utebantur. Erat, ait Gregorius Turonensis, sacerdotum ac levitarum in albis vestibus non minimus chorus.

Vestes sacræ de quibus apud hunc auctorem mentio fit :

1. Alba, seu vestis linea qua episcopus aut sacerdos celebraturus, induebatur. — 2. Tunica, seu casula. — 3. Orarium, in medum crucis ante pectus positum. — 4. Capsa quæ nunc cappa vocatur, cujus pars posterior ex humeris dependebat; eamdem S. Cyprianus processoriam vocat. S. Germanus, episc. Paris., LXXII, 146.

Sacram supellectilem veteres, uno vocabulo, ministerium Ecclesiæ appellabant :

1. Calix, erat vas aureum, argenteum, vel vitreum, aut crystallinum ad sacrum conficiendum. — 2. Patena. — 3. Turres, seu tribuna in quibus calix reponebatur. — 4. Urceus, seu urceoli ad vinum et aquam ministrandum. — 5. Palla corporalis, linea. — 6. Coopertorium sericum, seu holosericum. — 7. Velum. — 8. Thuribulum. — 9. Flabellum quo diaconus muscas a sacris et a sacerdote abigebat. — Sacerdos itinerans calicem cum patena secum auferre consueverat, ut semper paratus esset ad sacra facienda cum illud necessitas postularet, *ibid.*

Lacerna, erat indumentum clericale usque ad talos fluens. — Camelanchium, quoddam caputium, aliquoties vero, pileus similis tiaræ. — Camisia, indusium lineum, in quo dormiens erat. — Poderis, tunica sacerdotalis linea, corpori astricta usque ad pedes descendens. — Caracalla, vestis sacerdotalis quæ super indumentum ponebatur, et sine cucullo erat. — Quidam Romanus imperator, ab hoc vestimento, Caracalla cognominatus est quod illud populo dederat. — Colobium, vel libiton, erat linea vestis, cucullo ac manicis carens; in dalmaticam mutata est quæ auro et purpura contexebatur, *Vitæ Putrum*, LXXIV, 413-424.

Varia Romanorum pontificum et cleri ejusdem Ecclesiæ ornamenta, ex Ordine Romano, jussu Gregorii X edita desumpta.

1. Cappa, seu clamys de veluto cremosaro, foderata de herminis. — 2. Alba Romana. — 3. Camisia, longa vestis linea. — 4. Orarium, seu stola sacerdotalis. — 5. Planeta, seu casula. — 6. Mantum. — 7. Annulus. — 8. Calceamenta rubea, Papalia. — 9. Pluvialis aut pluviale. — 10. Mitra, vel infula, aut cidaris, seu tiara, et diadema sive corona quæ etiam regnum vocabatur. — 11. Mantellum rubeum. — 12. Infula rubea de scarleto, id est de purpureo, aut coccineo colore, — 13. Tunicæ et vestes de scarleto. — 14. Cingulum de serico rubeo super camisiam. — 15. Manipulus, seu manipulum. — 16. Fanon, sacerdotale palliolum. — 17. Amictus, seu anabulagium. — 18. Subcinctorium. — 19. Pectorale. — 20. Tunicella. — 21. Dalmatica. — 22. Chirothecæ. — 23. Capiturgium, quod est subtile velum capiti impositum. — 24. Baculus, seu cambuta. — 25. Pallium tribus spinulis aureis aptatum. — 26. Superpellicium, aut superpelliceum. — 27. Mitra aurifrisiata in circulo utitur papa festivis diebus. — 28. Rochetum. — 29. Claves et ferula. — 30. Caligæ. — 31. Sandalia. — 32. Rosa aurea cum balsamo et musco, a papa benedicta, Dominica *De lætare.* — 33. Crux pectoralis. — 34. Gremiale quod ponitur super pectus pontificis dum sedet.

Diaconi et subdiaconi vestes.

Diaconus habere debebat : — 1. Amictum. — 2. Albam. — 3. Cingulum. — 4. Stolam. — 5. Dalmaticam.— 6. Manipulum.

Subdiaconus vero habere debebat · 1. Amictum. — 2. Albam. — 3. Cingulum. — 4. Tunicellam. — 5. Manipulum.

Acolythi autem omnes induti esse debent cottis, seu superpelliceis.

Domnus papa celebraturus in loco ubi non erat Ecclesia, auferre debebat, cum capella, altare portatile, pannum sericum quod dorsale dicitur, aurifrigium ad faciem altaris ornandam, crucem super altare ponendam; pallam, corporale, calicem, patenam ampullas, pro vino et aqua ad sacrificium, vasculum quod continet hostias, cantilum seu vas pro aqua necessaria in ministerio, thuribulum et naviculam cum thure et cochleari et libros, videlicet, Missalem, librum Evangeliorum et Epistolarum, tobaleas, ad tergendum os et nares; is qui serviat mitram habere debet quoque tobaleas ad tenendam ipsam mitram et aliam extendendam super gremium pontificis quando sedet. Alias quoque tobaleas habeat et alios pannos sericos quibus uti possit si necesse est. Deferant quoque pecten, et tapetia et alia ornamenta coloris diei, æstivo tempore, flagellum ad abigendas muscas a ministerio. Sacra R. E. quinque coloribus utitur in sanctis vestibus, scilicet, albo, rubro, viridi, violaceo et nigro.

Ordo offerendarum atque induendarum summo pontifici celebraturo vestium.

1. Subdiaconus calciet eum caligis et sandaliis. — 2. Calciatus pontifex cappam deponit, et remanet in camisia linea quam semper habere debet supra laneas vestes quando ad celebrandum vadit. —3. Amictus.—4. Alba.— 5. Cingulum cum succinctorio. 6. Crux pectoralis. — 7. Stola. — 8. Tunicella. — 9. Dalmatica. — 10. Chirotheca. — 11. Planeta. — 12. Pallium. — 13. Manipulum. —

14. —Mitra.— 15. Annulus, S. Gregorius papa, LXXVIII, 958, 1156.

Nota. — Perutiliter consulatur totus hic ordo ab iis qui fusius discere volunt antiquiores S. R. Ecc. liturgicos ritus.

Sacræ vestes a S. Gregorio ad Angliam missæ, hæ sunt : Una mappa oloserica saphirei sivi azurei coloris, cum aureis circumferentiis et lapidibus in parte anteriori ornata; duæ cappæ olosericæ purpurei coloris, aureis circumferentiis adornatæ; tres cappæ olosericæ purpurei coloris, opere polymito, aurei et lactei coloris ex omni parte contextæ et una casula haloserica purpurei coloris, aurea textura et lapidibus adornata, Vener. Beda, XCV, 314 *seq.*

Enumeratio sacrorum ornamentorum tempore B. Alcuini usitata. — 1. Sandalia, seu soleæ. — 2. Superhumerale quod fit ex lino purissimo.—3. Alba seu poderis usque ad talos descendens. — 4. Cingulum. — 5. Orarium seu stola; dicitur orarium quod prædicatoribus conceditur. 6. — Dalmatica, a beato Sylvestro papa instituta. — 7. Mappula, qua nasus et sudor deterguntur. — 8. Casula quæ super omnia indumenta ponitur. — 9. Pallium archiepiscoporum, Alcuinus, CI, 1242 *seq.*

Nota. — Vide apud eumdem auctorem, harumce vestium typicam significationem, quam e variis Patribus desumptam ad illius quæstionis calcem expositari sumus.

Quæ sint sacra sacerdotum indumenta, quæ sit etiam illorum mystica significatio, Amalarius, Metensis, episc., CV, 1094 *seq.*

Sacerdotalia ornamenta, a Rabano Mauro, nuncupata :

1. Superhumerale, seu amictus. — 2. Alba, seu poderis, linea tunica talaris. — 3. Cingulum, sive balteus. — 4. Phanon, seu mappula. — 5. Stola, vel orarium. — 6. Dalmatica — 7. Casula quam Græci planetam vocant.— 8. Sandalia. — 9. Pallium, Rabanus Maurus, CVIII, 306. (107)

Nota. — Auctor ille recuset quoque nomina et origines variarum aliarum vestium quas exponemus ad Isidorum Hispalensem, LXXXII, 693.

Mentionem facit de pontificalibus vestimentis et de illorum significatione Joannes, Rothomagens. episcopus. Juxta eum hæc vero sunt : 1. Amictus. — 2. Camisia linea quam albam, seu pectoralem, aut vestem talarem appellat. — 3. Cingulum. — 4. Stola seu orarium. — 5. Dalmatica. — 6. Casula. — 7. Sandalia. — 8. Pallium. — 9. Baculus. — 10. Superhumerale. — 11. Culubium, seu vestis sine manicis. — 12. Sudarium, quo tergitur sudor, Joannes, Rotomag. episc, CXLVII, 208. Eximia invenietur discriptio, ac explicatio typica sacrarum vestium, in Veteri et Novo Testamento, Yvo, Carnotensis, CLXII, 521 *seq.*

Stola derivatur a voce Græca στολη; id est, vestis talaris; vocatur quoque orarium ab orando, sive prædicando, quia nulla fit communis oratio sine stola, Hugo de S. Victore, CLXXV, 37.

Nota. — (exponit etiam nomina aliarum sacrarum vestium earumque mysticam significationem utiliter consuletur.)

Easdem sacras vestes nominatim ac in mystico sensu describit Anselmus, Halverbergensis episcopus. Juxta eum, lingua, seu linguæ aut alæ superpellicei, charitatis largitatem et doctrinam significant, CLXXVIII, *passim.*

Designatio vestium sacerdotalium ac monachorum earumque moralis interpretatio, Sicardus, Cremonensis episcopus, CCXIII, 57 *seq.*

Sex sunt indumenta communia episcopis et presbyteris, videlicet : Amictus, alba, cingulum, stola, manipulus et planeta. — Novem autem ornamenta pontificum specialia; caligæ, sandalia, succinctorium, tunica, dalmatica, mitra, chirothecæ, annulus et baculus. — Pallium autem, metropolitanorum, et primatum ac patriarcharum proprium est, ut per illud a cæteris episcopis discernantur et privilegiatum obtineant, Innocentius III, papa, CCXVII, 780 *seq.*

Sacrarum vestium novæ legis mystica et moralis interpretatio.

Sacrarum vestium pontificum ac sacerdotum novæ legis mystica ac moralis interpretatio juxta sanctos Patres et præsertim sanctum Brunonem Signiensem episcopum, tomo CLXIV, 406 ac 1104 *seq*; Honorium Augustodunensem, tomo CLXXII, 604 *seq.*; Hugonem de Sancto Victore, tomo CLXXVI, 434 *seq.*; et Innocentium III, tomo CCXVII, 786 *seq.*

1. Amictus significat justitiam, castitatem, humilitatem et spem cœlestium, occultationem divinitatis in Christo et bonorum operum fortitudinem.

2. Alba, innocentiam, munditiem, vitam angelicam, candorem ac novitatem vitæ quam habuit Christus, nobisque in baptismo tribuit ac justificationes sanctorum.

3. Stola, seu orarium, jugum Domini quod sibi imponit sacerdos, patientiam ac obedientiam.

4. Cingulum, mentis custodiam, castitatem ac carnalium desideriorum repressionem, justitiam quoque et fidem secundum Prophetam : *Et erit justitia cingulum lumborum ejus et fides cinctorium renum ejus.*

5. Manipulum, bona opera, omnium animæ sordium extersionem et emundationem cautelam quoque, bravium et præmium.

6 Casula seu planeta, perfectam charitatem omniumque virtutum decorem, ac duplicem designat Ecclesiam, seu Vetus et Novum Testamentum.

7. Dalmatica largam misericordiam, bonorum operum exercitium, promptitudinem ad omnia charitatis munia, obeunda, curam proximi et maxime pauperum et vitæ activæ sollicitudines.

8. Cappa, sanctam conversationem ac omnium virtutum quibus fulgere debet pontifex, splendorem.

9. Pallium, onus pontificalis dignitatis et pontificis sapientiam et doctrinam perfectionemque charitatis ac disciplinam qua seipsum et subditos regere debet.

10. Sandalia, præparationem ad annuntiandum Evangelium pacis.

11. Mitra, gloriam et honorem quibus Christus coronatus est, fastigium et supereminentiam episcopalis dignitatis.

12. Chirothecæ, manuum ac cordis munditiem ac bona opera, cautelam de bonis operibus faciendis, ac similitudinem peccati absque peccato.

13. Baculus, potestatem Christi gregis regendi ac pascendi.

14. Annulus, fidei sacramentum in quo Christus suam sanctam sponsam subarrhavit Ecclesiam, signum, seu vinculum ac pignus unionis pontificis cum Christo et Ecclesia.

15. Vittæ episcopi sollicitudines.

16. Crux pectoralis, pro lamina aurea, veteris legis ponitur.

17. Superpelliceum, morum castitatem.

18. Tiara, seu regnum summi pontificis, duplicem illius potestatem significat.

19. Baculus cantoralis, cantores invitat ut properent in via mandatorum Dei aliosque exhortari satagant ad alacriter laudes Dei persolvendas.

20. Calix sepulcrum adumbrat; patena, lapidem sepulcri; corporale, palla, sindonem in quo Christus involutus est; ara, autem, crucem.

21. Romanus pontifex pastorali virga non utitur, quod beatus Petrus baculum suum misit Euchério, primo episcopo Trevirorum, quem una cum Materno et Valerio ad prædicandum Evangelium genti Teutonicæ destinavit. Cui succepit in episcopatu Maternus, qui per baculum sancti Petri de morte fuerat suscitatus. Quem baculum cum magna veneratione usque nunc servat Trevirensis Ecclesia.

22. Quatuor principales colores quibus utitur Ecclesia, secundum dierum proprietates, sunt, albus, rubrus, niger et viridis, sicut in legalibus, quatuor colores erant, nempe : byssus, purpura, hyacinthus et coccus, Innocentius III, papa, CCXVII, 786 *seq.*

PARS QUARTA.

Quæ fuerint monachorum ac monialium vestes.

1. Cingulum, nam Monachus, ut bonus Christi miles, semper accinctis lumbis incedere debet.

2. Cucullus, vel cucullio, aut cuculla, caput et humeros ambiens et protegens, simplicitatis ac innocentiæ symbolum erat. In acumen desinebat, in hieme villosa, ac in æstate tenuis. Aliqui Ultramontani cucullam floccum, vel frocum appellant, habitum longum et amplum manicis carentem. Ægyptii monachi cuculla indesinenter utebantur, diebus ac noctibus, eratque persæpe cruce purpurea insignita.

Colobium quod dicebatur quoque libitonarium, vel levitonarium, seu lebeton, vel lebiton, manicis earum et quamdam habens similitudinem cum tunicellis ; modo albi coloris erat, modo vero, pulli, fusci aut nigri ; mortificationem atque promptam ad omne bonum opus dispositionem indicabat.

4. Rebrachiatoria quæ succinctoria, redimicula et analabus quoque vocabantur, erant quoddam scapulare ab humeris pendens sicut crucis jugum.

5. Mafors, sive mavors, alias maforte, vel mavorte, et

in plurali mafortes, erant angustum palliolum collum atque humeros tegens. Vilis erat pretii et humilitatem indicabat. Stolam illud Græci vocabant, Latini vero *ricinium*, alii etiam humerale nuncupabant.

6. Planeta seu planica quæ in vestibus sacris alio nomine casula dicitur, quasi parva casa, quia totum hominem instar casæ antiquitus tegebat. Exstant etiam nunc in quibusdam monasteriis planetæ ex omni parte rotundæ totum hominem circumdantes.

7. Birrus seu byrrus censetur fuisse pallioli genus, ecclesiasticis et monachis olim usitatum. Nunc lineum, nunc vero sericum, et pretiosum erat.

Talis fuit antiquus episcoporum habitus : primo, vesti communi superinduebant lineam, seu lineum indumentum quod *rochetum* vocabant, dein vero solutam tunicam manicatam, alio nomine *dalmaticam* ac denique palliolum breve humeros tantum et brachia tegens.

8. Ultimus habitus monachorum est *melos*, pellis caprina seu ovina quæ melotes vel pera appellatur. Erat vestis e pelle ovina vel caprina confecta quam gestant monachi ad imitationem eorum qui in Veteri Testamento vitam eremiticam agebant. A quibusdam penula, et ependytes vocabatur. A collo pendebat usque ad lumbos.

9. Baculum quoque portabant ad prophetarum imitationem, ut firmiter in via mandatorum Dei incederent.

10. Calceamenta; cum ista, veluti præcepto evangelico sibi interdicta arbitrarentur, tantummodo caligis suos muniebant pedes, cum infirmitas corporis, vel hiemis matutinus rigor, seu meridiani æstus fervor exigeret.

11. Cilicium, quoddam indumentum rigenti pilo, clavis, cuspidibus, horridum ad carnem macerandam aptatum. A sacco distinguebatur. Cassianus monachus, XLIX, 60-65.

Dentur ab abbate omnia quæ sunt necessaria, id est cuculla, tunica, pedales, caligæ, bracile, cultellus, graphium, acus, mappula, tabulæ, ut omnis auferatur necessitatis excusatio.

Cuculla debet esse villosa per hiemem et in æstate pura et vetusta. — Scapulare, propter opera; erat apertum ex utroque latere; pars quæ ante et retro pendebat usque ad talos pertinebat. — Indumenta pedum, pedales, et caligæ. — Stramenta lectorum sufficiant, matta, sagum, lena et capitale. — Cuculla quoque a sanctimonialibus gestabatur, et ea induti ad sacram communionem accedebant monachi, unde concludere licet illam postea totum corpus subtexisse; cappa etiam vocata est. — Itinerantes pro floccis, poterunt uti cappa rotunda, flocco breviori, ex utraque parte aperta, cui desuper assutum est caputium. Subtus vero cappam, scapulare deferant et capellum de filtro, nigrum, non hirsutum sed planum. Juxta alios, labentibus annis, cuculla facta est vestis ampla, talaris, manicata, habens speciem crucis per quatuor partes extensæ. — Flocus, vel frocus vocabatur quoque cuculla major, aliquando caputio carens, aliquoties vero, caputium habens. — Colobium tunica linea erat, perparvas habens manicas, ut indicaret vitam sine hypocrisi; a quibusdam cotardia vocabatur.— Coquinarii autem gestabant tunicas ex sacco, et cucullas ex segestri.

Benedictini monachi non utebantur camisiis vel interulis, sed tantum ciliciis sicut et Carthusiani ac Cluniacenses, excepta infirmitatis causa, ubi stamineis utebantur. Aelredus tamen virginibus suis duas stopaceas camisias, vel stamineas concessit.

Pedales quos S. Benedictus suis concessit erant calcei qui pedem tegebant et caligæ subtalares, vel socci qui pedem non cooperiebant et ligabantur. — Tibiacum, tibiam induebat. — Ocreæ alii calcei erant et in lingua Teutonica botæ vocabantur. — Sandalia erant quoddam caligæ genus. — Aliquando clavatæ erant propter itinera; in hieme vero, ligneæ et pellicea. — Femoralia femora induebant. — Braccæ inferiorem corporis partem stringebant. — Fasciola erat quædam pars monachorum vestium. — Mannariola ac facitergia erant lintea ad monachorum usus.

Hæc diversa vestimenta apud varios ordines varii coloris erant. Apud quosdam nigri coloris, apud quosdam vero, albi, apud alios autem, fusci.

Candidum colorem deferunt cum Cisterciensibus, Camaldulenses, Carthusienses, Cælestini et Olivetani; multæque sanctimoniales utebantur indumentis laiis et lactinis.

Monachorum vestimenta, non nimis curta vel brevia erant, nec longiora, sed mensurata. Illud autem nimis curtum habebatur quod talum non attigit; longius vero, quod ad humum defluit et pulverem movet.

Quædam alia monachorum indumenta vocabantur : sotularis, pellicia gemella, et nocturnalis. Alia quotannis dabantur, alia autem, singulis duobus annis, alia de triennio in triennium.

Monachorum capitis tegumentum vocabatur aliquando biretum.

Juxta quosdam, monachorum calcei crepidæ appellabantur, et in aliis regionibus viltronæ. Wantos, seu chirothecas ferebant in via. Benedictus monachus, LXVI, 772 *seq.*

Monachorum lectorum stramenta.

1. Matta, teges e juncis contexta; hanc solo substernebant monachi, hæc erat quotidianum scamnum, hæc culcitra, hæc plumeila, hæc stragulum, hæc omnis lecti commoditas. Super mattam dormiebant, imo super unam illius partem jacentes, altera corpus contegebant. Mattæ assidebant, ea pro sede utentes. In matta oraturi genuflectebant, super mattam morituri deponebantur. Inde colligi licet mattam esse stratum durum mortificationi aptum.

2. Sagum, erat stramentum, aut e grosso lino aut de cannabe factum et fere in modum sacci formatum et super mattam positum, quod monachi pro lectisternio habebant. Recentiori vero sensu, sagum illud est quod continet vel paleas vel fenum. Sagellum quoque vocabatur. Intelligi etiam potest, gallico sensu, *une grosse serge velue à mettre sur le matteras.*

3. Læna, toga duplex, species vestis villosa quam nos toxam, alii vero gainapem, aut ga.banem vocant, seu stragulum villosum ad repellendum frigus aptum.

4. Capitale, est cervical, lana, paleis, aut plumis plenum, quod nos plumacium dicimus. Hæc quidem stramenta, S. Benedictus fratribus indulsit.

S. Pachomius, a Cœlo monitus, jussit suos monachos dormire sedentes in sedibus supinioribus, superjectis stragulis.

De regula Isidori, monachorum stratus erat storea, seu teges, stragulum, pellesque lanatæ duæ, gainabis quoque et fecis tergium geminusqui ad caput pulvinus.

Brachile existimatur a quibusdam esse brachiorum indumentum; illud reddit in versione sua Gallica Juvenalis : *Manche, manchon.* Verisimilius autem haberi potest pro cingulo, vel zona qua braccæ ligantur. Graphium, stylus erat quo monachi in cera scribebant.

Mappula est sudarium ad tergendum nasum aptum.

Mensuræ sunt pugillares in quibus scribebatur. Benedictus monachus, LXVI, 792 *seqq.*

Vestimenta alio colore non induant monachi nisi laia, lactina, aut nigra nativa. S Aurelianus, Arelatensis episc , LXVIII, 391.

Juxta auctores VI sæculi, sunt quædam monachorum vestimenta.

Antiqui apud Ægyptios Christiani induebantur vestibus albis; monachi vero pullis aut nigris. — Epydentes erat scapulare monachorum. — Camelanchium, quoddam caputii genus. — Eriaciestes, tunica lanea acu consuta.— Esophorium, vestis interior, seu camisia. — Lebiton, lebeton, lebitonarium, levitio, vestis linea, colobii instar, qua monachi utebantur per Thebaidam et Ægyptum, persæpe sine manicis erat. — Psiathus, psiathius, vel psiathium, teges erat seu storea ex junco aut papiro confecta *Vitæ Patrum*, LXXIV, 415-486.

Monachorum vestimenta e Concordia Regularum, S. Benedicti Anianensis abbatis, desumpta : 1. Cuculla. — 2. Tunica, in hieme villosa, in æstate pura et vetusta.— 3. Scapulare vocatum quoque analabus et epomodium, seu epomodion, caput et humeros tegens et cruce insignitum.—4. Pedales, pedules et caligæ. Pedales qui totum pedem operiunt; caligæ quæ corrigiis religantur. — 5. Socci, aut calceamenta subtalaria, cuspus erat calceus ligneus. — 6. Femoralia, feminalia seu braccæ quæ plerumque ab umbilico ad poplites descendebant arcteque ad has corporis partes astringebantur. — Levitonaria, lebitonaria quæ et colobium vocabatur, quædam vestis talaris sine manicis. — 8. Sabanum, seu mavorte, maforte, mafortes, mafortium, palliolum angustum et lineum. — 9. Orarium, primum fuit linteum textile oblongum ad sudorem extergendum, deinde sericum et stola vocatum fuit. — 10. Birrus, coloris rufi, seu flavi aliquoties, vestis brevis, velut lacerna, aut penula, postea e panno pretioso factus est. — 11. Planeta, pallii genus, quæ labente tempore, facta est ornamentum sacerdotale. — 12. Camisia, seu interula staminea aut lanea ad dormiendum. — 13. Mannariora, mannariola, ceu mappula aut sudarium ad abstergendum. S. Benedictus Anianensis, CIII, 1250.

Vestimenta monachorum Fontis Ebrardi : — 1. Vela

linea. — 2. Gimpæ albæ. — 3. Tunicæ et mantelli de vilioribus pannis intonsis, nativi coloris. — 4. Manicæ, duos pedes latæ et usque ad genua longæ : — 5. Pellicia agnina pro lectorum coopertoriis. — 6. Balamia, vestis species fimbriata. — 7. Superpelliceæ albæ. — 8. Zonæ laneæ. — 9. Capillos ter in anno radere debent. — 10. Manicæ pellicearum strictæ, ad summitatem digitorum longæ et dimidii pedis latæ.

Monachi regulares habere non debent mantellos nec camisias nigri coloris, habere autem debent zonas et lumbaria lanea; pelliceos de agnis.— Cappæ eorum et tunicæ ac caligæ, sint intonsæ, unius coloris et vilis pretii. Robertus de Arbrisello, CLXXII, 1079 *seq.*

Singuli fratres habeant singulas pelles agninas, et singulas cappas, unum diploidem et duo paludamenta, duas interulas, duo paria femoralium, duo caligarum, duo pedalium, unum subtalarium; habeant quoque in lectis culcitram, capitale, linteolum, cultram et coopertorium ovinum, seu laneum, duas cottas lineas et singulas ovinas, seu agninas pelliceas. Petrus de Honestis, CLXXIII, 726.

Templariorum vestimenta.

Sint vestimenta unius coloris, alba, vel nigra, vel burella. Joannes Michaelensis, CLXXVI, 864.

Nota. —Utiliter ea de re consulentur : Honorius Augustodunensis, CLXXII, 604; S. Hildegardis, abbatissa, CXCVII, 1061; Adamus Scotus, CXCVIII, 461 *seq.* (Juxta hunc, Præmonstratenses monachi induebantur vestibus albis); Thomas Cisterciensis, CCVI, 663; Sicardus, Cremonensis episcopus, CCXIII, 57.

PARS QUINTA.

Quæ fuerint antiquitus variorum sæculariorum seu laicorum vestes utriusque sexus.

Nota. — Hanc quintam Indicis partem a S. Isidoro Hispalensi incipiendam censemus, licet non sit primus in ordine chronologico, quia, cum fere omnia antiquorum vestimenta describat, hac ratione, facilius intelligentur ea quæ de hac re ex antiquioribus Patribus decerpsimus.

Variorum apud veteres vestium civilium, seu laicorum descriptio : Vestis antiquissima fuit *perisoma*, id est, succinctorium quo tantum verenda tegebantur.—Tunica sic dicta quia in motu incedentis sonum facit. Variis nominibus appellata fuit :

1. Talaris, usque ad talos descendens; pectoralis super pectus. — 2. Manicleata, id est manicata. — 3. Dalmatica, primum in Dalmatia usitata, deinde a clero fuit adaptata, papa Sylvestro suadente. — 4. Russata, a Lacedæmoniis inventa ad celandum sanguinem coloris similitudine. — 5. Laculata, quæ lacus quosdam quadratos cum pictura habet intextos, seu acu additos. — 6. Hyacinthina, acris colore resplendens. — 7. Malochina, seu malocina aut malvella, quod malvarum stamine confecta sit, aut malvæ coloris similis. — 8. Bombycina, a bombyce verniculo. — 9. Serica, a serico. — 10. Holoserica, id est, tota serica. — 11. Tramo serica, stamine lineo, trama ex serico. — 12. Byssina, e lino contexta. — 13. Febrina, tramam de fibri lana habens. — 14. Mena, id est coloris nigri. — 15. Masticina, colore masticis. — 16. Libea, e solo lino — 17. Linostema, e lana linoque contexta. — 18. Recta, quam sursum stantes texunt. — 19. Segmentata, zonis quibusdam, et quasi præcisamentis ornata. — 20. Levidensis, leviter ornata. — 21. Pavitensis, contraria levidensi, graviter pressa. — 22. Citrosa, colorum citri habens. — 23. Velensis quæ ab insulis infertur. — 24. Exotica, id est, peregrina. — 25. Polymina, multi coloris. — 26. Acu picta, acu textilis, a Phrygiis inventa. — 27. Trilicis, a tribus liciis. — 28. Ralla, vulgo rasilis.—29. Interpula, vestis vetus ad novam speciem restaurata. — 30. Pannutia, diversis pannis adsuta. S. Isidorus, LXXXII, 684 *seq.*

Variarum gentium vestes: 1. Colobium, longa vestis, sine manicis quæ etiam lebitonarium vocatur. — 2. Lumbare, quod lumbis religatur. — 3. Limus, ab umbilico usque ad pedes fluens. — 4. Licinum, cujus textura ligatur in totum. — 5. Armelausa ,quæ et armiclausa, ante et retro aperta atque divisa. — 6. Camisa, seu camea, quacum in stratis dormimus. — 7. Femoralia, femora tegens; braccæ, seu bracchæ quoque vocantur. — 8. Tubruci, tubrici, tubraci, tibias tegentes. — 9. Tubraci, quia a brachiis ad tibias fluunt. — 10. Sarabara, seu saraballa, Parthorum vestis fluxa et sinuosa. — 11. Lenæ, Gallorum vestis, quædam saga quadra et mollis. — 12. Rhenones a Rheno, Germanorum vestis ab humeris ad umbilicum descendens, intortis villis hispida. — 13. Mastruca vestis sardica e pelliculis ferarum. — 14. Stringes, quædam Hispanorum vestis.

Variæ gentes sunt habitu, sicut et lingua discordes. Persæ brachia et crura linamentis, et caput tiara tegunt. Eminent apicibus fastigiatis Alani; sagati sunt Alemanni; Indi linteati; gemmati Persæ, sericati Seres, pharetrati Armeni. Nonnullæ etiam gentes non solum vestibus, sed etiam corpore, aliqua sibi propria insignia vindicant; sic videmus cirros Germanorum, græcos et cinnabar Gothorum, stigmata Britonum; circumcidunt Judæi præputia; pertundunt Arabes aures; flavent capitibus intectis Getæ, nitent Albani albentibus crinibus; Mauros habet tetra nox corporum, Gallos candida cutis; sine equis inermes sunt Alani, Picti sibi acu corpora pingunt. S. Isidorus, LXXXII, 689 *seq.*

Virorum pallia; — 1. Pallium e pellibus de quibus primum conficiebatur, et ex eo quod scapulas tegit. — 2. Chlamys, quæ ex una parte induitur, nec consuitur, sed fibula astringitur. — 3. Toga, quod corpus operiat; pallium autem est forma rotunda effusiore, et quasi inundante sinu, sub dextro veniens, supra humerum sinistrum ponitur. Toga palmata ferebatur a triumphatoribus, ea Romæ, in pace utebantur, paludamento autem, tempore belli. Mensura togæ erat sex ulnarum. Toga candida, eademque Cretata quam ferebant candidati. — 4. Trabea erat togæ species ex cocco et purpura; erat regum et magistratuum atque augurum proprium ornamentum. Sic vocabatur quod quasi beatos eam gestantes faceret. — 5. Paludamentum erat insigne pallium bellicum imperatorum, purpura auroque distinctum. — 6. Diplois, pallium duplex. — 7. Sagum, nomen Gallicum, vestis Gallis propria. — 8. Penula, pallium cum fimbriis longis. — 9. Lacerna, pallium fimbriatum quo olim soli milites utebantur; ita dictum quod fimbriæ breviores erant. — 10. Mantum; Hispani sic illud vocant. quod manus tegat tantum; est autem breve amictum.—11. Prætexta, puerile pallium quousque ad sexdecim annos utebantur Romæ pueri nobiles; sic dicta quod ei longior purpura texebatur. — 12. Casula, est vestis cucullata, sic dicta quod quasi casa totum hominem tegit. — 13. Planeta, quoddam pallii genus, sic dicta quod oris errantibus evagatur. — 14. Birrus, capitis tegumenti species. — 15. Melotes, monachorum vestis e pelle caprina vel ovina confecta. — 16. Fimbriæ, vel oræ, aut ora, vestium fines seu terminus. S. Isidorus, LXXXII, 689 *seq.*

Feminarum pallia: 1. Regillum, prælautum reginarum amiculum. — 2. Peplum, matronale pallium e purpura signatum, cujus fimbriæ aureæ sunt.— 3. Palla, quadrum pallium muliebre usque ad pedes deductum, affixis in ordinem gemmis. — 4. Stola, matronale operimentum quod cooperto capite et scapula a dextro latere in lævum humerum mittitur; eadem et ricinium appellatur. — 5. Amiculum, est meretricum pallium lineum. — 6. Theristrum, palliolum quod gestabatur in æstate.—7. Anabolodium, amictorium lineum quo humeri operiuntur; Græci et Latini illud sindonem vocant, S. Isidorus, LXXXII, 689 *seq.*

Sequuntur varia ornamenta imperatorum, antistitum, magistratuum, virorum ac mulierum. — Ornamenta sic dicta sunt quod ora vultumque ornant.

1. Corona, quod est insigne regum et victoriæ. Romani reges atque imperatores coronas gestabant; Persæ tiaram quæ inventa est a Semiramide; Athenienses cicadas aureas, partim in vertice, partim in fronte. Gentilium vates, infula, apice, pileo, sive galero, seu galerio, aut galeario ornabantur. —2. Infula est fasciola sacerdotalis, alba in modum diadematis, e qua vittæ ab utraque parte dependent quæ infulam vinciunt. Est tortilis de albo et cocco. — 3. Apex est pileum subtile quo sacerdotes gentium utebantur; appellatur ab apiendo, id est, aligando. Virgula quæ in pileo erat, connectebatur filo facto e lana hostiæ. — 4. Pileus, dictus a pelle e qua fiebat.— 5. Diadema, capitis ornamentum ex auro et gemmis contextum. — 6. Galerus, pilei quædam species. — 7. Nimbus, fasciola transversa ex auro assuta in linteo, in fronte mulierum posito. Lumen quod circa caput angelorum pingitur, nimbus vocatur. — 8. Capitulum, quod et capitulare dicitur, est capitis ornamentum. — 9. Mitra est pileus Phrygius caput ornans; pileus in viris dicitur, in mulieribus autem, mitra. — 10. Redimicula, sunt fasciolæ quibus mitra alligatur. — 11. Ricula est mitra virginalis. — 12. Vittæ, fluentes capillos religant; vittæ a *vinciendo* dictæ sunt. — 13. Tenia, vittarum extremitas dependens. — 14. Retiolum, comas colligit. — 15. Discriminalia, caput auro discernunt. Idem est quod discerniculum. — 16. Antiæ, sunt cincinni prope auriculas dependentes.—17. Acus, crinium compaginem retinent. — 18. Inaures, ab auribus nuncupatæ; has in Græcia puellæ in utraque aure, pueri vero in dextra tantum gerebant. — 19. Torques, circuli sunt aurei a collo ad pectus dependentes; torques

et bullæ a viris geruntur, a feminis, monilia et catellæ. Sic dicti quod torquentur. — 20. Monile, ornamentum ex gemmis e munere dictum; plerumque per monile omnia mulieris ornamenta significantur. — 21. Murena, ac munerula, colli ornamentum aureum flexuosum, ad serpentis formam. — 22. Catellæ, aut catenulæ sunt quoque colli ornamentum. — 23. Dextra, dextralia, dextrachería, communia viris ac mulieribus brachiorum ornamenta. — 24. Armillæ, collatæ præcipue viris ob armorum virtutem; eædem viriolæ ac viriæ appellatæ sunt. — 25. Fibulæ, pectus feminarum ornant, vel pallium aut cingulum virorum astringunt in humeris, aut in lumbis. — 26. Lunulæ sunt ornamenta in similitudinem lunæ, bullulæ quædam aureæ dependentes. — 27. Specula, in quibus feminæ vultum intuentur. — 28. Periscelides, crurum mulierum ornamenta. — 29. Olfactoria, vascula quibus odoramenta gestantur. S. Isidorus, LXXXII, 689 *seq.*

Annulos primum homines gestare cœperunt quarto a pollice digito, quod in eo vena quædam usque ad cor pertingat, quam notandam ornandamque aliquo insigni veteres putaverunt. Apud Romanos, soli liberi aureum annulum gestabant, libertini, argenteum, servi, ferreum.

Annuli vario nomine dicebantur : — 1. Ungulus, est gemmatus, quod sicut carni ungula, ita gemma auro annuli incrustatur. — 2. Samothracius, aureus quidem, sed capitulo ferreo, a loco ita vocatus. — Thynnius, purus, primum in Bithynia fabricatus. S. Isidorus, LXXXII, 702.

De cingulis : 1. Semicinctum, aut succinctorium, et utrisque minus est cingulum. — 2. Balteus, cingulum militare. — 3. Zona, sic a Græcis vocata. — 4. Strophium, cingulum aureum cum gemmis, — 5. Limus quam habebant publici servi; sic dicta quod transversas habet purpuras seu limas. — 6. Catulus quosdam vinculi genus quod interdum canis appellatur. — 7. Filbula, vox Græca, sic dicta quod ligat. — 8. Suffibulum, quod et subligaculum dicitur. — Redimiculum quod succinctorium sive brachile aut brachiale, quia sub brachiis astringitur. — 10. Fascia qua tegitur pectus et papillæ comprimuntur. — 12. Vitta quod pectus vincit. — 13. Limbus, idem ac ornatura. — 14. Fasciola, quæ ambit vestium extremas partes, sive auro, sive ex filo contexta. S. Isidorus, LXXXII, 704.

Apud eumdem auctorem tractatur etiam de calceamentis. Sutores, sic nuncupati sunt quod insertis filo, porcorum setis suant, quasi *setores*. Caligarius, vel a callo pedum, vel a voce Græca κάλον, quod lignum significat; fiebant enim calceamenta primum e salice. Vocabantur a Græcis *calopodia*.

Hæc sunt varia genera calceamentorum : 1. Crepidæ sic dictæ, quod in ambulando crepitant. — 2. Calcei, quibus utebantur reges et Cæsares. — 3. Patricios calceos reperit Romulus; quatuor corrigiis religabantur. — 4. Ocreæ, tibialia calceamenta. — 5. Cothurni quibus tragœdi calceabantur; heroes quoque cothurnos ferebant. — 6. Baxeæ, comœdorum calceamenta; calones quoque vocabantur. — 7. Talares, subtalares, ac subtalares soccorum genus, quod talum contingant. — 8. Obstrigilli, obstragulæ, qui ex superiori parte corrigiis revinciuntur. — 9. Osæas, ab osse primum factas. — 10. Mullei, sic dicti a colore rubro. — 11. Soleæ, quibus tantum plantæ pedum teguntur. — 12. Socci, qui et socelli in quibus pars pedis intromittitur. — 13. Caligulæ, caliculæ, caligæ, a callo pedum dictæ. — 14. Cernui, socci sunt sine solo. — 15. Singulati qui et foliati et folleati, sive variis segmentis distincti. — 16. Elavati, parvis clavis muniti. — 17. Perones et sculponeæ, rustica calceamenta. — 18. Corrigiæ a coriis, vel colligatione vocantur S. Isidorus, LXXXII, 704.

Lectorum stramenta et alia quædam quæ in usu habebantur : 1. Stragulum, sic dictum quod in strate et in amictu aptum sit. — 2. Ludicra, a ludis, et theatris dicta quod ea juvenes e theatro exeuntes, suam faciem velabant quando ad lupanar ibant. — 3. Galnapes, quoddam straguli genus. — 4. Fulcra, ornamenta lectorum. — 5. Cercivalia quæ sub cervice ponuntur. — 6. Pulvillus, idem quod pulvinar, divitum culcitra. — 7. Culcitra quod pluma et tomento farciantur. — 8. Tapeta quod pedibus sternuntur. — 9. Sipla, tapeta ex una parte villosa. — 10. — Amphitepa, tapeta ex utraque parte villosa. — 11. — Mantilia, lintea pro operiendis mensis atque manibus tergendis. — 12. Mappæ, mampa, mapellæ, mensæ operimentum. — 13. Toralia, longa mappa. — 14. Sabanum, mappæ genus. — 15. Facitergium, manitergium, ad tergendum aciem vel manus. — 16. Aulaxa, vela longa et picta. — 17. — Cortinæ, vela de pellibus. — 18. Cilicia, pilis caprarum contexta. — 19. Tomentum, quo aut in filo. aut in tela tumeat. — 20. Byssus, genus lini candidissimum et mollissimum. — 21. Fibrinum, lana animalium quæ fibros vocant, ut castores. — 22. Sericum, quia id primum Seres miserunt. — 23. Placium, quædam stupa est, aut serici crassedo.

Sic enumerantur variæ vestium colores : 1. Cocceus apud Græcos, apud Latinos rubeus, seu vermiculus dicitur; est enim vermiculus in silvestribus frondibus. — 2. Conchylium, quod ex conchyliis elicitur; idem et ostrum vocatur. Conchylia incisa colorem purpureum emittunt. — 3. Ostrum, pro colore purpureo temperatur. — 4. Purpura, color rubeus e puritate lucis dictus. — 5. Ferrugo, color purpuræ subnigræ. — 6. Glaucus, color subniger, vel æquoreus. — 7. Elbidum ab albo colore vocatum. — 8. Luteus, color rubicundus, quod est croccus. — 9. Menum, vel melon, color niger. — 10. Masticinum, masticis color. — 11. Blateum, blavum, masticium. — 12. Osticium, quia ex usto est; fit ex dependenti fuligine assiduis ignibus producta; flammeus est. S. Isidorus, LXXXII, 693.

Varia mulierum et virorum ornamenta enumerat Tertullianus.

Age nunc, si ab initio rerum, et Milesi oves tonderent, et Seres arbores nerent, et Tyrii tinguerent, et Phryges insuerent, et Babylonii intexerent, et margaritæ candérent, et ceraunia coruscarent; si ipsum aurum jam de terra cum cupiditate prodiisset, si jam et speculum tantum mentiri liceret. Tertullianus, I, 1305.

Lumina lapillorum quibus monilia variantur, circulos ex auro quo brachia arctantur; medicamenta ex fuco quibus laneæ colorantur, et illum nigrum pulverem quo oculorum exordia producantur, *ibid.*, 1306.

Cultum dicimus quem mundum muliebrem vocant; ornatum quem immundum muliebrem dici convenit; ille in auro et argento et gemmis et vestibus deputatur; iste in cura capilli et cutis et earum partium corporis quæ oculos trahunt, *ibid.*

Et si quid de mare Britannico et Indico ambitio piscatur, conchæ genus est, sicut etiam de frontibus draconum et gemmas eruit, et in piscium cerebro lapidositas est. Latent in circulis smaragdi, et in peronibus uniones emergere cupiunt, *ibd.*, 1312.

Uno lino decies sestertium inseritur; saltus et insulas tenera cervix fert, et de brevissimis loculis grande profertur patrimonium. — In Deum delinquunt, mulieres quæ cutem medicaminibus ungunt, genas rubore maculant, oculos fuligine collinunt. *ibid.*, 1321.

Quid crinibus vestris quiescere non licet, modo substrictis, modo relaxatis, modo suscitatis, modo elisis. Aliæ gestiunt in conclusis coercere, aliæ ut vagi et volucres eludantur; affigitis præterea nescio quas enormitates sutilium atque textilium capillamentorum, nunc in galeri modum, nunc in cervicem retro suggestum. Vos plane adjicitis ad pondus, collyrias quasdam vel scutorum umbilicos cervicibus astruendo *ibid.*, 1323.

Structores capillaturæ a viris adhiberi debent. — Proprias præstigias formæ et sexus virilis sibi agnoscit, barbam acrius cædere, intervellere, circumradere, capillum disponere, etiam colorare canitiem, primam totius corporis subducere lanuginem, pigmento quoque muliebri distinguere; cætera pulveris cujusdam asperitudine lævigare, tunc speculum omni occasione consulere, anxie inspicere. Tertullianus, I, 1224.

Nescio an manus spatalio circumdari solita, in duritia catenæ stupescere sustineat? Nescio an crus de periscelis in nervum se patiatur arctari? Timeo ne cervix margaritarum et smaragdorum laqueis occupata locum spathæ non det. *ibid.* 1332.

Nimirum enim Deus demonstravit succis herbarum et concharum salivis incoquere lanas; scrupulosa intulit auribus vulnera et infantiæ tum primum dolentis, cicatricibus grana penderent quæ Parthi per omnia quæque sua bullarum vice inserunt. *ibid.*, 1328.

Sequuntur varia virorum a mulierum vestimenta et ornamenta a Tertulliano memorata : 1. Penula, quoddam pallii genus : *Et positis penulis orationem fecere*, I, 1172. 2. Sarabra, integumentum femorum : *Tres sanctos in fornace orantes cum sarabris et tiaris exaudivit Deus.* *ibid.*, 1171. — 3 Pileus et rudis : *Et gladiatori rudem et pileum confert in libertatis signum*, *ibid.*, 653. — 4. Cothurnus : *Sic et tragœdos cothurnis extulit*, *ibid.*, 655. — 5. Flammeum, velum quoddam erat. — 6. Apex, pileus sutilis quo flamines caput operiebant, id., II, 1259. — 7. Baxa, genus calceamenti deaurati quo utebantur mulieres, *ibid.* — 8. Beryllus, gemma ex virentibus lucidisque, nascens apud Indos, *ibid.*, 1263. — 9. Birculum, ferrum ad ungues resecandos, *ibid.* — 10. Botronates, comæ strues corymbiata, *ibid.* — 11. Byssum linus Indicus, *ibid.* — 12. Graciles aurium cutes Calendarium expendunt *ibid.*,

CCXXVIII.

INDEX EPIGRAPHICUS,

UNIVERSAS MEMORANS INSCRIPTIONES, SIVE LAPIDARIAS, SIVE NUMISMATICAS, DE QUIBUS MENTIO IN PATROLOGIÆ CURSU.

—

CCXXIX.

INDEX MUSICÆ,

VARIOS EXPONENS DE HAC SCIENTIA TRACTATUS QUOS NOBIS PRÆBET PATROLOGIA, ET COMPENDIOSAM UNIUSCUJUSQUE EXHIBENS ANALYSIM.

—

Appendix ad majores tractatus.

CCXXX.

INDEX DE PÆDAGOGIO,

ORDINE PATRUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS,

IN QUO VICISSIM DISSERITUR DE INSTRUCTIONE ET INSTITUTIONE MORUM, DE MODIS QUIBUS EDUCARI ET ERUDIRI DEBENT PUERI, ET DE VARIIS SCHOLIS ET MAGISTRIS CELEBRIORIBUS.

—

II. — *Quibus modis educari erudirique debent pueri.* — *Exponuntur necessaria ad comparandas scientias principia.* — *Et morum informandorum diversa præcepta.* — *Quibus dotibus elucere debent tum magistri, tum discipuli.* — *Quæ vitia in iisdem vitanda.*

III. — *Notantur scholæ celebriores.* — *Etiam et discipuli et magistri.* — *Breviter indicantur elementa scientiarum et præcipua opera didascalia.*

CCXXXI.

INDEX LINGUISTICÆ,

IN QUO NOTANTUR QUÆCUNQUE TRADIDERE PATRES DE VARIARUM LINGUARUM ET IDIOMATUM ORIGINE, INGENIO, USU, ETC.

UNA SIMUL DANTUR INNOVATIONES VERBORUMVE CORRUPTIONES QUÆ LABENTIBUS ANNIS IRREPSERE, ETC.

—

MONITUM.

In isto indice non tantum præsto sunt quæ litteratorum auribus minus recte sonant, sive ob syntaxis negligentiam et sensus obscuritatem, sive ob quarumdam locutionum usum insolitum et ipsius, ut aiunt, *barbariem*, sed etiam quæ feliciter uniuscujusque invenit ingenium. Profecto enim absurda est, etsi vulgo accepta, opinio eorum qui ut fastidiosa et stomacho repugnantia quælibet medii ævi scripta respuunt. Factum hoc, ut apud Cœl. Sedulium notamus, nonnisi impiorum est hominum, quo obtinuerunt ut negligeretur antiquitatis studium : et quod triste est dictu, diutius nimium prævaluit ipsorum perversitas. Latinitas eo ipso quo *ima* seu *infima* dicatur non est ideo contemnenda, sed e contra studii cujusdam accuratioris causa efficitur. Veterum Romanorum idiomatis fortuna atque imperii eadem esse debuit, præda scilicet victorum : hic incepit longævus iste parturitionis labor ex quo ortæ sunt non subito sed gradatim recentiorum linguæ baptismo scripturarum ex integro imbutæ · et quis in dubium audeat revocare quin sibi mirabiliter unaquæque lingua tantas opes vindicaverit ? Deus ille Moysis, Christus iste Apostolorum cum suis angelis et sua dilectissima Ecclesia, deos et deas ex toto Olympo detrudit, et ubique per orbem terrarum prædicatus, linguam linguæ substituit juxta cujusque gentis morem et ingenium. Quidquid ergo mussitent antiquarum fabularum jactatores, grandia et pulcherrima orta sunt ex medii æi elvaboratione, linguarum tyronibus summe commendanda. Inter mille et millia neologismorum exempla quid auribus poetæ delicatissimis dulcius resonare possit quam hæc nunc tam trita : *Notre-Dame*, *ton Bon Ange*, *mon Clocher*, *la douce Providence*, *un beau Dimanche*, *les Saints Autels*, *la*

croix de Pierre, etc., etc. Et hæc non tantum Gallice dico, sed et Germanice, Anglice, Hispanice, Italice. Aliunde quot voces minus honestæ nequidem tolerantur Christianis auribus et e lingua radiantur. Igitur lector sedulo meminerit, quemque auctorem etiam infimæ Latinitatis suos habuisse archaismos et sibi proprium leporem : sed si aliquando barbaras voces adhibuerit eo quod verbis propriis sæpissime res novæ indigerent, hoc egit, vel ut facilius a lectoribus intelligeretur quibus ipse Latinus scriptor barbarus videbatur.

Ratio ordinis quem secuti sumus hæc est. Primum necesse credidimus unicuique auctori relinquere quæ sua sunt, ut inde difficilius gigneretur confusio. Ita vero quasi quoddam leve speculum ante oculos exponitur, cujus species et forma homogeneitatis suæ et unitatis servat characterem. Ad calcem indicis habet omnium auctorum seriem, cujus auxilio facilis est quælibet inquisitio, ratione habita, et chronologiæ temporum quam accurate notavimus, et ordinis tomorum *Novi Cursus Patrologiæ*. Præterea omnes auctores in eodem chronologico ordine largimur quo occurrunt in Novo Cursu : sed quod unicuique proprium est duplici parte distinguimus, videlicet dialectica et grammaticalis, quæ de linguis in genere aut etiam de lingua specialiter disserit, et diacritica, quæ de voce et verbis disputat. In priori inseruntur quæ soni, vocis, verborum, sermonis et scripturæ originem et usum respiciunt, sicut et grammaticæ utilitates et leges, item humani ingenii studia et labores quibus scripta de lingua in aliam linguam transiere. In posteriori vero parte disponuntur ordine alphabeti voces et locutiones notatu dignæ, in tot categoriis quot linguæ. Tres vulgo statuuntur, nempe, Hebrææ voces, Græcæ et Latinæ.

N. B. Romanus numerus dat tomum *Novi Cursus Patrologiæ*, columnam autem arabicus; ad Romanum ultimo citatum recurras quoties deficit.

fus, sive Grosphus, id est hastæ cuspis, 1194. Hiræ, 1250. Hirciæ, 1248. Hyperborei fines, 1171. Jecuscula, 1024. Imitus, intusque, 1102 not. Infulæ miserationis, 1128. Ingeniola fictionum, 1088. Insanire, pro vaticinari, 718. Insensilia, pro insensibilia, 1196. Invitare thure, 770, 781. Justa nuptiarum, 723. Labeones dii, qui, 956. Lacernula, quid, 858. Laura, sic Græci vicos cognominant, 998. Levis esse, pro imberbi, 1181. Lienosus, quid, 1270. Longavi, intestinum rectum videtur significare, 1248 not. Luculentum corpus, 1124. Mactatis, pro aptatis, 770. Mactatas, 856. Mactus hoc vino inferio esto, formula qua Jovi fiebat vini libatio, 1035 not., 1260. Mador telluris, 1155. Mastruca, quid, 846 not. Miracula, pro turpibus portentis, 1154. Miseriarum insignia, 1138. Mitra, quid, 846. Momen, pro momento, 853. Nares displosæ, 956, 1181. Offæ, quid, 1249. Oggerere, 1133, 1225 Omentum, 1249. Orbes saltatorii, 882. Palasca seu plasca, 1249. Panchristarii, qui, 869. Pannychismi, quid, 1130. Papula, ulceris genus, 786. Pariles lineæ, 1181. Passerculi, 1226. Pellacia, quid, 1225. Pendigines, 1167. Peniculamenta, 1104. Perlitus limo, 1128. Petasus, 1188. Petasunculus, 1189. Planum facere, quid, 902. Polimina, quid, 1249. Prætextati qui, 1144. Proles, quid hac voce intelligatur, 1128. Propudiosum facinus, 1135. Proverbia temporibus Arnobii solita : Quot homines, tot sententiæ, 833. Contrectare manibus, 926. O Abdera, Abdera, 1107. Tricas conduplicare Telenas, 1140. Addere garo gerrem, quid, 1139. Punctistitium, 1106. Pusio scitulus, 1146. Querqueras, 780. Ravi qui colore inter flavos et cæsios medium tenent, 958. Reciproca, 754. Reduvia, 786. Retegere, 1135. Runcinare, 1143. Rusticanus, 1059. Sabulus sanguis, 1106 Saccati obscœnissimæ seriæ, 967. Sambucistria, quid, 882 not. Scitulus, 1145. Scripulum, 1210. Securicula, quid, 838. Secus, pro sexu, 1108, 1134. Sigilliolis, 1187. Sigillaria, *ibid.* not. Significantia 1009. Silicernium, 1218. Sympuvium, 1065. Sol-fugæ, 844, 1237. Solœcismus, 797. Spem præsumere, 916. Spiritalis tractus, quid, 954. Stare in altioribus, 1233. Stentorei vagitus, 952. Stercoribus accipi, 1239. Stribiligo, quid, 798. Striculus pusio, 1134. Stuprum oris, 883. Subsecivæ laudes, 1145. Subintroire, 1190. Subucula, quid, 838. Sufficere prolem, 947. Tædæ, 1249. Tenor officiorum, 836. Textricula puella, 1110. Tinnire, quid, 1033. Tippula, animalculi genus super aquas deambulans, 904. Trilices tunicæ, triplici licio textæ, 965. Tuceta, quid, 881 not. Uda, 962. Uligo, 732. Urbana subtilitas, 1145. Usio, 1263. Utria et utres, 799 Vannus, 847. Vaporeus habitus, 1205. Versipellis, 1146. Verrucula collis unius, 890. Vestis stragula, 815. Vicaria substitutio, 1181. Virgo bacula, 1210. Vitiligo, 776. Volucris titillatio, 1222. Volutabra horrentia, 1239. — Vide *Indicem* multo locupletiorem verborum et locutionum Arnobii, V.

LACTANTIUS, rhetor Christianus. — Quanta in dictione fuerit ejus facundia, VI, 58. Primarius fuit in re litteraria, *ibid.* Lactantius amat formulas veteres elegantiasque sermonis, 393. Consuetas verborum formulas frequentat, 416. Sæpe verba composita usurpat pro simplicibus, et simplicia pro compositis, VII, 26. Ad brutorum linguas interpretandas quinam incubuerint, 917. Gallica lingua plurimas habet locutiones a Latinis acceptas, 618, 639. Francorum nomen antiquius temporibus utriusque Valentiniani, VI, 767. Hermes Trismegistus litteras invenisse et Ægyptiis tradidisse fertur, 138. Vocis humanæ quæ definitio, VII, 62, 63.

Hebræum et ipsius affines. — Abraham primus dicitur Heber, id est, *trans*, VI, 328. Ammon a Cham dicitur qui primus Ægyptum possedit, 527. Apis, bovis caput, idem ac Serapis ut deus colitur in Ægypto, 235, 472. Belus; ejus altaria Edessæ quam antiqua, 229. Chanaan, nomen antiquum Arabiæ, 327 not. Chemia, vetus Ægypti nomen ex Plutarcho; in prophetis terra Cham dicitur, eo quod hanc regionem incoluere filii Cham, *ibid.* Cirta, Africana urbs, quæ postea Constantina dicta est, VII, 555, 556. Daniel propheta, VI, 480. David rex et propheta, 468. Hebræi sic dicti ab *Heber*, id est, *trans*, *ultra*, Græce πέρα, 328, 473 not. Juxta alios dicti sunt Hebræi ut ab Heber pronepote Noe orti, 473 not.; sed alii populi ab eodem Heber orti, nusquam Hebræi dicti sunt, quia neglecta lingua Hebraica, populorum inter quos degebant sermonem æmulati sunt, 328 not. Quandonam Hebræi nomen amiserint, 967. Emmanuel, quid hoc nomine significetur, 479. Ibis, avis nomen quæ ab Ægyptiis dea habetur, 786. Jacob, VII, 494. Japetus, VI, 312. Jesus, Latine dicitur salutaris, salvator, 479. Joannes apostolus, 440; Baptista, VII, 628. Josephus utrum idem ac Serapis, VI, 235. Josue, 459, 956. Judæi, sic appellati a Juda, ex quo nati erant, 473. Mnevis bos ab Ægyptiis cultus, 621. Moyses Hebræorum dux, 472. Moloch, utrum idem sit atque Saturnus, 232 not. Sabæorum origo unde, 971. Sabbatum unde dictum, 782, 1006 not. Saitæ Ægyptii unde dicti Salomon; rex, 468, 486, 487, 974, 976. Susanna Sancta, nomen Hebraicum, VII, 320. Tubalcain, utrum idem sit cum Vulcano, VI, 215 not. Zacharias, prophetarum ultimus, 460.

Græcæ etymologiæ. — Græcæ voces Latinis litteris sæpius exaratæ apud Patres, VII, 687. Hellenismis sæpe utitur Lactantius, VI, 142. Αἰγίοχος Jovis cognomen, 240. Æoles Δ mutant in Z, VII, 408. OEsophagus gula dictus, 40. 'Αγάλματα et ἀνδριάντεις. 'Αγαλματοποιὸν et ἀνδριαντοποιὸν in quo differant, 550, 551. 'Αγρονόμοι, quinam dicti apud Græcos, 400. 'Αχραῖος, unde dictus Jupiter, VI, 501. Amalthea, capra, 240; sibylla, 145; nympha, 240. 'Αναβολεὺς Græcis quid, VII, 478. 'Άνθρωπος quare homo sic appellatus, VI, 257. 'Αγυιεὺς et 'Αγυιάτης Apollinis cognomina, 498. Anastasis, id est, resurrectio, 806 Areopagitarum nomen unde, VII, 162. Argo navis Argonautarum, VI, 130. Athenæ istud nomen, unde, 195. Atomi, quid, 401, 949. Bacchæ seu bacchantes unde appellatæ, 165 not. Canon, quid, VII, 399, 771. Cataclysmus, id est, diluvium, VI, 313. Catamiti qui, 169. Chiliastæ qui et unde dicti, 781, 1018. Chlamydes, quid, VII, 362. Chrestus nomen Romanis usitatum pro Christo, VI, 961. Corybantes, quinam fuerint, 187. Dæmon apud veteres, quid, 151, 534. Δαιμονιάρχης, unde dictum, 531. Δεοσάρης sive Δευσάρης, Bacchus sic dictus apud Arabes, VII, 494. Diabolus, quare sic dictus, VI, 924; adversarius vocatus, VII, 191, 471, 600. Diaconi ministri vocati simpliciter, 503, 695. Dicæarchus, quis, VI, 404. Diespiter, Jovis cognomen, 190. Eleusinia sacra, 237. 'Ερμόπολις, urbs Ægypti, 159. Galatarchæ, quodnam munus, VII, 537. Gnostici qui, VI, 542. Helicon, mons musis dicatus, 132. Hermaphroditus, ejus origo, 207. Hermes Trismegistus qui, 138. Idolothyta, quid, 253, 363. Καλωκρέτης quis, VII, 541. Κέλευσις, pro jussione, 646, 703. Κέλευσμα non unius generis cum κελεύσματα, 637. Κλιμακίδαι, mulieres quædam dictæ, 482. Κόσμος, cur mundus sic a Græcis appellatus, VI, 122. Κρίσσων seu Κρίττων, pro contemptore, VII, 458. Κρόνος quare dictus Saturnus, VI, 186. Κυνίαι, galeæ ex caninis pellibus, VII, 823. Κωρίον, quid, 513, 525. Lethargus unde nomen, VI, 774. Lethæus fluvius unde dictus, 804, 806. Λόγος, divini Verbi nomen, 469. Λυκείαι, galeæ ex lupinis pellibus, 823. Μετανοία, quid, 725. Peripatetici, qui, 364, 367, 370, 688. Περιτόναιος, quid, VII, 59. Φῶς, vocis illius ambigua significatio, VI, 639. Phrygii sermones qui, 120. Plato, Moyses attice disserens dictus, 955. Πλούτων idem quod Dis, 900. Σκαιὸς ineptus, stolidus, 829; τὰ σκαιὰ, nugæ, tricæ, *ibid.* Σχοῖνος, quid, 969. Στήλη, pro columna, statua, VII, 511. Stoici unde dicti, VI, 807. Synthema, quid, 414, 415. Θεωρία, unde vox illa, 1004. Υ, littera hæc unde Pythagorea dicatur, 641. Zabulus, pro diabolus, 218. Frequens in libris veterum vox illa, VI, 323. Zacones, pro diacones, 323, 702. Zeta, pro diæta, 408, 702. Ζεὺς, Jovis nomen, cur, 169.

Latinitas Lactantiana. — Abdomen, non Lactantii nomen, qui rem designat his verbis : Tenuis illa membrana perlucens. Betuleius a circumveniendo deducit, VI, 59. not. Abritum, aburtum, et abyrtum, eadem significant, 441. Abicti pro *uti* usurpatum, VI, 166. Accensi milites unde dicti, 928. Accusatione fortunæ consolari se, 583. Actio forensis vox, VII, 658. Actuarii qui, 654. Addicti et nexi qui, VI, 637. Adicere antique pro adjicere, VII, 739. Adulescens pro *adolescens*, 719. Æquitas pro æqualitate, 417. Ante pro *post* sæpe usurpatum a Lactantio, VI, 277. Ardere cum invidia, utrum Latine dicatur, VII, 690. Armilustrium quid et unde dictum, VI, 711; VII, 550. Assumptio pro minore parte syllogismi, VI, 282. Aventinus mons, unde dictus. 182 Aures unde dictæ, VII, 26. B littera plerumque antiquitus pro V substituta, VI, 941. Capio, jurisconsultorum nomen proprium, VII, 45. Capitolium, unde appellatum, VI, 400. Causa vel gratia, adverb. sæpe subauditum in auctoribus, 601. Celebrare campum martium, asylum, quid sit, VII, 530, 777. Circumegit muro, id est inclusit intra murum, VI, 191. Circumsedere pro obsidere, VII, 758. Cloacina dea unde dicta, VI, 229. Concedere, id est locum dare alicui, VII, 834. Conculcare pro subigere, 397. Contrarius *quam*, Latinitas dubia, VI, 443. Corporare pro corpore indui, 310, 528. Corroboramenta, nova vox, 385. Cothurnata scelera, quid, 710. Crimen, pro criminatione, VII, 637. Dare, pro dicere, docere, VII, 247, 779 Deflagrare pro defervescere, 693. Delubrum quid, VI, 116. A veteribus dictum de stipite delubrato, VII, 500. Dementare, dementire pro insanire, VI, 534; VII, 101, 655. Depingere pro observare, VI, 532. Desidere pro descendere, VII, 742. Detractare pro detrectare, 644. Dicatio pro dignatione, 268, 373. Difficiliter, rara vox, sed Ciceroniana, VII, 668. Diremptio vox insolens VI, 822. Dis-

ponere, dispositio, quid significent tempore Lactantii, VII, 222, 329, 782. Dissicere pro dissecare, VI, 288, 402. Divi lapides, quid, VII, 495. Duci et deduci, absolute, pro duci ad supplicium, VII, 548, 806. Egeria dea unde dicta, VI, 243. Endo pro in, 211. Exhibere pro alimenta suppeditare, VII, 205, 212, 308, 655, 677. Exiet pro exibit, VI, 486. Exterminare, id est extra terminos ponere, 705. Fictio hominis, pro ejus creatione, 312. Figmentum item pro creatione, 682. Figurare, vox Lactantiana, 388. Flamines qui et a quibus instituti, VI, 613. Fetura Latine quid, VII, 773. Foratus substantive usurpatus, 247. Forinsecus, vox insolita, 94. Galli, sacerdotes Cybeles cur dicti, VI, 206, 234. Genii, unde appellati, 333. Genitivi plurales contracti ut deum pro deorum, etc., VII, 734. Gravata virgo pro gravida, VI, 479. Gurgurio pro arteria aspera, VII, 49. Habere dicere, pro posse, debere dicere, Græca locutio Lactantio familiaris, VI, 758. Hamata primordia pro atomis, VII, 101. Homo, pro, is, ille, VI, 804. Idonei, id est, locupletes, VI, 672. Illæsibilis, rara vox, VII, 130. Illibabilis item rare invenitur, VI. 287, ut et illicibilis, 818. Imaginatus pro in imaginem figuratus, VI, 594. Imminuere pro corrumpere, 235. Indu foro pro in foro, VI, 579. Ineluibilis vox insolens, VII, 147. Ineptire, 29. Inferiæ quid, VI, 661. Inquies pro inquietus, VII, 807. Insustentabilis vox Lactantiana, 271. Ita plane, locutio Lactantio familiaris, VII, 222, 230. Ita pro deinde, 698, 813, 826. Jumenta a juvare dicta, 311, 929. Jutus verbum non insolens, 43. Latinus Priamo coævus, VI, 247. Latium, unde dictum, 189. Legitimus et legitime quid significent, VII, 214, 319, 407, 503, 593, 689. Leves quinam dicti, VI, 674. Litare non idem ac immolare, VII, 673. Lupanar unde dictum, VI, 217. Manus conserere, manus dare quid, 115, 458. Metiri passive usurpatum, VII, 231, 565, 737. Mortalitas pro mortales, VI, 523. Mutuare et mutuari promiscue usurpata, VI, 455. Nares unde dictæ, 50. Navigium pro navigatione, VI, 898. Necessitas pro calamitas, 256. Neque pro *æque*, nec pro *hæc*, VII, 385. Nuncupare pro creare, pronuntiare, VII, 410. Pallium unde dictum, VI, 565. Perlatio vox nova et rara, 625. Potentatus vox rara, 695. Puticuli, unde dicti, 547. Quando pro quoniam, 135. Quanti, 429. 820. Quatenus pro quomodo, VII, 237. Quire placet Lactantio, VI, 266. Renes unde dicti, VII, 60. Restituta pro restitutione, VI, 747. Retentare pro retinere, VII, 743. Scamnum quid sit, VII, 707. Scriptura pro vectigali, 231, 521. Sed, particula Lactantio frequentissima, VI, 695. Sedes de parte corporis dicitur qua sedemus, 531. Significantia vox Africana, VI, 526. Sordidere vox ecclesiastica, 618. Splen quid, VI, 689; VII, 60. Stratores unde dicti, VI, 478. Suberrare aciei, montibus, VII, 262, 815. Superponere vox ævo Lactantii usurpata, VI, 424. Tantarum pro tot, 126. Tendere nota vox pro castra metari, VII, 820. Tensa obsoleta vox, VI, 340, 940. Tenue Latinis idem quod Græcis λεπτὸν, VI, 939. Tinctus pro baptizatus, 491. Tollere liberos quid, 202. Trepidare et trepere quid significent, VI, 672. Tutilo pro titulo, 231, 362. Vacue facere pro abrogare, VI, 499. Vaniloquentia, 146. Versuram solvere quid sit, 299. Victoriam capere, locutio rara, 263, 820.

NAZARIUS, rhetor Romanus. In Constantini Magni *Panegyrico:* Operta mentium substantive dicebatur sicut amara curarum, abdita terrarum, et ut inferius Optata votorum, VIII, 583. Disseparata pro disparata, 584. Aspirare laudes, loquendi modus valde insolens, 585. Solitario modo pro solummodo vox posterioris ævi, 605.

ANONYMUS, in Panegyrico Maximiani et Constantini, Velis nolis adulatorie dictum, VIII, 610. Ut res est, loquendi formula hoc ævo usurpata, 616.

EUMENIUS, moderator scholarum Æduensium in Panegyrico ad Constantinum an. 310. De memoria patris. *De* præpositio apud hujus ævi scriptores ferme sumitur loco istius *propter*. Ita apud Tertull., Cyprian., etc., VIII, 635 not. Ignosce dicto : mirificus locus et si quis est alius artificii plenus, 937. Quando vincet, adulatorie dictum, *ibid.* Nimium quantum, locutio Ciceroniana, 645. Caluit, id est animus lætitia gestiit, 649. Remisisti, frequens apud ejus ævi scriptores loquendi modus, *ibid.* Confinis forte pro confiniis seu confinium, 652.

MARIUS VICTORINUS, Rhetor Africanus, an. 362. Ipsius libri adversus Arium more dialectico scripti sunt, et teste Hieronymo, valde obscuri, VIII, 997. Sæpissime Græcas voces λόγος ὁμοούσιος et νοῦς usurpatæ, 1056 et seqq. Ut et sequentes vix a vulgo intellectæ, substantia, forma, imago, causa accidens, generatio, passio, motio, etc., ut passim legenti patebit.

HILARIUS (S.), Pictaviensis episcopus. — Hilariani sermonis obscuritas, IX, 26. Hieronymus, ep. ad Rusticum, 4, de Hilario dicit quod longis interdum periodis involvitur et a lectione simpliciorum procul est, quod Gallicano genio idem doctor videtur ascribere, *ibid.* et Hilarium nihilominus nominat, *Contra Arianos Latini sermonis tubam, ibid.* Apud Hilarium, rarius quidem, sed nonnunquam tamen negliguntur Grammaticæ leges, *ibid.* Rebus quas tractavit nondum satis accommodatæ Latinæ voces, *ibid.* Latina lingua angustior et minus copiosa quam Græca, 26, 27. De hoc argumento Gregorii Nazianzeni opinio, 27. Ipse Hilarius fatetur non sensum sibi deesse, sed verba, et alibi quod in rebus divinis verborum significatio angustior sit quam intelligentia, *ibid.* Quod sæpissime homines inter se digladiantur, vim cujusque vocis ignorantes. *ibid.* Quo modo Auxentius Arianus et Hilarii adversarius verbis ludebat quibus fallere posset et electos, X, 614, 615. Lingua Romana media inter Hebræos Græcosque collocata, IX, 241. His maxime tribus linguis prædicatur Evangelium, *ibid.* Quædam attingit sensus quæ non explicat sermo, 1001. Sermo vocis est tantum cum auditur, non ante aut post, X, 61. Est enuntiatio negotiorum, et locutio cogitationum, *ibid.* Ex Hilario, imago, forma, vultus et facies non differunt in quodam sensu, IX, 486. Ipse primus hymnos Latinos scripsit, 26. Proprietates verborum cognoscendæ, 282.

Hebraica lingua. — Hebraica lingua ambigua, IX, 263. Hebræus sermo ex 22 litteris convenit, 262. Hebræo textu Scripturarum B. Paulus apud Hebræos usus est, 264. Textus Hebraicus quomodo collatus fuit cum LXX interpretum versione, post Christi resurrectionem, 263 not. Abimelech, id est Fratris mei imperium, X, 79. Amorrhæus, id est, exacerbatus, 534. Babylon, confusio, 779. Barabbas, Syriaca vox, quæ patris filius interpretatur, 1073. Bethsaida, id est domus venantium, 742. Chanaan, motio, 765. Cherubin et Seraphin, quid, 718. Edom, quid, 788 not. Galaad, quid significet, 388. Hermon mons, anathema, 748. Hosanna, *Redemptio* domus David, 1036. Jacob, id est, supplantator, 336. Jerusalem, civitas pacis, 875. Jesus, salutaris, 439, 572, 638. Israel, Deum videns, 298. Judæi qualiter jam demersi et linguis divisi, 352. Latinitas non semper eloquitur proprietatem verbi tum Hebraici, tum Græci, 352. Manasses, quid, 388. Moyses, X, 27; Vetus Testamentum in litteris condidit, 56. Og, maceria aut vallum, IX, 762. Selmon, pax, 452. Sebon, arbor infructuosa, 762. Sion, Latine speculatio, 489, 681.

Græcæ voces et locutiones. — Allegorumena, IX, 506, 761, 877. Anomœusion, homœousion, quid sit, X, 591. Anquira pro Ancyra, ci apud Hilarium in qui mutatum, X, 677; Quimatius pro cimatius, 674. Homousios, nomen a Græcis inventum, et a Latinis susceptum, 535, 600, 711. Αἰὼν, id est, nimis valde, IX, 812. Parœmiæ Salomonis, et non prooemia, pro Proverbiis, 704 not. Pronomina usu honesto et necessario Græcitas semper usurpat, X, 411. Psalmorum liber apud Græcos ex Hebræo emendatus, IX, 552. Septuaginta interpretum versio Latinæ præfertur, 532, 615; de ea versione, 262; hanc plurimi facit S. Joannes Chrysostomus, 264 not. Σχοινίον pro quodam itineris spatio, IX, 798. Theoteta, id est divinitas, IX, 1058. Translatio ad verbum Græci sermonis obscura est, 532. Τρίβος id est, semita, 586, 798. Usia, quid, X, 98, 100, 567, 703, 711.

Hilariana Latinitas. — Hilarius uti solet nomine abstracto loco concreti, v. g. auctoritas loco auctoris, X, 506; habitatio pro habitatore, IX, 935; nativitas Dei pro Filio Dei, X, 512. Idem secundum nominis substantivi casum usurpat loco adjectivi : est æternitatis Dominus, pro *æternus*, IX, 460; æternitatis vita, 486; divinitatis nativitas, X, 404; voluntatis humilitas, 67. Naturalem nominum positionem interdum invertit, ut voluntas creationis, pro creatione voluntatis, X, 170; origo naturæ suæ pro natura originis suæ, 210. Absolvere pro solvere, IX, 236, 266. In absoluto, adverbialiter pro non in obscuro, IX, 995; X, 74, 78, 125. Adoptatur, loco assumitur, X, 68. Adorare pecudibus, IX, 992 not. Ænigmatum pro ænigma, 565. Anima corporis, X, 383, 387. Assumptivæ appellationes, 206. Calumnia pro eo quod rixandi et contradicendi occasionem præstat, X, 66, 398. Coexcitatus, IX, 637, 386, 598. Coinnascibilis, X, 327. Conceptus est, IX, 690. Concorporalis, IX, 366, 395, 499. Concorporati Christo, X, 389. Configurata veritatis species, IX, 629. Congenita potestas, X, 303. Corruptivus, 143. Cum quando, IX, 243, 475; X, 121. Curiosus, id est curam habens, X, 326. Dehonestas, 403. Desum esse pro desino esse, 401. Diabolicum ingenium, 594. Dominicum pro basilica, 564. Donec cum, IX, 731. Efficientiæ corporales, X, 169. Evangelizata Maria ab angelo, IX, 849. Præpositio *ex* statum priorem significat (apud Hilarium) a quo ad alterum facta sit transitio, v. g. ex Deo homo, IX, 282, 669; ex immortalitate moriens, id est, cum esset immortalis, 33; ex persecutore Ecclesiæ dixit, 123. Fastigium pro fastu, IX, 595. Floriet pro florebit, 744 Forma dicitur per oppositionem naturæ et substan-

XII, 1022, not. Minerva a minuere et minari, *ibid.* not. Neptunus a natando, cum Cicerone, *ibid.* Penates a penu dicuntur, 1016. Penus quid sit, *ibid.* Sol a solo, uno, derivatur, 1020. Venus a venustate dicitur, 1020 not.

PHILASTRIUS (S.), Brixiensis episcopus. — Est hæresis quæ de lingua et linguis ambigit, eo quod Scriptura dicat, Gen. xi, 1 : *Et unam linguam et linguas*, XII, 1217. Illud investigare prorsus non est inutile, 1218. Linguarum confusio facta est anno 2700 post creationem mundi, *ibid.* Ante Babelicam confusionem multarum linguarum scientia pollebant homines, *ibid.* Quomodo oblivione a Domino immissa, vix discere prævalebant non omnes, nec multas, sed vix paucas linguas, *ibid.* Hanc linguarum scientiam per Spiritum sanctum sub apostolis restituit Dominus in se credentibus, 1219. Alia est hæresis quæ dicit linguæ nomen primum de Judæis processisse, alia de paganis quod utique falsum est, 1219. Ab Adam ad Heber, per annos scilicet 2700, nomen linguæ omnium hominum unum fuit, et lingua una, *ibid.* Assimilantur ædificantes turrim Babel et Aloides montes superponentes, vim cœlo inferre ausi, 1220.

Hebræum et ejus affines. — Accaron Syriæ civitas in Philistinorum regione sita, unde Muscaccaronitæ qui deum muscam adorabant, 1125 not. Ochamoth, nomen a Basilide aut Valentino inventum ad designandam cœlestem virtutem ex qua ortus est Jaldabaoth opifex mundi, 1145 not. Almoni et Ploni, Hebraicæ voces quomodo interpretandæ, 1215 not. Astaritæ ab Astar, Astaroth dicti; quæ sit horum nominum etymologia, 1128, 1137 not. Baal, idolum non a Baal Tyriorum rege derivatur, longe enim antiquior est illius cultus, sed a Belo Assyriorum rege, 1127, 1134 not. Unde Baalitæ seu Belitæ dicti sunt ejus adoratores, *ibid.* Balaam, pseudopropheta idem ac Baalam juxta Fabricium, 1134, not. Barbelo, idem ac Achamot, 1145 not. Barchaban, nomen ex inventione Basilidis, virtus est ex Cavlacav nata, 1150 not. Beelphegor, vid. infra *Chamos.* Beelzebub, Deus musca, idolum quod in Accaron civitate colebatur, 1125 not. Belitæ seu Baalitæ a Belo rege sic dicti, 1134. *Vid. inf.* in Græc. Βέλος, et lat. *Bellum.* Caiani a Caino Adæ filio fratricida dicti, 1115. Cathath comminui interpretatur, 1131 not. Cavlacav, cujusdam virtutis nomen quod mutuatus est Basilides ex Isaia, XXVII, 10. Juxta quosdam idem est ac Jaldabaoth, 1149 not. Chabediel, angeli barbarum nomen a Basilide fictum, 1145 not. Chamos idolum Moabitarum quod alio nomine Beelphegor appellatur, 1128 not. Dositheus Judæi hæretici nomen, 1118. Ennon hominis nomen quod tribuit valli quem incoluit, unde Hebraice Ghi ben Ennon, *Vallis filii Ennon* interpretatur. Inde originem ducit vox Gehenna, quæ pœnam sonat : in hoc enim loco suppliciis donabantur rei homines. Ennon a verbo nham derivatur, quod *gemere* sonat, 1150 not. Haldebargadol *ob rem magni momenti* interpretatur. Jao, vox est juxta Basilidem, quam emisit Terminus cum patris vel matris suæ Achamoth voluntati resistere est ausus, 1146 not. Jaldabaoth, Deus roboris interpretari potest, nomen ex inventione Basilidis et mundi opificem designans, 1145 not. Vid. *Cavlacav.* Japheth a verbo phatuh, quod *dilatare* sonat, 1246 not. Manes a quo Manichæi dicuntur, lingua Persica hominem contentiosum significat, 1175 not. Mithra idem ac Achamoth, 1145, 1148. Moloch quod *rex* interpretatur, idolum est Ammonitarum : alii Saturnum, alii vero solem esse volunt, sed Moloch ut Baal, nomina videntur pluribus diis fuisse communia, 1129 not. Muscaccaronitæ, vid. supra *Accaron.* Nazaræi sic dicti sunt propter comam quam nutriebant, 1122. Panav *facies ejus* (Dei) interpretatur, 1294 not. Pharisæi, Judæa secta cujus nomen a paras *dividere* ducitur, 1119. Ploni, Almoni, Hebraicæ voces quomodo interpretentur, 1215 not. Prosorael, angeli nomen barbarum fictum a Basilide, 1145 not. Prunnico idem ac Valentini seu Basilidis Achamoth, 1145 not. Raglav, id est, *pedes ejus* (Dei), 1294 not. Remphan Ægyptiorum idolum (Amos, V, 27). Quomodo scribatur, a Remphi rege derivari videtur, 1129 not. Sabuoth idem ac Jaldabaoth, 1145. Saddoc hæreticus Judæus Antigoni Sochæi discipulus, qui a Græcis Σάδδουκ dicitur et apud Arabes Zendic : ab eo dicuntur Sadducæi qui resurrectionem non admittunt, 1118 not. Samaritani a Samario rege sic nuncupati, 1120. Samson a duplici voce sames hon, id est *sol fortitudinis* dicitur, 1122 not. *Vid.* in Græc. Ἡρακλῆς. Sethiani, Sethitæ, Sethoitæ, hæretici qui nomen mutuantur a Seth Adæ filio, 1116. Thamus deus quem Judææ mulieres lugebant et plangebant, forte idem est ac Thammous Ægyptiorum rex, seu Adonis ut vult Diodorus Siculus, 1133 not. Tophet, utrum loci, utrum hominis nomen sit, an vero idem ac Photus Ægyptiorum, Hebraice a Toph ducitur et *tympanum* sonat, 1120 not. Zendic apud Arabes dicitur Saddoc auctor Sadducæorum, 1118 not.

Græcum. — Ἀβράξας, arcanum nomen a Basilide inventum cujus litteris efficitur numerus 365, 1144 not. Æon, Æonas prolationes fabulosas sæculorum definit Augustinus, 1164 not. Ana id est *juxta*, vocula hæc adhibetur a Philastrio, 1258. Apocryphi hæreticorum genus qui Scripturas canonicas negligentes, Apocrypha, id est *secreta* scripta sectabantur, 1199. Artotyritæ dicebantur ab ἄρτος panis et τυρὸς caseus, eo quod panem et caseum afferant, 1186. Ascodrogytæ ab ἀσκὸς *uter* et δρουγγὸς *cohors*, dicuntur, utrem enim inflatum turmatim circumferunt insanientes in suis ecclesiis, 1187 not. Βέλος *telum* dicitur a Belo Assyriorum rege qui prior eo usus est, 1134 not. Vid. lat. *Bellum.* Biothanati, hæretici a βία *vis*, *violentia* et θάνατος *mors*, quare dicti, 1198 not. Borboriani a Βόρβορος *cœnum*, dicti, 1186. Cataphryges unde dicti, 1165. Chaos vid. infra Σιγή. Encratitæ, id est abstinentes, 1186. Gigas a vocibus γῆ *terra* et γυῖα *membra* et proprie *pedes*, dicitur, 1224 not. Hæreseon : non infrequens est Latinis scriptoribus usus genitivi casus pluralis Græcæ flexionis. 1111 not. Heliognoti, unde nuncupati, 1123. Ἡρακλῆς, Hercules dictus, ab ἥρας κλέος, id est, *acris gloria*, 1122 not. Vid. supra Heb. Samson. Chilionetæ, Chiliastæ, Latine millenarii, cur ita dicti 1174 not. Ναΐσκος et πάσιον id est *tabernaculum*, 1120 not. Ὁμοιούσιος et ὁμοούσιος in quo differant, 1180 not. Ophitæ, Latine serpentini, quia serpentem colunt, 1113. Passalorynchitæ a πάσσαλος *paxillus* et ῥύγχος *rictus*, silentium sectantes, 1188 not. Patripassiani hæretici 1168. Pogoniæ a πώγων *barba*, stellarum genus, 1216 not. Proclinianstæ dicuntur a quodam Proclino, 1170. Σιγή Valentini quod sit et in quo differat a chao poetæ, 1156 not. Troglodytæ ita dicti a τρώγη sive τρώγλη *latebra* et δύο subeo, 1126 not. Tropitæ a verbo τρέπω *vertere*, 1184.

Latinitas Philastriana. — Alligaturæ quid, 1132. Gaudentius dixit *Suballigaturæ* serm. 4. Bellum a Græco βέλος dicitur quod et a Belo qui prior telo usus est derivatur, 1134 not. Beluinus, 1250. Apud Gellium et Ambrosium. *Capaciter*, id est, sensu atque visu eum percipiente, 1185. Carra, sive Carrus, plaustri Gallici genus, 1225. Christianitas, 1228, 1249. Circuitores, circumcelliones qui terras circumeunt et quos in via inveniunt cogunt ut ab illis interficiantur, 1197. Clima, 1248. Condescensio, 1208. Continentia, pro actus continendi, 1167. Fructuositas, 1263. Historiographi, 1244, 1247, 1259, 1278. Immensibilis pro immensus, 1205. Incapabilis, 1296 Incapacitas, 1185. Inconvertibilis, 1185 Incorporatio, 1183. Indocilitas, 1231. Ita apud Apul. Intellectum pro intellectu, 1144. Intendere pro intelligere, 1293. Numeralis, 1174. Numerositas, 1155. Paganitas, 1247, 1249, 1278. Passibilis, 1204. Pecudialis, 1176. Pœnitudo, 1201, 1251, 1263. Positio, 1269. Putative, 1139, 1147, 1160. Puteoritæ hæretici qui puteos adorabant, 1130. Repensatio, 1216. Repensio, 1252. Scintilla pro anima vox biblica, 1143. Sempiternitas, 1254. Suggestio, id est, dolosa insinuatio, 1226, 1264. Sustinentia pro tolerantia, 1255. Temporalitas, 1247, 1259. Titulatio pro inscriptio, 1260 Transgressio pro prævaricatio, 1243. Umbratiliter, 1145, 1161, 1267.

DAMASUS (S.) Papa.

Græcum.—Acrostichi versus de nomine Jesu, XIII, 377, 378. Anathema, anathematizare, qua voce damnare aliquem ut hæreticum, solebant jam veteres Ecclesiæ Patres, 301, 306, 353, 358. Archibis pro archivio, 110 not. Catacumbæ a κατὰ *contra*, et κύμβος *cavus recessus*, loca subterranea in quibus Romæ mortuos suos sepeliebant Christiani, 260, 268, 269, 382 not. Homoousion et Homœusion, quid, 301, 304. Hypostasis, quid, 134, 180. Οὐσία, usia, quid, 133, 293, 351, 333, 358 et seqq. Sylcæum Mithræ in qua parte Romæ collocatum, 188. Synodus, Latine concilium, hac Græca voce sæpe usi sunt etiam Latini Patres pro concilio designando, 120, 134, 135 et passim. Tropæum sine aspiratione scriptum, ut æque videtur apud Ciceronem, qui dixit pulcros, triumpos, Cartaginem, 392 not. 408. XPM, XPI, id est, Christum, Christi. Zabulus pro diabolus, 416.

Latinum. —Acqua, pro aqua, 418. Auriscalpium, Gallice, cure-oreille, 209. Acrostichi versus de nomine Jesu, 377, 378. Carmen, cujus singula verba Christi cognomen continent, 378. Confessio [fidei] pro manifesta declaratione, verbum in Ecclesia consecratum, 357, 358. Dejecti pro delicti, 395. Discolor corpus, pro discolor corporis, 352. Exceptor ecclesiasticus, quis, 409 not. Flagella currere quid, 405. Inhumanatum esse [Dei Verbum], quid significet, 258 Pasqua, forte pro pascua, 417. Quæstiunculæ, 372. Retentare pro detinere, 395. Silentiarius dicebatur qui ad vela excubabat cum imperator jus dicebat, aut legatos audiebat, 369 not. *Te in pace, tecum pax*, antiqua formula tituli seu inscriptionis in Christiano-

tata, 786, 792. Cademoth, a principio sive principium mortis, 798 Cades barne, sancta electæ, sive commutata electæ, 803. Cain, possessio, vel lamentatio, 776. Cainam, ut Cain, *ibid.* Camon, resurrectio inutilis, 809. Cana, calamus. Notat Hieronymus vocabulum carma Latine ab Hebræo Cana derivari, 803. Canath, æmbulatio, sive zelotyp'a, 793. Capharnaum, ager vel villa consolationis, 813. Carcar, investigatio, 809. Cariathaim, villa, vel oppidum eorum, 793. Cariatham, civitas eorum, vel vocatio perfecta, 803. Carmelus, tenellus, mollis, sive cognitio circumcisionis, 803, 820. Carnaim, cornua, 776. Cave (coa) patientia, sive clangor turbæ, 820. Cedar, tenebræ, vel mœror, 776. Cedma, orientalis, sive antecedens, *ibid.* Cedmonæi, antiqua tristitia, sive orientales, *ibid.* Cedron tristis mœror, sive dolor, 833. Cenez, possessio contemptibilis, 809. Ceni, ærarius meus, sive nidus meus, aut possessio, 792. Cephas, Petrus, Syrum nomen, 845. Cetrum, (cetron) tenebræ eorum, vel thymiamata, 809. Cison, impegerunt, sive duritia eorum vel lætitia, *ibid.* Cis, durus sive vomitus viri vel vomens vir, 813. Cisclon, an cucurbitam, an hederam, an quid aliud significet, XXV, 1147, 1148. Chabonim, manus, vel acervus spinarum, sed melius præparationes, 833. Chabratha, electio, de hac voce multa disputatio, 824. Chabon quasi intelligens, 803. Childaica lingua, XXV, 490. Chaldæi, qui dicantur, 703. Chaleb quas, cor, aut omne cor, vel canis, XXIII, 793, 813. Chamos, congregatus, vel quasi attrectatio, 793, 820. Cham, calidus, per *heth* scribitur, 777. Chanaan, σάλος, hoc est motus eorum, vel negotiator, aut humilis, *ibid.* Reversus est, sive quasi respondentes, aut quasi moventes, 793; quasi fluctuantes, XXV, 146. Chananæi, negotiatores, XXIII, 840. Chanani, negotiator, motabilis, ipse pauperculus, *ibid.* Chaphthorim, manus exploratorum, sive turturum, melius Cappadoces, 777, 779. Charith, divisio, sive cognitio, 820. Charmi, vinea mea, vel cognitio mea, 777, 786. Charran, foramina, sive ira, vel fodiens eos, 777. Chaseluim, contecta regio eorum, *ibid.* Chaslon, scelerata tristitia, aut protectio, 793. Chazbi, calix in me, sive immola mihi, *ibid.* Quomodo usurpetur vario sensu apud Hebræos, XXV, 649. Chebron, conjugium, sive incantator, aut visio sempiterna, XXIII, 777. Chelion, consummatio, sive omnis dolor, vel ab initio, 809. Chennereth citharartum signum, aut quasi lucernæ, 793. Chennor, agnitio luminis, vel cithara, 836. Cherchoro, cognita ab'atio, *ibid.* Cherethim, disponentes, Græce, διατιθέμενοι, *ibid.* Chereloth, vidisti signum, 803. Chermel, ut supra *carmelus*, cherubim, scientia multiplicata, vel quasi plures, 776; scientia et intellectus, 787, 813. Chesil, robustus, 803. Chesiloth, stulti signum, *ibid.* Chesion, revelatio eorum, 803. Cheth, percutiens, 777. Chettim, id est confracti, *ibid.* Chettura, thymiama offerens, vel copulata, aut juncta, 777. Chidon, scutum, clypeus, 803. Chiphara (caphora) catulus ejus, vel manus dissipata, dissipatio, *ibid.* Chladoca, quasi dæmonia, XXV, 146. Choadad, præcipuum, XXIII, 777. Chobal, condemnatio, 777. Chobar, fluvii nomen, grave interpretatur, XXV, 18. Chodchod, quid vere significet nescit Hieronymus, 255. Chodorlabomer, quasi generatio manipuli, sive quasi dei eorum manipulum, XXIII, 777. Chomarim, æditui, fanatici, vide sup. *Accumarim*. Chorazain, hoc mysterium meum, 840. Chorrethi, dissipans, sive disperdens, 816. Chorri sive Chorræus, farina, aut farinatus, seu post me, vel foramen meum, 777. Chorræus, iracundus, sive de foramine, quem Græci τρωγλήτην vocant, 798. Chusam, Æthiopia eorum, 809. Chusi, et Chus, Æthiopia, 319, 777, 816.

Dabar, verbum, negotium, XXIV, 398; XXV, 1314. Dabbath (dabereth) clunis, XXIII, 804. Dabir, oraculum, 820. Dabira, loquens, eloquentia, sive ursum timens, 804. Dabrath, loquela, *ibid.* Dachar, compungentes, 820. Dadan judicans, 777. Dafica, adhæsit, seu remissio, 793. Dagon, piscis tristitiæ, 809. Dalaia, hauriens Dominus, vel pauperculus Domini, 833. Dalani, egens, pauper, 804. Dalcam, egestas eorum, *ibid.* Damaim (Dommim) sanguinum, 813. Damascus sanguinis potus, aut sanguinis osculum, sive sanguis sacci, 777, 820. Dan, judicium aut judicans, 777. Daniel, judicium Dei, vel judicat me Deus, 840. Dardahe (darda) generatio cognitionis, 820. Dasem (Desem) frenum, 777. Dathan, donum eorum, seu sufficiens donum, 793. David, fortis manu sive desiderabilis, XXIII, 813, 840; XXV, 845. Debbora, apis seu eloquentia, XXIII, 777, 809. Debelatham, lateris, seu massæ quæ de recentibus ficis confici solent, 793. Deber, pestis, XXV, 1314. Debon, abundanter, XXIII, 804. Debongad, sufficienter intelligens tentationem, 793. Decla, subtile, seu palmata, 777. Dedan, solitarius, sive fratruelis eorum, 777. Dedura generatio ejus, 804. Dennaba, judicium afferens, 777, 839. Desan et deson fortis papilla, sive calcabit illam, 777. Deseth, calcatio, unctio, 829. Deuel, agnoscant Deum, 793. Dibon, sufficiens ad intellectum, vel abundanter intelligens, 793, 833. Dimaon (dibon) sufficit eis mœror, 820. Dimonia, satis numerans, vel sublimitas, 804. Dina, judicium istud, 777. Dodanim, patrueles, 829. Doec (doeg), motus, sollicitus, 813. Domna (dimona) silentium, 804. Dor, generatio, *ibid.* Dothain, pabulum viride eorum, aut sufficiens defectio, 777. Dui, pulchritudo, 820. Duma, tacens, 777. Duma, silentium, sive gaudium, 804.

Ebal, vallis vetus, 779. Eber, transitor, 778. Ebræi, transeuntes, 787. Ebrioth, transitus, *ibid.* Ebron, participatio tristitiæ seu fortitudinis, vel augmentum sempiternum, *ibid.* Ebruna transcensus sive transgressio, 793. Eceb, postea, Græce ὕστερον, XXV, 1033. Eclheta, eminentia, XXV, 400. Eden, voluptas sive deliciæ, vel ornatus, XXIII, 778. Edom, rufus, terrenus, 787. Edrai, inundatio pascet me, 794. Edraim, descensio pastorum, 793. Ecbor, pertransibo, XXV, 1050. Eennathan, ad dantem, sive Deo dante, XXIII, 823. Ela terebinthus, 779. Elam Dei populus, vel pro foribus, 823. Elcana Dei possessio, 787. Elchiam, pars Domini, 824. Eleazar, Deus meus adjutor, 787. Eli, eli, lama azabthani, Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me, 841. Elia, Deus Dominus, 823, 840. Eliab, Deus meus pater, 787. Eliacim Dei resurrectio, 825. Eliezer, Deus meus adjutor, 787. Elim, aries, *ibid.* Elisa, Deus meus salus, vel Dei mei salvatio, vel ad insulam, 778. Elisabeth Dei mei saturitas, vel juramentum, aut septimus, *ibid.* Elisac, Dei mei salus, 821. Elisama, Deus meus audiens, 794. Elisame, Deus meus audivit, 794. Elisaphan, Dei mei specula, sive Deus meus, abscondens, 787. Eliu, Deus meus iste, 813. Eloecha, Deus tuus, XXV, 1030. Eloi, Deus, XXIII, 809. Elon, exercitus, fortitudo, 794. Elon, quercus, *ibid.* Emath, furor, XXV, 477. Emim, horribiles, XXIII, 779. Emmam, mater eorum, 804. Emmanuel, nobiscum Deus, 829. Emmer, sermo sive verbum, 837. Emor asinus, 778. Emori, mater lux mea, 787. Enac, humilis consurgens, 809. Enaim, oculi sive fontes, 779. Enam, nubes, 794. Endor, fons generationis, 803. Engaddi, fons hædi, XXV, 473. Eniel, gratia mea, Deus, XXIII, 794. Enoch, dedicavit, 787. Enon, fons tristitiæ, 794. Epha, resolutus, mensura, 787; XXV, 449. Ephod, superhumerale vestimentum, XXIII, 793. Ephraim, crescens, frugifer, 793. Ephratha, frugifera, sive de cinere veniens, aut pulverulenta, 809. Er, vigilans, consurgens, pellicius, 794. Eram, vita sublimis, 805. Eran, vacuefecit, 794. Erma, anathema ejus, 793. Ermon, anathema, damnatio, 804. Esaap, innitor seu confirmo, 804. Esaia salus Domini, 825. Esaion, voluntas sive consilium mœroris, 821. Esau, factura sive roboreus, vel acervus lapidum, seu vacuus aut frustra, 779, 799. Esban, ignis in eis, 778. Esbel, ignis vetus, seu vanus, 778, 793. Eschol, Botrus sive ignis omnis, 778. Esebon, cogitatio sive cingulum mœroris, 793. Eser, fictio sive plasma, 778. Esrom, sagittam videns, vel fortis, 778, 787. Estmoe, mulier ventris, 805. Etham, consummatus, sive suscipiens navigationem, 787. Etthan, fortem, 794. Etthi, timuerunt, vel obstupuerunt, 787. Eva, vita, aut calamitas, vel væ, 778. Evi, ferales aut feroces, 787. Evi, desideravi, 793. Evila, dolens, sive parturiens, 778. Evilath, a principio, 813. Evim, iniqui, 799. Eud (Aod) accipiens gloriam, 809. Ezaion visio, 821. Ezri, auxilium meum, *ibid.* Ezraeli, semen Dei, 820.

Quæ initio scribuntur per P vel Ph apud Hebræos, Latini exprimunt per F, sed abusive, XXIII, 844, 847. Fasrai, hi ante me, 817. Facee, aperiens, 829. Faceia, aperiente Domino, vel oris assumptio, 825. Facud, visitatus vel visitans, 837. Fadai, redemptio Domini, 825. Fadaia, redemptio Domini, ut fadaid, 721. Fagiel, occurre mihi Deus, sive occursio Dei, 794. Fagur, oris pellis, vel hiavit, 794. Falasar, cadens princeps, 825. Faldas, ruina paupertatis, sive cadens germen, 779. Falec, dividens, divisit, 813. Faleg ut falec, 779. Falleti, (Phalti) salvator meus, 794, 805, 813. Fallu, mirabilis, 779. Fanuel, facies Dei, 779, 809. Faran, ferocitas eorum, auctus, successus, 779, 794, 799. Faran, os videntis, XXV, 1311. Farao, dissipans, discooperiens eum, XXIII, 779, 787. Faraothoni, avolantis tristitiæ meæ, 817. Fares, dividens, divisio, 779, 795, 810; XXV, 521. Farisæi, dividentes seu divisi, 841. Farnach, vitulus saginatus, aut discessio mea, 795. Farevrim conscissi, 825. Fasec, transgressus, transcensio, 787. Fathures, deceptus, calcatus, seu buccella confirmata, 833. Fau, nihil, aut subito, 779. Felistim, cadentes, sive ruina poculi, aut cadentes potione, 779. Felistim, ceciderunt duo, 787. Feleth ruina, vel dejectio 794. Felethia, salus Domini, 837. Feneuna, conversio, 813. Fennador, conversio generationis, 793. Fennag, nutus, 837. Feresæi, separantes, sive disseminati, vel fructificantes, 779. Fesga, abscissus, dolatus, vel os multum, ab ore

niæ, 837. Magdalène, turris, vel montanus, 842. Magdalgad, turris piratæ, vel turris accincti, 807. Magdaliel turris mea Deus, 807. Magdalo, magnificentiæ sive turris, 833. Magdiel, turris Dei, vel de repromissione Dei, sive magnificat me Deus, 782. Magdola, quis grandis, vel turris, 789. Mageddà, poma ejus, vel nuntia, 842. Mageddo pomorum ejus, vel cœnacula ejus, 807. Magog, Græc. δῶμα quid lectum, vel de lecto, 781, 837, 950. Magras, Græc. διάστημα, spatium, XXV, 585. Machàla, chorus, XXIII, 807. Mahnisel, quis est Dominus Deus, vel ex vita Deus, 781. Malathra, despiciens sive divisio, 821. Malcha, regina, 807. Malchiel, rex meus Deus, 795. Malchus, rex, XXIII, 54. Mamad, desiderabile, XXV, 893. Mamre, De visione, sive perspicuum. XXIII, 781. Man manna, quid, 789. Manaim, castra, 807, 987. Manasse, oblitus vel necessitas, 782, 795. Manath, requiescens, sive donanti, 781. Manèm, consolans, 825. Manera, consolatio. munus, sacrificium, 825. Manue requies, 810. Maol, chorus, vel plenitudo, 821. Maon, habitaculum, 807, 814. Marala, amara, conscensio, 807. Maranatha, Dominus noster venit, Syrum est verbum, 853. Maresa, a capite, 807. Mariam, illuminatrix mea, vel illuminans eos, aut Smyrna maris, vel stella maris, 789, 841. Marodach, amara contritio, seu impudentia, 854. Marom, sublimis, de excelso, 806. Maron aliter, amara tristitia, 807. Martha, irritans, provocans, 844. Masaa, onus sive assumptio, 825. Masarphoth, incendia, sive de tribulatione rostrorum, 806. Masce potum dans, sive propinans, 781. Masena, secunda, 825. Masmac, exaudientem, 781. Maspha, specula, 806. Masreca, vectigal vanum, sive sibilans, vel trahens, 781. Massa, levans, sive pondus, aut onus, 781. Massam, de jucunditatibus, 781. Massephath, speculatio, contemplatio, 825. Massour, quid significet, XXV, 1128. Matari pluvia vel complutome, 814 Chatchac, dulcedo, vel saturitas, 795. Mathan, donata vel donans, 825. Mathana, donum, 795. Mathania, donum Dei, 825. Mathathia, donum Dei, 844. Mathæus, donatus quondam, 841. Mazuroth, ligna horoscopi, 839. Mechonoth, fulcra, 821. Medah, aquarum fames, 807. Medaba, aquæ eminentes, 795. Medabena, de oneribus, 807. Medai, mensura, sive quam sufficienter, 781. Meddin, judicium, 807. Medon, aquæ eorum, seu metientes, 825, 854. Megia, despectio, 837. Melcha, rex ejus vel regina ejus, 781, 795. Melcham, rex eorum, 854. Melchia, 833. Melchiel, rex meus Deus, 782. Melchisedech, rex justus, 702. Meleth, chorus, sive a principio, 781. Mello, plenus, 810. Melloth, plenitudo, 821. Memphin, de ore eorum, 782. Memphiboste, de ore ignominia, 818. Mephaath, aquarum impetus, sive ab eis tempora, 807, 833. Merari amara, seu amaritudines, 789. Mere, manifestus, apertus, illuminans, 810. Merob et merab, de multitudine, 814, 821. Neroz, aquæ sacramentorum, 810. Merodach, amaritudinem immittens, 825. Merra, amaritudo, 789. Mesa, aqua, rara, vel elatio, 781. Mesaia, factura, Domini, 833. Mescrin, amentes, seu trahentes, 837. Mesech prolongatio, sive defectio, vel compressus, 781. Messa, rixa, vel azymus, 807. Messalem, reddens vel reddita, 825. Messia, unctus vel Christus, 845. Mettabed, quam bonus Deus, 781, 789. Meza. exsisio, 781. Mezaab, aqua auri, sive aqua fluens, *ibid.* Mezraim, hostes eorum, Ægyptus, 781. Micha, quis hic, adv. loci, vel quis iste, 810. Michael, quis ut Deus, 795, 835. Michol, aqua omnis, vel ex omnibus, 814. Misac, qui risus; Misael, tactus Dei, vel quæ salus Domini, sive quis interrogavit, 780, 835. Moab, de patre, 789. Moccoth, plagæ, 825. Moccotha, plagæ ejus, *ibid.* Molada nativitas, 807. Moloch rex, vel rex vester, 825, 848. Mooli, de infirmitate, vel chorus meus, aut ab initio, 789. Mosac, salvificator, vel a Salvatore, 821. Moscra, eruditio aut disciplina ejus, 799. Moscroth, exclusiones, vel vincula, sive disciplinæ, aut successiones, 795. Moses, attrectans, vel palpans aut sumptus ex aqua, sive assumptio, 789, 844. Mosoch, capientes, 829. Musi, attrectator, vel palpator meus, 789.

Naa, pulchra, 844. Naabi, absconditi, vel requievit in me, 795. Naal, ascensio, 807. Naalia, torrentes, 818. Naama, decor, 821. Naaman, decus sive commotio eorum, 826. Naamani, decor doni mei, 821. Naamathi, decor, 839. Naamathites, movens mortem, *ibid.* Naas, serpens, 818. Naasson, serpentinus, vel augurium, 795. Nabal, insipiens, mensura, 815. Nabaoth, conspicuus, sessio, vel exclusio, 821. Nabau venientes, vel in conclusione, 795. Nabdeel, serviens Deo, vel ursus Dei, 782. Nabe, latratus, 811. Nabeoth, prophetans, 782. Nabsan, exsiccata, 807. Nachuchodonosor, prophetia lagunculæ angustæ 826. Nabuzardan, prophetavit palas, quæ ventilabra vulgo nuncupantur, sive prophetia alieni judicii, 826. Nachor, requies luminis vel requiescente luce, vel obseratio novissima, 782. Nadab, spontaneus, 789, 821. Naeth, requiescens, 782. Nahalal, laudent, 807. Naid, motus sive fluctuatio, 782. Namra, pardus, sive amaritudines, 795. Namsi, tangens, attrectans, sive palpans, 821. Namuel, dormivit Deus, sive, inquiunt Deus, 795. Napheddor, conversio generationis, 807. Naphes. anima, 782. Nazareth, germen molle, vel tenerum, 825. Nasib, titulus, statio, 807. Nathan, dedit, vel dantes, 845. Nathanael, dedit Deus, vel donum Dei, 795. Nathania, dante Domino, 826. Nave, semen, vel germen, aut pulchritudo, 789. Nazareth, flos, aut virgultum ejus, vel munditiæ, separatus aut custoditus, 842. Nazarenus, purus, mundus, *ibid.* Necho, percussi, 826. Nechota, styracem ejus, vel aromata, 826. Necle, scala, vel torrens, 818. Nuilel, laus, hymnus, 811. Numan, decus sive motus eorum, 795. Neena, imago, 721. Neesson, augurans, vel augur, fortis, 781. Nusoth, statio, 821. Nemrod, tyrannus, profugus, vel transgressor, 782. Nephador, dispersa, generatio, 821. Nephe, sufflans, spirans, 795. Nephec, pruna, carbo, vel seditio, 789. Nephee, applicans ori, ligurium lapidis genus, 848. Nephthali, latitudo, vel discretus, sejunctus, convertit, sive convolvitur, 789, 842. Nephthæ, dissoluti, deceptio, 807. Ner, lucerna, 815. Nergal, lucerna acervi. 826. Nesib, stans, 821. Nesrach, fugitivus tener, vel tentatio teneræ, 826. Nethophathi, inclusus, 818. Ninive, feta, vel germen pulchritudinis, speciosa, 826. Noa, movens, sive commotio, 795, 807. Nobe latratus, 815. Noe, requies, 782, 837. Noestan, æs eorum, 795, 826. Noostha, æs ejus, *ibid.* Nuath (Nojoth) pulchritudo, 815.

Obab, dilectus, sive amplexatus, aut sepes, 796, 811. Obath, magus vel pythonissa, Græci ἐγγαστρίμυθον vocant, 796. Obed, serviens, 811, 842. Obedadom serviens humo, 818. Obedia serviens Domino, 822. Obiada, ipse cognoscit, *ibid.* Ochozad, tenens, 782. Odollam, testimonium eorum, 815. Odollamites, contestatus, aliquem, vel testimonium in aqua, 782. Odii, mensis meus, 818. Oepha, æstus, 837. Oephi, mensura trium modiorum, Og coacervans, 89. Oga, inclytus, vel gloriosus, 807. Oham, væ populo, sive insaniens, 807. Oli, infirmitas, *ibid.* Olibama, tabernaculum meum in aliquo, vel tabernaculi altitudo, 782. Oliab, protectio mea, pater, 789. Olda destructio, sive diverticulum, 821. Omar, populus, vel amarus, 783. Omer (gomor) crispans, sive manipula, 189. Omre verbum, 834. Omri, crispans meus, vel manipulus meus, 821. On, labor, vel dolor, 789. Onan et Onam, mœror eorum, 783, 796. Oni, dolor meus, 786. Ono, dolor ejus, 807. Oola tabernaculum, 837 Ooliba, tabernaculum meum in ea, 837. Ophir, irritus, inherbosus, 783 Or, lux vel iracundia, 789, 796. Oraim, conceptus, sive comprehensio, 789. Oram, væ excelso, vel iracundia, 807. Oreb, ardor, siccitas, aut corvus, vel solitudo, 789. Oren, ira, 818. Orchiatharoth, longitudo coronæ, 807. Ori, lux mea, 789. Oronaim, foramen mœroris, 854. Orpha, cervix ejus, 811. Osa, spes, 807. Osai, Salvabit me, 834. Osee, salvator, 796. Osia salus Domini, 837. Ozan, abiit, 837. Ozanna, salvifica, 842. Ozanoth, quasi signum, 807. Oziph. germinatio, *ibid.* Voces per P vel PH, scriptæ vidæ supra in F.

Raab, lata sive dilatata, 845. Raama, tonitru, excelsa, sive exaltata, 783, 837, 842. Raason, cursus, complacitio, sive placentia, 826. Rabaam, impetus vel latitudo populi, 822. Rabba, multa vel multitudo, 829. Rabbi, magister meus, Syrum est, 845. Rabloth, multi, 807. Rablai, multum hæc, sive multa, 825. Rablatha, multa hæc, vel multum iste, 854. Rabmag, princeps cibi, 854. Rabsaris, princeps eunuchus, *ibid.* Raca, vanus, 843. Raccath, maxillæ sive buccæ, 807. Racha, quadriga, sive cursus, 818. Rachab, ascendens vel concita, sive videns, 845. Rachel, ovis, vel videns Deum, 783, 815, 843. Ragal, tristes, pes vel deorsum, 809, 819. Ragalim, pedes, *ibid.* Ragau, ægrotans, vel pascens, 783. Ragem, hiems, vel multum delictum, 832. Raguel pastio Dei, sive amicus ejus Deus, 789. Ram, sublimis, 845. Rama, excelsa, exaltata, 807. Ramath, excelsa hæc, *ibid.* Ramathaim, excelsa eorum vel sublime eis, 815, 843. Ramelia, excelsus Domini, 826, 829. Ramesses, intonuit lætus, sive malitia de tinea. 789. Ramoth, visio mortis, 807. Rapha, sanitas, 819. Raphael, curatio Dei, XXV, 538. Raphaim, gigantes, titanes, XXIII, 783, 807, XXV, 1012 Raphau, sanans, aut medicans, XXIII, 796. Raphes, volucres, sive cursum oris, 826. Raphidin, laxæ manus, vel sanitas judicii, aut visio oris sufficiens eis, 789. Rathamim, juniperi, 810. Rathath, id est horror, tremor, XXV, 951. Rathma, visio consummata, sive juniperus, vel sonitus, XXIII, 796. Razon, mysticus, vel sacratus, 822. Rebe (per ain) quatuor vel ordinatus, 796, 807. Rebecca, multa patientia, vel multum accepit, sive patientia, 783. Rebiath, multum istum, sive multitudo, 826, 834. Reum, varietas, seu pictura, 796. Recsa frenum, *ibid.* Rei pastor meus, 822. Regena, malitia quæpiam, 837. Remma, videns aliquid, vel excelsa.

lætitiæ, sive gaudium, 785, 823. Thargel, sciens jugum, vel explorator, 785. Thurtan, turturem dedit, superfluus, vel elongans, 827. Tharthach, subversio, *ibid.* Thau, signum vel subter, 828. Thebes, conversio, vel fieri ova, vel fuerunt in ea, sive facta mea, 811, 819. Thebni, palea mea, 823. Thecue clangor, tuba, percussio, 819, 831. Thecum, patientia, 827. Thedor, paxillus, 823. Theeth, subter, 790, 797. Theethim, inferiores, subter, 819. Thelabun, dispersi, 838. Thelame, rivi aquarum, vel agger aquarum, 790. Theman, auster vel Africus, 785, 831. Themana, auster, 790. Thena, contra vel donata, 797. Therac, elongatus, quasi diceretur Proculus, 827. Theraphim, incendio, imagines, figuræ, 827, 838. Thersa complacens sibi, 797, 823. Thesbites, captivans, 832. Thesbon, festinus ad intelligendum, 785. Thicon, medium, 838. Thiras, timens, sive rediens aut superfluum, 785. Thobel, ductus ad luctum, universa, vanitas, vel offerre, 785, 828, 838. Tholæ, vermiculus, vel coccinum, 785, 790. Thomas, abyssus, vel geminus, 843. Thoph, protectio oris, vel gehenna, 827, 835. Thophel, insulsitas, 800. Thou, amens vel errans, 815. Thubal, deferens, delatus, 838. Totihioc, vox Ægyptiaca, præpositus interpretatur, XXIII, 65. Ulai, palus, a palude; aut dolor femoris, vel umbraculum, 835. Ul, dolens, sive parturiens, 785. Ur, ignis aut lumen, vel aerium, sive ad iracundiam provocans, 790, 808. Urchi, longitudo mea, 819. Uria, lux mea Dei, *ibid.* Us consiliator, 785. Uram, festinus eorum, *ibid.* Urathi, festinante me, 819. Usi, festinans, *ibid.*

Vaphsi, et finis meus, 797. Vau, et ipse, 827.

Zabadia, donata Domini, 823. Zabdi, fluxus vehemens, sive abundans, 809. Zabud, fluens torris, quem vulgo titionem vocant, 823. Zabulon, habitaculum eorum, vel jusjurandum ejus, aut habitaculum fortitudinis, vel fluxus noctis, 785, 843. Zabulonites, habitaculum ejus, 811. Zacharia, memoria Domini, vel memor Domini, 843. Zachæus, justificatus aut justus, *ibid.* Zachur, memor, 797. Zain, oliva, vel fornicatio, sive hæc, 828. Zamri, psalmus, vel canticum, 797. Zamri iste lacessens, vel amaricans, 823. Zanoe, repulit, vel iste requievit, 809. Zara, oriens, vel ortus, 786. Zarda, abalienatus valde, 838 Zare ortus est, 797, 843. Zava, iniquitas, 823. Zavan, motus, vel fluctuatio eorum, 785. Zebedæus, dotatus, vel fluens iste, 843. Zebee, victima, sive hostia, 828. Zebul, habitaculum, 811. Zabulon, habitaculum fortitudinis, 789. Zechri, memoria, iste exacerbans, vel amaricans, *ibid.* Zemram, cantio eorum, vel tempus ostendens, 785. Zib, lupus, 811. Ziphæi, germinantes, sive florentes, 815. Zocleth, tractum vel protractum, 823. Zoob, aurum, 797. Zorad, alienus, vel descensio, *ibid.* Zorobabel, ipse magister confusionis, 843. Zozommim, hæ cogitationes, seu quæ est hæc aqua, vel in acie præparati, 800.

Divus Hieronymus ex Hebraico fonte plurimas deduxit etymologias tum Græcorum, tum Latinorum nominum, quas pro linguarum tironibus huc subjungimus. In quibusdam tantum Hebraicam vocem indicare tentavimus in cæteris, lector studiosus hunc laborem, si velit, suscipiet, non est necesse ipsum monere quod Hieronymus sæpissime se violenter egisse ipsemet fateatur, XXIII, 846.

Nomina Græca et Latina ex Hebraica radice deducta a D. Hieronymo. — Achaia, frater quis? aut frater ejus, vel frater Domini, vel frater meus Dominus, XXIII, 851. Ab *acha aca*, sive *acha ia*, vel *achath aia*. Æneas, respondens, aut pauper, vel miseria, 846. Ab *anach*, respondere, affligi, *ibid.* Adrias, continens mala, sive locus malorum, *ibid.* Agrippa, congregans subito, *ibid.* Alexander, levans angustiam tenebrarum, 855. Amphipolis, populus ore corruens, 846; ab *am-pi-palal*, populus os volvit. Andreas, decus in statione ab *adar* (per He) decus. Melius a Græco Ἀνδρός, viri, 845. Andronicus, decorus ad stadium, 851. Ampliatus, populus malleator, *ibid.* Apelles, congregans eos, 846, ab *aphel* (per ain), inflatus tumidus fuit, *ibid.* Apollonia, disciplina vel synagoga eorum, *ibid.*, a *palal*, judicavit. Appii forum, libera vel fortis ubertas, *ibid.* Aquila, dolens vel parturiens, ab ith calel (per coph), conturbari, dividi, *ibid.* Archelaus, agnoscens leo, 859. Areta, stupor vel descensio, 853. Arios pagos, seu ἀρεώπαγος, areopagus, primitiva solemnitas, 846, ab *a resith* pouga τὸ principium remissionis vel cessationis. Aristarchus, mons facturæ superfluæ, vel suscitans coronam, 846. Aristobulus, suscitans dolore germen, 851. Artemis, id est Diana, suscitans ægrotationes, 846. Asia elevans, sublimis, 851, 856, 857. Asia, auferens, sive pergens, 855. Athenienses, Athenæ, exploratores, respondentes, humiles, tempore dissipati, ab *anah* respondere, vel opprimi, 846, 855 Augustus, solemniter stans, vel solemnitas addita, 843, a *negous*, rex, imperans, imperator. Berenice, eleganter, vel electe commota, sive filius innocens, ex Syro Hebræoque compositum 847. Bithynia, filia speciosa, virguncula, aut filia Domini, 851. Cæsar, possessio principalis, 843. A *cashar* bene cessit, crevit, Syriace, cesara, successus prosper, incrementum, Candaces, commutata, 847. Canna, pro baculo ab Hebræo *cana*, 803. Cappadocia, manu redempta Domino, 847. Cirenes, hæres, *ibid.* Claudius, claudia, spes tranquillitatis, 847, 856. Cnidos, mentis excessus, 847. Colonia, revelatio eorum, *ibid.* Colossis, vox facta, 854. Cornelius, intelligens circumcisionem, 847. Corinthus, oritur ipse, 856. Crescens, tenebrosus, *ibid.* Creta, vocatio consummata, 857. Crispus, sciens, vel cognoscens, 847. Cyprius, tristis aut mœror, *ibid.* Cyrenenses, hæredes, *ibid.* Dalmatia, paupertatem grandem sonat, 856. Damaris, silens caput, 847. Damascus, sanguinis poculum, *ibid.* Demas, silens, sive terrenus, vel sanguineus, 856. Demetrius, vehementer innectens, sive nimium persequens, 847. Derben, generationis filium, sive loquentem, *ibid.* Diabolus, defluens, 840, 857; a *zoub* fluxit, vel a *zabab* Arab fluctuavit, oscillavit, molitavit se in aere; aut etiam a *dabab*, id est, reptavit in terra, serpentium more; veteres et ipse Hieronymus, Zabolus scribebant, loco Diabolus; juxta ipsum, *Zabdi* fluxum vehementem exprimit, 823; Zabad autem titio interpretatur; ita Diabolus recte dicitur titio, circumvolans, vel reptans, seu defluens. Juxta Græcam etymologiam, criminator interpretatur, a verbo διαβάλλω, deferre calumniam, apud Hebræos Satan dicebatur. Dionysius, dijudicatus vel vehementer fugiens, a *Dun* judicavit, 847. Dioscuri, pulchri ad tegendum, ita dicuntur gemini Castores, *ibid.* Drusilla, generis pacifici, *ibid.* Electe, ascendentes, 851. Elimas ad transgressionem, sive transgredi faciens, 847. Ellada ad scientiam, vel ad ascensum, Syra lingua dicitur super hanc, *ibid.* Ellenes, Græci, ad ascendentes, sive Dei scientia, *ibid.* Epaphra, frugifer vel equidem videns, 854. Ephesus, voluntas mea in ea, sive finis eorum, 847. Eutyches, amens, Græce autem dicitur fortunatus, *ibid.* Evodia, apprehendens Dominum, 854. Felix, ruina facturæ, 847. Festus, ore multorum, *ibid.* Gaius, commotus, sed melius, vallensis, 847, 851, 853. Galatia, magnifica, translata, 847, 855. Iconium, præparatio aut consolatio, 848. Italica, mentis excessus, *ibid.* Jason, factus in mandato, 851. Julius, incipiens, 851. Junia, incipiens, 851. Justus, parcens, sive ipse allevatus, 848.

Laissa in salutem, 848. Laodicia tribus amabilis Domini, vel fuerunt in vomitu, 857. Linus, candidus, sive tibicen, 857. Libertini, facientes paleas, 848. Lisania, nativitas tentationis, 843. Ab *seloudnusah*. Lucas, ipse consurgens, 857. Lucius, ipse suscitans, 848. Libya, venientes, sive introitus, *ibid.* Lycaonia ad suscitandum, *ibid.* Lycia lacrymans, *ibid.* Lydi, quam dicere non possumus, prodificata, *ibid.* Lysias generatus, *ibid.* Macedo, Orientalis, 848. Marcus, excelsus mandato, 488, 851, 854. Medi, mensurantes, seu mensurati, 848. Mesopotamia, elevata vocatione; melius a Græco ducitur eo quod duobus fluviis ambiatur, *ibid.* Miletus, generans, *ibid.* Mysia attrectatio, palpatio, 848. Myrrha amara, *ibid.* Narcissus, ascensus lætitiæ, sive lucerna scindens, aut colligens, 852. Neapolis, commotio mirabilis, 849. Nereus, lucerna Domini, 852. Nicanor, stans lucerna, 849. Nicolaus, stultus ecclesiæ languentis, *ibid.* Niger ascendens, *ibid* Nympha, applicita ori eorum, 854.

Olympa, parturiens thalamus, 852. — Onesimus, decorus, seu respondens, 855, 857. Paulus, mirabilis, 851- Pergamus, dividens cornua eorum, 858. Persida, tentans, dissuens latera sua, 852. Petrus, agnoscens, 844. A pithroun, (per *thau*) interpretatio. Iterum, Petrus, dissolvens, sive discalcians, 853; a *petra* (per *teth*) solutio, opertio. Philippus, os lampadis, vel os manuum, 843. 847, 854. A pi-*lapid*, os lampadis, vel a *phi-laphath*, os curvum, concavum. Philadelphia salvans hæreditem Domino, 857. Philemo, mire donatus, vel os panis eorum, *ibid.* Philetus, declinans, sive os meum, 856. Philo, (φελόνης vel φενόλης) facies Dei, *ibid.* Philologus, ore præcipuum, vel os meum ei in hortum, 851. Phyton, os abyssi, 849. Pilatus, os malleatoris, 844. A pi-latous (per *teth*) quod idem sonat. Pisidia, os sonitus, 847. Pontius, declinans consilium, 844, 849; a *poun*, consilii inopem esse. Pontus inclinans, *ibid.* Portius dividens duritiam eorum, *ibid.* Procorus, fructus congregans, *ibid.* Ptolomais, deducens ad mensuram, *ibid.* Publius, tabernaculum ejus, *ibid.* Pudens, indutus consilio, 857. Puteolus, declinans, *ibid.* Pyrrhus, dissolvens, *ibid.*

Quartus, clangens superflue, 852. Rhode, videns vel fortis, 849. Rhodus, visio sive descensio, *ibid.* Roma, excelsa, sublimis, *ibid.* A *Raama.* Romani, sublimes vel tonantes *ibid* Ros, caput, 845. A *Rosch*

Salamina, fluctus, umbra commotionis, vel salutatio

rum cum portui sunt proximi, LXI, 485. Diatritus, transforatus, *percé à jour*, 557. Eulogiæ, seu panis benedictus, 164, 177. Gazophylacium, Gallice, *tronc*, 544. Logos, id est sermones, 625, v. 425. Lotophagi, 232. Melanius pro Melania, 511, 215. Pentapolis, id est urbes quinque, incendio consumptæ, 220. Pentateuchus, 165. Scamma, id est locus fossis inclusus, 299. Sphondylus, ostreorum genus, 429. Trichora apsis, 326.

Latinæ voces. — Abigere pro rapere, LXI, 470, Abscidere pro abscindere, 190, 195. Abuti pro non uti, 204, 554, 407. Æcubitus pro mensa seu reclinatorium, 215. Aerii proceres, aerii hostes, id est dæmones, 294, 469. Æternum pro in æternum, 638, 689. Agitare pro frequenter agere. Animis agitare frequentant, 456. Ambitio loco ambitus, 725. Amnis pro cantharo, 337. Amplum, id est amplitudo, ut corporis amplum, 675. Apostolica sedes, id est episcopalis, 162. Arcus ecclesiæ, 336, 337. Astula, 525, 556. Avaritia pro desiderium, 547, 548. Babylonis filia, id est Roma, 521, 598. Beare pro beatum dicere, 405. Benedictum Domini, id est benedictio, 383. Buricus, asinus macer et vitior, 320. Capere pro posse, capax esse, 451. Cavus idem ac vanus, cava gloria, 636. Conditur artus exanimos, Græcismus, 333. Contiges, seu histrio, Gallice, *bateleur*, *farceur*, 612. Curtalinus, *chlamide*, 254.

Discretio pro discrimen, 413. Dissicere pro separare, removere, 584. Dominædius, id est dominus ædis, 174, 555. Domu pro domo, 269. Donare loco condonare, 678. Durare pro indurare, 446. Exspectatores, loco spectatores, 529. Exter pro extraneus, 191, 619. Fax uncta, sive lampas oleo ornata, 277. Fenerari, cum accusat, 258. Fenerari pro mutuum accipere, 279. Ignis arbiter, id est ignis purgatorii, 449. Interim pro hactenus, 411. Ire pro mori, 676. Lucernaria devotio, id est officium vespertinarum precum, 909 not. Lucida pro candida, 494. Malus pro diabolo, 275, 741, 860 not. Memoria pro tumulo, 556, 557. Musivo illudere, seu musivo depingere, 336. Nigellatum habere, quid, 177. Omnimedens, 671. Operatio pro eleemosyna, 279, 519. Perfrui cum accusat, 676. Pignora pro filii, 452, 495. Plebs navigantum, pro numerus, 616, 617. Potionatus, 574. Pupis pro pupilla, 612. Retractare, id est recolere, seu revolvere, 640. Robur pro quercus, 617. Sobrians, 628. Stinguere pro exstinguere, 741. Testimonium pro testamentum, 742. Vas animæ, id est corpus, 682.

ENNODIUS (MAGN. FELIX), Ticinensis episc. — Sic de eo loquitur scriptore doctissimus Sirmondus : « Si quid limi, Ennodio sua ætas aspersit, non idcirco fluentem in ejus scriptis ingenii eloquentiæque fontem possumus non amare, aut quia in ejus poematis claudicat interdum versus, rectam ubique sententiam et acumen non amplecti; » et alibi : « Dictiones declamationesque prætermitto, quæ ejusmodi sunt, ut, cum prostremæ omnium apud Latinos natæ videantur, cum primis mediisque conferri possint, et tanquam rosæ alienis mensibus ortæ cariores esse debeant, » LXIII, 10. De lingua hæc habet Ennodius : Deus bone, in quantos se usus [visus] dives lingua dispergit. Cum voluerit, sævit ut bestia, currit ut fluvius, fluctuat ut profundum; et quamcunque fucatis verborum imaginibus pingit speciem, veri adstipulatione repræsentat, 13. Recte creditur enuntiatrix lingua esse penetralium, quæ latentis secreta animæ ad lucem vocat eloquio, 78.

Dictiones sive locutiones tum Græcæ tum Latinæ. — Æther proscindit arundo, loco æthera, LXIII, 44. Album curiæ cœlestis, 42. Aliger, seu Cupido, 515. Alloquium epistolare, 13, 58. Anagnosticum, quid, 17 not. et 135. Anchora obunca solum mordet, 317. Artare paginam scio 119. Ascini, ii sunt qui laribus et tecto carent, a Græco, ἄσκηνοι, 157. Atticæ disciplinæ, id est silentii accurata servatio, a sacris Eleusiniis dicitur quæ religiosissimo celebrantur silentio, 133 not. Barbaries cruda, 222. Beatitudo vestra, ad personam papæ dicitur, 111. Canina loquacitas, 192. Casellulæ, 162. Ceruchis nexa, id est antennis a Gr. κεροῦχος corniger, 519. Chalybis pectus, id est ferreum, 175. Cothurnus trabealis, 19. Crepera res atque anceps, 51. Cymba sermonum, 13. Dædala provisio, 54. Dædala arte, 118. Delenifica alloquia, 29. Delenifica oratio, 25. Deus bone! exclamatio Ennodio familiaris, 13, 20, 31. Dictio castigata, 108. Dictiones, Ennodii opusculum, seu fictæ orationes, sive declamationes uti inter scholares habentur, 263. Domina mi, 102, 110, 115 Domna, 90, 128. Domnus, 52, 86. Dulce meum, pro charissisime, dilectissime, 30. Effudi pro effundi, 97. Ephebi fracti, 313. Epithalamium, hymenæum carmen, 312. Exagellam relinquens, id est normam et exemplum, 257. Ferculorum apparatio, 214. Fibula amoris, 15. Filo raro sub hiante, 513. Fluminum superbia subdere, pro superbiam, 169. Infantia annosa, 189. Latiaris stylus, 28. Loquelæ inter scopulos, 13 Lupercalis genii sacra rudimenta, 177. Lychæus, 41. Missa. Preces ad missam, 273. Morsus styli, 48. Mordet anchora solum, 317. Navis fragi seu navifragi, 257 Nodus in scirpo non quærendus, 203. Opicus, id est rudis et barbarus, 124. Opusculum eucharisticum, 245. Palæstra plurali num, 24. Postulatio mendica, 73. Quotiens, 54, 68. Rancescere, 79. Rutilantia verba per sadum discurrunt, 84, Sanctitas vestra, cum papam alloquitur, 94, 111. Scabrida lingua, 54. Scabrida officia, 90. Schema dictionis, 90. Stemma, 171. Syllogismi sermonum, 201. Usus pro visus, 13. Ventilare historias, 170. Vernula dicitur qui ex ancilla domi natus est, 132. Versiloqui, 318. Vox ferrea, 162.

Boetius. — Vox et aeris per linguam percussio quæ per quasdam gutturis partes, quæ arteriæ vocantur ab animali profertur, LXIV, 393. Iterum vox est sonus cum quadam imaginatione significandi, *ibid.* Vox sensa animi sequitur, 208, 522. Vox a sono quid differat, 393, 419. Vox naturaliter nihil designat, 422. Vox sola dictio non est, 440. Vocis divisio, 877. Voces unisonæ quæ, LXIII, 1292. Voces æquisonæ, *ibid.* Consonæ, *ibid.* Emeles, *ibid.* Mobiles et stantes, 1273. Ad harmoniam aptæ, 1289. Voces notæ sunt passionum animæ, LXIV, 405. Aliæ scribi possunt, aliæ non, 425. Vocum divisio, LXIII, 1177. Vocum proportiones, 1189. Vox una litteris diversis scribi potest, LXIV, 462. Syllabarum divisio, 203. Vocabula quo pacto rebus indita, 159. Vocabula cum et sine prolatione, quid, 168.

Nomen quid, 301, 305, 419, 794. Nomen infinitum quid, 341. Nomina infinita per se vera aut falsa non sunt, 560. Nomina, monoptota quæ, 398, 766. Nomina non naturalia, 794. Nomina transposita quid significent, 352. Nominum natura triplex, 406. Nomina quomodo fingenda, 224. Nomen certum aliquid significat, 764. Verbum quid, LXIV, 305. Verborum natura triplex, 406. Verbum infinitum quid, 306, 341. Verba infinita in propositionibus negationem perficiunt, 521. Verba infinita per se vera aut falsa non sunt, 560. Verbi proprietates, 308. Verborum casus, *ibid.* Verbum semper significat quæ de altero prædicentur, 306. Verba ejusdem generis, 245. Verbi et nominis differentiæ, 305. Verborum et nominum transpositio apud rhetores et oratores non idem valet, 564. Adverbium loco nominis ponitur, 796. Conjunctionum significatio, 394.

Propositio quid sit, 454. Ipsius definitio, 639. Propositionis duæ species, 1173; quatuor species, 545. Propositio simplex quæ, 447, 1052. Propositionis simplicis vis in prædicato consistit, 446. Propositionis simplicis divisio, 797. Propositio composita quæ, 447. Hypothetica, 448. Categorica, 5:0. Universalis 639. Particularis, *ibid.* Indefinita, *ibid.* Syllogistica, *ibid.* Privatoriæ, 550. Conditionales, 834, 838, 859. Disjunctivæ, 834. Prædicativæ, 492. Quomodo compositæ ex prædicativis oriuntur, 1129. Propositio absque verbo esse non potest, 1129, 1173. Propositio quemadmodum fiat, 318. Propositio significationis suæ proprietatem ex subjectis capit, 454. Propositio aut vera aut falsa esse debet, sin minus, propositio non erit nominanda, 180. Propositiones initum subjectum et infinitum prædicatum habentes, et e contra, 548. Propositiones tribus terminis constantes, 525.

Littera, quid, 404. Littero loco terminorum, 810. Litteris (in) nunquam fallimur, *ibid.* Litteræ ut non cædem, sic non cædem voces sunt, 411. Interpretatio quid sit apud Boetium, 396, 397. Græcæ linguæ exempla, Latine interpretata, 406.

Græcæ dictiones. — Amphibologia, LXIV, 1010. Anadiplosis, seu syllogismorum geminatio, 679. Ἀναγκαῖον quot modis dicatur, 77. Ἄνθρωπός ἐστι μικρόσωμος, 906. Ἀνθρωπομορφῖται, hæretici, 1400. Aporema syllogismi genus, 1003. Ἀτέχνους argumentationes, 1081. Arithmetices laus, 1383. Categoriæ ad logicam pertinent, 14. Chordarum nomina in musica, LXIII, 1183. Comma, 1236. Definitio κατ' ἔνδειαν τοῦ πλήρους quæ, LXIV, 906. Κατ' ἔπαινον, *ibid.* Κατὰ πρός τι, *ibid.* Αἰτιώδης, *ibid.* Κατ' ἀντίλεξιν, 905, 1099. Κατὰ διαφοράν, *ibid.* Κατὰ μεταφοράν, *ibid.* Κατὰ ἀφαίρεσιν τοῦ ἐναντίου, *ibid.* Καθ' ὑποτύπωσιν, 776. Ὡς τύπος, 906, 1099. ἐννοηματική, 901 Ποιότης, *ibid.* Ὑπογραφική, *ibid.* Diagonus, LXIII, 1546. Dialectica, LXIV, 429, 911, 1009, 1047, 1205. Diameter circuli, LXIII, 1308. Diapason, 1291, 1294. Diapente demonstratur, 1214. Diachisma quid, 1232. Diatessaron, 1214. Diezeuxis quid, 1191. Εἶχος sive Εἶχον, LXIV, 714. Elenchus, quid, 705. Enthymema, 710, 1141. Epagoge seu deductio quid, 708. Epichirema, 1003. Geometria unde dicta, LXIII, 1339. Grammatica non suscipit magis nec minus, LXIV, 256. Harmonia geometrica, 1158. Hebdomades, obscuræ quæstiones dicuntur, LXIII, 1313. Hemi-

Occidentales autem in dentibus frangunt, ut Itali et Hispani, *ibid.* Mediterraneæ gentes ut Græci in palato sermones ferunt, *ibid.* Syrus et Chaldæus Hebræo vicini sunt sermone, *ibid.* Linguam Hebræam ipsam esse Chaldæam arbitrantur, 527. Grammatica quid sit, 81. A Græco γράμμα dicitur quod litteram sonat, *ibid.* Oratio, quasi oris ratio dicitur, et est contextus verborum cum sensu, *ibid.* Orationis partes octo dantur, 81-82. Vox articulata quid, 89. De litteris quæ primordia exsistunt grammaticæ artis, 74. Litteræ quasi legiteræ dicuntur, 75. Græcæ et Latinæ litteræ ab Hebræis videntur exortæ, *ibid.* Litteras a lege per Moysem habuerunt Hebræi, et Syri sive Chaldæi ab Abraham, *ibid.* Regina Isis e Græcia veniens litteras secum asportavit in Ægyptum, *ibid.* Cadmus Agenoris filius Græcas litteras septemdecim a Phœnice in Græciam transtulit, 76. Numeri litteris exprimuntur apud Græcos, 77. Latinæ litteræ a nympha Carmenti seu Nicostrata Italis traditæ sunt, 77. Litteræ vocales et consonantes quæ sint, 78. Litteram Φ nec Græci nec Hebræi resonant, 80. Nomen unde dictum, quid et quotuplex sit, 82. Pronomen unde dicitur quid et quotuplex sit, 85. Verbum quare sic dicitur, ejus divisio et formæ, 86. Adverbium quid, 87. De participio, conjunctione et præpositione, 88. De interjectione, 89. Syllaba, Latine conceptio dicitur sive complexio, *ibid.* Quid et quotuplex sit syllaba, *ibid.* De accentibus, 93, 94. Positura, seu punctuatio, 95. De notis sententiarum, quæ olim innumeræ exsistebant in manuscriptis, 90 *et seqq.* De orthographia, 101. De analogia, 104. Etymologia quid sit, 105. Glossæ quid sint, 106. De barbarismo, *ibid.* Solœcismus quid sit, 107. Linguæ vitia cætera dicuntur, acyrologia, Cacephaton, pleonasmus, perissologia, macrologia, tautologia, eclipsis, tapinosis, cacosyntheton, amphibolia, 108, 109. Metaplasmus quid et quotuplex in vocibus, *ibid.* De variis orationis schematibus seu figuris, 110 *et seqq.*

De Hebræa lingua. — Hebræum omnium linguarum mater videtur, LXXXII, 75. Syriaca et Chaldaica linguæ Hebræo affines, 327. Hebræi viginti duobus elementis litterarum utebantur, 75. Nominum Hebraicorum etymologias simul collectas reperies, LXXXII, 275 *et seqq.* Dei nomina Hebraica, 259, 260.

De lingua Græca. — Græca lingua inter cæteras gentium clarior habetur, LXXXII, 326. In quinque dialectos dividitur nempe communis, Attica, Dorica, Ionica, et Æolica, 326, 327. De Græco alphabeto, 75, 76. Non dabimus vocum Græcarum etymologias, eo quod eximium opus de his habet Isidorus; quasdam autem categorias ad hanc linguam pertinentes significamus. 1° Gemmarum et lapidum nomina, 564 *et seqq.* Notæ sententiarum, 90. Vitia sermonis, 108. Varii metaplasmi, 109. Schemata seu sermonis variæ figuræ, 110 *et seqq.* Medicitiæ voces, 185 *et seqq.* Ecclesiastica nomina, 291 *et seqq.* Variorum hæreticorum cognomina, 298, etc. Multa plantarum nomina, et arborum, 609 *et seqq.*, 625 *et seqq.*

De lingua Latina. — Latinas linguas quatuor esse quidam dixerunt, id est, priscam, Latinam, Romanam et mistam, 327. Prisca in usu erat sub Jano et Saturno, Latina sub rege Latino et qua fuerunt scriptæ duodecim Tabulæ; Romana incœpit post reges exactos; mista autem post dirutum imperium. *ibid.* Latini decem et septem litteris tantum antiquitus utebantur, 80. H pro aspiratione adjecta est, *ibid.* Quis adjecit litteram *k* et cur, 80. Q Latinorum deest Græcis et Hebræis, *ibid.* *x* adjecta est Augusto, olim per *c* et *s* supplebatur, unde duplex vocatur, *ibid.* A Græcis duos mutuavit litteras Latina lingua, nempe *y* et *z*. 81. Quoad voces exoticas, novas semive barbaras ab Isidoro notatas lectorem remittimus ad ejus Glossarium, LXXXIII, 1331, et ad librum *De etymologiis*, LXXXII.

Missale Mozarabicum juxta regulam S. Isidori. — Sufficiant lectori paucæ animadversiones in hunc librum: primum litteras *æ* et *œ* expungit auctor quibus *e* substituit: Lectio Esaye prophete; fraterne dilectionis, LXXXV, 109. *t* fit *c* ante *ia*, *ie*: pronunciare, percuciet, 109, 110. Breviarii voces triplici accentu notatæ leguntur quod insolitum nunc in libris liturgicis, qui solummodo gravem ut tonicum admittunt et circumflexo non utuntur nisi in sexto casu singulari primæ declinationis, et in secundo casu quartæ, LXXXVI.

EUGENIUS (S.), Toletanus episc. — Carmine coluit Eugenius quæ ad nos transiere, LXXXVII, 389. His versibus litterarum inventores nos docuit:

Moyses primus Hebræas exaravit litteras.
Mente Phœnices sagaci condiderunt Atticas;
Quas Latini scriptitamus edidit Nicostrata,
Abraham Syras et idem reperit Chaldaicas,
Isis arte non minori protulit Ægyptias,
Gulfila (aliter *Ulfila*) *prompsit Getarum quas videmus*
[*ultimas*, 366.

Acrostichum sibi proprium condidit, epitaphium octo eximiis versibus, 356.

VENANTIUS FORTUNATUS, Pictaviensis episc. et poeta an. 700. — Acrostichi versus de cruce LXXXVIII, 91, 94, 95. Charibertus rex. Sic ipsum alloquitur Fortunatus:

Floret in eloquio lingua Latina tuo.
Qualis et in propria docto sermone loquela,
Qui nos Romanos vincis in eloquio (*Ibid.*, 212).

Cassata crimina forte causata, 81. Collis tumens, 69. Continuare, continuata, 61. Decus interrasile, cameræ sculptæ, 77. Digitos morbo numerante, forte emendandum juxta Bollandium, Digito morbos numerante, 113. Fabrire, 101. Festa sancto sonare, 70 H littera quo usu sit apud Fortunatum, 83 not. Implumis fetus, id est aves recenter ex ovo ortæ, 142. Iter facere de nece, 108. Katus sacerdos, 81. Lampas viatrix itineris, 120. Monitare pro monere, 187. Musica pede clauda jacet, 143. Myoparones quid, 122 not. Natare in alterius cæde, 108. Pedestre, gluten, 120. Placsu creperegico, forte crepero, 123. Pruna nigella quid, 337. Quinquifida viscata, 191. Reflante arte picturas vivere putes, 127. Sca pus pro sculptæ, 77. Sagittæ amoriferæ, 203. Superitur iter, 362. Terra stellas suas habet, 128. Xristus pro Christus, 82. ymnus pro hymnus, *ibid.*

ALDHELMUS (S.) monachus et poeta postea Schireburnensis episcopus.

Voces et locutiones semi Græcæ et semi-Latinæ hujus scriptoris. — Acrosticha: Præfatio in qua primus versus quater et in quadrato repetitur, LXXXIX, 238. Acrostichus Prologus quo primæ et ultimæ singuli versus litteræ hunc versum efformant: *Aldhelmus cecinit millenis versibus odas*, 183, 184. Altithronus, 235, 268. Alvearia Sophiæ, 93. Amphibrachus pes metricus, quid, 211. Amphimacrus, unde dictus, 213. Anachoresis, 88. Antes pactus, 218. Arcister, 95 Bacchius unde dictus, 213. Bargina pro pagina, 256. Belvam forte pro belluam, 282. Brachicatalecticum, 106. Cinædus, 282. Clausteilum brevis sententiæ, 92. Claviger æthereus, 91. Colaphus, 106. Crepundia collo pendentia, 151. Cyclus auro texta, 118. Dapsilis, 282. Dodrantium glareæ, 93. Doxam onomatis Kyrii, 93. Fambulo fugax, 95. Flustra, 282. Gannatura sequipeda, 89. Gliugius, 95. Grammatica: Omnis verborum textus artis omnino ratione Grammaticæ consistit, 100 Gracillima mortalium fragilitas, 111. Heptemimeris, 170. Hyphen et hypodiastole, quid, 255 Instrumentum pro testamentum, 91. Jocista, 93. Kathari, id est mundi, 90. Surcones lictores qui, 93. Microcosmus id est minor mundus, 105. Necromantia, 89. Olli pro illi, 264. Orama id est visio, 260. Palimbacchius quid, 214. Pentemimeris, 170. Periscelides crurum, 151. Ringente catasta, 93. Statuuncula Dianæ, 152. Stemma, 89. Stropha iniqua, 296. Strophosæ fraudis balista, 111. Strophosus gestus, 252. Surculus senticosus rhamnorum, 165. Tiara quid, 89. Toracelis imaginum perornare, 114. Triquadra rota mundi, 199.

BEDA (Venerabilis) abbas Anglo Saxo presbyter. — Librum scripsit de orthographia, XC, 123. Initiales litteræ sæpe pro nominibus dantur apud veteres, *ibid.* Litteræ apud Latinos viginti et una numerantur, e quibus quinque vocales, 150, 151. Ex consonantibus novem mutæ dicuntur, 151. Quatuor liquidæ, 152. Syllaba quid sit, 152. Brevis et longa syllaba, 152. Datur etiam communis, *ibid.* Quænam dicantur communes, 153. Dividuntur quoque in primis, mediis et ultimis syllabis, 156, 157, 158, 161. Vide *Cunabula grammaticæ artis* Donati a Beda restituta, XC, 613 *et seqq.*

Græcæ voces apud Bedam interpretatæ. — Absis, circulus XC, 215. Aer, quid, 244 not. Ἀχοσμία quid, 194 not. Ἀχούω, ausculto sive, audio, 124. Ἀγών certamen, *ibid.* Αἰών, ævum, sæculum, 187. Ἀμπλάνες firmamentum, 194 not. Ἄμφω, ambo, 126. Ἀπαρχῆς, primitiæ, 144. Antipodæ, quid, 457. Ἀπολέω, pollor, *ibid.* Apollo ab ἀπολεῖν perdere, 256 not. Ἀφαιροῦμαι aufero, 125. Ἄρχομαι ingredior, ordior, 141. Arrhabon, arrha 124. Atrium, id est regia domus, 124. Barathrum, inferi, 127. Βία vis, violentia, 130. Βύρσα, corium, 127. Κάδος, situla, 129. Calamus, arundo, 129. Cantharus, animal, 130. Cantharum, domus camera, 130. Κάρταλλος, fiscella, 129. Caumaliter, a cauma calor, æstus, 231. Climata, id est plagæ mundi, 204 not. Κερατίνα buccina, 127. Cometa a Κομή, crinis, 243. not. Comœdia seu carmen in conviviis celebrandis, a κῶμος comessatio, 129. Cosmos sic mundus dicitur a Græcis, 193. Δεκατῶ, decorio, 131. Denariov, unde denarius, *ibid.* Dialogus, Lat. disputatio, 131. Diastole, interdictum, *ibid.* Dogmata, Lat. decreta,

unde dicitur, CII, 1113 Clerici unde dicti, 1234. Decalogus, C, 567. Deuteronomium CI, 1125 Diphthongus unde dicitur, 856. Ecclesiastes unde dictus, C, 668. Encænia apud Judæos quid, 891. Epistola unde dicitur, C, 460. Etymologia, quid, CI, 858. Exodus, unde dictus, 1125. Exorcistæ qui et unde dicti, 1152. Gastrimargia id est ventris ingluvies, 1194. Gazophylacium, C, 860 Glossa verbi vel nominis interpretatio, CI, 858. Hæresis, C, 1025. Heteronyma quæ, CI, 955. Homonyma, *ibid.* Hydria unde dicitur, C, 799. Hymnus Græce, Latine laus carminis, 429. Idololatra unde dictus, CI, 1195. Isagoge quid et quotuplex, 955. Kyrie eleison, 1248. Litania, id est deprecatio vel rogatio, 1224. Logica, id est rationalis, 947. Nycticorax noctis corvus, C, 588. Obelus nota quæ, CI, 858. Olympias unde dicitur, 1120. Orthodoxi, qui, 1258. Orthographia, quid, 858. Paralipomenon, seu Prætermissorum liber, 1126. Pandectes quid, 913. Pantheon, templum in honorem omnium sanctorum dedicatum, 1250. Pentateuchus, unde dictus, 1125 Perihermeniæ quid, 972. Philosophia unde dicta, 952. Physica quid, *ibid.* Poderis, id est talaris, 1258 Poesis, 725. Rhetorica quid, 921. Salpix, id est tuba, 766. Scamma, arena luctæ, 820. Scenopegia, C, 841. Schemata, CI, 858. Schisma, C, 1025. Solecismus quid, CI, 858. Syllaba quid, 855. Syllogismus, 966. Symbolum, unde dictum, 1158. Synagoga, C, 644. Synonyma, sive homonyma, CI, 955. Tetragrammaton seu sanctum Dei nomen quod Hebraice quadruplici littera scribitur, CI, 1109. Theologia quid, 952. Theristrum pallium quoddam nuptiale, C, 547.

Latinitas Alcuiniana.—Acunumbilæ Alpes pro Agaunie, CI, 714. Æquinoctia unde dicta, 1118 Æstas unde dicta, 1119. Agnomen unde sumitur, 869. Amicitia quid, 978. Anima unde dicta, 1105 Annus unde, 1119. Antistes, 1256. Auditus sensus quare appellatur, 1105. Autumnus unde dictus, 1119. Balteus quid, 1240, 1241. Barba quid, 976. Barbarismus quid, 858. Bedam magistrum sui temporis vocat Alcuinus, C, 278. Belgii aridi campi, 281. Ceremoniæ quid, CI, 1155. Cæsaries unde appellatur, 1106. Calvaria quid, *ibid* Campanæ, et lignorum sonus quid, 1203. Canonici unde dicti, 1254. Capilli et pili unde dicti, 1106. Caput quid et unde dictum, 1105. Castella, 1165. Cereostrata, 1245. Cognomen unde sumitur, 859. Comites qui dicebantur, C, 475, 476. Consonantes litteræ unde dictæ, CI, 855 Cotidie et quotidie quo differant, 915. Crines quare dicantur, 1106. Coculus ascititium nomen, ut Mena cas et Daphnis quæ juxta hujus ævi morem, veris nominibus substituebantur, 804. De, dis, et des, præpositiones quomodo adhibendæ in compositis, C, 183. Dictio quid, CI, 858. Elementa quæ, C, 519. Elocutio quid, CI, 921. Epistola quid. C, 460. Faciles quare dicta, CI, 1106. Feriæ unde dicuntur, 1115. Gulositas quid, 1194. Gustus unde appellatur, 1105. I Littera hæc quando transeat in potestatem consonantis, (olim i et j eodem modo scribebantur), 856. Imbrumati quibam dicantur, 1119. Kalendæ unde dictæ, 1118. Mappula quid, 1243. Mensis unde dictus, CI, 1117. Milites gregarii, id est ignobiles, C, 547. Mulier unde dicta, C, 698. Natalitia sanctorum seu dies transitus eorum de sæculo, 956. Natura unde dicitur, CI, 1105. Neglegens pro negligens, 912. Nonæ unde dicuntur, 1118. Nox unde dicta, 1116. Occipitium quid, 1105. Orarium quid, 1242. Panis unde dictus, 1267. Perpetuum quid et unde, C, 419. Peteredium a petenda hæreditate dicitur, CI, 915. Pometa et pomeria quæ dicuntur, 913. Præpositiones loquelares quæ, 899. Prosa quid, 858. Puncti ad distinguendos sensus positura vocantur, *ibid.* Rogare non tantum petere, sed etiam interrogare significat, C, 956 Sæculum et ævum quo differunt, 420. Saxi seu Saxones unde dicti, CI, 815. Sempiternum unde dicitur, C, 419. Servus quare dictus, 557. Solaria quæ et unde dicta, CI, 745. Solstitia quare dicta, 1118. Sophistica locutio quæ, 959. Tactus unde dictus, 1105. Tapeta et sagellum, quid, C, 257. Totum quot modis dicitur, CI, 967. U quando non transeat in consonantis V potestatem juxta antiquam orthographiam, 856. Versus unde dicti, 1251. Vir unde dicitur, C, 698. Visus quare ita dictus, 1105.

SMARAGDUS, abbas monasterii S. Michaelis Virdunensis. — Ex illo pauca seligemus, cum sanctorum Patrum non nisi excerpserit scripta quæ jam recensuimus.

Nomina Hebraica. — Abba, pater, CII, 181. Barrabbas, filius patris, 242. Ben Adam Filius hominis, 391. Crucis Christi titulus Hebraicus, 190. Gehenna, dicitur a ge vallis, et henna gratuita, 1405, 1120. Jehovah, Dei nomen tetragrammaton, 1125 Jeremias id est excelsus Domini, 378. Malchus, rex, 182. Noe filiis quatuor, fuerunt uxores, Pucrfara, Parfia, Cataflula, et Fluia, 1120. Racha quid, 404. Sicer unde sicera, id est ebrietas, 381.

Græcæ voces. — Angelos, seu nuntius, 287. Apocalypsis, id est revelatio, 393. Epi particula Græca, id est super; multis copulatur nominibus et verbis, ut epistola, hoc est super missa; epigramma, super littera; epitaphium super sepulchrum; episcopus, super speculator, 15, 1113. Hydropis ab ὕδωρ aqua derivatur, 468. Πανοπλία, id est omnia arma, 493. Paulus dicitur a παῦλα cessatio quod jam Saulus Christi fideles prosequi cessaverat, 15. Philargyria sive avaritia, 569. Proselyti seu advenæ, 287.

Dictiones, locutionesque Latinæ. — Figulus, sive frigulus, quis auctor ille sit ignoratur, 1119. Idem dicendum est de Victore Capuano, 1122. Cujus confortatu sedulo, aliter lege, edulio, 14, 1113. Latrare pro obtrectare : non latret pravitas hæreticorum, 240. Mavelle, pro malle. 13, 1113. Nativa forte pro nociva, *ibid.* Romani interpretantur sublimes vel tonantes, propter potentiam et fortitudinem, 15, 1113. Sanctus Victor Capuanus, auctor ignotus, 1122.

AGOBARDUS (S.), Lugdunensis episc. — Apostoli et evangelistæ nihil omnino contra regulas grammaticæ dixerunt quod non ita aut ratio aliqua, aut causa mysterii dici exigeret. CIV, 164. Rusticitas linguæ utrum tribuenda sit Spiritui sancto, Moysi et prophetis, 165, 166. Secunda persona pluralis pro singulari usurpatur, quod religiose servabatur medio ævo, 189 et passim.

Dictiones et locutiones tum Græcæ tum Latinæ. — Aura levatitia est, quo sensu olim dicebatur cum audiebatur tonitru et coruscabat fulgur, 147, 154. Carra carricata, 158. Caballus pro equus, 247. Imagines sanctas dici non vult Agobardus, sed sanctorum imagines et quare, 211. Injustitiæ plurali numero, 186. Insipientias nostras, 187. Joculares, histrionum genus qui postea Gallice dicti sunt *jongleurs*, 249 not. Judicium crucis, Judicium Dei, ad causarum definitionem adhibitum, quid, 252 not. Latria Græce, quid, 201, 202. Latini eloquii magnus auctor, id est Virgilius, 201. Magonia ficta et suppositiitia regio magorum, 148. Matarus teli genus, 261 not. Memoriæ sanctorum, id est templa sub sanctorum invocatione dedicata, 215 Parentes pro consanguineis et affinibus, 187. Sculpturæ histriatæ, 216. Septimania qualis regio dicta fuerit, 227. Tempestarii sive sortiarii qui habebantur ut auctores tempestatum et grandinis 147. Θρησκεία hoc est religio, 201, 202. Thresceia, eusebeia, theosebeia et latreia quid et quo differant apud Græcos, *ibid.* Zographia Græce dicitur pictura, id est, viva scriptura, 216.

THEODULFUS, Aurelianensis episc — *Voces et locutiones.* Arabs. Torvus Arabs, CV, 287. Artarier pro arctari, 285. Boat sua quisque, id est exaltat, 295. Capitula, capitularia unde iste titulus, 192 not. Carchesia Bacchi, 290. Carle pro Carole, 374. Catechumenus unde dictus, 224. Chalybs chalybem cudit, 374. Christicolum nomen, 327. Conloquio pro colloquio, 283. Exedra pro hexedra ecclesiæ, 210. Exorcismus quid, 223. Gastrimargia seu ventris ingluvies, 2. Grippes pro Gryphes, 288. Inlitus pro illitus, 287. Inriguus pro irriguus, *ibid.* Lugdune, quasi diceretur Lugdunus, 285. Mage pro magis, 314. Moneta pro pecunia, 297. Navegius pro Nave filius, id est Josue, 300. Parænesis ad judices, a quo additus est hic titulus, 283. Piscifluus Rhenus 314. Psalmicanus pro psalmista, 285. Rupee pro rupeæ, *ibid.* Symbolum unde dictum, 226. Tmesis, figuræ genus qua vocabulum compositum dividitur et per alias dictiones separatur ut apud Virgilium : septem subjecta trioni. Per tmesin Theodulfus mariti Gislæ nomen Suavaricum sic separavit hoc versu : *Suaveque*, Gisla, tuo feliciter utere *rico* 326 not. Unguem pro unguentum, chrisma, 327. Wardo pro Gardo, flumen in Rhodanum defluens ab urbe Nemauso, 285.

JONAS, Aurelianensis episc.

Voces et locutiones.— Adoratui esse, CVI, 354. Agmina exsequiarum, et pompa funeris dicitur, 262. Aliud substantive sumitur, 300. Cartallum, vas et mensura, 123. Celare virum, pro zelare videtur, 146 Columbus pro columba, 156. Delectatur, male scribitur melius legito luctatur, 269. Fabricæ ecclesiarum, 204. Gravedo pro gravitate, 337. Impiare ossa mortuorum, pro violare, 265. Joannes os aureum, hoc est Chrysostomus, 150. Meam extremitatem commonefecisti, 122; moneo tuam experientissimam sagacitatem, qui modus loquendi familiaris medio ævo, præsertim inter monachos, 124. Obscuritas et corruptio verborum, idest, 357, 358. Ordinabiliter, 183. Post quot dies, 187. Rex unde dicitur. 237. Sagittæ verborum, 338. Scriptitasti, id est inepte scripsisti, *ibid.* Telum constructionis tuæ, 340.

AGNELLUS, abbas S. Mariæ ad Blachernas prope Ravennatem.— Ammonuit pro admonuit, CVI, 522. Ardica pars superior ad portam ædificii, 487, 514. Bandum

Latinæ et Græcæ linguæ præceptores nancisci poterat, CXXII, XIX *et seqq*. Admirandum profecto est quomodo ille vir barbarus, in finibus mundi positus, qui quanto ab hominum conversatione, tanto credi potuit alterius linguæ dictione longinquus, talia intellectu capere in aliamque linguam transferre voluerit, 15. Hebraice aut Syriace Scotus nescivit, 14. Quomodo Græcas litteras discere potuerit in Hibernia, *ibid*. Ex Græcæ locutionis abundantia sæpe propositiones anteponuntur et tamen nullum augent sensum, ut v. gr. illæ *tres*, ἀνὰ, καὶ, πρὸς, *re*, *et*, *ad*. Item dicendum de cata quæ in multis translationibus vertitur, 164. Intellectus noster, cum per se sit invisibilis et incomprehensibilis, signis tamen quibusdam et manifestatur et comprehenditur dum vocibus vel litteris vel aliis nutibus, veluti quibusdam corporibus incrassatur.... dum vult vocibus et litteris incorporatur, 633.

Pars Græca. — Acrido melitrophos, locustas et mel comedens, CXXII, 305. Adamaston, quod durum est et indomitum, 262. Agalma. Agalmatum studiosi, 169, 471. Anacephalæôsis totius capituli, 141. Analytica, 184. Anarcha, sine principio, 451, 516, 625. Aorasia, exorbitas seu cæcitas, 554. Apêchêmata, quid, 164. Apophasis et cataphasis, quid, 155, 522. Archetypia primitivæ formæ, 164. Autopatheia, actio et passio ejusdem personæ, 467. Cacopatheia, mala passio, 201. Cataphatica affirmatio, 522. Curia quid, 195. Epermenôn unde dictum, 177. Epigramma capituli, 143. Episteme, scientia sive disciplina, 184. Eucherôta facilia, 170. Euprêpeia, decor, pulchritudo, 185. Exousiarcha, 197. Hymnologia, laudatoria oratio, 149. Hypostasis, substantia, 615. Jeron sacrum, 180. Orasis proorasis, visio, prævisio; ab ὁρῶ, video, definio, destino, si præponatur πρὸ, habes προορῶ, prævideo, prædefinio, prædestino, 431. Ousia, essentia, 443, 464, 491. Panther belluæ genus ferocissimum, 168. Patrocinêtos, pater motus, 130. Περὶ φύσεως μερισμοῦ de divisione naturæ, titulus cujusdam operis Scoti, 442. Philanthropia, misericordia, 141. Phôtophaneia quid, 131. Phôtodosia, claritas seu luminum datio, 153. Podera, tunica ita dicitur quia ad podas, id est pedes pendebat, 202. Prototypa principalia exempla, 616. Saphrophilus, legito saprophilus, putredini delectatus, 358. Symbamata, accidentia, 472. Symbola, 169. Teletarchia sacrorum positio, 156, 157. Thearchia, summa deitas, 153, 179. Theophania divina apparitio sive imago, 132, 208. Theoria physica verborum, 290. Theosis, deificatio, 151. Theosophi, 169, 259, Ὕλιον quid, 443.

Pars Latina. — Acceptivum, CXXII, 176, 178. Accidentia primordialis, 507. Citivolus, Deividus Joannes, 285. Courationalis, 141. Datio et donatio pro datum et donum, 127, 128. Esse substantive sumptum, 521. Essendo, *ibid*. Humaniformis, 258. Incasualis collocatio, 181. Incommutabiles rationes, 529. Localitas illocalis, 635. Nihilum quid, 654. Plusquequam pro plusquam, 517. Prædestinare, præscire quid, 361. Probamina certa, id est certæ conclusiones, 784. Processio creaturarum earumdemque reditus inseparabiles, 529. Resonantiæ seu resultationes, id est rerum intelligibilium imaginationes, 164, 169. Simplus, simpla, 127, 175. Supermundalia, 163. Superconsummativa consummatio, 224. Superfirmitata virtus, 243. Subpungere mentem, 159 Vocabula non omnia componit Latinitas æque ac Græcitas, 460, 461. Vox. Vocibus et litteris, dum vult, incorporatur noster intellectus, 633.

ADO, Viennensis archiepisc. — Quoad linguarum studium nihil apud Adonem apparet. Vide Notam quæ vocem Græcam *scolaces* per Latinam funalia vult interpretandam, unde dicta sunt funera, CXXIII, 353.

USUARDUS, Sangermanensis monachus. — Æque ac Ado nullam producit alicujus momenti elucidationem ad linguæ rationem et studium. Hic autem locus est quasdam observationes præstare super nomina propria quæ in utroque Usuardi catalogo leguntur, CXXIV, 1279, 1287. Nomina propria hominum distinguimus in quatuor præcipuas linguarum familias.

Prima familia nomina respicit quæ ad Orientales linguas pertinent, Hebræam scilicet, Syriacam, Persicam, Ægyptiacam, Æthiopicam, Punicam, Arabicam, etc., ut Abraham, Isaac, Moyses, Elias, Matthæus, Bartholomæus, Joannes, Pachomius, etc.

Secunda familia complectitur nomina quæ ad Græcam linguam revocantur et Græca radice formantur ut Achilles, Agapetus, Alexander, Andreas, Basilius, Chrysogonus, Cyrillus, Dionysius, etc.

Tertia familia nomina Latinæ linguæ seu Italorum, Etruscorum Romanorumve amplectitur ut, Agricola, Albinus, Amandus, Aquilinus, Augustinus, Benedictus, Domitianus, Donatus, Desiderius, Honoratus, etc.

Quarta familia nomina includit quæ ex origine Gothica, Celtica, Germanicave derivantur, et suis radicibus præsertim dignoscuntur. Porro Gothicæ radices præsertim hæc sunt.

Ald. : Aldegundis, Aldhelmus, Aldetrudis.

Adal, *Adel* : Adalbertus, Adelardus.

Ans, *Arnl*, *Arnf*, *Austr*, *Autb* : Anscharius, Anselmus, Arnaldus, Arnulphus, Austrudis, Autbertus, etc

Bald, *Band*, *Baud* : Baldomerus, Balduinus, Bandaridus, Baudelicus, etc.

Berr, *Berc*, *Berl*, *Bern*, *Bert*, *Berth*, *Berw* : Berardus, Bercarius, Berlindis, Bernardus, Bernaldus, Bertinus, Bertrada, Bertha, Bertharius, Berwaldus, etc.

Botf, *Bramb*, *Brand*, *Burch*, *Burg*, *Buth* : Botufus, Brambertus, Brandanus, Briojetta, Burchardus, Burgundus, Burgundofora, Buthelmus, etc.

Clod, *Cloth*, *Colm*, *Conrd*, *Cunb*, *Cung*, *Cutb*, *Cuthb* : Clodulfus, Clothsendis, Colmannus, Conradus, Cunibertus, Cunegundis, Cutburga, Cuthbertus, etc.

Dod, *Drog*, *Dunst* : Doda, Dodo, Drogo, Dunstanus, etc.

Ead, *Ebr*, *Edel*, *Edb*, *Edm*, *Egb*, *Egw*, *elg*. *Emm*, *Engl*, *Engr*, *Erch*, *Erend*, *Erck* *Ethel*, *Evr*, *Ew*, *Eym*, *Eyn* : Eadburga, Eadmerus, Ebrulfus, Edeltrudis, Edmundus, Eduardus, Egbertus, Egwinus, Einbertha, Elfegus, Eligius, Emmia, Engelbertus, Ensuitha, Erchenwaldus, Erembertus, Erendrudis, Erckembodus, Ermelindis, Ethelburga, Ethelreda, Everardus, Evurtius, Ewaldus, Ewigius, Eymerica, Eynardus, etc.

Filb, *Finn*, *Florb*, *Folq*, *Franc*, *Fraud*, *Fred*, *Frid*, *Fulc* : Filibertus, Findrudis, Finnianus, Florbertus, Folquinus, Franciscus, Francoveus, Fraubaldus, Fredegandus, Fredericus, Fridolinus, Frodobertus, Fulcherius, Fulco, etc.

Gall, *Gand*, *Gang*, *Geb*, *Gelt*, *Gend*, *Gengl*, *Gerdl*, *Gerd*, *Gerbr*, *Gerh*, *Gerl*, *Germ*, *Gertr*, *Gerv* : Gallus Galla, Gandulfus, Gangulfus, Gebetrudis, Geldeldus, Gendulfus, Genebaudus, Genglufus, Genulfus, Geraldus, Gerardus, Gerebaldus, Gerbrandus, Gerhardus, Germanus, Gertrudis, Gervasius, etc.

Gilb, *Gild*, *Gisl*, *Glod*, *God*, *Goer*, *Gond*, *Gosw*, *Golb*, *Grim*, *Grod*, *Grog*, *Gud*, *Guid*, *Guiq*, *Guill*, *Gumb*, *Gund* : Gilbertus, Gildardus, Gildas, Gislenus, Godeslinda, Gobertus, Godardus, Godeberta, Godefridus, Godoaldus, Godscalcus, Goericus, Gondulfus, Goswinus, Golbertus, Grimbaldus, Grodegangus, Grogbertus, Gudualdus, Guibertus, Guido, Guigo, Guillelmus, Guinbertus, Gundolfus, etc.

Had, *Hal*, *Harl*, *Henr*, *Hertr*, *Herb*, *Hertb*, *Herl*, *Hidlf*, *Higb*, *Hild*, *Hub* : Herdelinus, Halfardus, Harlindis, Harwaldus, Hedwigis, Henricus, Heribertus, Herlindis, Hersuinda, Hidulfus, Hildegardis, Hildewardus, Hubertus, Humbertus, etc.

Ida, *Ideb*, *Ingel*, *Irg*, *Iv* : Ida, Idaberga, Ideburga Imerus, Ingela, Iringardis, Ivo.

Kan, *Ken*, *Kent*, *Kin* : Kanutus, Keneswita, Kentigernus, Kuneguudis, Kyneburga.

Ladi, *Lamb*, *Land*, *Lang*, *Lant*, *Lead*, *Leot*, *Leov*, *Leow*, *Leud*, *Lief*, *Liet*, *Lind*, *Loth*, *Ludg*, *Ludw*, *Lutb* : Ladislaus, Lambertus, Landricus, Landulfus, Langulfus, Lantfrancus, Leodegarius, Leotaldus, Leovaldus, Leudomirus, Liefardus, Lietbertus, Lindemannus, Liutrudis, Lotharius, Ludgerus, Ludovicus, Ludwinus, Lutgardis, Luthardus, etc.

Mael, *Madel*, *Maint*, *Malb*, *Marclf*, *Mathld*, *Med*, *Menl*, *Meyn*, *Monlf* : Maclovius, Madelberth, Madelgisilus, Maingoldus, Malburga, Monegildis, Marculfus, Marnulfus, Mathildis, Medardus, Medericus, Mengoldus, Menulfus, Meynardus, Modoaldus, Monulfus.

Nig, *Niv*, *Nonn*, *Norb*, *Notg* : Nigundis, Nivardis, Notgerus, Nonnus, Nonna, Norbertus.

Oda, *Odg*, *Odil*, *Odo*, *Odol*, *Odul*, *Old*, *Osw*, *Othm* : Oda, Odalricus, Odgerus, Odilo, Odo, Odrada, Odolricus, Odulfus, Oldericus, Oswaldus, Oswinus, Othmarus, etc.

Pegg, *Pipp* : Pegga, Pippinus.

Rad, *Rag*, *Ray*, *Reg*, *Rel*, *Remb*, *Beyn*, *Rich*, *Rig*, *Rob*, *Rod*, *Rog*, *Rol*, *Rum*, *Rut* : Radbertus, Radbodus, Radulphus, Ragomerus, Regenfledis, Rembertus, Remundus, Reynoldus, Richardus, Rictrudis, Rigobertus, Rodulfus, Rolandus, Romualdus, etc.

Sab, *Sag*, *Sexb*, *Sigeb*, *Sigfr* : Sabaudus, Sagaria, Sexburga, Sigebertus, Sigefridus, Sicfridus, etc.

Tadw, *Telb*, *Theod*, *Trutp* : Tadwinus, Telbaldus, Theodolfus, Trutpertus, Tugdualus, etc.

Ubald, *Udal*, *Ug*, *Ulfag*, *Ultan* : Ubaldus, Udalricus, Ugo, Ulfagius, Ultanius, etc.

Vastr, *Ved*, *Vulm*, *Vult*: Vastradis, Vedastus, Volganus, Vulmarus, Vultanus, etc.

Omnia nomina quorum prima littera est W, ad linguam Gothicam pertinent, ut Walbertus, Walfridus, Waldetrudis, Valdrada, Waso, Wereburga, Wereufridus, Wibrandis, Wichburga, Willfridus, Willhelmus, Willibaldus, Wolfangus, Wolstanus, Wolfelmus. — Yda, Yduberga, Ythamarus.

HINCMARUS, archiepisc. Rhemensis.

Variæ locutiones et voces tum Græcæ tum Latinæ. — Actionales domus, quæ, CXXV, 721. Adilluminari, 226. Adulescentulæ, 644. Aliquanta (post), 89, 346. Alodes quid, 799. Ampullula chrismate plena e cœlo demissa per columbam, 1160. Anathema, id est alienatio, 1090. Arbitrium unde dictum, 439 Aruspices quinam dicantur, 718. Bunnuarium, est ager dilimitatus, 777. Carminibus incantantus, 717. Chresimon, quid, 476. Coclhebla, 717. Cortis villa est sive rustica habitatio, 777. Defensare, 72. Dusius, dæmonis genus quo noctu femina opprimi olim credebatur, 717. Furatis horulis, 18. Geneciales feminæ, seu voluptati deditæ, 717. Horoscopi quinam dicantur, 718. Hydromanti magi quinam denominentur, 718. Impræmeditata quæstio, 646. Lamiæ, genti genus quo terrentur pueri, 717. Malefici, quinam dicuntur, 718. Mansus, prædium rusticum, 777. Matricularii, 1110. Meraca veritas, 89. Necromantii, quinam, 718. Nucem juxta nucleam frangere, quid, 246. Pitacium Gotescalci, 369. Pluripliciter, 649. Præstigiatores, sive obstrigilli, quinam, 719. Primicerius seu dux, 83. Prosuerius mendose loco proposuerunt, 181. Pythonissæ, 718. Schedula, 475, 476. Sortiarii qui, 717. Sortilegi quinam, 718. Tritheoteia seu trina Deitas, 477. Ventriloquæ, 718. Zabulus, pro diabolus, 141.

ANASTASIUS Bibliothecarius, in *Vitas SS. Pontif.* an. 888. — Absida, *Vide infra* apsis, apsida. Absolutio pro permissione, CXXVIII, 1174. Absolvere pro dimittere, 1098, 1150, 1390. Abslatus pro ablatus, 1178. Accubita, accubitus, id est triclinium, 1029, 1307. Acu pictile, 1306. Adhærere pro conjungere, 1087. Adorare pontificem, pro reverenter salutare, 515. Affamen locutionis, 1264. Almificus, 1187, 1218, Alvariæ, gemmæ genus, 1283. Ambo pars ecclesiæ quæ dicatur, 922. Amendulæ aureæ, 1354. Ama seu amula offertoria, 348, 349, 1194. Ante pro potius, 1350. Anaglypha, 1227. Antiphonati pro antiphonatim, 199. Appar pro exemplar, 1182. Apsis, apsida pars quædam ecclesiæ, 1229, 1283, 1349. Augmentata, 1024. Canthara cerostrata, vasis genus, 201, 365. Chrysoclavum, 1200. Clusos introire, 1096. Cymbilia episcopii, 710, 1158. Delympidare, id est clarescere, 849. Desertare, 1360. Diptycha ecccclesiarum, 811. Falsare, 808. Forma pro fonte videtur sumi, 1188. Fossatum Longobardorum abstulerunt, 1096. Gabata e lectrina, 475; Gabatha aurea, 724; Gabathæ Saxicæ, 1026. Gammadiæ quid, 1336. Guandali pro Wandali, 577. Graphiones, 1178. Hegumenus monasterii, quis, 1214. Holosericus ornatus, 868. Ignis reticus quid, 200. Intarta forte pro ædificata, 685. Intartizare, id est erigere, ædificare, 722. Litaniæ seu Letaniæ majores, 1215. Massa quid, 1187. Musivum. Agni, cruces palmæ ex musivo, 454. Octaplum, vela de octaplo, 187. Octuaginta pro octoginta, 1336. Pallia olobera blattea, 475, 515. Pallia stauracina, seu quadrapola, 1182. Paracellarii pauperes, 1060. Paracanthara, 348, 349. Palergium chrysoclavum, 868. Praxit forte pro pransus est, 776. Primatos pro primates, 709 Quadrapola pallia, 1182. Quadri porticus ecclesiarum, 797. Relicta pro vidua, 1187. Roga pro donatione, 686, 792, 1209. Sarta tecta quid, 1196. Satania, 1214. Stauracin quid, 1182, 1187. Tigurium argenteum, 454. Titulus sanctorum, monumenti genus, 1187. Translatari, 1196. Voces. Latinis vocibus victorias acclamare, 812.

ISIDORUS MERCATOR. — Pauca dicenda necesse æstimamus de hujus auctoris compilatione, quæ ad plurimos scriptores pertinet. Agonizare pro desertare, CXXX, 188. Aleæ, id est tabulæ ludus, 420. Carrucæ, 192. Charitative, pro misericorditer, 193. Expræfectus, exconsul, 303. Eucharistia quæ vox raro invenitur apud scriptores anteriores, 546. Fratreia Græce, id est conspiratio, sive conjuratio, 312. Gustare mortem, 297. Lecticæ, 192. Libelli famosi, id est diffamatorii, 418. Quadrigæ, 192.

REMIGIUS, S. Germani Antissiodorensis monachus.

Hebraica, Græca et Latina. — Alphabethi Hebraici interpretata, et connexiæ, CXXXI, 145. Aorasia id est avidentia, cæcitatis genus ab abstractione mentis procedens, 65. Cataduppa dicitur locus quo ab altissimis rupibus ruit flumen Gehon, 61, 91. Cataractæ, id est fenestræ, 76. Chroma, Chromaticum quid, 952. Coluber et Cerastes, quid, 128. Diapason unde dictum, 934. Diapsalma quid, 140. Diastema quid, 941. Diatessaron musicæ elementum, 939. Diatonicum et enharmonicum, quo discrepent, 931, 932. Emptitius quis dicatur, 88. Euphrates, frugifer interpretatur, 61. Hiberæ næniæ sive Hispanicæ vanitates, 53. Historia unde dicta, 54. Imago quasi imitago, 57. Ineloquens infans, 184. Lux a luendo, 55. Modulatio quid, 918. Nazareus quis dicebatur, 899. Obelus, virgula jacens, 144. Pentateuchus unde dictus, 51. Perizomata, quid, 65. Polymita, vestis diversi coloris, 114. Præfatio, Græce prologus sive prœmium, id est breviatio, 51. Principari, 906. Prophetia quid, 145. Psalterion, Lat. organum, 138. Puppis sanctæ crucis, 915. Rhythmus quid, 936, 949. Septies, id est integre, perfecte, 70. Significantia nominum, 141. Sympsalma quid, 140. Syntagma, compositio, 53. Systema quid, 945. Tonus quid, 945. Tropi musicales a divisione linguarum Græce nominantur, 934. Ungula unde dicta, 128. Vernaculus quid, 88. Zoe, vita, unde zoa animalia, 60.

ABBO, Sangermanensis monachus. — Scriptor ille et cacopoeta, quædam tradidit obscuritate admodum rara sicut et locutione barbara : aliquot sint exempla, CXXXII, 748-78.

> *Plectra revolvamus vocis post terga stuporum*
> *Fædere quo fragili fuerant infecta loquamur,*
> *Agmina Normannum Francis e finibus antra*
> *Ad sua nolentum descendere, sed Sequamina*
> *Imo fluenta cupiscentum, iua rursus adire*
> *Quæ argentum sibimet retinendo, novalia monstrent;*
> *Hic Ebalus raptat cordam vibratque sagittam*
> *Quam nauclerus in ascellam per navis iatum*
> *Prævius accepit, modicum terebroque forutum,*
> *Evax, invenium quingen, plagisque trucidant*
> *His miscuit præstuns Ebolus Mavortius abba,*
> *Ni cupidus nimium, lascivus, et omnibus aptus;*
> *Nam pulchre nituit studiis, quæ gramina ministra*
> *Fæderis antistes causa permisit abire*
> *Anschericus tentos, potius concidere debens,*
> *Clerice, dipticas lateri ne dempseris unquam;*
> *Corcula labentis fugias ludi fore, ne te*
> *Lætetur fædus sandapila neque toparcha;*
> *Machia sit tibi, quo ierarchia, necque cloaca,*
> *Non enteca, nec alogia, verum absida tecum*
> *Commaneat....*
> *Gripphia tè tangat. carchesia, togaque crebro,*
> *Absistat vero glauconia, criminis offa.*
> *Bratheu blatta dehinc, encilitiva, prosapiaque*
> *Militiæ Christi per te nullatenus absint.*
> *Amphytappa laon extat, badanola necnon;*
> *Effipiam, diamant, stragulum pariterque propomam.*
> *Agagula cœlebs aginat pecudes, nec ablundam.*

Omittitur ODO Cluniacensis abbas, qui Moralium S. Gregorii epitomen tradidit, et ubique Sancti doctoris verba servavit.

ATTO, Vercellensis episc.—Ad præsens esse, CXXXIV, 622. Aldiones, 20. Apostolus, Latine missus, 289. Arcana verba quæ, 482. Aumatia, loca secreta in theatro. 863. Bombinare, id est tuba tonare, 861. Cœlia, potionis genus quod ex frumento conficitur, 869. Cantabius, id est tenuissima pergamenta, 860-861. Castellæ, 20. Coltiles, colti et incolti, *ibid.* Compater, commater, quid sonat, 110. Cortes, 20. Diacona quænam dicta, 114. Ecclesia, id est convocatio, 290. Elogia, id est notæ criminum, 863. Epistola, Latine supermissa, 126. Garrula modulatio, 118. Græci sermonis ambiguitas, 366. Hemicadium, vas olearium, 874. Idolum a Græco idos, id est forma, et non a dolo, ut quidam existimant, 361. Isiodus pro Hesiodus, 361. Jesus Hebraice, Græce sotir [soter], Latine Salvator, 129. Manus linguæ, 76. Martisium, cibus in mortario tritus, 864. Munus ab obsequio a manu, a lingua, quid sonet, 110. Nictatio palpebrarum, 118. Omnimodis invitare, servari, 102, 109. Parabola. Accipere in parabolam quid, 806. Pascema, panis genus Ægyptiaci, 845. Paulus juxta Attonem a paulo venit ut a modico propter ipsius humilitatem, 127, 288. Perpendiculum, opusculi Attonis idem ac Polypticum, 859. Phase Hebraice, id est transitus, 819. Pittacium, id est libellus seu breve scriptum, 75. Pollini, farinæ species bovino corio setacti, 861. Polypticum, Attonis opusculum, 859, 881. Presbyteræ, quæ sint, 114. Pro Simoniacis, id est adversus, 75. Redimiæ quid, 878. Scipio; sic dicitur virga regalis, 875. Schemata vestium, 118. Stablaræ, stabula, 20. Vomer linguæ, 76. Zema Attica, Græcica est sorbitiuncula, 861.

FLODOARDUS, Canonicus Remensis. —Affamina complecti, CXXXV, 85. Agrestia corda, 45. Ampulla cœlitus emissa per columbam, chrismate plena, 52. Blattea tunica, 57. Caballus, 35. Cabula argentea, 64. Cantilenæ ecclesiasticæ, Casula diaprasina, sacerdotale ornamentum,

301. Carpentum currus rustici genus, 82. Contus, baculi genus, 56 Cortis prædium, 106, 120. Crypta, 54 Cubilarii, qui, 54. Defensare, 65. Detrectare et detractare quo differant, 215, Flasio vini, 57. Francisca, securis qua olim Galli armabantur, 50. Hichinaculum, 64. Intercharaxari, 215. Mansiuncula, domus vilis et modica, 54. Mansus, 250. Maturare expetere, pro in brevi expetere, 81. Municipium, territorium est civitatis, 213. Nundinator improbus, 32, 33. Pedatura vitium, 64, 84. Ponderosi viri quorum distenditur venter, 58. Referendarius regis, 95, 97. Regigena, 502. Remensis urbs unde dicta ex Flodoardo, 28. Revadiare xenium, quid. 257. Sarcophagus, 69. Tantitas nostra, 28. Thudestica, alias Teutonica lingua, 309. Tumba, 32. Vicedominus ecclesiæ, 58. Virago pro muliere perfecta, 85. Vocamen, 522.

RATHERIUS, Veronensis episc. — Actionarii dicti qui res alienas agunt, CXXXVI, 269. *Agonisticum* opusculum, 146. Adverbialia, id est rationes quibus conclusio probata fuerat, 563. Allevaticius, filius expositus, 202. Anteleipnia lucis, id est lucis initia, 540. Arena, id est amphitheatrum, 542. Arsenoquita, qui cum masculo coit, 619. Baculares dicti apparitores, 275. Barba pro avunculo. Italica vox, 415. Barbirasium, 503. Bausiare, decipere, 513. Bausiator, deceptor, 508. Buxida pro pixide, 559. Cacabatus niger ut cacabus, 437. Canicula, ludi genus, 291. Cardinales dicti canonici, 587. Causma pro ustione, 461. Ceutigamus, 495. Cleronomi, id est ecclesiæ cantores, 515. Commendati quinam appellati, 169 not. Componere pro lue e vel expiare, delictum pretio, 170 not. Conceutor, id est compilator, 538. Congium, vini mensura modio minor, 491. Conversi dicti pueulentes, 434. Creperum pro dubio, 346. Cupedinarii negotiatores, 159. Cuphia, parvi galeri species, 460. Depretiare, vilius æstimare, 183. Dihorno quid, 638. Episcopus, Latine superintendens, 514. Factitii dicti qui noviter divites facti sunt, 202. Factura pro veneficio, 519. Fello pro perfido, 439. Fillones qui appellati, 324. not. Follis diabolus appellatur Latine a rusticis, et cur, 464 not. Franciloquus sermo, 152. Gustaldus quis soleret appellari, 163. Gutta cadiva aliter epilepsis dicitur, 168. Gutteria, gutturis morbus, 551. Gyrovagus, 637. Hæresium vestimenti genus, 295. Hauritorium vas ad hauriendam aquam, 194. Judicatum, id est charta fundationis seu dotationis clericorum, 603. Laborantes, alii servi, alii liberi, 256. Litaniæ seu rogationes, 735. Locotheta quis appellatur, 161. Lumbare pro femoralibus, seu braccis, 295. Lunis dies pro secunda feria, 169. Mansus, quædam camporum quantitas, 491. Massarii qui prædia colebant, 600. Massaritæ prædia villicis assignata, 609. Massutior qui plures campos possidet, 291. Mastruga pro cappa, 295. Mediastino pro in medio, 325. Multigamus, multinubus, 500. Mundeburdium, quid, 601 not. Orma pro anathema, 475. Pedalum, id est pedum, 260. Pigmentum, potionis genus, 151. Pittaciolum pro schedula, 658. Plebs cum curte, quid significet, 681 not. Privatus pro familiari, intimo, 239. Puta pro meretrice, 439. Redimiculum, ornamentum capitis mulierum, 291. Rogatarii testamentorum exsecutores, 534. Saginio qui sarcinarium equum agit, 167. Scamma, locus luctaturis concessus, 526. Scarius, avarus, parcus, 533. Segalum pro siligine, 550. Senio ludi-species, scoldascio, sculsdascio, et scudais quinam appellatus, 167 not. Signum pro sonitu campanarum, 360. Silicernius, id est valde senex, 214. Sperones rustice dicitur pro calcaribus, 560. Summates dicti nobiliores homines, 167. Suricum, segetis species, 550. Taphus sepulchrum, 214. Tasphorus dorsum, unde dictum, 183. Vicinitas, vicinium, pro eadem civitate, 354, 470 Vivere meum, pro meus victus, 540.

HROSWITHA. — Hic notandum quod omisimus plures auctores, ut Vidukindum monachum, *De rebus saxonicis*, Abbatem Joannem, et Gezonem, S. Dunstanum Cantuariensem archiepisc., et alios, ut vitetur fastidiosa repetitio. Quædam solummodo dicimus, de virgine Hroswitha Gandersheimensi in Germania moniali, et poeta ann. 999.

Hroswithæ Latinitas meliore ævo digna. — Agitat fatuitas, CXXXVII, 995. Ædepol faciendum, quid, 983. Asinum vivere, 1015. Carceralis squalor, 995. Clamor validus Gandersheimensis, juxta Evangelii dictum, *Vox clamantis*, 972. Conquimiscere idolis, 995. Dehonestare caput, 995. Diapason, 1050. Dictatiuncula, 973. Esse simplex, id est Deus, 988. Facere, verecundari, 973. Flammæ bacchantes, 1059. Flammivomi vapores, 1059. Flocci facere, 980. Gaudimonium. (qui locus mendosus optime restituitur, 1026 not. Homo, genere femin. usurpatus, in sensu creaturæ, 1045. Homullula tantilla, 1058. Levi famine, id est levi signo, 1039. Libare osculum, 987. Maria stella maris interpretatur, 1015, 1069. Matuta nitescit, id est aurora, 1025. Moralis id est honestis moribus, 973, Mis, pro mea, 1016. Mundus minor, id est homo, 102. Neglegentia, 974. Nesciolam se dicit Hroswitha, 975. Omniparens, 1061. Penetrat, 1035, 1036. Phalanges angelicæ, 1026. Planetæ sive chordæ musicales, 1030. Proaulium ædis, 996. Quadruvium quid, 1029. Quæstio scrupulosa et plexibilis, id est ardua et inextricabilis, 1031. Sonipes pro equo, 1020. Stemma virginitatis, 995. Symphoniæ quid, 1030. Tantilla ut tantula, 1058. Tenebricolarum rex, diabolus, 1035. Tenere memoria fixum, 976.

RICHERUS, S Remigii Remensis monachus. — Agasones qui jumentorum curam agunt, CXXXVIII, 86. Aphorismi Hippocratis, LXXXVIII, 17. Arcobalistæ, 88. Aviditas pro desiderio, 148. Causon sive incendium, morbi genus, 135. Conibentia pro conniventia, 47. Diarrhoia jugis, 120. Emorrhoides, 120. Eucharistia, 137. Germaniam derivat Richerus a verbo germinare eo quod sit feracissima, 19. Grossitudo, 134. Horizo, 105. Insomnietas pro insomnia, 50. Jabus, mensura quæ deunx dicitur, 22. Judiciondum pro jurejurando, 148. Mesembrinum, id est meridies, 146. Oriso pro Horizo, 113 Parvaredus, equus qui defert sarcinas, 148. Pileus regis, capitis tegumentum, 28. Præocissimum, quod moram non sustinet, 64. Quotiens aliter quoties, 106. Schema lunæ, 55. Stapha, pedicula est quo eques equum conscendit, 52. Umbilicus terræ, media pars esse videtur regionum quas incolunt homines, 18.

ABBO (S.), Floriacensis abbas, an. 1004. — Canonum Collectionem compegit. Huc adducitur tantum ob carmen acrostichum quod ipse dicavit Ottoni imperatori et versu sequenti circumfertur : Otto valens Cæsar nostro tu cede cothurno, CXXXIX, 519.

AIMOINUS, Floriacensis monach. — Arca sepulcralis, CXXXIX, 756. Augmentare, 716. Druidæ seu Druides, quinam essent, 654. Druidæ Græcis litteris scribendo utebantur, 655. Exsiliari, 669. Feld Germanice, campos patentes sonat, 673. Franci unde dicti, 659. Franci, Trojagenæ appellati quasi ab antiqua Trojanorum stirpe orti fuissent, 654. Francisca, sive spatha Francorum armamentum, 651. Land Germanice, patria interpretatur, 675. Litaniæ, preces, 813. Memoriæ Dei et sanctorum, dicuntur ecclesiæ, 767. Machæra, spatha et ensis idem significabant, 812. Metum Gallice *méteil*, 814. Modernatum facere quid, 677. Persentiscens, pro persentiens, 642. Præsentiscens, pro præsentiens, 641. Principari, 655. Pueri, id est servi, 677. Pumice planati libri, 721. Sonipes, id est equus, 818. Terga. Deum post terga ponere, 715. Testaceæ fragilitas, id est maxima, 6 0. Uri, belluæ genus, 650. Viredarius, id est nuntius, 673. Winili idem ae Longobardi, 673.

JOANNES, diaconus Venetus. — *C* pro *T* usurpatur apud hunc scriptorem, Amicicia pro amicitia, CXXXIX, 924; diucius pro diutius, 912. Cariolarius pro charitarius, 876. Ducere, id est munus ducis agere, 938. *E* pro œ et æ pro e sæpe scribit Joannes diaconus : Justiciæ amator, 913; hec tempora, 912. Cesar, 918. Recœperunt, 928. Eolica lingua, 914. Excubiæ littoriæ, id est palatinæ, *ibid.* Exiliari, 915. Litania septiformis, quid, 883. Marchio quid, 924. Marchiones qui, 917. Mausolea SS. martyrum, 897. Protospatarius quis dicebatur, 913, 914. Rivolum pro rivulum, 917. Y littera pro i usurpatur. Ytalia pro Italia, 877. Ypatos pro hypatos, id est consul, 898.

Nota. — Nonnullos prætermittimus auctores, scilicet Thangmarum, Alpertum, Burchardum, Adelboldum, etc. quorum analysis nihil ad rem adjiceret grammaticam.

FULBERTUS (S.), Carnotensis episcopus.

Variæ locutiones. — Catechizator, id est doctor sive magister, CXLI, 248. Catervula volucrum, 348. Cerebrosa memoria, 341. Circadæ, tributi genus quod a quibusdam ecclesiis episcopo solvebatur, 265. Consultrice superbia, 268. Contrapensare, id est perpendere, 340. Corporatum pro incarnatum, 342. Crepet coluber, id est moriatur, 341. Deus saturnalis, 349. Furca, patibulum, 349. Gastrimargia, 269. Gurpire alias guerpire, id est dimittere, derelinquere, 223. Lanceæ falcatæ seu fallastræ, 221. Philargyria quid, 269. Quaterniones qui, 287. Recapitulare, pro narrare, 341. Rhumatizantis et nauseantis stomachi morbus, 234. Sandalia, Latine soleæ, 296. Scirpulus pro scrupulus, 333. Saturnalis deus, 349.

DUDO, S. Quintini Veromandensis decanus.

Voces et locutiones tum Græcæ tum Latinæ. — Agrifelix, CXLI, 627. Altivola vox, 682. Auripluus imber, 613. Boare delector, 682. Cunabularis vita, id est infantia, 610. Floccipendere Francos, 621. Franciscum, pro Franciscum regnum, 621. Furcifer, *ibid.* Gurges undisonus, 627. Interrivata fluviis Europa, 619, Meditatibus, 665. Olympus astriger 621. Pax epitrita diatessaron ligat, 828 Pacatibus, 612. Raucidulí cursus gutturis, id est

singultus, CXLI, 613. Sarcalogos, id est Verbum caro, 655. Sanna ridicula, 613. Stylus imperitiæ nostræ, hoc est imperitus noster stylus, 612. Syrmate refovere, 613. Syrma metri, 682. Undisonus gurges. 627.

BERNO, Augiæ Divitis abbas. — Exceptæ quædam e suo tractatu *De arte musica et cantu*. Authenti. Sic designat Berno cantus modos qui abusive toni vocantur et hoc a Græc authentos id est magister, CXLI, 1105. Consonantiæ musicæ artis, 1101. Diapente quid, *ibid*. Diapason quid, 1104. Diatessaron Latine sesquitertia, 1101. Gradalia, 1122, 1127. Intensio et remissio octo modorum, 1107, 1108. Neuma, quid, 1104. Organizare quid, 1101, Phthongus Latine sonus vel tonus, *ibid*. Semitonium, 1100, 1101. Tonarius, seu expositio regularum cantus antiphonarum 1117 et seqq.

HERMANNUS CONTRACTUS, Augiensis monachus.

Linguæ Arabicæ voces in libro De astrolabii mensura. — Albazal stella centauri, CXLIII, Albazoek stella Zodiaci, 386. Alcaton, coluri, 381, 389. Alchimeck stella circa horizontem, 386. Aldebaran et Aldiran stellæ, in parte æquinoctiali, *ibid*. Algol, stella circa centrum, *ibid*. Alhabor, stella in austro circa horizontem. *ibid*. Alhanc abuth, id est volvellum, seu rete, 384. Alhurab, stella australis, 386. Algum, Algomeiza, stellæ circuli æquinoctialis, *ibid*. Almareck, id est artophylax, stella prælucida, 401. Almucantarath, quid, 383, 400. Alramech. Alrachuba, stellæ, 386. Altahir, stella in Zodiaco, *ibid*. Ascemath, sol, 395. Assumuth, centrum, 412. Benebcaitox, stella australis, 386. Benenaz-Wesa, stella australis, *ibid*. Calbalagrab, stella ad horizontem, *ibid*. Delfin stella Zodiaci, *ibid*. Denebalgedi, stella circa horizontem, *ibid*. Eoregez stella centralis, *ibid*. Effeca album, stella Zodiaci, *ibid*. Erufamazeath altitudo solis, 397. Ezemenie, inæqualis, 399, Ganamalgurab, 402. Mazzowine id est æqualis, 399. Mirmur, eadem stella quæ effeca dicitur, 401. Nadair asumath id est oppositum solis, 395. Patancaitox, Rigel stellæ versus horizontem, 386. Zaferloz stella Zodiaci, *ibid*. Walzachora, id est plana sphæra, 381.

Voces variæ tum Latinæ, tum Græcæ linguæ. — Æquinoctialis linea, quid, CXLIII, 381. Astrolabium, id est plana sphæra, *ibid*. Caballus seu pegasus, 394. Campilogrammi, quid, 383. Circinare horarum lineas, 384. Elima, 382. Coluri quid, 381, 304. Eclipticus, 491. Horæ æquinoctiales et inæquales, 399. Horoscopus, quid, 395. Latina nomina stellarum, 401. Periographiæ, quid, 384, 391. Perpendiculum horæ, 410. Pinnula quid, *ibid*. Proselidis singularis, 394. Solstitia, 382. Umbo, quid, 387. Zodiaci signa quibus nominibus designata, 395.

PETRUS DAMIANUS (S.), cardinalis, episcopus Ostiensis.

Dictiones et locutiones. — Agricolæ laborantis nobilis status, CXLV, 966. Amicitiæ fœdus, 80. Anachoretarum origo, 337. Anathema juste timendum, 373, 374. Aquilino ungue palpare quid, 444. Authalopi natura, 768. Carpenta ferrata, 541. Commatres, compatres qui sint, 615, 616. Diabolus unde dictus, 85. *Dominus vobiscum*, unde orta sit locutio hæc, 233 Grammatica etsi utilissima, non tamen disciplinæ præferenda, 507. *Jube, Domne, benedicere*, cur dicatur, 233. Litaniæ, 22. Localitas illocalis in Deo, 605. Locutiones ecclesiasticæ grammaticæ regulis non subjacent, 242. Maledictio in Scriptura quomodo accipiatur, 327. Oculi septem, quid exprimant, 390. Peccare in fide et recedere a fide, differunt, 133. Pennæ spirituales hominum quæ, 774. Pilatus unde dictus, 579. Polypus quid, 771. Pyrites quid, 613. Pyrabolus lapidis genus in quo distinguitur masculus et femina, 769. Regulæ religiosæ quid, 293, 301. Religiosi quid dicantur, 276, 307. Sacerdos quis, 301. Sacerdotalis salutatio quæ, 246. Sagena pro navicula sæpe usurpata a Damiano, 86. Salutatio fit pluraliter et singulariter, 234. Scachorum ludus, 454. Sues mystice qui sint, 741. Terra lacte et melle manans mystice, quid, 735. Vertumni dæmones qui dicantur, 277. Votifragus quis, 562. Zelotypa mulier, 572.

OTHLONUS, S. Emmerammi monachus. — Anticimena Græce, id est contraria, CXLVI, 61. Baculus nonnunquam pro pietate sumitur, 69. Cursus spiritualis quid in stylo Othloni, 141. Elementa dicuntur quasi elevamenta, 102. Harmoniæ variæ in mundo, 119 *et seqq*. Personare et persona quid sonent, 61. Persona et nomen aliquando idem sonant, 62. Ratiuncula confabulatiouis, 39.

ADAMUS, canonicus Bremensis. — Insolita orthographia scripsit ut plerique Germani consuescunt: Extimplo, CXLVI, 481. Hylaris, 531. Hystoriis, 399. Ydola, 466. Jeronimus, 500. Multociens, 538. Nichilominus, 481. Palleum episcopale, 501. Palus bisterminans, 470. Pastoralis ferula, *ibid*. Superstício, 533. Unum de triginta pro unum et triginta, 337.

JOANNES, Rothomagensis archiepisc. — Agenda mortuorum quid, CXLVII, 39. *Agnus Dei* in missa unde ortum, 37. Amen Hebraice, quid, 191. Angelus Græce, nuntius, 193. Apostolus, id est missus, 193. Camisiæ laciniosæ clericis prohibitæ, 215. Campanæ unde nomen, 199. Cappa caputio ornata, 84. Caputia birretorum loco portata, 153 Ceroferarius quis, 32. Clerus Græce, sortem sonat, 207. Colobium vestis talaris sine manicis, 209. Consutili sotulares, 65-66 Discalceati. Jam tunc mos erat sese discalceare in ecclesia, 166. Hebraica lingua cæteris excellentior, 44. Hosanna Hebraice, salvum fac interpretatur, 194. Jesus non ad Græcam, ut vult Joannes, sed ad Hebraicam linguam pertinet, et salvatorem sonat, 194. Lectionarium, liber lectionum sacræ Scripturæ, 85. Manipulus sive mappula aut sudarium, 209. Neuma quid, 186. Orarium idem ac stola, 62. Potus charitatis, dicitur deosculatio manuum, 172. Pectorale idem ac alba, 209. Bausi Benedicti, 167. Sandalia et eorum significatio, 209. Stellæ officium, id est trium magorum, 43. Torchiæ deferendæ, 117. Vinolentia prohibita, 224.

GREGORIUS VII (S.) SS. Pontifex. — Ad alterius forte pro id ulterius, CXLVIII, 353. Auctorabiliter, id est per auctoritatem, 341. Magistræ intentionis sententia, id est superioris, 353. Per illum, qui locus adnotatur ut obscurus, sed perperam, sic enim patet sensus: Præceptione apostolica ex parte beati Petri, et nostra per illum (Petrum) commoneas episcopum, etc., 354. Purati lepra pro purgati, 564. Quidquid pro quid: Ne quidquid ulterius fiat, 453. Treva seu suspensio hostilitatis per tot dies, 302.

GODEFREDUS, Stabulensis monachus. — Agie Græce, id est sancte, CXLIX, 382. Auctorizata privilegia, 309. Curia. De curia in curiam dilationem extendere, hoc est de tribunali in tribunal, 303. Ducamen, id est ducatus munus et dignitas, 300. Lipsanum, id est sancti reliquiæ, quod vocabulum vulgo numero plurali usurpari solet, lipsana, 304, 307. Ille, contumeliose usurpatur, ille Agripinensis, ille Coloniensis, ille Spirensis episcopus de quo querela est, 304, 305 Os alter alterius esse, 295. Parcimonia pro abstinentia, 303. Pomarium refertum populis dicuntur reliquiæ sanctorum, 322. Scrinium, id est capsa in qua includuntur reliquiæ sanctorum, 323. Struma morbi genus in capite, 336.

UDALRICUS, Cluniacensis monachus. — Absconsa, seu laterna cæca, CXLIX, 643, 687. Apocrisiarius quis, 659, 733. Aportare pro afferre, 750. Carrada, vini mensura quædam, 699. Charactetatum ferramentum ad confectionem hostiarum aptum, 737. Arcam facere in monasterio quid, 613, 766. Crispellæ seu frigidolæ quid, 704. Cuculla quid, 703, 707. Diversi diversa sentiunt, 643. Flabellum gramineum quid, 711. Flado, quid, 704. Formæ in quas procumbunt monachi inter officia, 657. Froccus quid, 704, 707. Gunella quid, 752. Justitia dimidia vini parvula mensura, 766. Lingua pro gente seu regione: monasteria in Teutonica vel in Romana lingua, 637. Necessarias intrare quid, 707. Pedulum quid, 752. Præcentor quis, 659. Prosa seu sequentia, quid, 656. Rufeolæ, Teutonice cratones quid, 704. Scyllæ quibus dantur signa, 656, 685. Signa loquendi apud Cluniacenses, 703 *et seqq*. Tabulæ claustralis percussio ad danda signa, 658.

LANFRANCUS (B.), Cantuariensis archiepisc. — Absconsa quid, CL, 447. Accipere est dolo capere, quomodo, 251. Actores sive auctores qui, 273. Adulari semper accipitur in malam partem, 333. Æternum duobus modis accipitur, 406. Amortisatio quid, 686. Anathema quid, 215, 216. Anthropomorphitæ qui, 443. Aquamanile quid, 520-521. Baccilia quid, 450. Camerarius, quis, 489. Capituli etymon, 393-394. Cappa sive pluvialis, 586. Canterium quid, 353. Cephas Græce, id est caput, 157. Classicum quid, 450. Conquisitores qui, 158. Conversus, id est novitius, 433. Debeo non semper præceptum sonat, 633. Diaprasium quid, 616. Dorsalia sive dorsualia quid, 457. Emenda pro mulcta, 663. Formæ, 488. Gratia Dei formula qua sæpe utitur Lanfrancus in scribendo, 519, 526, 529, etc. Granetarius, 669. Guerra bellum, 680. Levata, decimarum, Gallice *levée*, 667. Manutergia, 460. Maranatha Hebraice, Dominus noster venit interpretatur, 216. Melote quid, 402. Pitantiarius, 667, 670. Placitum, placitare quid, 613. Prioratus, 667. Quittancia, *ibid*. Recipio, quid, 609. Scacarium ærarium regium, 665. Skilla et scilla quid, 446. Sotulares corrigiis vincti, 665. Succentor, *ibid*. Taratantara quo vocabulo Ennius sonum tubæ innuit, 759. Tersoria, 660. Urceolus quid, 520. Vel pro et aliquando usurpatur, 405.

URBANUS II. — Agarena gens e Perside orta, unde Sarraceni, CLI, 380. Altrix ingeniorum terra, 372. Appenditiæ, 312, 432, 436. Campagi seu sandalia, 342, 412. Chirothecæ quid 342. 412. Confanonarii Mediolanenses

a Græco, loca deserta et silvestria, 59. Teutonica lingua, 145. Tondere aliquem, id est in clericum recipere vel mittere, 146. Trochus a Græco, circulus est annulis circumductus quocum pueri ludere solebant, 122. Volare in barbam alterius quid, 63.

ALBERICUS, canonicus Aquensis. — *Historia Hierosolymitanæ expeditionis.* — Ad natales oras regredi, CLXVI, 391. Ammiraldus, id est princeps, Galli dicunt *émir*, 459, 690. Arcus Balearis, 690. Assultus aggravare, 683. Barbicales seu mangenæ belli instrumenta, 462. Bidumi olim dicti Idumæi, 700. Byzantii aurei, 400. Caballi pro equi, 436, 475. Calcatibus, mendose pro calcaribus, 436. Continuare viam, 408. Cornibus perstrepere pro tubis, 598, 460. Crates virgeæ ad milites protegendos, 432. Dolositates hostium, 466. Flammivomi ignes in machinas injecti, 699. Hastis et palis infixi, 475. Ignis per aquam inexstinguibilis, 699. Impia fama, 440. Mangenæ quid, 462. Mortificantes pro necantes, 435. Murmur horrisonum ursi, 439. Nuntia subst. 591. Occidente (in) de regno, 589. Robora arbores, id est trunci quercuum, 462. Sensavebor. Gallicum vocabulum, idem ac *sans avoir*, cognomen Walteri ducis, 392, 400. Solarium domus quid, 407. Tartaron, monetæ genus, 400. Via regia, id est Hierosolymitana, 440.

BALDRICUS, Dolensis archiepisc. *Historiæ Hierosolymitanæ auctor.* — Admiraldus Babylonicus Turcorum princeps, CLXVI, 1065. Bracchium Sancti Georgii, id est Bosphorus, 1071. Byzantii denarii, 1082. Crux consuta vestibus, 1069. Dentes infastiditi, 1151. Disgregatim fugere, 1127. Episcopari consilio, episcopari officio quid, 1147. Exoccupatior id est a cura liberior, 1059. Grando telorum, 1080. Interlineares sententiæ, 1060. Irrequietando, 1080. Insopibilis altercatio, 1128. Montanea id est montes, 1137. Pagana tyrannis, 1066. Patres conscripti dicitur ut olim in senatu Romano, 1144. Roga imperatoris quid, 1076. Seminiverbius disertus dicitur Urbanus II papa, 1062. Tonitruum istud, id est fama expeditionis orientalis, 1071. Undisonum mare, *ibid.* Verbositas in bonam partem usurpatur, 1057.

RUPERTUS (Ven.), monasterii Tuitiensis abbas. (Quoad Hebraica consule D. Hieronymum.) — Africa ab Afer dicta, CLXVII, 445. Anticipatione et post positione utitur Scriptura, 487. Arithmetica quid, 1778. Aspicere pro diligere, 1206. Batus et ephi eadem est mensura trium modiorum, 666. Caballus a cavando dicitur, quare, 282. Chiliarchi qui fuerint, CLXIX, 447. Collybistæ a collyba, vile munusculum, dicti et sunt genus quoddam feneratorum, 295. Custodire verbum legitimum quid, 1281. Delictum et peccatum quo differant, CLXVIII, 778. Dormire in contemplationibus quale est, CLXIX, 112. Dorsum habere contra templum, est contemnere Deum, CLXVII, 1454. Ellipsis in sermone majorem vim affert, *ibid.* Eloquentia in divinis eloquiis, CLXIX, 212. Encœnia quid, et unde, 621. Epistola unde dicta, CLXX, 28. Exinanire fidem quid, 1309. Fabulæ a fando dictæ, CLXVII, 1765. Firmamentum est aer extentus, CLXVII, 219. Futurum tempus pro præterito ponitur, 1362. Genesis liber unde dictus, 201. Geometria, 1778. Gomor est mensura Attica xii sextarios habens, 666. Græca et Latina lingua in omnibus principatum tenet, 361. Grammatica quomodo utatur Scriptura, 1765. Grammaticæ artis quædam infantia est litterarum disciplina, 1765. Grammaticæ divisiones quæ sint, *ibid.* Græci se falso glorientur quasi troporum seu figurarum in sermone essent repertores, 1765. Hyle, id est, materia, 203. Imago varie accipitur, 248. Jubilæus *dimittens* vel *remittens* interpretatur, 827. Lamia a laniando dicta, 1913. Linguarum divisio, CLXIX, 93. Linguæ in apostolis unitæ, 94. Linguarum diversitas apostolis necessaria, CLXX, 279. Linguæ sacræ tres sunt, quæ in toto orbe excellunt, CLXIX, 963. Litteræ quare repertæ, 1273. Litterarum inventores, Hebraicarum Moyses, Græcarum Cadmus, Latinarum Nympha Carmentis, *ibid.* Litterarum utilitas, 1288. Mane, Thecel, Phares, tria verba Hebraica exponuntur, 1360, 1361. Manhu, unde dicitur manna, sonat quid est hoc, CLXIX, 665. Mille anni pro omnibus, CVII, 583. Neuma quid, CLXX, 30. Nomina imposuit Adam consideratis rerum naturis, sic caballum dixit a cavando; asinum autem ab assidendo. (Hinc juxta Rupertum Adamus Latine locutus fuisset, quod non modice ridiculum.) Varia Dei nomina, 892. Pascha accipitur pro luna, 1677. Peregrinatio merito dicitur vita nostra, 541. Præteritum pro futuro, 1362. Rhetorica in Scripturis, 1766. Saga, quid, 710. Sanctificari pro abstinere a licitis, 675. Scirpus quid, 675. Tubæ clangor dicitur vox prædicatorum, 862. Vita activa, vita contemplativa quid, CLXIX, 719.

HILDEBERTUS (Ven.) Cenomanensis episcop. (Pauca dari sufficiat de hoc scriptore, ut repetitiones vitentur.) — Appellationes moratoriæ, CLXXI, 265. Aquilo unde dictus, 893. Capellania pro diœcesi, 273. Consociationum antiquitas, 179. Corona et diadema quo differunt, 566. Credo majus et credo minus, 1070. Dicta seu via trium dierum, 530. Epiphania unde dicta, 403. Hydrolica, 648. Inchoata. Male inchoata male desinunt, 212. Investituræ laicales, 769. Mantus rubeus papæ, 879. *Physiologus*, poema Hildeberti, 1218. Rosa aurea a papa delata in processione Palmarum, 479. Theosebia quid, 806. Truculentia, quid, 1024. Vultus animi interpres, 173.

MARBODUS, Redonensis episc. et poeta. — Aplustris, pars quædam navis, 1641. Burburea dicta, forte purpurea, 1735. Canoniales versus, 1734. Comeret pro ornaret, 1618. Definitio et transitio verborum quid sint, 1691. Disjunctum, conjunctum et adjunctum verborum, quid, *ibid.* Fortuna vitrea, 1466. Furcis arceri, 1614. Gradatio verborum quid, 1690. Gallica lingua tempore Marbodi, versus Gallice ab ipso exscripti *de gemmis*, 1739 *et seqq.* Meretrix quomodo a Marbodo descripta, 1698. Occare quid, 1619. Redire ad cor, 1475. Sales tui sine dente sunt, 1180. Saliare (per) hoc est, sallitando, 1626. Subjectio verborum quid, 1690. Scientiæ præfertur pecunia, 1475. Transtra, seu triremes, 1641. *Verborum de ornamentis* Marbodi libellus, 1687. Vicedominus, vicedominatus, 1593, 1596. Vipera. Ex fructu poterit cognoscere vipera quid sit, 1715.

HONORIUS Augustodunensis. — Ætates mundi, CLXXII, 166. Anima mundi quid, 46. *Animæ exsilium et patria* Honorii opusculum, 1242. Atomi quid, 147. Baculus episcopalis, 609. Camisiæ clericorum, 614. Cencocroca animalia quæ, 124. Cœlum aqueum, cœlum spirituale quid, 146. Galaxias Græce, id est via lactea, 60. *Gemma animæ* Honorii opusculum, 541. Hemisphærium, quid, 102. Horæ artificiales, 103. Horologia, 106. Humuum, quid, 47. India unde dicta, 125. Lunatio, 84. Lunæ saltus quid, 104. Microcosmus homo, 140, 141. Mitra episcopalis, 609. Mundi etymologia, 121. Neuma fabricæ mundi in a cantata quid, 645. Ostenta, 116. Pallium archiepiscopi, 611. Purgatorium, quid, 1158. *Scala cœli,* opusculum Honorii, 1229. Scrutinium quid, 659. Trinacria cur dicitur Sicilia, 132. Virga abbatis, 615.

RADULFUS, S. Trudonis abbas. — Apud hunc scriptorem hæc habentur: Atrappus, vas quoddam, CLXXIII, 39. Aurifrigum quid, 86. Bestiola, 86. Buxta ad ferendum incensum, 38. Bonarium, terræ quædam quantitas, 152. Cambula, virga pastoralis 38. Caminata ampla pro hospitibus, 155. Choruscare, 37. Corbus, mensuræ genus, 39. Cyborium idem ac reba quam vide infra. Faldones, urcei, 39. Fanones, mappulæ genus, 38, 39. Frisum, id est fimbria, 38. Firto, ponderis genus, 86. Imaginiola, 86. Niquarum pro iniquarum, 47. Pallium genus panni serici, 58. Puplicum pro publicum, 52. Reba dicitur feretri operculum, 38.

LEO MARSICANUS et PETRUS DIACONUS, *De Chronico Casinensi.*

Variæ voces et locutiones infimæ Latinitatis. — Albæ sericæ et de Matassa, CLXXIII, 795. Antiphonarium, ecclesiasticus liber, 800. Aquiliferi qui, 862. Auca pro anser, 529. Bizanti, monetæ genus apud orientales receptum, 794. Cambium, id est commutatio, 562. Candidati qui, 862. Casalis quid, 518. Castanietum, locus castanearum ferax, 562. Ceraptata pro ceroferaria, 531. Cereastaltarii, quinam, 862, 531. Cartis, 504, 505, 518, 534. De, medio ævo, sæpe pro Genitivo usurpatur, ut, furca de Valleluci, 469; villæ de Gariliano, *ibid.*, etc. Defensores quinam, 862. Draconarii qui, *ibid.* Fabrica quadrifida templi, 506. Gastaldeus, magistratus species, 518. Graphiones, 507. Gualdus e Saxonico Wald, id est nemus, silva, 562. Lambacii, pelves sunt, 795. Leoniferi, Lupiferi quinam sint, *ibid.* Michalati aurei, nummi cum effigie Michaelis imperatoris, 794. Offerre in hoc monasterio pro huic, 518. Pantanus, id est palus, 505, 518. Passimarium, liber ecclesiasticus, 800. Pertinentiæ prædii quid, 534, 535. Pexium, hoc est rupes seu saxum, 495, 496. Pleniter scribere quid, 489. Quadrifida fabrica, 506. Skifati, monetæ cavatæ genus, 794. Signis reboantibus, 532. Staurofori, stratores quinam sint, 862. Tareni monetæ genus, 794. Tumba saxea, 522.

HUGO DE S. VICTORE, Canonicus regularis. — Accidens quid dicatur, CLXXVI, 55. Accingi, præcingi, succingi quo differant, CLXXVII, 781. Affinitas et consanguinitas, CLXXVI, 516, 518. Agricultura spiritualis, CLXXVII, 201. Amare et sapere, CLXXV, 195. Antiphona unde, CLXXVII, 412. Arithmetica, 198. Aspidochelone, bellua aquatica, 82. Asteriscon quid, CLXXV, 30. Bonasum, animal quod, CLXXVII, 81. Bos et asinus, id est stolidus et rusticus homo, 673. Campanæ, CLXXVI, 474; CLXXVII, 875. Cholera, cholerici dicuntur qui natura

---

CCXXXII.

INDEX PHILOLOGICUS,

ORDINE ALPHABETICO REVOCANS VERBA VARIA QUÆ EX ARABICO, CHALDAICO, HEBRAICO, SYRIACO, IN LATINUM A SS. PATRIBUS TRANSLATA FUERUNT ET ENUCLEATA.

—

CADES (*mutata, translata, sancta*), —Bachiarius, XX, 1052. S. Hieronymus, XXII. 716; XXIII, 776, 786, 792; XXV, 489. S. Isidorus, LXXXIII, 353. Beda Ven., XCI, 377. Rabanus Maurus, CVIII, 669, 760, 821, 841; CIX, 1194, Angelomus, CXV, 189. Remigius, CXXXI, 184. Petrus Damianus, CXLV, 1051 Guibertus, CLVI, 136 Anselmus, CLVIII, 590. Godefridus, CLXXIV, 983. Garnerius Ling., CCV, 753.

CADUMIN (*resurrectio inutilis*). — Rabanus Maurus, CVIII, 1148. Rupertus, CLVII, 113. Petrus Comestor, CXCVIII, 1277.

CAIN (*possessio*). — S. Hieronymus, XXIII, 776. S. Augustinus, XLI, 460, 461. S. Isidorus, LXXXII, 275. Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 32. Walafridus Strabus, CXIII, 98. Angelomus, CXV, 146. Remigius Antissiodor., CXI, 61, 68. Guibertus, CLVI, 78. Rupertus, CLVII, 322. Petrus Comestor, CXCVIII, 1076. Innocentius III, CCXVII, 328.

CAINAN (*lamentatio, possessio eorum*). — S. Hieronymus, XXIII, 776. S. Isidorus, LXXXII, 275. Rabanus Maurus, CVII, 510; CXI, 33. Walafridus, CXIII, 103. Angelomus, CXV, 1153. Adonis, CXXIII, 23.

CAIPHAS (*investigator, sagax, vomens ore*). — Rabanus Maurus, CVII, 510; CXI, 83. Anselmus Laudunensis, CLXII, 1477.

CALANO (*omnes nos*). — Herveus, CLXXXI, 131.

CALCHAL (*gubernans*).—Rupertus, CLXVII, 1161. Reinerus, CCIV, 186.

CALEB (*quasi cor aut canis*). — S. Isidorus, LXXXII, 278. Beda Vener., XCI, 63; Rabanus Maurus, CVII, 501; CIX. 91; CXI, 32. Walafridus Strabus, CXIII, 635. Godefridus, CLXXIV, 272. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1212. Gerhohus, CXCIII, 969.

CALUBI (*panis meus*). — Rabanus Maurus, CIX. 291.

CALVARICE (*decollati*). — Beda Vener. XCII, 615.

CAMOM (*resurrectio inutilis*). — Rabanus Maurus, CXIII, 1177.

CANA (*zelus*). — Gaudentius, XX, 892. S. Isidorus, LXXXIII, 1291. Smaragdus, CII, 85. Rabanus Maurus, CXI, 88. Adam, CXCVIII, 421. Innocentius III, CCXVII, 346.

CANANÆUS v. CHANANÆUS.

CANDACI (*commutatio*). — S. Hieronymus, XXIII, 847. Beda, XCII, 962.

CAPHARNAUM (*villa pulcherrima, villa consolationis, villa pinguedinis, ager consolationis*). — S. Hieronymus, XXVI, 75; XXX, 542, 616. Beda, XCII, 21, 376. Alcuinus, C, 771. Rabanus Maurus, CVII, 788, 915; CXI, 381. Walafridus Strabus, CXIV, 122, 132. Haymo, CXIII, 264, 293, 727. Paschasius, CXX, 397. S. Anselmus, CLVIII, 669. Godefridus, CLXXIV, 617.

CAPHARBARUCHA (*villa benedictionis*). — S. Hieronymus, XX, 886.

CAPPADOCIA (*manus redempta Domino*). — S. Hieronymus, XXIII, 847. Rabanus Maurus, CXI, 343.

CAPSAEL (*congregatio Dei*). — Rabanus Maurus, CIX, 118. Angelomus, CXV, 385.

CARIADBAL (*civitas saltuum*). — Rabanus, CIX, 291. Walafridus Strabus, CXIII, 659.

CARCATHARBE (*oppidum virorum quatuor*). — S. Hieronymus, XXII, 886. Beda Vener. XCI, 145. Rabanus Maurus, CVIII, 1072. Walafridus Strabus, CXIII, 118. Remigius Antissiodor., CXXXI, 83. Godefridus, CLXXIV, 1075. Gerhohus, CXCIII, 1185. Petrus Lombardus, CXCVIII, 1093.

CARCATHIARIM (*villa silvarum*). — S. Hieronymus, XXV, 1004. S. Gregorius Magnus, LXXIV, 201. Rabanus, CLX, 32. 328. Walafridus Strabus, CXIII, 547, 650. Rupertus, CLVII, 1085. Petrus Lombardus, CXCVIII, 1276.

CARIATHIM (*civitas eorum*).— S. Hieronymus, XXIII, 792. Beda, XCI, 147. Rabanus Maurus, CIX, 388. Haymo, CXVIII, 109. Walafridus Strabus, CXIII, 549.

CARIATHSEPHER (*vinculum litterarum*). — S. Hieronymus, XXII, 886. Angelomus, CXV, 288. Rupertus, CLXVIII, 944. Godefridus, CLXXIV, 272. Petrus Lombardus, CXCVIII, 1569.

CARITH (*calvus*). — Hugo a S. Victore. CLXXV. 708. Aelredus, CXCV, 475.

CARMELUS (*circumcisionis scientia*). — S. Hieronymus, XXIV, 355, 690; XXV, 1227, 1235. Cassiodorus, LXX, 1093. S. Gregorius Magnus, LXXIX. 123. Rabanus Maurus, CXII, 887. Haymo, CXXII, 466, 169. Bruno Astens.. CLXIV, 1279. Rupertus, CLXVIII, 253, 946. Herveus, CLXXXI, 279. Aelredus, CXCV, 489. Algrinus, CCVI, 722. Petrus Blesensis, CCVII, 673. Alanus de Insulis, CCX, 732.

CARNAIM (*cornua*). — S. Hieronymus, XXIII, 776. Rabanus Maurus, CIX, 1169.

CARRAM (*foramina*). — S. Hieronymus, XXV, 997.

CARTHADA (*civitas nova*). — S. Isidorus, LXXXII, 531.

CEDAR (*tenebræ*). — S. Hieronymus, XXII, 878; XXIII, 776, 1126; XXIV, 266, 591; XXV, 259; XXVI, 1206, 1276. S. Augustinus, XXXVII, 1605. Cassiodorus, LXX, 904, 1058. S. Gregorius Magnus LXXIX, 486. Beda Venerabilis, XCIII, 1086. Rabanus Maurus, CVII, 166; CX, 779; CXI, 1136. Haymo, CXVIII, 1035. Paschasius Radbertus, CXX, 1146. Petrus Damianus, CXLV, 1143. Godefridus, CLXXIV, 1190. Herveus, CLXXXI, 1190. Philippus de Harveng. CCIII, 227.

CEDMA (*antiquorum*). — Walafridus Strabus. CXIII, 641.

CEDRON (*tenebræ*).— S. Hieronymus, XXIV, 887. Rabanus Maurus, CIX, 1211; CXI, 322. Godefridus, CLXXIII, 788. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1146.

CEELATA (*ecclesia*).— Rabanus Maurus, CXVIII, 817.

CEILA (*ad fundam facta, extollens sibimet*). — Rabanus Maurus, CIX, 62. Walafridus Strabus, CXIII, 322. Angelomus, CXV, 322.

CENE (*possessio*). — Rabanus Maurus, CXI, 345.

CENERETH (*quasi lucernæ*). — Rabanus Maurus, CVIII, 1054.

CENEZ (*spretio, possessio contemptibilis*). — S. Hieronymus, XXII, 809. Rabanus Maurus, CVIII, 1875. Godefridus, CLXXIII, 272.

CENI (*ærarius meus*). — S. Hieronymus, XXIII, 792. Algrinus, CCVI, 797.

CEPHAS. (*petra*). — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXVI, 341. Beda Vener., XCI, 160. Druthmarus, CVI, 1544. Haymo, CXVIII, 445. Anselmus Laudunensis, CLXII, 1539 Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1141. Zacharias, CLXXXVI, 108. Innocentius III, CCXVI, 552.

CETHINS (*Græcia, formido*).— Rabanus Maurus, CIX, 1129. Godefridus, CLXXIV, 1131, 1197.

CETHURA et CHETTURA (*thymiama*). — S. Hieronymus, XXIII, 777. S. Isidorus, LXXXII, 277. Beda Vener., XCI, 246. Alcuinus, C, 547. Rabanus Maurus, CIX, 285. Walafridus Strabus, CXIII, 144. Angelomus, CXV, 205. Haymo, CXVIII, 205. Petrus Damianus, CXLV, 1068. Guibertus, CLVI, 193. Petrus Comestor, CXCVIII, 1108. Garnerus Lingon. CCV, 726.

CHABUL (*quasi germen*). — Rabanus Maurus, CIX, 190. Walafridus Strabus, CXIII, 471. Angelomus, CXV, 461.

CHALDÆI (*quasi dæmones*). — S. Hieronymus, XXIII, 777; XXV, 106, 146, 218; XXVI, 622. S. Gregorius Magnus, LXXV, 980. S. Isidorus, LXXXII, 337. Rabanus Maurus, CX, 500; CXI, 337. Walafridus, CXIII. 755. Haymo, CXVII, 182. Bruno Asten., CLXIV, 557. Godefridus, CLXXIV, 1202. Gerhohus, CXCIII, 1055.

CHAM (*calidus*). — S. Ambrosius, XIV, 409. S. Hieronymus, XXIII, 777. S. Augustinus, XLI, 477. S. Eucherius, L, 936. S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 276; Beda Vener., XCI, 228; CXIII, 985. Rabanus Maurus, CVII, 515; CXI, 34. Remigius, CXXXI, 78. Bruno Herbipol., CXLII. 298. Bruno Astens, CLXIV, 557. Godefridus, CLXXIV, Gerhohus, CXCIV, 641.

CHAMA (*fidelis*). — Angelomus, CXV, 377.

CHAMAAM (*suspirans*). — Rabanus, CIX, 111. Angelomus, CXV, 377.

CHANA (*zelus*). — Paschasius, CXX, 408.

CHANAAN (*negotiatores, fluctuantes, commoti, motus eorum, humilis*). S. Ambrosius, XIV, 409. S. Hieronymus, XXIII, 777, 793; XXIV, 256, 277, 278; XXV, 927, 1116, 1349, 1461. S. Augustinus, XXVI, 1394. S. Eucherius, L, 937. S. Prosper, LI, 385. Cassiodorus, LXX, 745, 965. S. Isidorus, Hispalensis, LXXXII, 276. Beda Vener., XCI, 137, 312. Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CIX, 111; CXI, 347. Walafridus Strabus, CXIII, 123, 239, 508, 576. Haymo, CXVI, 705, 811, CXVIII, 667. Guibertus, CLXVI, 108. Bruno Astens., CLXIV. 186. Rupertus, CLXVI, 651. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1029.

CHANANÆUS (*negotiator*). — S. Hieronymus, XXIII, 786; XXV, 856, 1540. Rabanus Maurus, CVIII, 1061.

CHANNE (*præparatio*). — S. Hilarius, XXV, 260. Rabanus Maurus, CX, 780.

CHARMIN (*unica mea, vinea mea*). — XXIII, 777. Rabanus Maurus, CIX, 302. Walafridus Strabus, CXIII, 638.

CHARRAN (*foramina*). — S. Hieronymus, XXIII, 777, 786; XXV, 260, 997. Rabanus Maurus, CX, 780.

CHASPI (*calix immensi, immola mihi*).— Rabanus Maurus, CXI, 568.

CHAZAEL (*factura Dei*). — Haymo, CXVIII, 108.

CHELBON (*lacteus*). — S. Hieronymus, XXV, 557 Rabanus Maurus, CX, 778.

RAMATHA (*excelsa, visio consummata, altitudo*). — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 10, 24, 50. Beda, XCI, 546. Rabanus Maurus, CIX, 14.

RAMATHAIM (*excelsa earum*). — Beda, XCI, 501. Rupertus, CLXVII, 1061. Godefridus, CLXXIV, 402.

RAMAHTLEBI (*elevatio maxillæ*). — Petrus Comestor, CXCVIII, 1288.

RAMESSES (*commotio turbulenta, tonitru, commotio tineæ*). — S. Hieronymus, XXII, 700 ; XXIII, 783, 789. S. Isidorus, LXXXIII, 339. Beda, XCI, 287, 373 ; XCIII, 377. Walafridus Strabus, CXIII, 185. Bruno Astensis, CLXIV, 254. Rupertus, CLXVII, 631. Philippus de Harveng, CCIII, 561. Absalo, CCXI, 33.

RAMOTH (*visio mortis*). — Bachiarius, XX, 1052. S. Hieronymus, XXV, 255, 1146. S. Isidorus, LXXXIII, 350. Beda, XCIII, 405. Godefridus, CLXXIV, 1073. Petrus Blesensis, CCVII, 656.

RAON (*inanitas*). — Rabanus Maurus, CVIII, 797.

RAPHAEL (*curatio vel medicina Dei*). — S. Hieronymus, XXV, 538. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1251. S. Isidorus, LXXXII, 273. Rabanus Maurus, CX, 59. Hugo a S. Victore, CLXXV, 739. Garnerius, CXCIII, 25. Algrinus, CCVI, 616.

RAPHAIM (*gigantes*). — S. Hieronymus, XXIII, 783; XXIV, 242, 300, 302. S. Augustinus, XXXIV, 749. Beda Vener, XCI, 147. Alcuinus, C, 535. Rabanus Maurus, CVII, 1082. Angelomus, CXV, 175. Remigius, CXXXI, 84. Rupertus, CLXVII, 577 ; CLXIX, 568. Hugo a S. Victore, CLXXVII, 1027.

RAPHIDIM (*dissolutio, sanitas fortium, remissio manuum, sanitas judicii*). — S. Hieronymus, XXII, 707 ; XXIII, 789. S. Augustinus, XXXIX, 1795. S. Isidorus, LXXXIII, 342. Beda, XCI, 374; XCIII, 398. Rabanus, CVIII, 815, 816. Bruno Astensis, CLXIV, 270.

RAPSACES (*princeps deosculans, multus osculo*). — Godefridus, CLXXIV, 74. Hervæus, CLXXXI, 536.

RASATHAIIM (*humiliatio*). — Rabanus Maurus, CVIII, 1125. Philippus de Harveng, CII, 1187.

RASIN (*cursus, complicatio, placentia*). — Hervæus, CLXXXI, 97.

REBATTA *vid.* REBLATTA.

REBE (*ordinatus*). — Petrus Damianus, CXLV, 1051.

REBECCA (*patientia*). — S. Hieronymus, XIV, 502, XXIII, 754, 783; XXIV, 115; XXV, 1001; XXVI, 532. S. Isidorus, LXXXII, 277. Rabanus Maurus, CVII, 575, 579; CXI, 57. Walafridus Strabus, CXIII, 144. Remigius, CXXXI, 98. Angelomus, CXV, 205. Guibertus, CLVI, 184. Anselmus, CLXII, 1233. Bruno, CLXIV, 206; CLXV, 891. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1104. Gerhohus, CXCIV, 844. Philippus de Harveng, CCIII, 548. Garnerius, CCV, 727. Algrinus, CCVI, 628.

REBLA (*multitudo*). — Rabanus Maurus, CIX, 271, 830. Angelomus, CXV, 543.

REBLATTA (*muleta*). — S. Eucherius, L, 1207. S. Isidorus, LXXXIII, 114. Claudius Taurin., CIV, 808.

RECEM (*inanitas*). — CXLV, 1050.

RECHA (*tener*). — Rabanus Maurus, CIX, 504.

RECHAB (*ascendentes, quadriga*). Rabanus Maurus, CIX, 296. Walafridus, CXIII, 636.

REMMON PHARES (*mali punici divisio*). — S. Hieronymus, XXII, 710. Rabanus Maurus, CVIII, 1147. Rupertus, CLXVIII, 808.

REMPHAM (*factura vestra*). — Rabanus Maurus, CVIII, 462

RESCEP (*cursus*). — Haymo, CXVII, 190 Hervæus, CLXXXI, 348.

RESPHA (*cursus*). — Rabanus Maurus, CIX, 115. Angelomus, CXV, 279.

RESSA (*frena*). — Hieronymus, XXII, 711. S. Isidorus, LXXXIII, 350. Beda, XCI, 376; XCIII, 405. Rabanus, CVIII, 817.

REPTHMA (*sonitus, juniperus*). — S. Hieronymus, XXII, 709 S. Isidorus, LXXXIII, 345. Beda Vener., XCI, 375; XCIII, 400. Rabanus Maurus, CVIII. 817.

RHAMA (*exaltatio*). — S. Hieronymus, XXV, 1529.

RHEI (*pastor meus*). — Rupertus, CLXVII, 1144.

RHODH (*videntes judicium*). — S. Hieronymus, XXVII, 183; XXV, 254.

ROBOAM (*latitudo populi, impetus populi*). — S. Isidorus, LXXXII, 280. Druthmarus, CVI, 1270. Rabanus Maurus, CVII, 740; CIX, 200, 483; CX, 462; CXI, 59. Walafridus Strabus, CXIII, 681; CXIV, 355. Angelomus, CXV, 471. Paschasius, CXX, 91. Godefridus, CLXXIV, 402. Hugo a S. Victore, CLXXV, 707; CLXXVI, 1142.

BOBOOT (*platea*). — Alcuinus, C, 552. Angelomus, CXV, 165.

ROGEL (*tristis, deorsum*). — Rabanus Maurus, CIX, 109. Angelomus, CXV, 375. Petrus Damianus, CXLV, 1108.

ROMA (*sublimis, tonitru*). — S. Hieronymus, XXIII, 577. Smaragdus, CII, 1113. Rabanus Maurus, CVIII, 1147. Godefridus, CLXXIV, 268, 295.

ROMELIA (*excelsus Domini*). — Hervæus, CLXXXI, 95. 96.

ROS (*caput*). — S Hieronymus, XXIII, 785, 789. XXV, 357.

RUBEN (*filius qui videtur. filius videns*). — Rufinus, XXI, 315. S. Hieronymus, XXIII, 783. Primasius, LXVIII, 843. S. Isidorus, LXXXII, 282. Beda Vener., XCI, 263: XCIII, 334. Alcuinus, C, 1102, 1131. Angelomus, CXV, 214, 216. Haymo, CXVIII, 1056. Remigius, CXXXI, 107. Guibertus, CLVI, 225, Anselmus, CLXII, 1527. Bruno Astensis, CLXV, 641. Rupertus, CLXVII, 477. Garnerius, CCV, 809. Martinus Legionensis, CCIX, 541.

RUTH (*festinans*). — S. Hieronymus, XXIII, 1175. S. Isidorus, LXXXII, 279. Beda, XCII, 9. Druthmarus, CVI, 1270. Rabanus Maurus, CVII, 462, 733 ; CVIII, 1202; CXI, 57. Walafridus, CXIII, 533. Paschasius, CXX, 89. Godefridus, CLXXIV, 1023. Hugo a S. Victore, CLXXII, 1063.

SABAH (*captiva*). — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 554.

SABAH (*succensio, conversio, captivitas*). — Rufinus, XXI, 939. S. Hieronymus, XXII, 1007; XXIII, 785, 785; XXIV, 591; XXV, 259. S. Gregorius Magnus, LXXV, 789. Rabanus Maurus, CVIII, 841; CIX, 368. CXI, 381 ; Walafridus, CXIII, 774. Haymo, CXVI, 1035; CXVII, 106. Remigius, CXXXI, 514. Bruno Carthusianus, CLII, 995. Bruno Astensis, CLXIV, 970. Godefridus, CLXXIV, 696. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1076. Hervæus, CLXXXI, 412. Petrus Lombardus, CXCI, 663. Algrinus, CCVI, 787.

SABÆI (*captivi*). — S. Hieronymus, XXVI, 622. S. Isidorus, LXXXII, 532. Haymo, CXVII, 22. Bruno Astensis, CLXIV, 556. Garnerius, CXCIII, 145.

SABAMA (*extollens altitudinem*). — S. Hieronymus, XXIV, 237. Hervæus, CLXXXI, 180. Aelredus, CXCIV, 492.

SABAOTH (*virtutum, exercituum*). — S. Hieronymus, XXII, 429 ; XXIII, 1305; XXV, 1063. S. Isidorus, LXXXII, 260. Haymo, CXVII, 22.

SABARIM (*circuitus montium*).—S. Hieronymus, XXV, 477. Rabanus Maurus, CX, 1066.

SABBAIM (*captivi*). — Hervæus, CLXXXI, 434.

SABBATUM (*requies*). — S. Hieronymus, XXX, 596. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 567. Bruno Astensis, CLXIV, 826. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1135.

SABETH (*vepres, spinetum*). — Guibertus, CLVI, 123. Martinus Legionensis, CCVIII, 627.

SADADA (*latus ejus*). — S. Hieronymus, XXV, 477. Rabanus Maurus, CX, 1066.

SADDAI (*omnipotens*). — S. Isidorus, LXXXII, 261.

SADDUCÆUS (*justificatus*). — S. Hieronymus, XXVI, 163; XXX, 539, 554. Beda, XCII, 16. Rabanus Maurus, CXI, 95. Walafridus Strabus, CXIV, 156. Haymo, CXVII, 701. Anselmus, CLXII, 1263. Martinus Legionensis, CCVIII, 406.

SADEMOTH (*regio mortis*). — Rabanus Maurus, CXI, 1048.

SADOC (*justus*). — S. Hieronymus, XXV, 393, 424. S. Gregorius Magnus, LXXV, 1066. Druthmarus, CVI, 1274. Rabanus Maurus, CVII, 743; CIX, 394; CX, 464. Walafridus, CXIII, 595, 664; CXIV, 69. Angelomus, CXV, 396. Paschasius, CXX, 92. Rupertus, CLXVII, 1144.

SAIN (*tentatio*). — S. Hieronymus, XXV, 295. Rabanus Maurus, CX, 809.

SALATHIEL (*petitio Domini*).— S. Hieronymus, XXV, 1391. Beda, XCI, 845. Druthmarus, CVI, 1275. Rabanus Maurus, CIX, 301. (*frutex domini*) Walafridus Strabus, CXIII, 637 (*frutex domini*); CXIV, 857. Paschasius Radbertus, CXX, 75, 92.

SALEM (*pax*). — S. Hieronymus, XXIII, 785. Rabanus Maurus, CXI, 380. Angelomus, CXV, 224. Remigius, CXXXI, 110. Bruno Carthusianus, CLII, 1020. Guibertus, CLVI, 246. Rupertus, CLXVII, 499.

SALIM (*pax*).— S. Hieronymus, XXII, 660; XXX, 579. Druthmarus, CVI, 1516.

SALISA (*vitula consternans*).—Angelomus, CXV, 174.

SALMANA (*umbra commotionis*). — S. Augustinus, XXXVII, 1053, 1054. Cassiodorus, LXX, 598. Beda, XCIII, 929. Rabanus Maurus, CVIII, 1167. Walafridus, CXIII, 984. Haymo, CXVI, 480. Remigius, CXXXI, 581. Bruno Herbipolensis, CXLII, 315. Petrus Damianus, CXLV, 1039. Bruno Carthusianus, CLII, 1080. Bruno Astensis, CLXIV, 1021.

CCXXXIII.

INDEX ALPHABETICUS
OMNIUM MANUSCRIPTORUM
IN QUIBUS SS. PATRUM ET AUCTORUM ECCLESIASTICORUM SCRIPTA REPERIRE EST.

AD LECTOREM.

Index iste, nec promissus, imo nec annuntiatus est in *Indice indicum* qui in frontispicio legitur, et tamen eum tibi per accessionem offerre sibi gratulatur editor. Excerptus est ex uno ex operibus quibus constat *Encyclopædia* nostra, scilicet *Dictionario Manuscriptorum.*

—

xII sæc. — *Milan*. Apologia pro mulieribus Pompei Columnæ.

APOTHECARIUS. — *Carnot.*, 51. Apothecarius moralis monasterii sancti Petri Carnot. in-4, *vélin*.

APPARATUS. — *Ibid.*, 403. Apparatus Joannis Andreæ, super sexto libro decretalium, in-fol., *vélin*.

ARCA. — *Atrebat.* Arca Noe (de) membr., in-8. (Beda). Arca Noe (de) et comm. Super psalmos, membr., in-4. (Hugo). — *Rothomag.*, 29, 1317. — B. IX, C, 7. Arca mystica (de) Richardus de S. Victore.

ARITHMETICA. — *Charleville*, 1894. Arithmetica Boetii, membr., in-fol. — *Remens.*, 704, 705. Arithmetica Boetii. — *Florence*, 21. Arithmetica Boetii ad Symmachum membr., antiq. — *Ibid.*, 22. Artis arithmeticæ, mathematicæ Liber, membr. antiq. — *Ibid.*, 20. Arithmeticæ libri duo Boetii ad Symmachum; membr, antiq.

ARRHA. — *Bibl. Atrebat.* Arrha animæ (de) membr., in-fol. — *Rome*, 1352. Arrha animæ (de) fragmentum Soliloquii Hugonis. — *Bâle*, B. VII, 7. Arrha animæ Soliloquium, in-4.

ARTE (De). — *Colmar*. Arte (de) interpretandi, liber quæstionum Hebraicarum; S. Hieronymus, membr. in-4., sæc. XI. — *Bruges*, 32. Artis metaphysicæ textus et totius philosophiæ naturalis, in-fol. — *Ibid.*, 83. Arte (de) Sermocinandi, alphabetus Petri card., in-fol. — *Rome* 952. Arte (de) prædicandi Summa Guillelmi.

ARTICULUS. — *Camerac.*, 445. De articulis fidei S. Augustinus, membr., 768. — *Middlehill.*, 1869. De articulis fidei.

ASTROLOGIA. — *Oxford*. De astrologia Excerptum sæc. IX. membr. — *Ibid.*, 3461 *et seqq.* Ad astrologiam judiciariam pertinent. — *Florence*, 17. Astrologiæ judicialis Summa impr., pap.

ASTRONOMIA. — *Divionens.* De astronomia, membr. in-fol., Isidor. De astronomia chart. in-8, Fr. de Berno.

AUCTORITATES. — *Laudun.*, 276. Auctoritates quædam memoria dignæ excerptæ de Opuscul. B. Bernard. abb.

AUREA (Bulla). — Gotha, p., 105. Latine et Germanice.

AURORA. — *Audomar.*, 370, 9, 4. Aurora Petr. de Riga membr. in-8, aurora, Petrus de Riga.

BASILICA (De). — *Avenion.* Beda, De basilica Sophia dicta, urbis Constant. epist. Aur. Augustini ad Grammaticos et eorum collegas, etc. membr. in-fol. — *Rome*, 175. Basilicæ S. Petri pro fabrica Bullæ. In basilica S. Agnetis martyris homilia habita. In basilica S. Joannis Constantiana Serm habitus.

BASILIGERONTICON. — Basiligeronticon a Petro Blesensi, lib. philosophiæ de honesto et utili, etc., membr. in-fol.

BENEDICTIONALE. — *Boulogne-sur-mer*, 6. Benedictionale, Pontificale, membr. in-fol. — *S. Gall.*, 395. Benedictionale, Codex mutilus, sæc. XII, membr. in-4. — *Ibid.*, 396. Benedictionale cum indice ab initio membr. in-4. — *Ibid.*, 421. Benedictionale Solemne, in-fol.

BIBLIA. — *Alenconium*, 3. Biblia sæc. XI, in-4. — *Ibid.*, 4. Biblia sæc. XI, in-8. — *Ambian*, 1. Biblia sacra, sæc. XII. — *Atrebat.* Biblia Latina, sæc. XI, membr. in-fol. — Biblia Hebraica, sæc. XII, membr. in-fol. — Biblia membr., in-4. — *Antissiodor.* Biblia Latina, membr. in-12. — Biblia versificata, sæc. XI, membr. in-4. — *Camerac.* Biblia, membr. in-4. — Carnot. Biblia sacra, *très-grand in-fol., vélin du VIII° au X° siècle.* — *Divionens.*, 1-9. Biblia, membr., in fol. — *Ibid.*, 10. Biblia Latina, c. gl., membr., in fol. — *Ibid.*, 11, Biblia Latina, e. comm., in-fol. — *Ibid.*, 1. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 2, 3, 4. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 56. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 7. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 327. Biblia Latina sæc. VIII, membr. in-fol. — *Ibid.*, 328. Biblia Latina, sæc. VIII. membr. in-fol. — *Ibid.*, 329. Biblia Latina, sæc, IX, membr. in-fol. — *Ibid.*, 330. Biblia Latina, sæc, X, membr., in-8. — *Ibid.*, 331. Biblia Latina, sæc. XI, membr. in-4. — *Ibid.*, 332, 333. Biblia Latina, sæc. XI, membr, in-8. — *Ibid.*, 334, 335, 336. Biblia Latina, sæc, XI, membr. in-4. — Lugdun., 337. Biblia Latina, sæc. XI. membr. in 4. — *Ibid.*, 338. Biblia Latina, sæc. XII, membr, in-8. — *Ibid.*, 339. Biblia Latina, sæc. XII, membr. in-8. — *Ibid.*, 340. Biblia Latina, sæc. XII, membr. in-4. — *Ibid.*, 341, 342. Biblia Latina, membr. in-4, et fol. — *Ibid.*, 343. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 344. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 345. Biblia Latina, membr. in 8. — *Ibid.*, 346, 347. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 348. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 349. Biblia Latina, membr. in-12. — *Ibid.*, 350. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4. Biblia Latina, sæc. XI, membr. in-12. — *Aurelian.*, 5. Biblia, membr. in-fol. (cum pict.). — *Ibid.*, 6. Biblia, sæc. XII, membr. in-fol. — *Ibid.*, 7. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 8. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 9 Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 3700. Biblia sacra. — *Ibid.*, 3701. Biblia sacra, cum notis marginalibus. — *Bibl. imper. Lutec.*, — 3701, 2. Biblia Latina cum Præfatione S. Hieronymi. — *Ibid.*, 3701, 3. Biblia Latina, olim Benedicti XIII P. — *Ibid.*, 3072. Biblia sacra. — *Bibl. imperial. Lutec.* 1. 1° Biblia sacra, duo tom., in primo, usque ad psalmos; in secundo usque ad finem. Liber Genesis, etc. — *Ibid.*, 1. Biblia Latina, sæc. XI, membr. in-fol. — *Ibid.*, 2, 3, 4. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4 A. Biblia Latina, membr in-fol. — *Ibid.*, 46. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4 C. Biblia sacra, membr. in-fol. — *Ibid.*, 5. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 6. Biblia Latina, 1 vol., Genesis, Judices, m. in-fol. — *Bibl. de l'arsenal. Lutec.* — 7. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 8. Biblia Latina. — *Ibid*, 9. Biblia Latina membr. in-4. — *Ibid.*, 10. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 11-17 Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 18-22. Biblia Latina, membr. in-8. — *Remens*, 1. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 3. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 5. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 6. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 7. Biblia, membr. in-8. — *Ibid.*, 8. Biblia, sæc. XII, membr. in-4. — *Ibid.*, 9. Biblia, sæc. XII, membr. in-fol. — *Ibid.*, 10. Biblia, sæc. XII, membr. in-fol. — *Ibid.*, 11. Biblia versificata a Petro di Riga auctore et Ægidio correctore membr. in-4 — *Vienne.*, 1, 2, 3, 4. Biblia sacra, in membrana. — *Ibid.*, 5. Biblia sacra, in membrana cum elegantibus figuris inauratis. — *Ibid.*, 6. Biblia sacra in membrana. Hinc autem usque ad numerum 29 libri Biblici sunt. — *Glascow*. Biblia Hieronymi membr., in-fol. — Biblia vulgata membr., in-8. — *Ibid.*, S. 10, 169. Biblia, membr. in-12 — *Middlehill.*, 2306. Biblia ab Isaia ad Apocalypsin, membr. in-fol.

BONUM. — *Aurel.*, 120. De bono mortis sæc. XII, membr. in-4, S. Ambrosius. — *Bibl. imper. Lutec.*, 4002. Augustini De bono conjugali et de virginitate. — *Duacum*. Bonum universale de proprietatibus Apum, membr. in-4, Thomas Cantipratanus. — *Bruges*, 236. De summo bono, in-8, S. Isidorus. De summo bono, in-4. Isidorus. — *Florence*, 115. De bono conjugali S. Augustini. — *Mont-Cass.*, 68. De natura boni adv. Manichæos. — *ibid.*, 170. De bono perseverantiæ, S. August. — *Bâle*, B. IX, 33. De bono disciplinæ Augustini. — B. X, 14. De bono disciplinæ Augustini. — B. IV, 12. De summo bono Isidori sive liber Sententiarum, in-fol. — *S. Gall.* 230. De summo bono seu libri tres S. Isidori sæc. IX, in-fol. — *Mont-Cassin*, 168. De natura boni adversus Manichæos liber Augustini.

BREVIARIUM. — *Vezunt*, 23. Breviarium antiquum Capuzinorum vel. in-4. — *S. Quentin.* Breviarium, membr. in-12. Breviarium, membr. in-8. *Bréviaire de Saint-Quentin*, membr. in-8. *Bréviaire ancien imparfait*, membr. in-18. — *Rothom.* 94. Breviarium Gemmeticense. — *Remens.*, 419. Brunonis Signiensis episc. opera, membr. in-fol. — *Oxford*. Breviarium Bartholomæi per Joan. Mirfeld. — *Vienne*. Breviarium rerum gestarum inter Persarum et Turcarum imperatores. — *Ibid.*, 380. Breviarium ad usum canonicorum, etc.

BRUNO. — *Remens*, 419. Brunonis Signiensis episc. opera membr. in-fol.

CÆREMONIALE. — *Remens.*, 194. Cæremoniale locale monasterii S. Nicasii Remensis, Chart. in-4, anonymus. — *Stockholm*, 16. Cæremoniale Gallicum, in-fol.

CANONIBUS (In). — *Carnot.*, 172. In canonibus et decretis, Isidorus. — *Dublin*, 277, 137. 1. Canones Apostolorum imperfect. incipiunt a canone, 79. p. 1 cum notis marginalibus, etc. — *Ibid.*, 867. Canones Joannis Damasceni.

CANTICIS (De). — *Carolopol.*, 369. De Canticis canticorum, membr. in-fol. Honorius. — *Alcobaza*, 40. In Cantica canticorum Expositio Greg. M. — *Ibid*, 72. In Cantica canticorum appositio brevis chart. in-4.

CAPITALIBUS (De). — *Augustod.*, 24. De capitalibus vitiis sive institutionum liber quintus et sequentes Joan. Cassianus VII sæc. in-4, *sur vélin*. — *Bâle*, A. VII, 33. De capitalibus peccatis eorumque speciebus et remediis tr. in-4. — *Ibid.*, A. VIII, 32, 38. De vitiis VII Capitalibus tr., in-4. — A. VII, 33.

CAPITULA. — *Albia*, 38 *bis*. Capitula S. Gregorii ad Augustinum episcopum Anglorum in Saxoniam missum in-4, *sur vélin*. — *Monspessul*, 158. S. Hieronymi seu potius Fredegarii scholastici Chronicorum capitula et fragmenta de regno Assyriorum, in-4, *sur vélin*. — *Aurelian.*, 193. Theodulfi episcopi Aurel. capitula ad presbyteros parochiæ; capitularia regum Francor., sæc. XI, membr in-fol. — *Suession.*, 5, 137. Isidori Capitula membr. in-4.

CAPITULARE. — *Middlehill.*, 1736, 566. Capitulare. II Caroli Magni, editum ann. 803; sæc. X, membr.

CAPITULARIA. — *Turon.* Theodulfi episc. Aurelianens. Capitularia, sæc. x, membr. in-4. — *S. Gall.*, 677. Capitulare Hattonis, episc. Basil. sæc. x, membr. in-4. — *Ibid.*, 727. Capitularia Francorum ab Ansegiso et Benedicto diacono collecta.

CARMEN. — *Alençon*, 98. Sedulii Carmen paschale continens historias notabiles Vet. et Nov. Testamenti, orationis Dominicalis paraphrasim, etc. in-fol. *sur vélin*, ix sæc. — *Ibid.*, 100. Carmen de septem plagis Ægypti, de decem mandatis legis in-8, *sur vélin*, anonym., xi sæc. *Atrebat.* Carmen Gualteri De gestis Macedonum, membr. in-4.—*Carnot.*, 58. Carmen Sedulii, De miraculis Vet. Testamenti. Ejusdem Paschale Carmen, in-4, *vélin.*—*Argentor.* Distinctiones theologicæ, Rabani Carmen metricum de S. Cruce, in-4. —*Carnot.*, 45. Carmina in Acta apostolorum ded. Vigilii Pontifici, in-4, *vélin* ix sæc. Arator, subdiacon. — *Monspessul.*, 425. Carmina Horatii in-4, oblong, *sur vélin.* — *Aurel.*, 77. Carmina Aratoris, in-4. —*Turon.*, Carmina Prudentii sæc. x, in-4. — *Leipsick*, 576. Carmen paschale Sedulii. Carmina sacra Aratoris. — *Middlehill.* Carmen Pselli de dogmate Christiano.—*Oxford.*, 54. Carmina multa Gregorii Vazcanzeni. — *Ibid.*, 48. Carmina quædam ejusdem.

CASUS. — *Carolopol.*, 1343. Casus et notabilia, præsertim de jure, membr. in-fol., S. Bernardus. — *Argentor.* Decretales cum gl., in-fol. Andreas. — *S. Gall.*, 612. Casus S. Galli a Ratperto. Ekkchardo, Burchardo, Conrado de Fabaria elaborati. — *ibid.*, 613. Casus S. Galli per Conradum de Fabaria chart. in-fol.

CATALOGUS. — *B. imper.* 3769. Græcus Catalogus, librorum Græcorum Nicolai Card Radulphi. — *Middlehill.*, 1167. 764. Catalogus mss. codicum bibliothecæ J. A. Thuani et Aliorum. — *Ibid.*, 2955. Catalogus Fratrum Gildæ S. Mariæ de Draytou.

CAUSIS (De). — *Senon.*, De causis morborum, in fol. Paulus Ægineta. — *Bâle*, IV, 29. De Causis liber. Cato, in-fol. De causis fallaciarum liber in-4. — *Ibid.*, F. III, 8. De causa diluvii universalis, de causis diluvii, etc.

CHARTÆ. — Chartæ, spectantes ad urbem Atrebat.

CHARTE. —*Ambian.*, 526. Charte sur papyrus, ix sæc. *Middlehil.* 2965. *Chartes originaires des Templiers en cinq boîtes.*

CHRONICA. — *Atrebat.* Chronica cum additionibus Sigiberti et Chronica Fr. Martini, membr., in-fol. — *Boulogne-sur-mer*, 33. Chronica Fr. Martini, membr. in-fol. — *Carolop.*, 4085. Chronica Patrum domus Majoris Carthusiensis, Chart. in-4. — *Laudun.*, 404. Chronica Eusebii, Hieronymi, Prosperi Aquitanici, Sigeberti Gemblacensis, xii sæc. —*Suession.*, 6. 19. Chronicon Martini Poloni membr. in-4. — *Ibid.*, 6. 21. Chronica Mag. Hugonis de S. Victore, membr. in-4. — *Ibid.*, 6. 22. Chronica Sigeberti, xii, S. membr. in-4. — *Divion.*, 348. Chronicon abbatum S Benigni membr. in-fol. — *Ibid.*, 360. Chronicon Villariense membr. in-4. Chronicon ab origine mundi a quodam monacho Marchianensi membr. in-fol. — *Duacum.* Chronicon ab origine mundi membr. in-fol. Fr. Robertus mon. Antissiodor., Idem, chart. in-fol. Joan. Tobæuf et Franc. de Bar. Chronicon idem Anon., membr. in-fol. — *Argentor.* Chronica ab incarn. Christi, Martinus. Chronicon Ottonis Frisingensis, xii sæc. memb. Chronica Boemorum. — *Gotha*, P. 72. Chronicon universale usque ad annum 1475 Petri Trecensis.—*Ibid.*, P. 79. Chronica Erphordiana plurima.

CIVITATE (De). — *Ambian.*, 155. De civitate Dei, S. Augustinus. — *Duacum.* De civitate Dei membr. in-fol., S. Augustinus. — *Windsor.* De civitate Dei ante nongentos annos scriptus, Augustinus. — *Mont-Cassin.* De civitate Dei August., xi sæc. — *Naples.* De civitate Dei Augustini, Indice conscripto a Georgio de Haynninmouth, jussu F. card. Bononiensis membran.

CLAUSTRUM.— *Divion.*, 187. De claustro animæ tractatus, membr. in-fol., Hugo de Corbeia.— *S. Audomar.*, 226. De claustro animæ, membr. in-fol. Hugo a S. Laurentio. — *Rothomag.*, 577. Idem. — *Carolop.*, 2855. Claustrum animæ Hugo, membr. in-4. — *Bâle*, B. VII, 16. Claustrum animæ Hugonis monach. Corbeiensis, in-4. et in-8.—*Florence.* De claustro corporis et animæ Hugonis.

CLEMENTINÆ. — *S. Audomar.*, 550, 5, 6. Alanus de Valle super Clementinas, membr. in-4. — *Bâle*, A. VI, 37. Clementinæ constitutiones cum tab. brevi, in-4. CV, 22. Clementinarum casus summarii, in-fol., CIII, 17. Clementinarum Conclusiones, in-4.

CODEX. — *Bibl. Imper.*, *Lutec.*, 1534. Codex membranaceus. Ibi continetur : concilium Aquisgranense anno 816 habitum, etc. — *Ibid.*, 1535. Codex membranaceus. Ibi continetur : Chrodegangi episc. Metensis decretum de disciplina ecclesiastica.—*Ibid.*, 1536 idem. Ibi continetur: Dionysii Exigui canonum Collectio.—*Ibid.*, 1538 idem. Ibi continetur : Regula canonica a Patribus Aquisgranensibus anno 816, sub Ludovico Pio imperatore congregatis, sancita, etc. — *Ibid.*, 1539. Codex membranaceus. Ibi continetur ; Usuardi Martyrologium etc. — *Ibid.*, 1540. Codex membranaceus. Ibi continetur : Excerpta e libris S. August., qualiter recolendi sunt episcopi, etc. — *Ibid.*, 1545 idem. Ibi continetur : Concilium apud castrum Gonterii, celebratum anno 1221, etc.—*Ibid.*, 1545. Codex chartaceus. Ibi continentur canones concilii Carthaginensis cum commentariis Theodori Balsamonis. — *Ibid.*, 1546. Codex membranaceus. Ibi continetur : præmissa Marcelli memorialis epistola ad Severianum et Julianum. — *Ibid.*, 1550. Codex chartaceus, quo continetur synodus Meldensis anno Domini 845. *Ibid.*, 1572. Codex membranaceus quo continentur acta concilii Ephesini. — *Ibid.*, 1576. Codex chartaceus quo continetur propositio facta per dominum abbatem Cisterciensem quando magister Joannes de Ragusio incipit respondere quatuor principalibus articulis Bohemorum pro parte concilii. — *Ibid.*, 1583. Codex chartaceus quo continetur Censura actorum quatuor conciliorum priorum generalium, Nicæni scilicet, Constantinopolitani primi, Ephesini et Chalcedonensis. — *Ibid.*, 1594. Codex membranaceus, quo continetur concilium Duziacense primum in quo Hincmarus, episcopus Laudunensis, tertium accusatus, episcopali gradu dejectus est. — *Ibid.*, 1596. Alius quo continentur Alexandri III, papæ, epistolæ. —*Ibid.*, 1608. Alius membranaceus quo continentur excerpta e sanctorum Augustini et Gregorii papæ libris, de rebus ad religionis Christianæ dogmata pertinentibus. — *Ibid.*, 3836. Codex membranaceus quo continetur collectio canonum et decretalium SS. Pontificum a Syricio ad Anastasium II, auctore Dionysio Exiguo. — *Ibid.*, 3839. Alius quo continentur quinquaginta capitula synodi Meldensis anno 845 habitæ; 9. Isidori Hispalensis, præfatio in Collectionem canonum. — *Ibid.*, 3842. Codex membranaceus, quo continetur doctrina Osii episcopi, de observatione disciplinæ Dominicæ. 2. Canones S. Sylvestri Papæ. — *Ibid.*, 3844. Alius, quo continetur Epistola Damasi papæ ad Paulinum Antiochenum. — *Ibid.*, 3846. Codex membranaceus quo continentur : 1. Fragmentum e libro Officiorum Isidori. 7. Gregorii Magni expositio diversarum rerum quam transmisit in Saxoniam ad B. Augustinum episcopum. — *Ibid.*, 3848. Alius, quo continetur Richardi a S. Victore tractatus de statu interioris hominis post lapsum.

Ibid., 3849. Codex membranaceus, quo continentur Epistolæ decretales summorum pontificum a Zosimo ad Pelagium. — *Ibid.*, 3852. Alius, quo continetur Isidori Mercatoris collectio Epistolarum decretalium et canonum quos inter Ennodii apologeticus pro quarta synodo papæ Symmachi. — *Ibid.*, 3856. Isidorus Mercator. — *Ibid.*, 3857. Idem. — *Ibid.*, 3858. Isidorus Hispalensis. — *Ibid.*, 2858 bis. Idem. — *Ibid.*, 3858 ter. Idem. — *Ibid.*, 3859. Idem. — *Ibid*, 3859 bis. Codex chartaceus quo continentur Zachariæ, Gregorii, Benedicti et Nicolai I, pontificum epistolæ, quas inter Bonifacii archiepisc. Moguntin. epistolæ nonnullæ. — *Ibid.*, 3861. Codex membranaceus quo continentur Burchardi Wormaciensis episcopi, Decretorum libri viginti. *Ibid.*, 3864. Codex membranaceus, quo continentur Ivonis Carnot. episc. Panormia in octo partes tributa. — *Ibid.*, 3865. *Ibid.*, Idem. — *Ibid.*, 3866. Idem. — *Ibid.*, 3867. Idem. — *Ibid.*, 3868. Idem. — *Ibid.*, 3869. Idem. — *Ibid.*, 3870. Idem. —*Ibid.*, 3871. Idem. — *Ibid.*, 3872. Idem. —*Ibid.*. 3873. Idem. — *Ibid.*, 3874. Idem. — *Ibid.*, 3875. Idem. — *Ibid*, 3876. Codex membranaceus quo continetur epistola Brunonis episcopi Segnini ad Gualterum episc. Magalon. de sacramentis Ecclesiæ. — *Ibid.*, 3877. Alius quo continentur : Capitula Isaaci Lingonensis. 4. Fragmentum de decem Dei nominibus. 5. Gothescalci versus de Jesu Christo. *Ibid.*, 3878. Codex membranaceus, quo continentur Caroli Magni, Ludovici, et Lotharii, imperatorum, capitula de potestate ecclesiastica et civili. — *Ibid.*, 3879. Alius quo continetur martyrologium Bedæ. — *Ibid.*, 3880. Codex membranaceus quo continentur auctoritates seu potius epistolæ decretales variæ pontificum a Leone ad Pelagium. — *Ibid.*, 3881. Alius quo continetur 3. concilium Tolosanum anno 1120 habitum. 6. Isidori episc. Hispal. Epistola ad Landefredum, Cordub. episc.—*Ibid.*, 3882. Alius quo continetur Petri Damiani de parentelæ gradibus disputatio. — *Ibid.*, 3883. Codex chartaceus quo continentur Nicetæ metropolitæ Heracleensis responsiones ad quemdam Constantium episcopum. — *Ibid.*, 4278. Codex membranaceus quo continetur collectio

EVANGELIA. — *Bibl. imper. Lutet.*, Evangelia de tempore per annum et de festis. — *Ibid.*, Orationes de tempore et de festis pro officio Breviarii, et in fine præconium Paschale, in-4. — *Augsbourg*, 6. Evangelia per annum, litteris majusc., membr. in-fol. — *Ibid.*, 9, 10. Evangelia cum expositionibus diversorum.

EVANGELICA (De præpar.). — *Duac.*, Eusebius, de Evangelica præparatione per Gregorium, membr. in-fol. —*Glascow*, De Evangeliis et de discrimine inter novum et vetus fœdus, in-4.

EVANGELIUM.— *Laudun.*, 66. Evangelium S. Matthæi (cum glossa). Incipit : *Cum multi scripsisse.* — *Bibl. imper. Lutet.*,3950. Rabanus Maurus, in Evangelium Matthæi. —*Oxford*, 481. Evangelium Nazaræorum secundum Nicodemum.—*Hambourg*, 72. Evangelium infantiæ Christi Arab., in-8. Olim Stephani Le Moyne.

EXAMERON. — *Ambian.*, 211. Sancti Ambrosii Exameron, XII sæc.

EXCEPTIONES. — *Divion.*, 156. Exceptiones Richardi a S. Victore, membr. in-fol.— Exceptiones S. Augustini, membr. in-fol. — Exceptiones de tr. S. Bernardi super Cant. canticorum, membr. in-fol. — Exceptiones et decreta S. Sylvestri papæ, et aliorum usque ad Liber. — *Laudun.*, 276. Sub n. 2, incipiunt quædam mellifiua Exceptionum quarumdam collectarum de opusculis B. Bernardi, abb. de B. M. V., in-fol. *vélin.* — *L'Escurial*, 11, 15. De exceptionibus quæ fiunt in causis criminalibus et de cavillationibus, membr. in-fol. — *Madrid*, D. 22. Exceptiones Bagarotti.

EXCERPTA. — *Cadom.*, 552. Excerpta ex psalmis S. August. — *Ibid.*, 553. Excerpta ex variis Scripturæ locis de Christo, Spiritu sancto; item et quæstiuncula circa rudimenta fidei, chart., in-8. — *Carnot.*, 255 sub n. 3, Excerpta Joannis de sancto Amando super Antidotario, in-4, *vélin.* — *Glascow.* Excerpta ex chronicis Scotiæ. — *Bruges*, 375. Excerpta ex libris Sententiarum, in-8. — Excerpta ex S. Augustini operibus membr. in-fol. Hegesippus.

EXCERPTIONES. —*Carnot.*, 112. Excerpt. ex operibus beati Gregorii papæ, XII sæc., in-fol. *vélin.* —*Vienne*, 31. Excerpta ex Jacobo de Voragine, etc. *Glascow*, S. 10, 165. Excerpta quædam ex Sydemhamii operibus.

EXCESSU (De).— *Duac.*, 8. Ambrosius, de excessu fratris sui Satyri, membr. in-4.

EXCOMMUNICATIO. — *Melens.* Excommunicatio Leonis papæ, absol. excommunic., de confessione, de pœnitentia, membr. in-16.—*Ravenne*, 8. Excommunicatio archiepiscopi contra Sicinianum Bononiensem, quia intravit potestariam Ceryiensem contra capitulationem et contra omnes illos qui recipiunt, etc.

EXHORTATIONES. — S. Pelagii exhortationes et SS. Patrum ad profectum profectionis monachorum, membr. in-fol. — *Vienne*, 99. Exhortationes beati Anselmi pro bona vita.

EXPEDITIONE (De). — *Montpessul.*, 235. Sub n. 1, Roberti monachi S. Remigii, de Christianorum in Syriam expeditione, etc., in-4. *vélin.* —. *S. Gall.*, 624. Expeditiones Alexandri Magni per Eusebium scriptæ, membr. in-fol.

EXPLANATIO. — *Atrebat.* Explanatio S. Gregorii in librum Job, membr. in-fol. Explanatio Isaiæ prophetæ anonymi, in-fol. *vélin.* — Alia. — *Bruxelles.* Explanatio Hieronymi in Epistolam Pauli. — Explanatio Bedæ in Jeremiam sæc. XII, in-fol.

EXPLICATIO. — *Ambian.*, 85. Explicatio sancti Pauli apostoli. — *Biturig.*, 135. *Expliçat. de l'Apocal. C. N. de M. de Tillemont.*

EXPLICATIONES. — *Bibl. Imper. Lutet.* Explicationes super Genesim, Leviticum, Deuteronomium, Josuam, Judices et Ruth, membr. in-fol.— *Florence*, 57. Explicationes verborum, quæ frequenter in theologia occurrunt. Juxta alphabet. incipit ab A usque ad B, verbo *Beatitudo.* — *S. Gall.*, 291. Explicatio Symboli S. Bonaventuræ.

EXPOSITIO. —Expositio super Daniel de Antichristo, S. Hieronymus. — Expositio Patrum. — Expositio in Isaiam, Haimon. — Expositio in Lucam, Beda. — Expositio de Psalmo centesimo decimo octavo. — Expositio Joan., episc. Sabinens., quondam decani Ambianensis, super Cantica cant. — Expositio Epistolæ Pauli ad Romanos, Beda. — Expositio SS.Patrum super Epistolas S. Pauli apostoli. — Expositio S. Ambrosii in Epistolas D. Pauli. — Expositio Vet. Testam., S. Paterius. — Expositio in Cant., Beda. — Expositio in Apocalyps. Anonym. XI sæc. — Expositio Cassiodori in Psalmos. — Expositio super Psalmos, Anonym. — Expositio in Decretales, Anonym. — Expositio super Matthæum, Chrysost.— Expositio Bibliorum, Bernardus.—*Augustod.* 20 A. Expositio Psalmorum, Cassiodorus Senator, etc. — Expositio allegorica Bedæ presbyteri in Esdram et Nehemiam. — Expositio in Evangelium Marci, Beda. — Expositio in Cant. cant., Joan., episc. Sabin. — Expositio Angelomi monachi super quatuor libros Regum. — Expositio Levitici, Radulphus Flaviac. — Expositio in Psalmos Davidis et Lamentationes Jeremiæ, Paschasius. —Expositio librorum Geneseos, Exodi, etc., Stephanus Cantuar.— Expositio super Cant.cant., Gregorius — Expositio in Pentateuchum, Beda. — Expositio super Cant. cant., Gotfridus. — Expositio Haymonis super Epistolas Pauli. — Expositio psalmi CXVIII, S. Ambros. — Expositio in Psalmos. — Expositio super Cant. cant., Beda. —Expositio super Marcum. — Expositio super Lucam. — Expositio super Tabernaculo. — Expositio super Templo Salomonis. — Expositio super parabolas Salomonis. — Expositio in Isaiam, Haymo. — Expositio in Epistolam ad Hebræos, id. — Expositio super Epistol. Pauli, id. — Expositio super Apocalypsim, id. — Expositio Regulæ S. Benedicti, id. — Expositio de ordine prædicat. super Isaiam, Hugo magist. — Expositio in quinque prophetas, Joel, Jonas, Michæam, Nahum et Habacuc, S. Hieronym. — Expositio de ordine prædicat. in libro Sapientiæ, Fr. Hugo. — Expositio in parabolas Salomonis, Beda. — Expositio in actus apostolorum, id. — Expositio divini mysterii, Hildebertus episc. — Expositio S. Augustin. de secreto glorioso Incarnationis D. N. J. Ch. — Expositio septem Psalm. pœnitent. ab Innocentio III. — Expositio ejusd. super *Ave Maria.* — Expositio ejusd. super Orat. Domini. — Expositio ejusd. super Symbolum. — Expositio Missæ, Hugo card. — Expositio S. Isidori in Pentateuchum. — Expositio in Job S. Greg. papæ. — Expositio Ambrosii, episc. Mediol., in Evang. S. Lucæ.— Expositio super S. Thomam. — Expositio Cassiodori super quinque primos Psalmos. — Expositio S. August. super Psalmos. — Expositio S. Hieronymi in Isaiam. — Expositio in duodecim proph. minores. — Expositio in prophetias Joel, Habacuc, etc. etc., aliæ.

Middlehill., 1664, 431. Expositio Apocalypseos, anonym.—*Ibid.*, 1665, 453. Expositio Bedæ in Acta apostolorum cum ipsius retractatione in eadem acta.

EXPOSITIONES. — *Augustod.*, 19. A. Expositiones libri Genesis ex diversis Patribus, IX, X sæc. — *Ibid.*, 27. Expositiones in Pentateuchum, ex Isidoro Juniore abbreviatæ, Honorii (ut videtur) Augustodunensis, VIII sæc. — *Ibid.*, 43. Expositiones librorum Regum, XI sæc. —*Ibid.*, 49. Expositiones Bedæ presb. in epist. canonic.— *Laudun.*, 96. Hæc (lege hic) insunt Expositiones in Epistolis canonicis Apostolorum, id est, Clementis, episc. Alexandra Didymi, Augustini, et cæteri (*sic*) *loco* cæterorum. Caute lege et intellege, quia expulsi sunt de Roma. Ex opere Clementis Alexandrini cujus titulus est *peri hypotyposeon*, (de) descriptionibus adumbratis, in epistola Petri prima catholica, VIII aut IX sæc. — *Vienne*, 42. Expositiones de imaginibus sacris. — *Bruges*, 119. Expositiones quædam sup. lib. Politicorum, Ethicorum et Rhetoricorum Aristotelis, in-4.

EZECHIELEM. — *Bibliot. Imper. Lutet.*, 5755. S. Hieronymus in Ezechielem. — *S. Gall.*, 45. Ezechiel, Daniel et XII prophetæ, IX sæc. — *Ibid.*, 46. Ezechiel, duodecim prophetæ et Daniel, sæc. IX, membr. in-4. — *Ibid.*, 117. In Ezechielem, S. Hieronymus. — *Ibid.*, 118. In Ezechielem Explanationum altera pars S. Hieronymi, sæc. X, in-fol. — *S. Gall.*, 43. Ezechiel, duodecim prophetæ, Daniel, Anonym. sæc. IX, membr. in-fol.—*Ibid.* 44. Ezechiel, duodecim prophetæ, Daniel, lib. medicinalis, sæc. VIII et IX, membr. in-fol. — *Ibid.*, 45. Ezechiel, Daniel et duodecim prophetæ, sæc. IX, membr. in-4, altior.

FALSA (de). — De falsa religione septem libri, Lactantius.

FIDE (De). — De Fide, Ambrosius. — *Ibid.*, 120. De fide et Decalogo tract. Sacramentalis, in-4.

FLORES. — *Ambian.*, 90. Flores Augustini Hipponensis episc. super Epistolam Pauli ad Corinthios, sæc. XII.— Flores excerpti ex operibus S. Augustini p. Eugippium abb., sæc. XII, membr. in-fol. — *S. Audomar.*, 157. 8,8, Flores ex S. Augustino, memb. in-fol. — *Middlehill.*, 1692. 469. Flores Adalberti ex Gregorio Magn. in Jobum, lib. IV; auctor initio se monachum et diaconum, in fine presbyterum profitetur ; sæc.XI, membr. —*Middlehill.*, 21, 2032. Flores Psalterii, pars I et II, 2150.— Flores Bernardi.—*Oxford*, 1578. Flores historiarum Matth. Westmonast. — *L'Escurial.*, Flores prati decretorum Andreæ Faventini.

FRAGMENTA. — *Albi*, 37. Sub n. 1, Fragmenta cujusdam collectionis canonum, sæc. IX. — *Gratianop.*, 256.

Justiniani novellarum fragmenta, membr. in-4. — *Aurelian.*, 45. Duo fragmenta S. Augustini contra Faustum, sæc. IX, membr. in-fol.,— *Ibid.*, 1451. Sub n. 8, Fragmenta e libris quinto et sexto Historiæ Francorum a Gregor. Turonens. conscriptæ. —*Ibid.*, Sub n. 15, Fragmenta concilii Sardiensis. — *Ibid.*, Sub n. 16. Fragmenta concilii Ephesini primi. — *Middlehill.*, 1986, 1091. Fragmenta diversa Sinica ad historiam, scientias et artes pertinentia, cum fig. mechanicis et chartis geographicis (theca inclusa), in-fol.

FRAGMENTUM. — *Gratianop.*, 255. Fragmentum tit. de reg. Jur. et de verborum signific. Placentini Summa codicis et institutionum anonym., in-4. — *Laudun.*, 218. Sub n. 2, Fragmentum de humilitate (Joannes Beleth) in-4, *vel.* — *Aurelian*, 154. Fragmentum Sermonum S. Augustini sæc. X, membr. in fol. — *Ibid.*, 270. Fragmentum hist. tripartitæ Cassiodori, sæc. X, membr. in-fol. — *Liége.*, Fragmentum majoris codicis, an. 887. — *L'Escurial.*, 111 Z, 25. Fragmentum summæ Cavillationum et de judiciis Joan. de Deo. — *L'Escurial.*, 1 S. 9. Fragmentum codicis Justiniani sæc. XI, cum gl. et not. marg. sæc. XII. — *Tolède*, 4, 6. Fragmentum Hist. Rom. Flori, membr. in-4. — *Rome*, 212. Fragmentum sextæ synodi Constantinopolitanæ. — *Ibid.*, 1275. Fragmentum Martyrologii, Beda presb. — *Rome*, 1332. Fragmentum Soliloquii Hugonis, de arrha animæ. — *Ibid.*, 1622. Fragmentum historiæ monasterii S. Dionysii in Francia. — *Ibid.*, 1627. Fragmentum concilii ad Saponarias. — *Ibid.*, 1551. Fragmentum chronici ab anno 1067 ad annum 1163, in quo nonnulla de comitibus Andegavensibus.

GEMMA. — *Atrebat.* Gemma animæ, sæc. XII, membr. in-4, Joannes Beleth. — *Suession.*, 2, 101. Gemma animæ Honorii, presb. Augustodun., membr. in-4. — *Bâle*, B. 7. Gemma et speculum animæ, in-4.

GENESI (de). — De Genesi ad litteram S. August. — *Florence*, 135. De Genesi ad litteram, caractere Longobard., Cod., Antiq., in membr. — *Alcobaza*, 47. Genesis cum Expos. Anonym., in-4.

GEOMETRIA. — *Carnot.*, 142. Sub n. 15, Geometriæ definitiones, anonym. 22.— De geometria libri duo, Boetius. — *S. Gall.*, 830. In geometriam, in Perihermenias, Boetius — *Einsiedeln.*, 216. De geometria, arithmetica, membr. in-4. — *Ibid.*, 191. De geometria et de musica c. fig., sæc. XI, membr. in-fol. — *Florence*, 19. Geometria Boetii; hic titulus non legitur in fronte primi libri, sed extractus est ex libro IV, etc., membr.— *Rome*, 480. Bernelini Abaci musica, etc., et geometria.

GESTA. — *Duac.*, S. Augustini Gesta, tract. De pressuris bellor. ejusdem. — *Padoue*, P. 28. Gesta Berengarii imperatoris, carmine. — *Ibid.*, 1455. Sub n. 12, Gesta de purgatione Sixti papæ. — *Bibl. Imper. Lutet.* Sub n. 12, Gesta de Polychronio, episc. Hierosolymitano. — *Oxford*, 1062. Gesta Britonum.

GLOSA. — *S. Audomar.*, 9, 11. S. Hieronymi Glosa divinorum librorum, membr. in-fol. — *Suession.*, 11. Glosa Thomæ super Cant. cant. cum multis Sermonibus, in-4. — *Tolède*, 5, 14. Glosa Anselmi super librum Numerorum, membr. in-fol. — *Ibid.*, 5. Glosa Anselmi super Genesim, membr. in-fol. —*Ibid.*, 11. Glosa Anselmi super Leviticum, sæc. XII, membr. in-fol.— *Ibid.* 5, 15. Glosa Anselmi super librum Deuteronomii, membr. in-fol. — *Ibid.*, 6, 2. Glosa Anselmi super librum Josue, membr. in-fol.

GLOSSA.—*Ambian.*, 67. Glossa in Jeremiam, sæc. XII. — *Ibid.*, 70. Glossa in quatuor Evangelia. — *Ibid.*, 71. Glossa in Matthæum et Marcum. — *Ibid.*, 73. Glossa in Evangelium S. Matthæi. — *Ibid.*, 76. Glossa et expositio in Lucam et Joannem. — *Laudun.*, 572. Gratiani decreti secunda et tertia pars cum Glossa Joan. Teutonici et Barth. de Brescia, in-fol., *vélin.* — *Florence*, 28. Cum Glossa Timæus Platonis.— *Mont-Cassin*, 236. Glossa anonymi in Evang. Matthæi et in Epistolas Pauli. — *Ibid.*, 237. Glossa incerti auctoris in Matthæum. — *Ibid.*, 239. Glossa incerti in Lucam, Marcum et Matthæum. — 243. Glossa in Apocalypsim. — *Ibid.*, 244. Glossa in Epistolas Pauli. — *Ibid.*, 245. Glossa in Isaiam prophetam. — *Ibid.*, 246. Glossa in Joan. et Isaiam prophetam.

GLOSSÆ. — *Laudun.*, 468. Glossæ incipiunt in initio Bucolicorum. — *Glascow.*, R. 7, 91. Glossæ Veteres in Juvenalem, in-4. — *Florence*, 7. Glossæ Valerii Maximi editæ a Fr. Dionysio de Burgo, Fr. Eremitarum ord. S. Augustini, sacr. theologiæ magistro, in membr. — *Rome*, 248. Glossæ in jus canonicum. — *Ibid.*, 1028. Glossæ quædam. — 607. Glossæ in Psalterium.

GLOSSARIUM.— *Laudun.*, 201. Sub n. 1. Glossarium. Incipit : *Adam, sicut beatus Hieronymus tradidit, homo, sive terrenus, sive terra rubra interpretatur.* — *Florence*, Glossarium Græco-Latinum, XV sæc., codex bomb., — *Padoue*, P. 80. Glossarium Vetus. — *Rome*, 57, 551. — Glossarium Græcum. — *Ibid.*, 1282. Glossarium verborum difficilium sacræ Scripturæ. — *Leipsick*, P. 214. Glossarium vocum difficiliorum in universis Bibliis Gallico-Rabbinico-Germanicum, litteris Hebraicis exaratum.

GLOSSATURA. — *Bibl. Imper. Lut.*, 189. Glossatura Petri Lombardi in beati Pauli Epistolas, in-fol.

GLOSSULÆ. — *Ambian.*, 79. Glossulæ super Evangelium sancti Joannis.— *Oxford*, 838. Glossulæ M. Stephani Cantuariensis archiepisc., in librum Tobiæ. — *Florence*, 13. Glossulæ in Evangelium sec. Matthæum. — *Ibid.*, 151. Glossulæ G. Concensis in majus Volumen Prisciani. — *Bâle*, D. III, 6. Glossulæ antidotarii, in-4.

GRADUALE. — *Remens.*, 140. Graduale et Antiphonale ad usum regalis monasterii S. Nicolai Remensis, membr. in-fol. — *Ibid.*, 141. Graduale ad usum S. Remigii Remensis, membr. in-fol. — *Rome*, 5319. Graduale XI sæc. — *S. Gall.*, 72. Graduale et Missale sæc. XI, Anonym. — *Ibid.*, 76. Graduale una cum Hymnis et Canticis, sæc. XI.

GRÆCISMI. — *S. Audomar.*, 669, 5, 5. Ebrardi Græcismi, membr. in-4. — *Bâle*, F. 11, 31. Græcismus novus cum Grammatica metrica cantoris Conradi de Mure, in-fol. — *Ibid.*, F. 11, 31; F. 1, 22. Græcista novus, metrice, in-fol.

GRAMMATICA. — *Carnot.*, 47. Sub n. 1, Tractatus de grammatica, anonym. — Sub n. 3, Grammatica sancti Aurelii Augustini. — Sub n. 4, Grammaticæ et rhetoricæ varii tractatus. — *Ibid.*, 666, 5, 5. Grammatica Alcuini, sæc. IX, membr. in-4. — *Glascow*, Q. 6, 103. Grammatica Telugica, auctore Schulzio, missionario evangelico, etc. — *Ibid.*, Q. 4, 49. Grammatica linguæ Latinæ, membr. in-4. — *Ibid.*, Q. 4, 54. Grammatica Prisciani cum not., membr. in-4.—*Ibid.*, Q. 5, 67. Grammatica Arabica.— Grammatica linguæ Malabaricæ, in-8. — *Cambridge*, 2439. Grammatica Saxonica. — *Oxford*, 114. Grammatica Prisciani. — *Ibid.*, 835. Grammatica Latina Tolesani. — *Antuerp.*, Grammatica Prisciani, membr. in-4. — *Bruges*, Grammatica Prisciani, in-4. — *Florence*, 39. Grammatica et philosophica quædam, et de ponderibus et mensuris.

GRATIA. — De gratia Christi; de peccato originali, etc., S. Augustinus. — De gratia, Bernardus. — *Bâle*, A. IX, 34. Gratiæ spiritualis liber, in-8. — *Ibid.*, A. V., 8. De gratia tractatus, in-fol. — *Ibid.*, A. VIII, 32. Gratia quomodo accipiatur quidque ea faciat in anima, in-4. — *Ibid.*, A. VIII, 46. De gratiæ proprietate Collectanea quædam, in-4.

HEXAMERON. — *Duaci*, Hexameron Basilii, membr. in-fol. — *Alcobaza*, 41. Hexameron S. Ambrosii in libris sex divisum, sæc. XIII, membr. in-fol. script. a Fr. Honorato de Benavente, monacho Alcobacensi. — *Florence*, 23. Hexameron S. Ambrosii de paradiso liber unus, de Cain et Abel libri duo, de sacramento baptismi, de mysteriis, etc.

HIERARCHI. — *Bibl. Imper. Lutet.*, 3956, 3. Dionysii Areopagitæ hierarchi. — De hierarchia cœlesti, Dionys. Areopagit.

HISTORIA. — *Alençon*, 99. Historia evangelica carmine scripta, Juvencus, in-4, IX sæc. — *Ibid.*, 4. Historia pontificum Romanorum et Historia Longobardorum, anonym. — *Ibid.*, 5. Historia ecclesiast. Oderici Vitalis, sæc. XII, in-4. — *Ambian.*, 100. Historia Vet. et Nov. Testamenti Petri Manducatoris. — *Angoulême*, 570. Historia Clementis, XII sæc. —*Atrebat.*, Historiæ ecclesiasticæ libri undecim, scripti apud Henniacum, XII sæc., membr. in-fol. — *Avenion.* Historia Freculphi; Historia Anglica Gaufridi.— *Laudun.* Historia Mahumetis, Hildeberti Cenomanensis. — *Metens.* Historia Trajana, membr. in-fol. — Historia ecclesiastica Pauli Orosi XI sæc., membr. in-fol. — Alia. — *Hambourg*, 44. Historia regni magni Mogoris in India Persica.

HISTORIÆ. — *Laudun.*, 137. Historiæ Pauli Orosii, VII, VIII sæc. — *Montepessul.*, 92. Sub n. 1, Gaufridi Monumetensis Historiæ regum Britanniæ, in-fol. *vélin.*— *S. Audomar.*, 266, 6. Historiæ evangelicæ Juvenci, sæc. IX, membr. in-4. — *Bibl. Imper. Lutet*, 5846, 2; 5846, 3. Historiæ Petri Comestoris. — *Munich*, 185. Historiæ Procopii Cæsariensis. — Historiæ Theophylacti Simocatæ. — *Bâle*, F. 11, 20. Historiæ animalium libri decem, Aristotelis, in-fol. et in-4.

HOMILIA. — *Albi*, 29. Sub n. 4, Homilia S. August. de die judicii.— Sub n. 8, Homilia S. August ad castigandum, VII, VIII sæc., in-fol. — Sub n. 22, Homilia S. August., de eleemosyna. — *Laudun.*, 265 De homilia S. Gregorii papæ in Ezechiel. — Sub n. 5, De resurrectione carnis incipit excerptum, in-fol. *vélin.* — Sub n. 6, Homilia de Natali Domini. — *Bibl. Imper. Lutet.*, 1457. Homilia Cyrilli in Natali Joannis Baptistæ, sub n. 71. — *Ibid.*, 3956, 4. Homilia Origenis.

HOMILIÆ. — *Alençon*, 48. Homiliæ S. Augustini in Epistolam S. Joannis, x sæc., in-4 *vélin*. — *Ibid.*, 56. Homiliæ ejusdem, xii sæc., in-4. — *Ambian.*, 144. Homiliæ et Sermones anon., xii sæc. — *Atrebat.* Homiliæ variæ S. Augustini in-fol. — Homiliæ Gregorii in Ezechielem, membr. in-fol. — Homiliæ in Evangelia S. Hieronymi. — Homiliæ et Sermones SS. Patrum, in-fol. — *Augustodum.* Homiliæ diversæ Patrum, in-fol. et in-4. — Aliæ homiliæ. — *Munich*, 31 *et seq.* Homiliæ Basilii, etc., chart. in-fol. — *Ibid.*, 85. Homiliæ ex Chrysostom. collectæ, Philothei C. P. — *Cambridge*, 2412. Homiliæ Joannis Chrysostomi, Græce. — *Ibid.*, 1932. Homiliæ Origenis.

HUGO (de Claustro). — *Angoulême.* Hugo de Claustro, *l'Estrif de fortune et de vertu, par Martin Lefranc*, in-fol.

HUMILITATE (de). — *Camerac.*, 254. De humilitate, membr. in-4, S. Bernard. — *Milan*, 12. De humilitate, Chrysostomus. — *Bruges*, 200. De humilitatis gradibus et superbiæ, in-4.—*Ibid.*, 480. De humilitate, S. Bernardus, in-8. — *Florence*, 9. De humilitate, sermo 4, Joan. Chrysostomi, membr.

HYMNI.—*Montispessul.*, 219. Hymni et Poemata Aurelii Prudentii Clementis, x sæc., in-4, *vélin*. — *Bibl. imper. Lutet.*, 4017 Hymni Prudentii litteris majusculis septimo circiter sæculo scripti. Hanc habet in principio notam recenti manu. Prudentii liber secundus Cathemericon : Homartigenia, Psychomachi. — Hymni. 1. martyribus Hemiterio et Chelidonio Calaguritanis. — 11. D. Laurentio. — 111. Eulaliæ. — 1111. Decem et octo martyribus Cæsaraugustanis. — V. B. Vincentii mart. — *Remens.*, 180. Hymni Ecclesiæ cum notis, membr. in-4. — *Mont-Cassin.* Hymni quidam Pauli Diaconi, xi sæc. — *Ibid.*, 487. Hymni pro feriis et festivitatibus totius anni.

HYMNUS. — *Montispessul.*, 35. Hymnus Prudentii, et Passio S. Vincentii Levitæ et martyris, in-fol. *vélin*. — *Bibl. imper. Lutet.*, 3745. Hymnus S. Ambrosii. — *S. Gall.*, 383. Hymni, Missæ c. noctis in Scala, sæc. xiii, membr. in-8.

IN CANONIBUS, etc. — *Carnot.*, 172. Sub n. 1, In canonibus et decretis, Isidorus Mercator, vel potius Hispal., sæc. xi, in-4.

INCARNATIONE (de). — De incarnatione Christi, S. August.

IN DANIELEM, proph., etc.—*Alençon*, 17. In Danielem prophetam, Hieronym. — *Atrebat* Super Isaiam, idem. — *Carnot.*, 24. In Abdiam prophetam, idem. sæc. x, in-fol. — *Duac.* Prophetæ majores et minores, membr. in-fol. — *Ibid.*, 192. In Jeremiam proph., Hieronym., membr. in-4.—*Aurelian*, 21-22. In Isaiam et Ezechiel., Hugo a S. Caro, membr. duo, in-fol. — *Bibl. imper. Lutet.*, 3755. In Ezechielem, Hieronym. — *Ibid.*, 3766. In XII prophetas minores, idem. — *Ibid.*, 3756, 2. In Isaiam libri decem, idem. — *Ibid.*, 3756, 3. In Isaiam libri octo sequentes, idem. — *Ibid.*, 3756, 4. In Isaiam libri octodecim, idem.— *Gotha*, P. 5. in Joelem, Michæam et Jonam.—*Bruges*, 429. Hieronymus in Ezechielem, in-fol. — *Ibid.*, 427. In prophetas, in-fol., Hugo card. — *Ibid.*, 444. In Isaiam et quasd. epistol. Pauli, in-fol.

IN DECRETUM, etc. — *Ambian.*, 301. In Decretum Gratiani, Barthololm.— *Melens.* In sextum Decretalium, Joannes monach., membr. in-fol.

INDECULUS et INDICULUS. — *Albi*, 29. Sub n° 11, Indeculus quod maria vel venti sunt, Isidorus, sæc. viii, in-fol. *vélin*. — *Montispessul.*, 48. Sub n. 1, Indiculus 21 primorum abbatum Cluniacensium. — Sub n. 2, Indiculus regum Franciæ a Pharamundo, usque ad Philippum regem Navariæ, et comitis Campaniæ, sæc. xiii. — *Ibid.*, 154. Sub n. 6, Indiculus Romanorum Pontificum usque ad Paschalem I, in-fol. *vélin*. — *Rome*, 1263. Indiculus ecclesiarum diœcesis Senonensis.

IN EPISTOLAS, etc. — *Carnot.*, 46. In Epistolam S. Pauli ad Romanos, sæc. ix, in-4, Haimo vel Aimo. — *Ibid.*, 100. Epistolæ B. Pauli apostoli, S. August. — *Carnot.*, 107. In sancti Pauli Epistolas ad Corinthios, ad Galatas, sæc. xi, in-fol., S. August. — *Bibl. imper. Lutet.*, 3585. Catenæ S. Hieronymi et Augustini in Epistolas S. Pauli, pars prima. — *Ibid.*, 3586. Ejusdem Catenæ in Epistolas ejusd., pars secunda.— *Ibid.*, 3747, 2. In Epistolam ad Romanos, S. Ambros. — *Ibid.*, 3747, 3. In Epistolam ad Galatas, S. Hieron. — *S. Gall.*, 261. In Epistolas canonicas, Beda, sæc. ix, in-4. — *Ibid.*, 262. In Epistolas canonicas, Beda, sæc. ix, in-12. — *Ibid.*, 652. In Epistolas catholicas, Beda, sæc., ix, in-fol.

IN ETHICAM, etc. — *Boulogne-sur-mer*, 70. In Ethicam Aristotelis, Fr. Gerardus Oddo, membr. — *Duac.* In libros Ethicorum, membr. in-4, S. Thomas.

INFANTIA, — De infantia Salvatoris, anonym. *Alcobaza*, 266. Infantiæ Josaphat filii Avenir. reg. Indiarum. Vita Angelica.

IN LIBROS VETER. TESTAM. — *Atrebat.*, In Genesim, S. Augustinus, in-fol. In librum regum, Raban. Maurus, sæc. xi. — *Montispessul.* 307. In libros regum, sæc. ix, idem.—*Bibl. imper. Lutet.* 3756. In Cant. cantic., Origenis, et Hieronymo interprete. — *Ibid.*, 3969, 2. In Ecclesiastem, Olympiodorus.—*Augsbourg*, 1. In libros Regum, Paralipomena, Octateuchum, Procopius, membran. in-fol. — *Bruges*, 445. In Proverbia, Ecclesiasten et Cantica, in-fol. — *S. Gall.*, 741. In iv librum decretalium Comment., Franc. de Zabarellis, chart. in-fol.

IN PLANCTU NATURÆ, etc. — *Lugdun.*, 154. In planctu naturæ et hist. Trojana Alanus de insulis membr. in-fol.—*Bâle*, A. VIII, 27. In planctus ad vulnera Christi Bernardi.

IN QUATUOR EVANGELISTAS. — *Ambian*, 74. *Le saint Evangile par S. Matthieu, par feu L'abbé Villemeus.* — *Ibid.*, 77. *Le saint Evangile de Jésus-Christ, selon S. Luc, par le même.* — *Ibid.*, 80. *Le saint Evangile selon S. Jean, par le même.* Evangelia per annum. — Super Matthæum, Anselmus, membr. in-fol.—In Matthæum, membr. in-fol., Chrysostomus. —Matthæus et Marcus cum glossa. — *S. Audomar.*, 46, 10. 8. Super Joannem, S. Augustin. — *Ibid.*, 25, 10, 9. In Joannem, S. Augustinus, membr. in-fol. *Bibl. Imper. Lutet.*, 3746. In psal. CXVIII, S. Ambrosius. 3753. In Joannem, Cyrillus Alex. Lat. Georg. trapezuntio interprete. — *Ibid.*, 3756. In Matthæum S. Hieronymus. — *Ibid.*, 3757. In Matthæum et Marcum, S. Hieronymus, — *Ibid.*, 3757, 9. In Matthæum, S. Hieronymus. — *Ibid.*, 206. In Matthæum, Rabanus Maurus. — *Bâle*, A. 11. 10. in Matthæum Nic. de Lyra, in-fol. — *Ibid.* A. 11, 12. 1 In Joannem, Lucam, Marcum, etc., in-fol. A. 11. 14. In Prologos quatuor Evangelistarum in-fol.

IN IV SENTENT., etc.—*Duac.* In IV Sententiarum, etc., membr. in-fol. D. Thomas. — *S. Audomar.*, 332. In quatuor libros Sentent., Durandus.—*Ibid.*, 333, 6, 5. In quatuor lib. Sentent., idem. — *Ibid.* 334, 6, 5. In quatuor lib. Sentent., idem. — *Ibid.* 335, 6, 5, In quatuor lib. Sentent., idem. — *Ibid.*, 336, 6, 5. In quatuor lib. Sentent., idem — *Ibid.*, 337, 6, 5. In quatuor lib. Sentent., idem. — *Ibid.*, 147, 8, 8. Super Sententias, idem.

IN REGULAM S. BENEDICTI, etc.— *Bibl. imper. Lutet.*, 3864, 3. In Regulam S. Benedicti Smaragdi.

INSTITUTA. — *Alençon*, 4. Instituta monachorum, Cassianus, membr. in-fol. — *Ibid.*, 7. *Instituts des Religieuses de N. D.* in-4. — *Divion.*, 131. Instituta S. Cassian., sæc. x, membr. in-4. — *Rome*, 485. n. 99, fol. 153, Instituta Nili monachi, De octo vitiis generalibus. — *Ibid.*, 930. Instituta et jura Normanniæ.

INSTITUTIONE (de).— *Melens.*, De institutione monachorum, Cassianus, membr. in-fol. — *Vienne*, 1224. Institutio ethico-politica. — *Alcobaza*, 245. Institutiones practicæ de amore et sponsor.

INSTITUTIONES.— *Duac.*, Institutiones divinæ Firm. Lactantii, membr. in-fol. — *Melens.*, Institutiones et ordo Breviarii, S. August., membr. in-4. — *Bibl. imp. Lutet.*, 3641. Institutiones Cassiani cum picturis elegantibus. —*Augsbourg*, 23. Institutiones Cyrilli Hierosolym., Catecheticæ, membr. in fol. — *Oxford*, 228. Institutiones Justiniani.

IN TABERNACULUM TESTIMONII, etc. — *Aurelian.*, 59. In tabernaculum testimonii, Beda, sæc. x, membr. in-fol. 60. De tabernaculo testimonii, Beda.

INTERPRETATIO. — *Atrebat.* Interpretatio Evangeliorum, sæc. xi, anonym., membr., in-4. — *Augsbourg*, 71. Interpretatio Psalmorum Theodoreti. — *Middlehill.*, 2521. Interpretatio nominum Hebræorum, membr. 1499. De interpretatione locorum Hebraicorum, S. Hieronymi. —*Rome*, 606, 1277. Interpretatio Hebraicor. locor. S. Ambrosii.

INTERPRETATIONES. — *Carnot.*, 146. Interpretationes Hebræorum nominum de Genesi xii sæc., in-4, S. Augustin. — *Laudun.*, 24. Interpretationes Hebræorum nominum et de nominibus urbium et locorum Hebræorum cum interpretatione eorum, Æthiopiam, etc. ix sæc. in-fol. *vélin*. — *Ibid.*, 25. Interpretationes Hebraicorum nominum S. Hieronymi, sub n. 1, Incipit : *Præfatio b. Hieronymi in libro Nominum. Philo vir disertissimus*, in-4. *Vélin*.—*Montispessul.* 195. Interpretationes Hebraicorum nominum secundum Remigium (*Antissiodorensem*), sub. n. 2. in-4, *vélin*.— *S. Audomar.*, 668. 5, 5. Interpretationes nominum Hebræorum, membr. in-4. Beda.—*Mont-Cassin.* 316. Interpretationes nominum Græcorum Hebræorum et Latinorum sacræ Script ræ.

— *Rome*, Cod. V, V, 59. Eusebii interpretationes in Psalmos. — *Alcobaza*, 61. Interpretatio VII psalmi pœnitentialis, in-fol.

INTERROGATIO. — *Alençon*, 45. Interrogatio sacerdotalis. Incipit : *Dic mihi per quid es presbyter benedictus*, IX, X sæc., sub n. 2, in-4, *vélin*. — *Rome*. Cod. V, 9. Eusebii interpretationes in Psalmos. — *Ibid.*, 244. Interrogationes et responsiones de variis Scripturæ locis. — *Milan*. Interrogationes et responsiones ex asceticis Basilii Magni. — *Rome*, 1334. Interrogationes et responsiones de variis S. Scripturæ rebus Orosii et Augustini.

IN ULTIMOS PSALMOS. — *Alençon*, 45. In ultimos psalmos quinquaginta, in fol., S. Augustinus. — *Ibid.*, 50. In psalmum CXVIII, in-fol., Ambrosius. — *Ambian.*, 46. In Psalmos, Gillebertus Porretanus XII sæc. *Ibid.*, 47. In Psalmos, *ibid.*—*Ibid.* 54. In psalmos a 73 ad 100 inclusive, XII sæc., S. August. — *Ibid.*, 55. In psalmos a 101 ad 150 inclusive, XII sæc. S. Augustin. — *Carnot.*, 116. In Psalmos, secunda pars, incipiens ad psalmum quinquagesimum primum, XII sæc. Cassiodorus, in-fol. *vélin*.—*Bibl. Imper. Lutet.* 3746. In psalmum CXVIII S. Ambrosius. — 3826. In psalmos, Petrus Lombardus Psalterium. — *Ibid.*, 67. In psalmos Petrus Lombardus ep. Paris., membr. in-4. — *Ibid.*, 428. In psalmos, in-fol., Hugo card. — *S. Gall.*, 312. In centum psalmos Comm., sæc. XII, membr. in-fol.

INVENTARIUM JURIS, *Vide* BERENGARIUM.

IN VETUS TESTAM. — *Atrebat.*, In Vetus Testamentum, libri septem, XI sæc., membr. in-4, S. Augustinus.— S. Scripturæ Exempla, auct. Nicolao de Hanapis, membr. in-8. — Alias. — *Oxford*, 223. In Veteris et Novi Testamenti, Odas. — *Alcobaza*, 210. In vetus Testamentum Commentar. sancti Isidori, membr. in-4, scrip. a Fr. Ægidio.

ISAGOGE. — *Atrebat.* Isagoge Porphyrii. — *Carnot.*, 92. Isagogæ Porphyrii translatæ de Græco in Latinum a Boetio philosopho, sub n. 1. alias. — *Oxford*, 94. Isagoge astrologica Pauli Alexandrini. — *L'Escurial.* Isagoge harmonica et sectio regulæ de musica Euclidis.

ITINERARIUM. — *Duac.* Itinerarium Petri apost., per Clementem, membr. in fol. — *Oxford*, 1225. Itinerarium Clementis Romani. — *Ibid.*, 2704. Itinerarium Clementis Romani ex interpretatione Rufini.

JOB. — *Augsbourg*, 5. Job cum Scholiis, Greg. Nazianz.— *Bruges*, 475. Job, Salomo, Sapientia, Ecclesiastes et Prophetæ, in fol. —*Alcobaza*, 5. Job, Paralipomenon, Proverbia, Ecclesiastes, Cantica, Sapientia, Ecclesiasticus, Tobias, Judith, Esdræ, lib I et II, et Machabæorum lib. II, membr. in-fol. — *Bâle*, B. VI, 23. Jobum, Salomonis Proverbia, Ecclesiasten, Canticum canticorum, lib Sapientiæ cum Gloss. e multis Patribus Græcis collecta, Bibliorum Græc. part. III continens, in-4. — *S. Gall.*, 10. Job, Ecclesiastes, Cantica canticorum. —*Ibid.*, 13 Job, Tobias, Parabolæ, Judith, Esther, sæc. XII, membr. in-4 major. — *Ibid.*, 14. Job, Tobias, Esther, Judith. — *Ibid.*, 106. In lib. Job, S. Hieronymus, sæc. IX, membr. in-4. — *Ibid.*, 205. In Job libri XXXV excerpti, S. Gregor., sæc. IX, in-fol. — *Ibid.*, 206. In Job pars I S. Gregorii, sæc. IX, in-fol. — *Rome*, 1412. Job liber, Tobiæ, Judith, Esther et Esdræ. — *S. Gall.*, 210. In Job lib XXXII et XXXV alterius editionis ac præcedens S. Gregorii.

JOSUA, JUDICES, etc. —*Duac.* Josua, Judices, Ruth, Esdras, Tobias, Judith, Esther, Maccabæi. (*Majusc. en or et en couleur*), membr. in-fol. — *Augsbourg.*, 2. Josue, Judices, Ruth, Regum et Paralipom., membr. in-fol. — *S. Gall.*, 81. Lib. Sapientiæ, Sirach, Job. Tobias. — *Augsbourg*, 2. Josue, Judices Ruth, membr. in-fol. — *Hambourg*, 11. Judicum liber, etc., Anonym. — *Bruges*, 201. Super Josuam, Judices, Ruth, Reges, Tobiam, Judith, Esther, etc., brevis dicta, in-fol. — *Milan.* Theodoreti solutiones dubitationum in quinque libros Moysis et in Josue et in Judices.—*Alcobaza*, 2. Judith, Esdræ liber, Paralipomen., Nehemiæ, Tobiæ, Esther, Joel, Amos, Abdiæ, etc., sæc. XII, membr. in-4. — *Ibid.*, 4. Josue, Judices, Psalmi, sæc. XIII, membr. in-fol.— *Ibid.* 6. Joel, Amos, Abdia, Jonas, Michæa, Habacuc, Sophonia, Aggæus, Zacharias, Malachias, membr. in fol. — *S. Gall.*, 77. Josua, Ruth, sæc. IX, membr. in-fol — *Ibid.*, 79. Judith, Esther, lib. Machabæorum, sæc. IX, membr. in-fol.—*Ibid.*, 8. Judicum liber anonym., sæc. X, membr. in-fol. max.

JUDICES, RUTH, etc. — *Duac.*, Judices, Ruth et Josua cum explic., membr., in-fol.

JURISDICTIONE (De). — Jurisdictione (de) Ecclesiastica, Petrus Bertrandus. — *Séville*. De jurisdictione tractatus in octodecim capita divisus, membr. in-4.

JUSTIFICATIONES. — *Dublin*, 806, 666. Justificationes Amb. Usserii. — *Bruxelles*, 14853. *Justification de l'histoire ecclésiastique de l'abbé Racine.*

KALENDARIUM. — *Albi*, 56. Kalendarium quod videtur exaratum ad usum Ecclesiæ Bituricensis, desinens anno 854, XI sæc. — *Bâle*, F. 5, 15. Kalendarium bonum cum practica novilunii et plenilunii, in-4. — *Ibid.* F. VIII, 16. Calendarium sive Kalendarium cum practica novilunii, in-fol. — *Ibid.*, A. VIII, 52. Kalendarium sive Calendarium aliæque anni considerationes, in-4.—*Ibid.*, A. V, 40. Kalendarium sive Calendarium Carthusiense, 1244, in-fol. — *Ibid.*, A. XI, 25. Kalendarium Germanicum in-8.—*Ibid.*, F. V, 8. Kalendarium Carthusiensium in Basilea minori, in-fol. — *Ibid.*, A. VI, 23. Kalendarium Carthusiensium cum consignatione officiorum annuorum sive defunctis, in-fol. — *Bâle*, E. III, 22. Kalendarium sive Calendarium sanctorum, in-8. — *Ensiedeln*, 96, 175. Kalendarium sive Calendrium, sæc. XII et XI, membr. in-4. —*Ibid.*, 34. Kalendarium sive Calendarium cum not. ex Hist. Germaniæ depromptis a monacho Einsiedelensi, sæc. XI, membr. in-4. — *S. Gall*, 250. Calendarium, Columbanus. 26. Kalendarium metricum Wandelberti. — *Ibid.*, 339. Kalendarium et adnotatio servitiorum, sæc. X, in-4. 341. Kalendarium simplex, sæc. X, in-4. — *S. Gall.*, 340. Kalendarium sive Calendarium, anonym., sæc. X, in-4. — *Ibid.*, 342. Kalendarium et in ejus fine necrologium serius ascriptum. 344. Kalendarium simplex, sæc. XII, in-fol, min., anonym. 361. Kalendarium et necrologium, sæc. XII, membr. in-fol., anonym. 376. Kalendarium, Computus, sæc. X, membr. in-4. 378. Kalendarium sive Calendarium, Computus, anonym. 380. Kalendarium, Computus, anonym. 394. Calendarium sive Kalendarium, sæc. XI, membr. in-4., Anonym. 415. Kalendarium ab initio, anonym. 450. Calendarium. anonym. A, C. 50. Calendarium; 1149, membr. in-4. 448. Calendarium in-fol. -- *Cambridge*, E. 4, 1. Calendarium, membr. in-4.

LAPSIS (de). Vide S. CYPRIANUM.

LATERCULUS. — *Albi*, 29. Laterculus consularis, quem fecit vir religiosissimus Hieronymus presb., sub n. 18, in-fol. *vélin*.

LATINE. — *Gratianop.*, 87. Latine Dionysius Areopagita per Joannem, membr. in-4.

LAUDE (de). — De laude charitatis (De laude Mariæ, 623). — De laudibus crucis.

LECTIONARIUM. — *Carolopolis*, 845 et 849. Lectionarium ad usum monasterii Bellævallis, membr. in-fol. — *Middlehill*, 2306. Lectionarium, sæc. X, membr. — *Rome*, A. 1255 ad 1293. Lectionarium, Sermones et Homiliæ diversorum. — *Ibid.*, 1184-1284. Lectionarium Græcorum. — *Ibid.*, 44-45. Lectionaria ad usum Cisterciens.

LECTURA. — *Camerac.*, 565. Lectura Antonii de Butrio, super decreta de judiciis. — *Glascow*, R. 2, 14. Lectura domini Bartholi, domini de Saxoferrato super infortiato.— *L'Escurial*, II, C. 8. Lectura super rubricas de Officiis, chart. in-fol. Bertrandi de Doclo (?). — *Madrid*, C. 35 (78). Lectura de actionibus juris civilis, incerto auctore. — Lectura Joan. de Deo super decretum.

LES YSTOIRES. — *Duaci*, 323. *Les Ystoires de tous les âges du monde, par Paul Orose, translatées du latin en françois*, sæc. XII, membr. in-fol. — *Bruxelles*, 5. *Histoires (le Livre de la fleur des)*, vélin, in-fol. — *Ibid.*, 14. *Histoires (La fleur de toutes les)*, compilation, vélin, in-fol.

LETTRE. — *Carnot.*, 41. Sub n. 2, *Lettre de Gerbert (le pape Sylvestre II) à Constantin, sur un système de numération appelé abacus*, XIe siècle, in-4, *vélin*. — *Parme. Lettres, relations et documents relatifs à l'histoire de France.*

LIBELLUS. — *Montispessul.*, 121. Sub n. 3, Incipit : *Libellus domini Hildeberti, Cenomanensis episcopi, de diversis naturis lapidum.* — *Ibid.*, 146. Sub n. 2, incerti (sub nomine Hieronymi) libellus De conceptu et nativitate B. Mariæ Virginis. — *Glascow*, Q. 6, 94. Libellus Arabicus de præceptis monitis imperatoris Ali, filii Abr Talib, etc. — *Middlehill*, 1893, 812. Libellus sanctorum patronorum et publicarum insigniarum (*sic*) regnorum et familiarum illustrium illyrici imperii, quas collegit atque depinxit Stanislaus Rubeieh, rex insigniarum imper. Stephani Nemaguieh.

LIBER. — *Albi*, 29. Sub n. 20, De libro quæstionum domni Augustini episc., contra Manichæos, VIII sæc., in-fol. *vélin*. — *Ambian.*, 172. Liber Evangeliorum, sæc. XII et XIII. — *Atrebat.* Liber scintillarum, sæc. XI, membr. in-4. — Liber de pœnitentia, in-4. — Liber Numerorum, in-fol. — Liber concordantiæ, in-4. — Liber sapientiæ, in-fol. — Liber Lotharii, card., De vilitate humanæ conditionis, in-4. — *Augustodun.*, 17. Liber S. Hiero-

PANDECTORUM — *Montispessul.*, 80. Pandectorum Justiniani libri XXIV-XXXVIII, sæc. XII, in-fol. *vélin.* — *Glascow*, R. 2, 5. Pandectæ medicinæ ex multis collectæ et Roberto, regi Siciliæ dedicatæ, membr. in-4.

PANORMIA. — *Duac.*, Panormia Ivonis Carnotens., memb. in-4.—*Ibid.*,1746, 580. Panormia ad cujus calcem collectio canonum imperfecta, sæc. XII exeuntis, membr.

PARABOLÆ.—*Augustodun.*, 19. Parabolæ Salamonis, et cæteri quatuor libri morales cum præfationibus sancti Hieronymi et notis marginalibus, sæc. IX et X, in-fol. *vélin.* — *Bruges*, 391. Parabola ad S. Bernardum, in-8. *Ibid.*, 401. Super Parabolas Salomonis, in-4. — *Bâle*, P. IV, 29. Parabolæ de virtutibus Alani, in-4.

PARABOLE.— *Laudun.*,56.Parabole Salomonis filii,etc., Sub n. 1, in-8, *vélin.*— 57. Sub n. 1, Parabole Salomonis secundum Hebraicam veritatem, translate ab Eusebio Jeronimo presb., petente Chromatio et Heliodoro episcopis.

PARADISUS. — De paradiso, Adam et Eva, S. Amb.

PARS. — *Besançon*, 43. Pars Bibliorum, continens Epistolas Pauli, Actus apost., Apocalyp., quatuor Evang., Psalterium Davidis, membr. in-fol. — *Bibl. imper. Lutet.*, 243-244. Pars Codicis Justiniani Imper. — *Remens.*, 395. Pars I Summæ Theologicæ S. Thomæ, membr. in-fol. — *Ibid.*, 394-397. Pars II Summæ theologicæ S. Thomæ, membr. in-fol. — *Alcobaza*, 127. Prima pars Summæ ethico-orthodoxæ collectionum, est de constitutione rei publicæ, de membris suis, de institutione, de informatione partium, et quæ sunt membra ejus sigillatim, etc. Secunda pars est de connexione membrorum, etc., membr. in-4.

PASSIO. — *Atrebat.* Passio SS. Pauli et Petri et vitæ aliorum apostolorum et sanctorum, sæc. XII, membr. in-fol. — *Montispessul.*, 146, sub n. 5, Passio S. Thomæ apostoli, sæc. XII, XIII. — *Middlehill.*, Passiones SS. Dionysii Rustici et Eleutherii, membr. in-fol.— *Bruges*, 198. Passio Domini, in-8. — *Rome*, 108. Gesta et passiones sanctorum. — *Ibid.*, 109. Eadem Gesta et passiones. — *Ibid.*, 128. Passiones variæ sanctorum.

PASSIONALE. — *Rome*, 30. Passionale vetus Ecclesiæ S. Benigni Divionensis, in-fol. *vélin.* — *Bruges*, 116. Passionarium seu Vitæ Sanctorum, in-fol.— *Bâle*, B. IX, 19; F. IX, 36. Passionale seu legenda sanctorum sec. anni curriculum per XII menses.

PASSIONES. — *Montispessul.*,55. Passiones SS. Petri et Pauli, Andreæ, Jacobi apost., Joannis evangelistæ, Jacobi fratris Joannis, Thomæ, Bartholomæi, Matthæi, Simonis et Judæ, Philippi, Quintini, Vedasti, Dionysii Remigii, Paterni, Clementis Papæ, etc., in-fol. *vélin.* — *Alcobaza*, 282. Passiones apostolorum et evangelist., a Fr. Bernardo Alcobaza, monacho Cisterciensi et Lusitanice redd. a Fr. Nicolao Vieira, monacho Alcobacensi. — *Bâle*, B. X, 15. Passio Justinæ virginis et martyris, in-8.

PASTORALE.—*Alençon*, 54. Pastorale S. Gregorii papæ. — *Ibid.*, 51. Pastorale S. Gregorii Papæ in-fol. — *S. Audomar.*, 228, 7, 8. Pastorale S. Gregorii, et Damiani Sermones, sæc. XI, membr. in-fol. — *Aurelian.*, 148. Pastorale S. Greg. papæ, XI sæc., membr. in-4. — *Ibid.*, 149. Pastorale S. Gregorii, sæc. XII, membr. in-8. —*Cambridge*, 2433. Pastorale Gregorii Magni.

PERFECTIO. — De Perfectione Vitæ religiosæ. — *Mont-Cassin*, De Perfectione vitæ monasticæ, Smaragdus.

PERIHERMENIÆ. — *Carnot.*, 52. Perihermeniarum Aristotelis libri duo, in-4, *velin.* — *Ibid.*, 52. *bis.* In Perihermenias Aristotelis, libri sex Commentariorum Boetii sæc. X, in-4.

PERSEVERANTIA. — De perseverantia, S. August. — *Bâle*, A. IX, 37. De orationis perseverantia, in-8.

POEMA. — *Besançon*, 13. Poema Gualteri de Alexandro Magno, in-4.— *Middlehill.*, 2207. Poema ad Alexandrum Sfortiam. — *Florence*, 1. Poema Francisci Petrarchæ cui nomen Africa, lib. IX, — Poema Francisci. — Poema Gabrielis Altilii. — *Mont-Cassin.*, Poema heroicum Petri Kemensis 300 ann.

POEMATA. — *Bibl. Mazar. Lutet*, 25. Poemata Aurelii Prudentii, in-fol. — *Middlehill.*, 2959. Poemata Roberti South et aliorum. — *Oxford*, 384. Poemata varia, Phile. —*Mont-Cassin*, Poemata sacra Angeli Sangrini. — *Rome*, 5366. Poemata Christophori Laudini. *Ibid.*, 3388, 3389. Poemata varia a Colosio collecta. —*Ibid.*, 1311, 558, 1235. Poemata Serlonis.

POENITENTIA. — *Aurelian.*, 142. De Pœnitentia, S. Augustini sæc. XI, membr. in-4. — *Bibl. Mazar. Lutet.*, 574. De Pœnitentia, Gualterus, membr. in-4. — *Milan*, 12. De pœnitentia, Chrysostomus.— Pœnitentia cujusdam œconomi nomine Theophili.

POENITENTIALE. — *Milan*, 577. Pœnitentiale, anonym., membr. in-4.

POETRIA. — *Bibl. imper. Lutet.*, 6476 Galfridi vel Gaufridi Angl. Poetria nova. — *Ibid.*, 6477. Poetria nova Galfridus.— *Gotha*, P. 10. Poetria Alberici.

POLYCRATICON. — *Aurelian.*, 234. Polycraticon Joannis Salisberiensis, chart. in fol. — *Oxford*, 6118. Polycraticon Joh. Salisburiensis.

PONDERIBUS (De) — De ponderibus, Dindymus.

PONTIFICALE. — *Carnot.*, 145. Pontificale Romanum XII sæc., in-4. *vélin.* — *Windsor*. Pontificale Damasi. — *Florence*, 2. Pontificale secundum consuetudinem Ecclesiæ Romanæ. — *Ibid.*, 1092. Pontificale et rationale Missæ. — *Ibid.*, 625, 626. Pontificale aliud.

POSTILLA. — Postilla Hugonis card. in Pentateuchum et cæteros libr. Vet. Testamenti, membr. in-4. — Postilla super Psalmos, auctore Augustino, Cassiodoro, Gregorio, etc., membr. in-fol.— *Florence*, 1. Postilla sive expositio in Genesim et Exodum, fr. Nicolai de Lyra, ms. in membr. S. Postilla fr. Thomæ super Job. — *Middlehill.*, 23, 2082. Postilla Hugonis in Isaiam — *Florence*, 22. Postillæ sive sermones super Epistolas dominicales totius anni, etc.

PRÆDESTINATIO. — *Gratianop.*, 86. De prædestinatione tractatus Fulgentii, membr. in-4. — *S. Gall.* 789. De prædestinatione, sæc. XIII, membr. in-4.

PRÆDICATIO. — *Albi*, 33 bis. Sub n. 9, Prædicatio S. Augustini de fide catholica, sæc XI, in-4.

PRÆFATIO. — *Laudun.*,63. Præfatio incipit S. Hieronymi presbyteri in Evangelia, in-fol. *vélin.* — *Ibid.*, 104. Præfatio incipit Innocentii III papæ de officio Missæ, sub n. 2, in-fol. *vélin.* — *Ibid.*, 132. Præfatio incipit beati Fulgentii episcopi, de quatuor quæstionibus et de prædestinatione Dei ad Monimum, etc., sub n. 3, in-fol. *vélin.* — *Bibl. imper. Lutet.*, 440. Præfatio Anastasii bibliothecarii, Latine. —*Windsor*, Præfatio Pauli diaconi ad Carolum Magnum. — *Bâle*, B. V, 13. Præfatio Joan. Cassiani in Collationes Patrum, in-fol.

PRÆFATIUNCULA. — *Laudun.*, 178. Præfatiuncula incipit: *Elisabeth ancille Christi de Sconaugia*, etc., sub n.4, in-fol ., *vélin.*

PRÆLECTIONES. — *Massiliens.*, 28, 30. Prælectiones de Institut. Justiniani, chart. in-4.—*Vienne*, 148. Prælectiones Conradi Rittershusii. — *Ibid*, 165. Prælectiones D.comitis de Monte Vicentini in Galeni libellum De constitutione artis.

PRÆPARATIO. — *Nemausi*, 231. Præparatio Evangelica S. Eusebii Pamphili, episcop. Cæsariensis, membr. in-fol. — *Oxford*, 1782. De præparatione evangelica Græce, Eusebius.

PRECES. — *Oxford*, Preces Ecclesiæ Constantinopolitensis. — Preces manu celeberrimi D. Johnson scriptæ.

PRIVILEGIUM.—*Carnot.* 172. Privilegium monasteriorum Regularium a sancto Gregorio papa decretum, sub n. 2, sæc. XI, in-4, *vélin.* — *Rome*, 72, 564. Privilegium Guillelmi, regis Siciliæ, datum uxori suæ, etc., an. 1777.

PROLEGOMENA. — *Oxford*, 225. Cum variis prolegomenis Athanasii, Eusebii, Catena in Psalmos.

PROLOGUS. — *Carnot.*, 350. Prologus Jeronymi presbyteri, ad Paulinum episcopum, de oratione in divinæ historiæ libris sub. n. 1, in-4 *vélin.* — *Laudun.*, 278. Prologus incipit Magistri Jacobi de Viteri, in vita Christi ancille Sancte Marie de Oegnies, ad dominum Fulconem Tolosanum episcopum: *Præcepit Dominus discipulis suis.* Desinit: *Qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia sæcula*, etc., sæc. XII et XIII. —*Ibid.*, 388. Prologus incipit libri sacramenti de Missarum mysteriis a domino Innocentio III facti: *Tria sunt in*, sub n. 3, in-8, *vélin.* — *Ibid.*, 403. Prologus incipit Hegesyppi (Hegesippi) historiographi de excidio Hierosolymorum: *Quatuor libros Regnorum*, sæc. IX. — *Middlehill.*, 1659, 422. Prologi Ezechielis, Danielis, Hoseæ, Joelis, Amosi, Jonæ, Michææ, Nahumi, Habacuci, Sophoniæ, Haggæi, Zachariæ, etc, Hieronymus.

PRONOSTICON. — *Middlehill*, 5840. Pronosticon futuri sæculi Juliani Toletani. —*Mont-Cassin.* Pronosticon Juliani Toletani, sæc. XI. —*Mont-Cassin*, 97. Pronostica et aphorismi Hippocratis. — *Ibid.*, A. IX. 21. Pronosticorum liber, in-4. —*Bâle*, F. 11, 5. Pronostica urinalis juxta Theophilum, in-fol.—*Ibid.*, F, 11, 5, Prognostica urinalis sec. Theophilum, in-fol.

PROŒMIUM.—*Laudun.* 49. Prœmium incipit beati Gregorii Papæ urbis Romæ ad Leandrum hispalitanum episc., in expositione Moralium libri beati Job, etc., sæc. XII, in-fol. *vélin.* — *Florence*, 38. Prœmium dialogi formæ in quo philosophia et historia interloquuntur.

PROPHETIA. — *Alençon*, 1. Prophetia Merlini, sæc. XI, in-4. — *Bâle*, E III, 3. Prophetia Hildegardis, de quinque futuris temporibus, incipiens ab anno 1100, in-fol. — *Ibid.*, F. V, 6. Prophetia S. Hildegardis de Anti-Christo, in-fol. — *Londres*, P. 148. Prophetia S. Hildegardis de quatuor futuris temporibus.

nardi, abb. Claravallensis, sub n. 1, in-fol. *vélin.* — *Divion.*, 154. Sermones Leonis papæ, membr. in-fol. — *Ibid.*, 178, 179. Sermones Odonis, in 4. — *Ibid.*, 180. Sermones Petri Comestoris, in-fol. — *Ibid.*, 182. Sermones Guglielmi Lugdunensis, membr. in-fol. — *Duaci*, Sermones de verbis Domini, membr. in-fol., S. August. — Sermones et homiliæ SS. Patrum, membr. in-fol. — Sermones S. Augustini, chart. in-4. — Sermones S. Bernardi super Cantica canticorum, membr. in-4. — Sermones Innocentii, membr. in-4. — Sermones Guidonis Dominicani, membr. in-4 et in-8. — Sermones P. Rogeri cardinalis, membr. in-4. — Sermones Joannis Gersonis, membr. in-4. — Sermones Isidori, membr. in-12. — Sermones Ægidii a Campis, membr. in-fol. — Sermones a diversis script., membr. in-fol. — Sermones in vitas sanctorum, chart. in-fol. — Sermones varii, membr. in-fol., in-4 et in-8. — Sermones Dominicales, chart. in-4. — Sermones alii. — *Augsbourg*, 14-17. Sermones Basilii Magni, membr. in-fol. — *Leipsick*, P. 116, Sermones Theodori Studitæ. — *Rome*, 1246, n. 2901 et sequentibus. Sermones Philippi cancellarii Parisiensis.

SEVERUS. — *Montispessul.*, 40. Sermones S. Bernardi, abbatis de Sanctis, sæc. XIII. — *Cambridge*, Vita S. Martini, Sulpit. Severus.— *Middlehill*, 228. Varia de vita et transitu S. Martini, Severus Sulpicius ac Gregor. uron.

SEXTUS.—*Carnot.*, 319. Sextus Decretalium, cum Glossis, n. 1, in-fol. — *Ibid.*, 320. Sextus Decretalium, cum Glossis Joannis monachi cardinalis, in-fol. *vélin.* — *Ibid.*, 324. Sextus Decretalium, cum notis, sub n. 1, in-fol. *vélin.* — *Ibid.*, 580. Sextus liber Decretalium, cum Glossa Joannis monachi. — *Ibid.*, 580 *bis.* Sextus liber Decretalium, cum Glossa Joannis monachi, sub n. 1. — *Vienne*, 124. Sextus liber Decretalium Bonifacii VIII. — *Ibid.*, 125. In Sextum lib. Decretalium Joannis Andreæ.

SIGNUM CRUCIS. — Benedictiones aquæ, salis, cineris et vini, Hincmarus.

SOLILOQUIA. — *Metens.* Soliloquia Isidori, membr. in-4. — *Ibid.*, 267, 7, 6. Soliloquia S. August., sæc. X, membr. in-4. — *Camerac.*, 166. Soliloquia S. August., membr. in-fol. — *Florence*, 117. Soliloquia S. Augustini. — *Naples*, 127. Soliloquia ejusdem. — Ex soliloquiis S. August. Græce codex recens.

SOLILOQUIUM. — *Argentorat.* Soliloquium Richardi, membr. et chart in-4. — *Rome*, 770. Soliloquium Dionysii. — *Bâle*, B. VII, 7. Soliloquium de arrha animæ, in-4. — *Ibid.*, A. IV, 5. Soliloquia, alias arrha animæ vocata, in-fol. — *Ibid.*, B. VIII, 14. Soliloquium Bonaventuræ de IV mentalibus exercitiis, in-4.

SPECULUM. — *Ambian.*, 79. Speculum Ecclesiæ Hugonis a Sancto Victore. — *Camerac.*, 206. Speculum charitatis, Ailredi, Hildeberti et Arnulfi epist., membr. in-fol. — *Duaci*, Speculum magnum Alberti Magni in astrologia, chart. in-fol. — Speculum historiale Vincentii, membr. in-fol. — *S. Audomar.*, 442, 7, 7. Speculum judiciale Durandi, chart. in-fol. — *Aurelian.*, 258. Speculum Ecclesiæ Hugonis a S. Victore, membr. in-8. — *Rothomag.*, 437. Speculum sive flores ex moralibus S. Gregorii, membr. — *Argentorat.* Speculum Augustini peccatoris. — *Middlehill*, 1701, 484. Speculum virginum, anonym. — *Ibid.*, 2077 (?). Speculum historiale, pars I, III, I et II, Vincentii. — *Oxford*, 850. Speculum naturale Vincentii O. M. — *Bruges*, 336. Speculum humanæ salvationis, in-8. — *Ibid.*, 354. Speculum conscientiæ, in-fol.

SPICILEGIUM. — *Colmar.* Spicilegium Guidonis, membr. in-4.

SPIRITU ET ANIMA (de). — De Spiritu (sancto), Paschas. diac. — De spiritualitate animæ, S. Thomas.

SUMMA. — *Ambian.*, 101. Summa de peccatis. — *Atrebat.*, Summa Bernardi sup. Deretales, membr. in-4. Summa confessorum Clementis V papæ. — Summa Raimundi, membr. in-fol. — Summa Joan. Beleth et Alani, in-4. — *Atrebat.* Summa prædicantium, membr. in-4. —Summa Raymundi, membr. in-12. —Summa Guglielmi de Peraldo, in-12. — Summa Tancredi, membr. in-8. — Summa Hostiensis sup. Decretales. — Summa Codicis Azonis, membr. in-fol. — *Augustodun.*, Summa confessorum fr. Raymundi, membr. in-fol. —. Summa de casibus ejusdem, membr. in-fol. — *Boulogne-sur-mer*, 11. Summa theologiæ scholasticæ, membr. in-fol. — *Cadomum.* Summa Raymundi de casibus pœnitentiæ, membr. in-8. — Summa de casibus a fr. Artesano, in-folio. — Summæ Thomæ Aquinat. lib. I, membr. in-fol. — *Carolopol.*, 1829. Summa Alani de confessione et pœnitentia, membr. in-4. — *Ibid.*, 1896. Summa Raimundi de casibus, membr. in-4. -- *Ibid.*, 7270. Summa ecclesiastica, membr. in-8. — *Colmar.* Summa Raimundi, membr. in-fol.—*Divion.*, 170. Summa Raimundi de casibus in foro conscientiæ, membr. in-8. — *Ibid.*, 171. Summa moralis Arnaldi, membr. in-fol. — *Ibid.*, 172. Summa Bertolina, membr. in-fol. — *Duac.*, Summa theologica, membr. et Chart. in-fol. — *Duac.* Summa Mag. Willelmi Altissiodor., super Sententias, membr. in-fol. — Summa theologica, membr. in-fol. — Summa Raymundi, membr. in-4. — Summa Bartholomæi de Pisis, chart. in-fol. — Summa juris canonici Gottfridi, membr. in-fol., in-4, et in-8. — *Laudun.*, 164. Summa incipit fratris Ebraldi de Valle Scholarium : *Lætabor ego super eloquia tua.* — *Super eloquia Dominica lætandum est triplici ratione.* Desinit, etc., in-8, *vélin.* — *Ibid.*, 303. Summa sententiarum Hugonis a S. Victore, sub n. 7, in-8, *vélin.* — *Ibid* 352. Summa in Codicem Justiniani, Azonis Gr., in-fol. *vélin.* —*Lemovic.*, Summa S. Thomæ Aquin., *vélin.*—*S. Audemar.*, 152, 88. Summa Ulrici de laude Scripturæ sacr., sæc. XVI, chart. in-fol. — *Ibid.*, 120, 9, 4. Summa Ulrici de laude Scripturæ sacr., chart. in-fol. — *Remens.*, 405. Summa sacramentalis S. Thomæ, membr. in-fol.—*Ibid.*, 406, 407. Summa theologica, membr. in-fol.—*Senonens.*, 15. Summa sup. Porphyrii Opusc., membr. in-fol. — *Ibid.*, 197. Summa Fr. Gilberti de festis, membr. in-8. — *Vienne*, 122. Summa Novellarum constitut. Justiniani imperatoris.

SUPER. —*Atrebat.*, Super XII prophetas, S. Hieronymus, sæc. XII, membr. in-4. — Super II libros Sententiarum, Petrus de Tarantasia, membr. in-fol. — *Boulogne-sur-mer*, 19. Super Psalmos, S. August., membr. in-fol. — *Ibid.*, 29. Super decretales Andreas, membr. in-fol. — *Carnot.*, 88. Super Matthæum, S. Hilarius Pictaviensis, sæc. X, in-fol. *vélin.* — *Duac.*, Super epistolas Pauli Retractatio S. Augustini, membr. in-fol. — Super Cantica canticorum Expos. Venerab. Bedæ, membr. in-fol. — Super Cantica canticorum tract. sancti Bernardi, membr. in-fol. — *Ibid.*, 72. Super pinnaculum templorum. — *S. Mihiel.* Tractatus de Gallo, membr. in-8. — *S. Audomar.*, 46, 10, 8. Super Joannem, membr. in fol. — *Ibid.*, 149, 8, 8. Super Sententias, Durandus, membr. in-fol. — *Ibid.*, 55 bis, 10, 8. Super Matthæum, S. Hieron. sæc. IX, membr. in-fol. —*Ibid.*, 41, 10, 8. Super libros Salomonis Comm. S. Hieronymi, membr. in-fol. — *S. Audomar.*, 15, 10, 10. Super Psalmos Hieronymus, membr. in-fol. — *Ibid.*, 26, 10, 11. Super libros Judicum Comment., membr. in fol. — *Ibid.*, 214, 7, 9. Super prophetas minores, Stephanus, membr. in-fol. — *Ibid.*, 111, 9, 9. Super Leviticum Radulphus, membr. in-fol. — *Ibid.*, 504, 6, 7. Super Sententias. Comm., chart. in-fol. — *Ibid.*, 288, 7, 5. Super IV libros Sententiarum Expos., membr. in-4. — *Ibid.*, 257, 7, 6. Super Evang. Smaragdus abb., sæc. XI, membr. in-fol. — *Vindocin.*, 20. Super Pentateuchum Bruno de Segni, sæc. XII, membr. in-fol.

SYLLOGISMO (De). — De syllogismo categorico libri duo.

SYNONYMA. — *Bibl. Mazar.* Synonyma beati Isidori. — *Carnot.*, 118. Synonymorum Isidori Hisp. libri duo, sub n. 3, sæc. X, in-4. — *Ibid.*, 1508. Synonyma Isidori Hispalensis. — *Rome*, 1395. Synonyma Ciceronis.

TABERNACULO (De). — De tabernaculo Domini, Beda. — *Oxford*, 893. De tabernaculo Moysis. — *Bruxelles.* De tabernaculo Dei et de ædificatione templi, membr. in-4. —*Florence*, 55. Tabernaculum refugii, Lexicon synonymorum R. Salomonis, B. Abraham, B. Samuelis de Urbino. — *Alcobaza*, 50. De tabernaculo Moysis, Expositio Petri Cellensis. — *S. Gaal.*, 266. De tabernaculo et vasis sacris Judæorum, sæc. X, in-fol. — *Oxford*, 893. De tabernaculo Moysis, Beda.

TABULA. — *Trec.*, QQ. III, 7. Tabula originalium Hugonis de Sancto Victore, membr. in-4. — *Carnot.*, 357. Tabula juris canonici et civilis, secundum ordinem alphabeti, etc., a fr. Joanne Alamano (alias Joan. de Saxonia). — *Oxford*, 949. Tabula universalis totius Angliæ continens nomina comitatuum, numerum beneficiorum et valorem annuum.

TRACTATUS. — *Albi*, 33 bis. Tractatus S. Fausti de Symbolo, sub n. 8, *vélin.* — *Ambian.*, 96. Tractatus de sacra Scriptura tum generatim, tum speciatim. — *Atrebat.* Tractatus aliquot SS. Patrum, sæc. XI, membr. in-fol. — Tractatus de incarnatione, membr. in-4. — Tractatus in proprietatis defensores regulares, membr. in-4. — Tractatus de virtutibus, membr. in-fol. — Tractatus de passionibus, membr. in-fol. — Tractatus de religione, de incarnatione, de legibus, P. Rudeslindum Barium, in-fol. — Tractatus de dubio accentu Hugotionis, membr. in-4. — Tractatus de oratione ejusdem, membr. in-4. — *Augustodun.* Tractatus trium Bethleemitarum seu magorum Orientis, chart. in-12. — Tracta-

---

CCXXXIV.

INDEX DIRECTIVUS

CUJUSQUE LECTORIS STUDIOSI SCIENTIÆ PATRISTICÆ,

IN SINGULA DOCTRINÆ CATHOLICÆ PLACITA, SIVE AD RECTÆ FIDEI DEPOSITUM CUSTODIENDUM CONTRA HÆRETICORUM VENENATA DOGMATA VIRES ATQUE ARMA SUPPEDITENT, VEL AD RECTAM VIVENDI RATIONEM SAPIENTER INSTITUENDAM MAXIMO SINT ADJUMENTO, DENIQUE GENEROSIS AC BENE NATIS INGENIIS ERUDITIONIS AC SCIENTIÆ PLURIMUM CONFERANT

—

MONITUM.

Index iste differt ab analytico in eo quod non omnes Patrologiæ res afferat, sed tantum præcipuas, et sub alio modo. Ideo nedum sit repetitio, tempore carentes multum adjuvabit; et si quid illis deest, hoc in indice ejusdem generis fusius tractato brevi tempore invenient. Insuper plura in indice gigante omissa, aut sub respectu novo tractata felicissime eis occurrent.

LECTORI BENEVOLO.

Si quem dura manet sententia judicis olim,
Damnatum ærumnis suppliciisque caput;
Hunc neque fabrili lassent ergastula massa,
Nec rigida vexent fossa metalla manu :
Lexica contexat; nam cætera quid moror? omnes
Pœnarum facies hic labor unus habet.
(SCALIGER.)

Quanquam quæ multa passim ac luculenter dicta scriptave fuerunt a clarissimo et eminentissimo viro J. P. Migne, me præfandi onere maxima ex parte levent; quædam tamen superesse video de quibus lectorem, in ipso statim aditu, præmonitum fuisse non pigeat. Instituti enim mei ratio reddenda est. Quod paucis, Deo juvante, absolvam.

Ante igitur quam me incuses, optime lector, legito quæ subsunt et attendito quænam quorsumve dicantur.

Ac primum quidem, ut cujus rei gratia hanc ego laborum molem susceperim atque sim aggressus, moneam ; ea mihi mens fuit ut eo libentius quo facilius illos sanctorum Patrum fetus nocturna diurnaque manu versares. Cum enim sint sane omnia ista, quæ a tot et tantis ecclesiarum magistris posteri-

tati relicta sunt litterarum monimenta, utilia in primis atque insignia; ejusmodi insuper sunt ut vel ad rectæ fidei depositum custodiendum contra hæreticorum venenata dogmata vires atque arma suppeditent; vel ad rectam vivendi rationem sapienter instituendam maximo sint adjumento; denique generosis ac bene natis ingeniis eruditionis ac scientiæ plurimum conferant. At vero in tanta rerum farragine, qui non detineretur aut deterreretur quisquis indagandum sibi aliquid constituisset, nisi ad manum quodam modo deductus procederet, indice quovis monstrante viam?

Ego igitur, Deum propitium fore confidens, ad hoc opus me accinxi, in hoc laborem contuli, huic operi insudavi, ut videlicet hunc illum indicem, quo uterentur omnes ad omnimodas quæstiones, compingerem. Quod si vero e sententia successerit, bene positam operam studiosi sponte affirmabunt; nec tanti est ut illud tam immensum opus, quo tandem pacto perfecerim, etiam paucis exponam: noverint qui ausi idem, sudarint multum, frustraque laborarint.

Index porro quilibet ad id potissimum, ni fallor, conficitur ut indicet, non autem ut ostendat ac quasi repræsentet ea ipsa quæ exquiruntur. Res est plana, ut arbitror, et per se conspicua. Licuit igitur mihi, quin et decuit intra certos restrictosque limites contineri. Aliter siquidem, ut ait poeta notissimus:

> . . . . . Longa forent fastidia, longæ
> Ambages; sed summa sequor fastigia rerum.
> (*Æneid.*, I, 345, 346.)

Et idcirco cum veluti furtim raptimque summaria quæque rerum capita indicentur, raro admodum erunt negligenda tibi vel levissima indicia. Sæpe enim sæpius paucissimis verbis indicata invenies quæ per multas exinde paginas, in textu Patrum, large et copiose decurrant. Originem ego, ut exemplis utar, caputque fluminis ostendi indigitans; tu prono deinde cursu declivique, obliquas, si libuerit, sequeris ripas, ut ad ostia tandem oraque devenire contingat. Numquid enim, amabo te, singula singulis, ac proinde ad fastidium usque ac nauseam, numeris indicanda fuisse censes? Quorsum hæc, cedo, quandoquidem semper, at nunc præcipue, *intelligenti* cuilibet *pauca* satis futura fuerint? Reque apse, cum instituitur ab auctore aliquo tractatus quivis de hoc vel illo argumento, integrum, opinor, tractatum summatim et quasi obiter legenti indicasse muneris mei est, at non quæcunque capita singulatim; quæ tu quidem videbis ipse et requires, si cautus ac vigil animum advertas. Quæ vero huic eidem tractatui quasi fortuito casu interserta intermixtave exciderint, hæc præterire atque omittere summa cavi diligentia, cum meæ non tuæ partes fuerint illa eadem indagare atque investigare. Pace igitur tua dixerim, me brevitati operis simul ac veræ lectoris utilitati consultum provisumque voluisse et invigilasse. Nunc cum Propertio dicam:

> Quod si defuerint vires, audacia certe
> Laus erit; in magnis, et voluisse sat est

Ita autem huncce ego Indicem compegi et ordinavi, non ut a legendorum Patrum necessitate eximaris, quod me et te, amice lector, certo certius puderet; sed ut per teipsum deque visu, ut aiunt, eorundem scripta pura puta ipsa pernosceres ac propriis penitius medullitiusque inspiceres atque perlustrares oculis. Inde etiam est quod multa in dubiam, seu in ambiguam formam, ex industria, retulerim, quæ cæteroquin ex se indubia prorsus atque omnino inconcussa remaneant.

Haud tamen inficias iverim me plura interdum consulto transiliisse, propterea scilicet quod ad Indicem Scripturarum reapsius (des veniam verbo) pertinerent. Peculiarem vero, hoc advertas velim, propriis, ut vocant, nominibus curam, ne dicam sollicitudinem impendi et adhibui, ratus videlicet illinc quærenda ut plurimum emunctæ naris indagatoribus quæ ipsis opus forent.

Cæterum nullus dubito quin, qui plura voluerit, ad ipsos ipsorum peculiares Patrum ac Scriptorum Indices, ubiubi non desunt, sedulo recurrat; qui quidem cum sint singuli locupletes admodum, amplissimam certe, non dico messem modo, sed farraginem rerum subministrabunt; quam mihi, generaliora quæque notando, delibare tantum ac veluti perstringere meus fuit ac propositum. Quod quomodo sim assecutus, non meum est, etsi omnium, dispicere.

At ne in immensum crescant nostra hæc monita, illud te, lector amantissime, rogatum ac monitum velim, ut, si quid occurrerit a me prætermissum, ne prius mihi vitio vertas quam quæ sententia proxima sunt, apprime consulueris, ubi spero equidem fortasse an repertum iri quidquid in istis desiderabitur.

Quoad sigla, seu mavis siglia, hoc unum moneo: tribus auctoribus, Augustino scilicet, Hieronymo et Ambrosio, propter principaliorem auctoritatem, necnon et interdum Tertulliano, propriam instituimus nominationem ac designationem; cæteris vero non ita.

His igitur breviter præmissis, opto, candide lector, ut valeas et mihi bona preceris.

Scribebam apud Durocasses, in diœcesi Carnotensi, sexto Kalendas Octobris, ann. R. S. 1863.

P. Fr. Vivier, sacerdos J.-C.

CCXXXV.

INDEX METHODICUS,

ORDINE ALPHABETICO DIGESTUS, AUCTORUM ET OPERUM HUJUS PATROLOGIÆ,

NOBILIUMQUE PERSONARUM MEMORABILIUMQUE RERUM QUÆ IN ILLA CONTINENTUR,

HOC EST :

Complectens : 1° auctores, cum eorum Vitis, prolegomenis, notitiis historicis et litterariis, dissertationibus, etc., ad quemque attinentibus ; 2° eorum opera tam authentica quam supposititia, et etiam quæ ipsis attribuuntur sub appendicis forma, et 3° quæ ad patriarchas, reges Veteris, Christum, apostolos, principes et alios, necnon et similia Novi Testamenti sub eorum nominibus spectant.

—

De S. Cypriani agendi ratione in concertatione cum S. Stephano.

De vita et passione S. Cypriani per Pontium.

De ritibus sacramenti Eucharistiæ.

De veritate corporis Christi in Eucharistia.

De dispositionibus ad Eucharistiæ sacramentum.

omnium gentium libri duo Leoni Magno attributi, LV, 159. — S. Maximi tractatus contra paganos, LVII, 781. — De gentium linguis, de gentium vocabulis, in libro Etymologiarum S. Isidori, LXXXII, 325 et seqq. — Ven. Bedæ de linguis gentium, XC, 1179. — *Vide* Religio pagana.

GEOGRAPHIA. — Liutprandi adversaria, CXXXVI, 1133. — Adami Bremensis Descriptio insularum Aquilonis, CXLVI, 619. — Honorii Augustodunensis, De imagine mundi libri tres, CLXXII, 119. — Descriptio sacri Casini Montis, CLXXIII, 1145. — *Vide* Scientia.

GEOLOGIA.— Marbodi liber de gemmis, CLXXI, 1737. — *Vide* Scientiæ.

GEOMETRIA. — Translatio duorum librorum geometriæ Euclidis, auctore Boetio, LXIII, 1307. — Cassiodori de geometria, LXX, 1212. — *Vide* Scientiæ.

GERALDUS (S.), Silvæ-Majoris primus abbas et fundator. — Vita S. Geraldi auctore monacho anonymo subæquali, CXLVII, 1001. Vita S. Adalardi abbatis, 1046. Geraldi abbatis charta de precibus pro fratribus suæ congregationis et aliis sibi confœderatis faciendis, 1078.

GERALDUS, Cadurcensis episcopus. — Epistola ad Fridericum imperatorem, CCV, 925.

GERARDUS, S. Medardi Suessionensis diaconus. — Vita S. Romani, CXXXVIII, 171.

GERARDUS, Cameracensis episcopus. — Notitia historica, CXLII, 1267. Acta synodi Atrebatensis in Manichæos, 1269 Gerardi epistolæ, 1313.

GERARDUS II, Cameracensis episcopus. — Notitia historica et litteraria, CL, 1359. Charta Gerardi II, 1381.

GERARDUS, Engolismensis episcopus. — Notitia, CLXXII, 1311. Concilium Laudunense, de statu Ecclesiæ, 1317. Epistolæ et Diplomata in causa bellæ insulæ, 1319.

GERARDUS, Itherii Grandimontensis prior septimus. — Notitia, CCIV, 1177. Vita S. Stephani de Mureto, 1179. Itinerarium fratrum Grandimontensium, 1221.

GERHOHUS (Ven.), præpositus Reicherspergensis. — Prolegomena, CXCIII, 461. Dissertatio prævia de vita et scriptis Gerhohi, 461. Notitia ex Fabricio, 479. Vita Gerhohi, 481. Epistolæ, 489. Commentarius aureus in Psalmos et cantica ferialia, 619. — Expositionis in Psalmos continuatio, CXCIV, 9. Expositio : In canticum Isaiæ, 998; in canticum Ezechiæ, 1004; in canticum Annæ, 1009; in canticum Moysis, 1017; in canticum Habacuc, 1027; in canticum Moysis, 1045. De gloria et honore Filii hominis, 1074. Liber contra duas hæreses, 1162 Liber de ædificio Dei, 1187. Tractatus adversus simoniacos, 1335. Liber epistolaris. ad Innocentium II, pont. max , 1375. Vitæ beatorum abbatum Formbacensium Berengarii et Wirntonis ordinis S. Benedicti, 1425. Syntagma de statu Ecclesiæ sub Henricis IV et V imperatoribus et Gregorio VII, nonnullisque consequentibus pontificibus, 1444. Appendix ad Gerhohum, 1481.

GERMANUS (S.), Parisiensis episcopus. — Notitia ex Gallia Christiana, LXXII, 55. Vita auctore Venantio Fortunato, 55. Epistola ad Brunichildem reginam, 77. Privilegium monasterii S. Germani, 81. Expositio brevis antiquæ liturgiæ Gallicanæ, 83. Appendix ad opera S. Germani, Variorum scripta de liturgiis, 99-623.

GERVASIUS, Remensis archiepiscopus. — Notitia historica, CXLIII, 1396. Gervasii epistolæ, 1399. Diplomata, 1401.

GEZO, abbas Dertonensis. — De corpore et sanguine Christi, CXXXVII, 369. Versus Odonis de sacramento corporis et sanguinis Christi, 375.

GILBERTUS, episcopus in Hibernia Lucinensis. — De usu ecclesiastico, CLIX, 995. De statu Ecclesiæ, 998. Epistola ad S. Anselmum, 1003.

GILBERTUS FOLIOT, ex abbate episcopus, primum Herefordiensis, deinde Londinensis. — Præfatio, CXC, 739. Catalogus regum et pontificum Gilberti contemporaneorum, 743. Epistolæ, 745-1067.

GILBERTUS FOLIOT, Londinensis episcopus. — Notitia historica, CCII, 1145. Epistolæ Gilberti Foliot, 1146. Expositio in Canticum canticorum, 1147

GILDUINUS abbas. — Notitia, CXCVI, 1365. Epistolæ II, 1379.

GILLEBERTUS, monachus Elnonensis. — Notitia historica, CL, 1453. Historia miraculorum S. Amandi, 1435.

GILO, Tusculanus episcopus. — Notitia, CLXXIII, 1386. Epistola de vita Hugonis Cluniacensis abbatis, 1387. Historia de via Hierosolymitana, 1389. Epistola adversus Antiochenum patriarcham, 1530.

GISLEBERTUS Crispinus, abbas Westmonasteriensis. — Notitia historica, CLIX, 1003. Disputatio Judæi cum Christiano de fide Christiana, 1005.

GISLEBERTUS Porretanus, Pictaviensis episcopus. — Notitia historica, CLXXXVIII, 1247. Notitia litteraria, 1251. Epistola Gisleberti : Qualiter puniatur sacerdos in solo pane sine vino sacrificans, et de quibusdam aliis quæstionibus, 1255. Commentaria in Boetium, 1257. Liber de sex principiis, 1258.

GODEFREDUS, Stabulensis monachus. — Notitia historica, CXLIX, 287. Triumphus S. Remacli de Malmundariensi cœnobio, 287.

GODEFRIDUS BULLONIUS, Lotharingiæ dux, Hierosolymæ rex primus. — Notitia historica, CLV. 363. Epistolæ v, 389. Godefridi concio ad milites Christianos, 392. Godefridi diplomata, 392. Assises de Jerusalem, 399. Appendix prima. Beatæ Idæ comitissæ Boloniæ, regis Godefridi matris vita, 431. Alia vita, auctore J. Guillemano canonico regulari, 448. Analecta de B. Idæ rebus gestis. 452. B. Idæ donationes piæ, 459. Appendix altera. Monumenta de bello sacro, 465.

GODEFRIDUS, Ambianensis episcopus. — Notitia historica, CLXII, 731. Epistolæ et diplomata, 735. Charta communiæ Ambianensis, 747.

GODEFRIDUS, abbas Admontensis. — Dissertatio de vita et scriptis venerabilis Godefridi, CLXXIV, 9. Ejusdem homiliæ dominicales xcu, 21-625. Ejusdem homiliæ festivales LXXXIV, 635-1049. Ejusdem homiliæ XVII in diversos Scripturæ locos, 1059. Liber de Benedictionibus Jacob patriarchæ, 1135. Liber de decem oneribus Isaiæ, 1157.

GODEFRIDUS S. VICTORIS. — Notitia et fragmenta, CXCVI, 1417.

GODEFRIDUS, Viterbiensis. — Notitia, CXCVIII, 872. Pantheon sive memoria sæculorum, 872-1032.

GODESCHALKUS. — Godeschalki sequentiæ : In conversione S. Pauli apostoli, CXLI, 1323. De B. Maria Magdalena, 1326. In decollatione S. Joannis Bapt., 1327. In divisione apostolorum, 1329. De una virgine, 1331.

GODEHARDUS (S.), episcopus Hildesheimensis. — Vita Godehardi, auctore Wolfero, ejus æquali et discipulo, ejusdem ecclesiæ canonico, CXLI, 1165. Miracula decem a S. Godehardo facta, dum adhuc esset abbas, 1201. S. Godehardi epistolæ, 1229. Appendix : Chronicon Hildesheimense, 1235.

GOFFRIDUS, abbas Vindocinensis. — Notitia litteraria, CLVII, 11. Opera, 29. Vita, 29. Testimonia veterum aliquot ejusdem ætatis scriptorum et neoterici unius de Goffrido abbate Vindocinensi, 31. Epistolæ in libros quinque divisæ, 33-211. Opuscula XVIII, 211-235. Sermones XI, 237-276. Tractatus de ordinatione episcoporum et de investitura laicorum, 281.

GONDEMARUS. — Notitia historica de Gondemaro, LXXX, 179. Decretum de Ecclesia Toletana, 181.

GOSBERTUS. — Carmen acrostichum ad Guillelmum Blesensium comitem, CXXIX, 1148.

GOSCELINUS, Cantuariensis monachus. — Notitia historica, CLV, 9. Vita S. Augustini Anglorum apostoli, 11. Vita altera, 11. Historia translationis ejusdem, 13. Vita Swituni episcopi, 47. Vita Ivonis episcopi Persæ et trium ejus sociorum, 79. Vita sanctæ Wereburgæ virginis, 93. Vita sanctæ Eadgithæ Eadgari Anglorum regis filiæ, 109. Elogium historicum S. Laurentii episcopi Cantuariensis, 113.

GOZECHINUS, scholasticus. — Monitum, CXLIII, 885. Gozechini epistola ad Valcherum, 885.

GOZPERTUS, abbas Tegernseensis. — Epistolæ XVI, CXXXIX, 365. Gozperti epistolæ aliæ, 371.

GOTTESCHALCUS, Orbacensis monachus. — Notitia historica, CXXI, 345. Confessio Gotteschalci monachi post hæresim damnatam, 347. Gotteschalci confessio prolixior, 349. Fragmenta libelli ejusdem ad Rabanum, 365. Epistola ad Ratramnum, 367.

GRÆCI. — *Vide* Ecclesia Græca.

GRAMMATICA. — Cassiodori de arte grammatica, LXX, 1152. Ejusdem de Oratione et de octo partibus orationis, LXX, 1219. Ejusdem de Orthographia. 1240. S. Isidori de Grammatica, liber primus Etymologiarum, LXXXII, 73-128. Vocum certarum alphabetum, S. Isidori Etymologiarum liber decimus, 367. S. Isidori libri XX Etymologiarum, 73-727.—S. Isidori Hispalensis Differentiarum libri duo, LXXXIII, 9. Liber primus, de differentiis verborum, 9. Liber secundus de differentiis rerum, 9.— Bedæ de Orthographia liber, XC, 123. Cunabula grammaticæ artis Donati a Beda restituta, 613. Ejusdem Ven. Bedæ de Octo partibus orationis libellus, 631. Ven. Bedæ de linguis gentium, 1179. Hisperica famina, sive, Opusculum insitatæ vel arcanæ Latinitatis, auctore incerto, 1185. — Beati Alcuini Grammatica, CI, 849 Ejusdem De Orthographia, 901. — Hildemari epistola ad Ursum Beneventanum episcopum de recta legendi ratione, CVI, 395.

ORDO INDICUM QUI IN HOC TOMO CONTINENTUR.

FINIS TOMI DUCENTESIMI VICESIMI PRIMI, INDICUM QUARTI.

Parisiis. — Ex Typis J.-P. MIGNE.

ENCYCLOPÉDIE THÉOLOGIQUE, PREMIÈRE SÉRIE, CONTENANT 52 VOLUMES. PRIX : 312 FRANCS.

Dictionnaire historique, archéologique, philologique, chronologique, géographique et littéral de la Bible, ou Commentaire alphabétique des saintes Ecritures, offrant une explication littérale des termes difficiles employés dans les saints Livres; l'histoire critique des principaux événements et des personnages dont il y est question; la description des provinces, des villes, des bourgades et des montagnes de la Terre-Sainte; celle des gouvernements, de la police des lois religieuses et civiles, des mœurs, des cérémonies du peuple juif : ouvrage pouvant tenir lieu d'une bibliothèque pour l'introduction à l'étude de l'Ecriture, de la chronologie, de l'histoire et de la géographie sacrées; précédé de deux tables chronologiques de l'histoire de la Bible, de la chronologie des grands prêtres des Hébreux, du calendrier des Juifs, de plusieurs dissertations sur l'histoire militaire du même peuple et sur les monnaies, par dom Augustin Calmet : édition revue, complétée et actualisée, par M. l'abbé James. 4 vol. in-4°. 28 fr.

Dictionnaire universel de Philologie sacrée, dans lequel on trouve les différentes significations de chaque mot de l'Ecriture, son étymologie, et la solution de toutes les difficultés qu'a fait naître un même mot employé dans divers endroits de la Bible; où l'on explique les hébraïsmes du texte sacré, les contradictions apparentes, les difficultés de Chronologie, l'Histoire sainte, la Géographie, les noms propres des hommes, des villes, l'Archéologie sacrée, la Théologie dogmatique et morale, etc., avec tout ce qui peut faire entendre le sens littéral et métaphorique; on y voit, entre parenthèses, le mot grec des Septante qui répond à la signification de chaque mot latin, avec l'explication de ce que porte le sens de l'hébreu et du grec, quand il est différent de celui du latin de la Vulgate; par Huré:— suivi du **Dictionn. de la Langue sainte**, contenant toutes ses origines ou les mots hébreux tant primitifs que dérivés, avec des observations philologiques et théologiques : livre très-curieux et nécessaire à ceux qui n'entendent pas la langue hébraïque, écrit en anglais par le chevalier Leigh, traduit en français et augmenté de diverses remarques, par Louis de Wolzogue; revu, augmenté de nouveau et actualisé par M. Tempestini. 4 vol. in-4°. 28 fr.

Origines et Raison de la Liturgie Catholique en forme de dictionnaire, ou Notions historiques et descriptives sur les rites et le cérémonial de l'office divin, les sacrements, les fêtes, la hiérarchie, les édifices, vases et ornements sacrés, et en général sur le culte catholique, tant en Orient qu'en Occident, avec un grand nombre de notes, sous le titre de variétés, à la fin des articles; suivies de la **Liturgie Arménienne**, traduite en français sur le texte italien du Père Gabriel Avedichian, par l'abbé J.-B.-E. Pascal, ancien curé du diocèse de Mende, etc. 1 vol. in-4°. 8 fr.

Cours alphabétique et méthodique de Droit Canon, mis en rapport avec le Droit civil ecclésiastique, ancien et moderne; contenant tout ce qui peut donner une connaissance exacte, complète et actuelle des canons de discipline, des concordats, surtout de celui de 1801 et de ses articles organiques, des divers actes législatifs relatifs au culte, des usages de la cour de Rome, de la pratique et des règles de la chancellerie romaine, de la hiérarchie ecclésiastique, avec droits et devoirs des membres de chaque degré, et généralement de tout ce qui regarde, dans le droit canon, les personnes, les biens, la jurisprudence et la police extérieure de l'Eglise; par M. l'abbé André, chanoine honoraire. 2 vol. in-4°. 14 francs.

Dictionnaire des Hérésies, des Erreurs et des Schismes, ou Mémoires pour servir à l'histoire des égarements de l'esprit humain par rapport à la religion chrétienne; précédé d'un Discours dans lequel on recherche quelle a été la religion primitive des hommes, les changements qu'elle a soufferts jusqu'à la naissance du christianisme, les causes générales, les filiations et les effets des hérésies qui ont divisé les chrétiens; par Pluquet : ouvrage augmenté de plus de 400 articles, distingués des autres par des astérisques; continué jusqu'à nos jours, revu et corrigé d'un bout à l'autre, par M. l'abbé J.-Jn Claris, ancien professeur de théologie; suivi : 1° d'un Dictionnaire nouveau des Jansénistes, contenant un aperçu historique de leur vie, et un examen critique de leurs livres, par M. l'abbé *****, membre de plusieurs Sociétés savantes. — 2° De l'*Index* des livres défendus par la sacrée Congrégation de ce nom, depuis sa création jusqu'à nos jours. — 3° Des propositions condamnées par l'Eglise depuis l'an 411 jusqu'à présent. — 4° De la Liste complète des ouvrages condamnés par les tribunaux français, avec le texte des jugements et arrêts tirés du *Moniteur*. 2 vol. in-4°. 16 francs.

Dictionnaire universel des Conciles tant généraux que particuliers, des principaux synodes diocésains, et des autres assemblées ecclésiastiques les plus remarquables, composé sur les grandes collections de conciles les plus estimées, et à l'aide des travaux de D. Ceillier, de P. Richard, des auteurs de l'*Histoire de l'Eglise gallicane*, et des autres histoires de l'Eglise les plus célèbres, par M. l'abbé Ad.-Ch. Pelletier. 2 vol. in-4°. 14 francs.

Dictionnaire alphabético-méthodique des Cérémonies et des Rites sacrés, contenant textuellement, avec une traduction française littérale, sommaire ou amplifiée : 1° Les Rubriques générales du Bréviaire; 2° les Rubriques générales du Missel; 3° le Rituel en entier; 4° le Pontifical en entier; 5° le Cérémonial en entier; 6° le Catalogue le plus complet des saints vénérés quelque part que ce soit dans l'Eglise; 7° beaucoup d'articles détachés, et plusieurs Traités complets sur les matières les plus importantes de l'Eucharistie, des Indulgences, de l'Hagiographie, de la Liturgie, de la Hiérarchie, du Droit Canon et de la Discipline, dans leurs rapports avec les Rubriques, les Cérémonies et les Rites; le tout d'après la Liturgie Romaine, avec les variétés de la plupart des auteurs liturgiques : ouvrage nécessaire pour l'étude et la pratique du Culte divin; par M. l'abbé Boissonnet, professeur d'Ecriture sainte et de rites sacrés, au grand séminaire de Romans. 3 vol. in-4°. 21 fr.

Dictionnaire des Cas de Conscience ou Décisions, par ordre alphabétique, des plus considérables difficultés touchant la Morale et la Discipline ecclésiastique, tirées de l'Ecriture, des Conciles, des Décrétales des Papes, des Pères et des plus célèbres Théologiens et Canonistes tant anciens que modernes; par Pontas; revu par Amort, revu par Collet, revu par Vermot. 2 vol. in-4°. 14 fr.

Dictionnaire des Ordres Religieux ou Histoire des Ordres Monastiques, Religieux et Militaires, et des congrégations séculières de l'un et de l'autre sexe, contenant : Leur origine, leurs progrès, les événements les plus considérables qui leur sont arrivés, la décadence des uns et leur suppression, l'agrandissement des autres, les vies de leurs fondateurs et de leurs réformateurs, avec des figures représentant les différents habillements de ces ordres, par le R. P. Hélyot, de la communauté de Picpus. Mise par ordre alphabétique, corrigée et augmentée d'une introduction, d'une Notice sur l'auteur, d'un grand nombre d'articles ou parties d'articles, et d'un supplément où l'on trouve l'histoire des congrégations omises par Hélyot, et l'histoire des sociétés religieuses établies depuis que cet auteur a publié son ouvrage; par Marie-Léandre Badiche, prêtre du clergé de Paris, licencié en théologie, etc. 4 v. in-4°. 32 fr.

Dictionnaire historique et comparatif de toutes les Religions du monde, comprenant : Le Judaïsme, le Christianisme, le paganisme, le Sabéisme, le Magisme, le Druidisme, le Brahmanisme, le Bouddhisme, le Chamanisme, l'Islamisme, le Fétichisme, etc., avec toutes leurs branches; les hérésies et les schismes qui se sont introduits dans l'Eglise chrétienne; les sectes qui se sont élevées dans les autres religions; les ordres religieux tant des chrétiens que des infidèles; les rites, usages, cérémonies religieuses, fêtes, dogmes, mystères, symboles, sacrifices, pratiques superstitieuses en usage dans tous les systèmes de religion, etc., etc.; rédigé par M. l'abbé Bertrand, chanoine de Versailles. 4 vol. in-4°. 32 fr.

Dictionnaire de Géographie Sacrée et Ecclésiastique, contenant : Le *Dictionnaire géographique de la Bible*, par Barbié du Bocage; une Introduction à la géographie chrétienne depuis la prédication de l'Evangile, un aperçu des problèmes de la géographie physique; une statistique des peuples et des villes de la géographie antérieure à l'an 500; un Vocabulaire des noms latins; un Tableau des patriarcats, des métropoles et des évêchés du monde chrétien, depuis les premiers siècles jusqu'en 1848; la description des diverses contrées, des montagnes, des principaux fleuves du globe, des villes patriarcales, métropolitaines, épiscopales, des grandes abbayes, des localités remarquables par les conciles qui s'y tinrent, des monuments ou des souvenirs religieux, ainsi que des villes célèbres de l'Islamisme et de l'idolâtrie; un résumé des missions catholiques, des différentes missions protestantes, de la géographie musulmane et idolâtre; une exposition des travaux et des opinions des anthropologistes modernes; un essai sur la philosophie de la géographie, et une bibliographie géographique; par M. Benoist, *traducteur des Œuvres choisies de Saint Jérôme*. Le troisième volume, par M. de Chesnel, contient un traité de géographie moderne. 3 vol. in-4°. 24 fr.

ENCYCLOPÉDIE THÉOLOGIQUE, PREMIÈRE SÉRIE, CONTENANT 52 VOLUMES. PRIX : 312 FRANCS.

Dictionnaire historique, archéologique, philologique, chronologique, géographique et littéral de la Bible, ou Commentaire alphabétique des saintes Écritures, offrant une explication littérale des termes difficiles employés dans les saints Livres; l'histoire critique des principaux événements et des personnages dont il y est question; la description des provinces, des villes, des bourgades et des montagnes de la Terre-Sainte; celle des gouvernements, de la police des lois religieuses et civiles, des mœurs, des cérémonies du peuple juif : ouvrage pouvant tenir lieu d'une bibliothèque pour l'introduction à l'étude de l'Écriture, de la chronologie, de l'histoire et de la géographie sacrées; précédé de deux tables chronologiques de l'histoire de la Bible, de la chronologie des grands prêtres des Hébreux, du calendrier des Juifs, de plusieurs dissertations sur l'histoire militaire du même peuple et sur les monnaies, par dom Augustin Calmet : édition revue, complétée et actualisée, par M. l'abbé James. 4 vol. in-4°. 28 fr.

Dictionnaire universel de Philologie Sacrée, dans lequel on trouve les différentes significations de chaque mot de l'Écriture, son étymologie, et la solution de toutes les difficultés qu'a fait naître un même mot employé dans divers endroits de la Bible; où l'on explique les hébraïsmes du texte sacré, les contradictions apparentes, les difficultés de Chronologie, l'Histoire sainte, la Géographie, les noms propres des hommes, des villes, l'Archéologie sacrée, la Théologie dogmatique et morale, etc., avec tout ce qui peut faire entendre le sens littéral et métaphorique; on y voit, entre parenthèses, le mot grec des Septante qui répond à la signification de chaque mot latin, avec l'explication de ce que porte le sens de l'hébreu et du grec, quand il est différent de celui du latin de la Vulgate; par Huré:— suivi du **Dictionn. de la Langue sainte**, contenant toutes ses origines ou les mots hébreux tant primitifs que dérivés, avec des observations philologiques et théologiques : livre très-curieux et nécessaire à ceux qui n'entendent pas la langue hébraïque, écrit en anglais par le chevalier Leigh, traduit en français et augmenté de diverses remarques, par Louis de Wolzogue; revu, augmenté de nouveau et actualisé par M. Tempestini. 4 vol. in-4°. 28 fr.

Origines et Raison de la Liturgie Catholique en forme de dictionnaire, ou Notions historiques et descriptives sur les rites et le cérémonial de l'office divin, les sacrements, les fêtes, la hiérarchie, les édifices, vases et ornements sacrés, et en général sur le culte catholique, tant en Orient qu'en Occident, avec un grand nombre de notes, sous le titre de variétés, à la fin des articles; suivies de la **Liturgie Arménienne**, traduite en français sur le texte italien du Père Gabriel Avedichian, par l'abbé J.-B.-E. Pascal, ancien curé du diocèse de Mende, etc. 1 vol. in-4°. 8 fr.

Cours alphabétique et méthodique de Droit Canon, mis en rapport avec le Droit civil ecclésiastique, ancien et moderne; contenant tout ce qui peut donner une connaissance exacte, complète et actuelle des canons de discipline, des concordats, surtout de celui de 1801 et de ses articles organiques, des divers actes législatifs relatifs au culte, des usages de la cour de Rome, de la pratique et des règles de la chancellerie romaine, de la hiérarchie ecclésiastique, avec droits et devoirs des membres de chaque degré, et généralement de tout ce qui regarde, dans le droit canon, les personnes, les biens, la jurisprudence et la police extérieure de l'Église; par M. l'abbé André, chanoine honoraire. 2 vol. in-4°. 14 francs.

Dictionnaire des Hérésies, des Erreurs et des Schismes, ou Mémoires pour servir à l'histoire des égarements de l'esprit humain par rapport à la religion chrétienne; précédé d'un Discours dans lequel on recherche quelle a été la religion primitive des hommes, les changements qu'elle a soufferts jusqu'à la naissance du christianisme, les causes générales, les filiations et les effets des hérésies qui ont divisé les chrétiens; par Pluquet : ouvrage augmenté de plus de 400 articles, distingués des autres par des astérisques; continué jusqu'à nos jours, revu et corrigé d'un bout à l'autre, par M. l'abbé J.-Jn Claris, ancien professeur de théologie; suivi : 1° d'un Dictionnaire nouveau des Jansénistes, contenant un aperçu historique de leur vie, et un examen critique de leurs livres, par M. l'abbé *****, membre de plusieurs Sociétés savantes. — 2° De l'*Index* des livres défendus par la sacrée Congrégation de ce nom, depuis sa création jusqu'à nos jours. — 3° Des propositions condamnées par l'Église depuis l'an 411 jusqu'à présent. — 4° De la Liste complète des ouvrages condamnés par les tribunaux français, avec le texte des jugements et arrêts tirés du *Moniteur*. 2 vol. in-4°. 16 francs.

Dictionnaire universel des Conciles tant généraux que particuliers, des principaux synodes diocésains, et des autres assemblées ecclésiastiques les plus remarquables, composé sur les grandes collections de conciles les plus estimées, et à l'aide des travaux de D. Ceillier, du P. Richard, des auteurs de l'*Histoire de l'Église gallicane*, et des autres histoires de l'Église les plus célèbres, par M. l'abbé Ad.-Ch. Pelletier. 2 vol. in-4°. 14 francs.

Dictionnaire alphabético-méthodique des Cérémonies et des Rites sacrés, contenant textuellement, avec une traduction française littérale, sommaire ou amplifiée : 1° Les Rubriques générales du Bréviaire; 2° les Rubriques générales du Missel; 3° le Rituel en entier; 4° le Pontifical en entier; 5° le Cérémonial en entier; 6° le Catalogue le plus complet des saints vénérés quelque part que ce soit dans l'Église; 7° beaucoup d'articles détachés, et plusieurs Traités complets sur les matières les plus importantes de l'Eucharistie, des Indulgences, de l'Hagiographie, de la Liturgie, de la Hiérarchie, du Droit Canon et de la Discipline, dans leurs rapports avec les Rubriques, les Cérémonies et les Rites; le tout d'après la Liturgie Romaine, avec les variétés de la plupart des auteurs liturgiques : ouvrage nécessaire pour l'étude et la pratique du Culte divin; par M. l'abbé Boissonnet, professeur d'Écriture sainte et de rites sacrés, au grand séminaire de Romans. 3 vol. in-4°. 21 fr.

Dictionnaire des Cas de Conscience ou Décisions, par ordre alphabétique, des plus considérables difficultés touchant la Morale et la Discipline ecclésiastique, tirées de l'Écriture, des Conciles, des Décrétales des Papes, des Pères et des plus célèbres Théologiens et Canonistes tant anciens que modernes; par Pontas; revu par Amort, revu par Collet, revu par Vermot. 2 vol. in-4°. 14 fr.

Dictionnaire des Ordres Religieux ou Histoire des Ordres Monastiques, Religieux et Militaires, et des congrégations séculières de l'un et de l'autre sexe, contenant : Leur origine, leurs progrès, les événements les plus considérables qui leur sont arrivés, la décadence des uns et leur suppression, l'agrandissement des autres, les vies de leurs fondateurs et de leurs réformateurs, avec des figures représentant les différents habillements de ces ordres, par le R. P. Hélyot, de la communauté de Picpus. Mise par ordre alphabétique, corrigée et augmentée d'une Introduction, d'une Notice sur l'auteur, d'un grand nombre d'articles ou parties d'articles, et d'un supplément où l'on trouve l'histoire des congrégations omises par Hélyot, et l'histoire des sociétés religieuses établies depuis que cet auteur a publié son ouvrage; par Marie-Léandre Badiche, prêtre du clergé de Paris, licencié en théologie, etc. 4 v. in-4°. 32 fr.

Dictionnaire historique et comparatif de toutes les Religions du monde, comprenant : Le Judaïsme, le Christianisme, le paganisme, le Sabéisme, le Magisme, le Druidisme, le Brahmanisme, le Bouddhisme, le Chamanisme, l'Islamisme, le Fétichisme, etc., avec toutes leurs branches; les hérésies et les schismes qui se sont introduits dans l'Église chrétienne; les sectes qui se sont élevées dans les autres religions; les ordres religieux tant des chrétiens que des infidèles; les rites, usages, cérémonies religieuses, fêtes, dogmes, mystères, symboles, sacrifices, pratiques superstitieuses en usage dans tous les systèmes de religion, etc., etc.; rédigé par M. l'abbé Bertrand, chanoine de Versailles. 4 vol. in-4°. 32 fr.

Dictionnaire de Géographie Sacrée et Ecclésiastique, contenant : Le *Dictionnaire géographique de la Bible*, par Barbié du Bocage; une Introduction à la géographie chrétienne depuis la prédication de l'Évangile, un aperçu des problèmes de la géographie physique; une statistique des peuples et des villes de la géographie antérieure à l'an 300; un Vocabulaire des noms latins; un Tableau des patriarcats, des métropoles et des évêchés du monde chrétien, depuis les premiers siècles jusqu'en 1848; la description des diverses contrées, des montagnes, des principaux fleuves du globe, des villes patriarcales, métropolitaines, épiscopales, des grandes abbayes, des localités remarquables par les conciles qui s'y tinrent, des monuments ou des souvenirs religieux, ainsi que des villes célèbres de l'Islamisme et de l'idolâtrie; un résumé des missions catholiques, des différentes missions protestantes, de la géographie musulmane et idolâtre; une exposition des travaux et des opinions des anthropologistes modernes; un essai sur la philosophie de la géographie, et une bibliographie géographique; par M. Benoist, *traducteur des OEuvres choisies de Saint Jérôme*. Le troisième volume, par M. de Chesnel, contient un traité de géographie moderne. 3 vol. in-4°. 24 fr.

PRIX : 3 1/2 FRANCS.